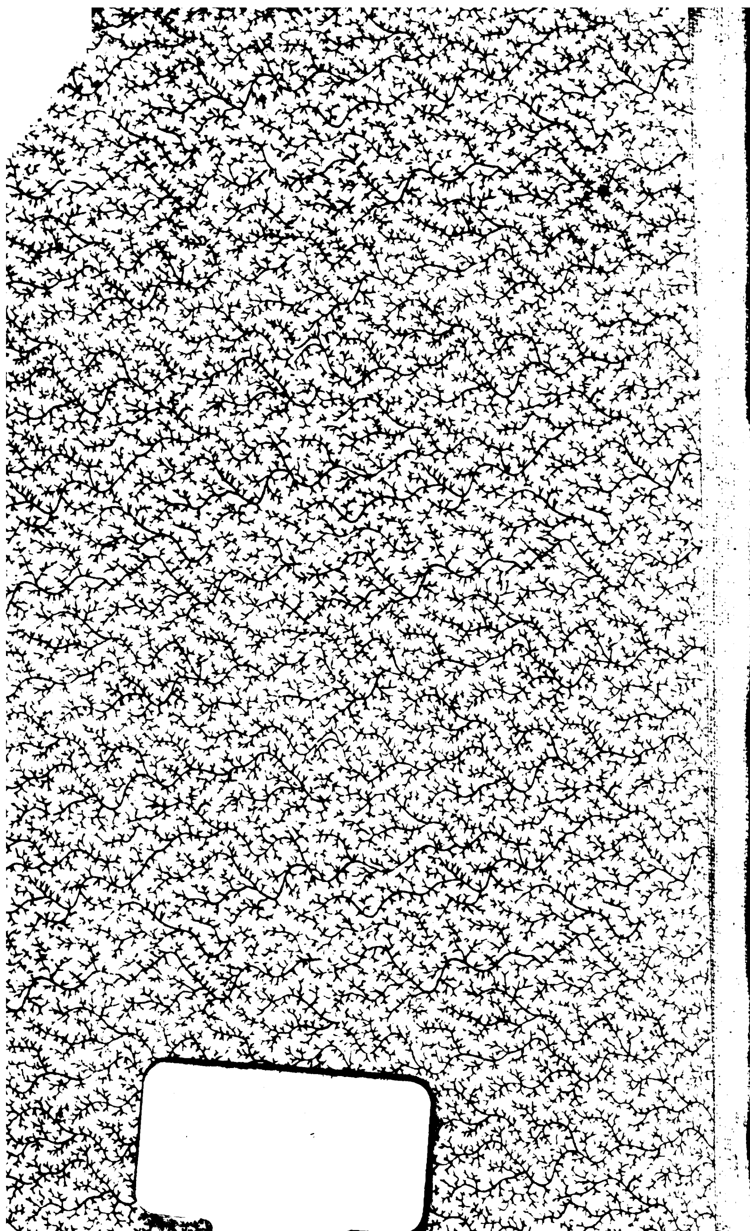
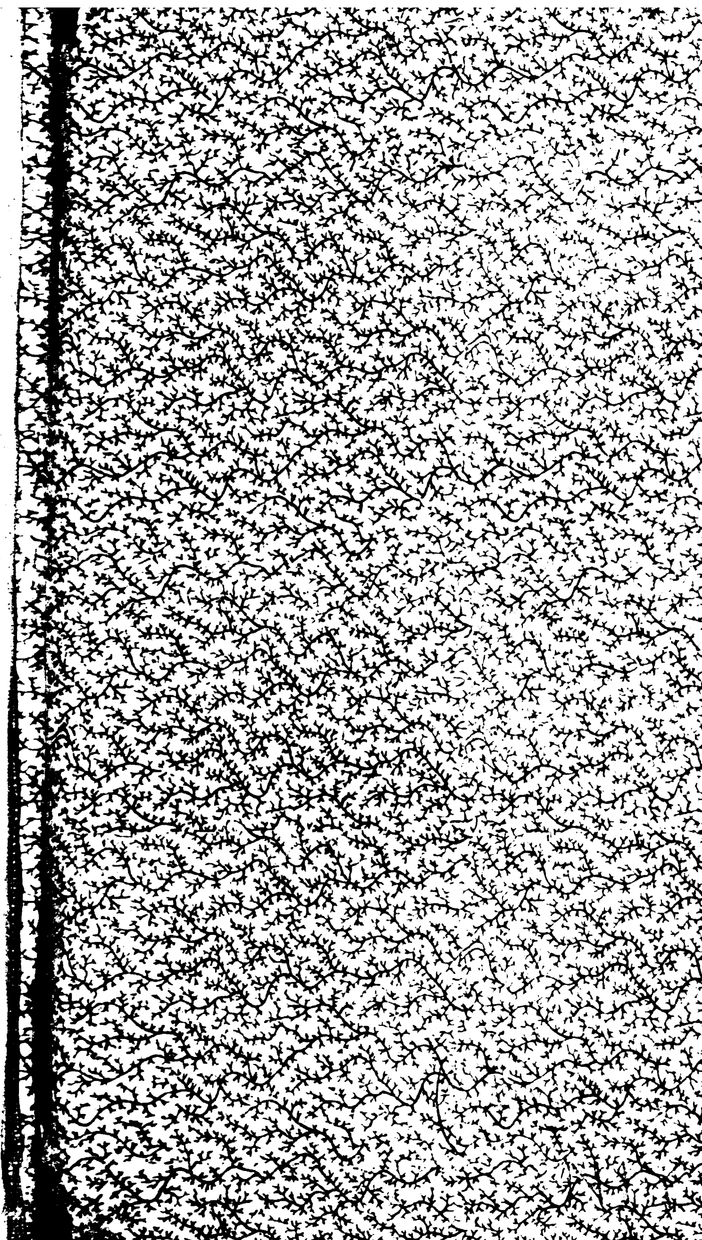

Bernhard Sev. Ingemanns

Samlede Skrifter.

Fjerde Afdelings

Syvende Bind.

(Romanzer, Sange og Eventyrdigte.)

Kjøbenhavn.

Forlagt af Universitetsboghandler C. A. Reitzel.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1845.

Samlede

Romanzer, Sange og Eventyrdigte

af

Bernhard Sev. Ingemann.

Syvende Bind.

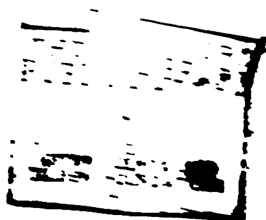
(Hymner og Heitidssange. Psalmer og andre religiøse Sange. Morgen- og Aftensange. Stjernebilledernes Symbolik. Skyhimlen.)

Kjøbenhavn.

Forlagt af Universitetsboghandler C. A. Reitzel.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1845.

Forerindring.

Ved i nærværende Bind at samle de af mig til forskjellige Tider udgivne lyriske Digte af religiøst Indhold, har jeg ikke kunnet undgaae at beholde den til hele Afdelingen valgte Fællestitel, der dog kun passer til dette Binds Indhold forsaavidt det bestaaer af „Sange," medens hverken Romanzer eller Eventyrdigte her ere optagne.

De fleste af de i første Afsnit optagne Hymner og Høitidssange have første Gang været udgivne i Digtsamlingen „Julegaven" 1816. De derpaa følgende Morgenpsalmer udkom første Gang 1822 og have siden 3 Gange været optrykte paany, da de bruges ved Disciplenes Morgenandagt i flere Skoler. Høimessepsalmerne, der slutte sig til Evangelierne paa alle Kirkeaarets Helligdage, udkom første Gang 1825 og anden Gang 1843 med et Tillæg af andre Psalmer samt Morgen- og Aftensange, satte i Musik af Weyse. Dette Tillæg er her tilligemed adskillige baade ældre og nyere Sange optaget i sidste Afsnit af de religiøse lyriske Digte.

Det har unegtelig været min Hensigt og mit Haab herved at have leveret et Bidrag til Kirkesangen i Danmark, naar engang en ny Kirke-Psalmebog skulde blive samlet og antaget. Til Redac-

Forerindring.

Ved i nærværende Bind at samle de af mig til forskjellige Tider udgivne lyriske Digte af religiøst Indhold, har jeg ikke kunnet undgaae at beholde den til hele Afdelingen valgte Fællestitel, der dog kun passer til dette Binds Indhold forsaavidt det bestaaer af „Sange,“ medens hverken Romanzer eller Eventyrdigte heri ere optagne.

De fleste af de i første Afsnit optagne Hymner og Høitidssange have første Gang været udgivne i Digtsamlingen „Julegaven“ 1816. De derpaa følgende Morgenpsalmer udkom første Gang 1822 og have siden 3 Gange været optrykte paany, da de bruges ved Disciplenes Morgenandagt i flere Skoler. Høimessepsalmerne, der slutte sig til Evangelierne paa alle Kirkeaarets Helligdage, udkom første Gang 1825 og anden Gang 1843 med et Tillæg af andre Psalmer samt Morgen- og Aftensange, satte i Musik af Weyse. Dette Tillæg er her tilligemed adskillige baade ældre og nyere Sange optaget i sidste Afsnit af de religiøse lyriske Digte.

Det har unegtelig været min Hensigt og mit Haab herved at have leveret et Bidrag til Kirkesangen i Danmark, naar engang en ny Kirke-Psalmebog skulde blive samlet og antaget. Til Redac-

tionen af en saadan har jeg kun det Ønske og den Bøn, at hvad der optages maa forblive heelt og uforandret efter nærværende Udgave, eller — hvis nogen enkelt Modification, af theologiske eller kirkelige Grunde, maatte ønskes — at jeg, om muligt, da maatte underrettes derom og indrømmes en Stemme, med Hensyn paa saadanne Forandringers Overeensstemmelse med de enkelte Psalmers oprindelige Idee, Form og nødvendige Eenhed.

Digtene »Stjernebilledernes Symbolik« og »Skyhimlen,« hvilke med de vedføiede smaa Afhandlinger slutte dette Bind, udkom begge første Gang som academiske Indbydelsesskrifter fra Sorø 1840, det sidste i Anledning af Kroningsfesten. Det førstnævnte er grundet paa en eiendommelig symboliserende Beskuelse af Stjernebilledernes Hovedgrupper og disses gjensidige Forhold, og kan som saadant ingen Fordring gjøre paa nogen videre udbredt Deeltagelse end den, en sympathiserende Phantasie og Verdensbetragtning muligen vil skjenke det; for at opfattes med Klarhed, maa det læses med en Himmelglobus eller et Stjernekort for Øie. »Skyhimlen« er ligeledes en fri Phantasie, men slutter sig til det i Afhandlingen betegnede System af Skyphænomenerne.

Sorø i October 1845.

Forfatteren.

Indhold.

Hymner, Høitidssange og Morgenpsalmer.

Høimessepsalmer

til Kirkeaarets Helligdage.

Psalmer og religiøse Sange
til forskjellige Leiligheder.

Advent-Psalmer (efter Epistlerne).

Side

Rettelser.

Side 12 Linie 9 franeden ; læs !
— 13 — 3 f. n. ! l. ,
— 14 — 11 f. n. : mangler
— 18 — 9 f. n. Gud l. Guds
— 23 — 6 f. n. ! mangler
— 48 — 6 ! mangler
— 78 — 2 : mangler
— 121 over L. f. n. 2 l. 1
— 122 Linie 6 f. n. svigег l. svinger
— 145 — 3 f. n. ! mangler
— 147 — 4 f. n. . l. !
— 149 — 11 Dit l. dit
— 166 — 4 . mangler
— 168 — 4 Men l. Min
— 188 — 6 Overhyrdens l. Overhyrden
— 190 — 8 , mangler
— 202 — 10 f. n. Kundskabfrugten l. Kundskabsfrugten
— 215 — 10 f. n. priste l. prise
— 247 — 7 ME l. Mt.
— 247 — 7 f. n. reise l. reiser
— 272 — 10 *) l. **)
— 272 — 17 Fokephantasien l. Folkephantasien
— 283 — 12 Skvampernes l. Skylampernes.

Ode til Aanden.

Du — o, siig med hvad Navn Jordlæben nævner Dig?
Du, som over mig selv løfter med Magt min Sjæl —
Tvinger til Høiqvad mig, til unævnelig Fryd! —
Er Du himmelske Gnist, sendt fra Lysenes Lys
Til Dødsarvingens Mulm, for at smelte hans Sjæl,
At i Flammer opløst, luttret i hellig Glød,
Han kan hæve sin Røst — sjunge i Himlen ind!

— Det er ikke mig selv — o, det føler jeg dybt —
Det er en mægtig Aand, stor — med Guddoms-Natur,
Som henriver mig brat, høit i salige Flugt.
— Himmelindvaaner! — ja, Himmelindvaaner var
Ogsaa jeg vist engang — men ei hellig som Du,
Du, hvis mægtige Arm hæver vingelam Sjæl
l den Herligheds Glands, hvori nu jeg forgaaer —

- Nei, jeg lever som Du: paa din Vinge jeg flyer
yg over Stjerners Gang, døer i Lyshavet ei.
immelfører, hav Tak! Lad mig dit Aasyn see!
du en Lyscherub? flammer i Stjerneglands
ine Dine ei hist? eller blænder mig alt
immelgloriens Lys, hvori Mesteren boer?

Siig, o var det ei ham? Sjælforklareren — ja
Han i Mulmgrav mig saae — han mig løfted ved Dig —
Sendte mig Liv i Død, gav Lys-Vinger til Flugt.
Ja til Ham vil jeg flye — knuust er Gravstenens Aag.
Sjæloploefter! hav Tak! Aanden sendte Du mig —
Himmelfører! hav Tak! Du forlader mig ei.
Seer jeg ikke din Glands, er dit Aasyn mig skjult,
Jeg fornemmer din Flugt, hører dit Vingeslag:
Salig som Sphærers Sang, toner gjennem min Sjæl,
Himmelfører, din Røst. Har Du, for Verden skjult,
Kun fornummet af mig, bygt Dig et Skypaulun
I min dæmrende Sjæl, at den, salig som Du,
Kan indslutte med Dig Glimt af Aandernes Aand,
Give en Verden Rum, selv en Verden ved Dig!

— Ak, hvor svimler du hen? svulmer hovmodig du,
Dristige Sjæl! fordi Herren besøgte dig?
— Knæl, ydmyg dig og smelt! —
Smelt som Draaben i Hav for den Eviges Blik!
Han din Hovmodsdrøm saae. — Taler Guddommens Røst
Lavt i vaklende Siv? Kan i Taager og Dunst
I Pauluner af Støv den Retfærdige boe?

— Stands! forsag nu ei, Sjæl! din Forklarer er nær;
Han blandt Røvere hang høit paa Skjændselens Træ;
I den Helliges Glands Røverkulen blev lys,
Blev til en Helligdom, hvor Tabernaklet stod.
Ikke Cederen blot, høit paa Libanons Top,
Hører Alherrens Gang, suser med mægtig Klang
Ved Herrens Aandepust. Hør hvor i Hyrdens Haand
Hist et elendigt Rør, før alle Vindes Rov,
Toner en Jubelsang! — Hør hvor jordblandet Malm,

Hentet fra Bjergets Dyb, luttret i Flammestrøm,
Suser med Orgelklang den Almægtiges Priis!
Og o! hvad var vel du? Harpe i Davids Haand!
Ei du om Hymneklang, herlig udødelig,
Drømte, da Sneglen krøb paa dig i grønne Bark,
Og da din Tonestreng i Dyrets Indvold laae —

Svulm — ei af Hovmod, Sjæl, o! men af Andagt svulm!
Glød, smelt som Malmet du i Aandens Flammestrøm!
Føl hvor dens Aandepust dybt gjennemsuser dig!
Ton nu som Orgelklang! tøn Priis og evig Lov!
Sjung med Cherubers Fryd, sjung i Guds Himmel ind:
Hellig — — hellig er Herrens Røst!

Ruller med Tordner den mægtig i gravsort Sky —
Suser i Stormbrag den høit over bundløst Dyb —
Hvisker i Sivet den eller i Cedrens Top —
Hellig — — hellig er Herrens Røst!

Hør, hør, den kalder g — følg den paa evig Vei!
Himmelberufte Sjæl! — sænk dig i Naadens Dyb!
Bad dig i Lysets Strøm! smelt i det Tonehav,
Som gjennembruser dig! — sjung i din Salighed:
Hellig — hellig er Herrens Røst!

Hymne til Christus.

Hvor skal jeg dit Aasyn skue —
Du, for hvem min Sjæl maa lue
I sin største Kjærlighed!
I det Dybe, i det Høie
Søger Dig mit indre Øie,
O! til hvem skal jeg mig bøie,
Faaer jeg i din Favn ei Fred?

Verden her er mig for lille:
Den kan Sjælens Savn ei stille,
Her er ingen Salighed —
Selv i Himlens Stjernerige
Vil min Længsel evig stige,
Evig fredløs Aanden hige,
Finder jeg hos Dig ei Fred.

Du den eneste af Alle,
Som jeg stor og reen tør kalde,
Og dog Menneske som jeg!
Menneske foruden Brøde!
Guddom, hvem min Sjæl tør møde!
I din Glands kan Støvet gløde,
Døer i dine Straaler ei.

Himmelbarn fra Lysets Rige!
Foster af den rene Pige!
Uskyldssøn! Emanuel!
Evig Saligheds Forlener!

Himlens Herre! Jordens Tjener!
Jordens, Himmelens Forener!
Billed af Jehovas Sjæl!

Du har selv paa Jorden hvilet,
Du har grædt og Du har smilet,
Prøvet Fristelse og Nød;
Du har Ven til Barmen trykket,
Dig har Nattens Mulm omskygget,
Dig har Tornekrandsen smykket,
Du har prøvet Liv og Død.

Dig kan jeg betroe min Glæde,
Ved din Fod jeg kan udgræde,
I din Haand betroe min Sjæl;
O! lad mig dit Aasyn skue!
Evig i dets Straaler lue!
Lys — naar Dødens Skygger true —
Lys for mig! Emanuel!

— — Vil Du ei til mig nedstige,
Hæv mig til dit Himmerige!
Før mig for Guds Throne frem!
I din Priis mit Liv bortklinge!
Styrk i Flugten Sjælens Vinge!
Lad den reen til Dig sig svinge,
Som en Tone fra dit Hjem!

Julenat.

Og der vare Hyrder i den samme Egn, som holdte sig paa Marken og holdte Nattevagt over deres Hjord. Og see! Herrens Engel stod over dem og Herrens Klarhed skinnede om dem.

Lucas E. 2 C. 8. 9. V.

Vær stille, Jorderige!
Ti, Verden, med din Larm!
De Stjerner nu opstige,
Som saae Guds Søn i Moders Arm.

Den store Nat fremskrider,
Meer klar, end Morgenrød;
Den Midnatssol fremglider,
Som saae Guds Søn paa Moders Skjød.

Saaledes Maanen smiled
Igjennem Taget ned
Til Krybben, hvor han hviled,
Den Arving til Guds Herlighed.

Høihelligste blandt Nætter!
Du evig prises skal;
Dig Jord og Himmel sætter
Høit over alle Dages Tal.

Naar skinned Sol paa Jorden
Som dine Stjerner smaa?
O! du er Vidne vorden
Til Meer, end alle Dage saae.

Du saae Guds Engle stige
  Til Markens Hyrder ned,
Lovsjungende Guds Rige
  Og Jordens Fred og Salighed.

Smiil hellig og forklaret,
  Du stille Midnatsstund!
For dig er aabenbaret
  Hvad tusind Slægter aned kun.

Dit Forhæng har omsvævet
  En Helligdom, saa stor.
Serapher Sløret hæved
  Og saae det største Lys paa Jord.

Lad Mulm hvert Lys fordunkle
  I Himmel og paa Jord!
Dit Lys, o Nat! skal funkle
  Saalænge Gud i Himlen boer.

Lad dine Stjerner lue
  Med tusind Soles Glands!
Og lad al Verden skue
  Sin Frelser i din Straalekrands!

Opliv selv isnet Norden
  Midt i Naturens Død!
Et Bethlehem er Jorden,
  Og der er Vaar, hvor Christ er fød.

Paa Sneens hvide Sletter
  I funkle, Stjerner smaa!
Os evig Vaar forjætter
  Hvad eders Himmelblikke saae!

Her er nu Østerlide
  Og Sommermorgenrød:
Paa Lillietæpper hvide
  Er her det lidet Barn gjenfød.

Med Hyrderne vi knæle!
  Guds Engle sjunge hist:
Frelst' er al Verdens Sjæle —
  Halleluja! vær lovet, Christ!

Julehymne.

(Sat i Musik af Weyse.)

Jubler, o! jubler i salige Toner!
  Verden! idag dig en Frelser er fød.
Hører det, Jordens og Himmelens Zoner!
Hør det, o Afgrund! og skjælv! — han er fød;
Barnet er fød, som har Mørket betvunget!
Menneskeaand! du ved Barnet har svunget
    Salig dig over den evige Grav,
    Over Fordømmelsens Hav.
Hører det, Slægter i rullende Tider!
Døde og Levende! hører og vider:
  Eder idag en Forsoner er fød!

Jubler, o Engle! o salige Aander!
Synden ei mere i Mulmet sig vaander,
Lysets den evige Straale frembrød —
Verden! din Frelser er fød:

I Betlehem hans Bugge staaer,
I Krybben Barnet hviler.
Paa Veien Kongeskaren gaaer,
Seer hvor hans Stjerne smiler.
Som Stjernen smiler englefro
Den Jomfru reen i himmelsk Ro,
Ved Krybben fromt hun knæler;
Paa Marken sjunge Engle smaa;
De Hyrder fro til Hytten gaae,
Hvor Barnets Stjerne dvæler.

O Himmelbarn med Guddomsaand!
For dig hvert Knæ sig bøie!
Du bærer Verden i din Haand
Og Himlen i dit Øie.

O fra dit Barneblik
Alkjærlighed udgik:
Guds Riges Straalekrands
Med alle Soles Glands
Udstraaler fra din Bugge.

Du, de Vise kom at hylde,
Da du laae ved Moders Bryst!
Salig, Hvo i Tidens Fylde
Saae din Stjernes Glimt i Øst!

Salig, fromme Hyrdeklynge!
Du, som skued Stjernens Gløb,
Du, som hørte Englen synge:
Eder er en Frelser fød!

Salig, Hver i Støvets Zone,
Som har hørt det Englequad!
Det skal evig for ham tone,
Naar selv Verdner skilles ad.

Vi har hørt det, vore Knæ vi bøie
Frelst for Guddomsbarnet ned.
Sjunger atter, Engle i det Høie!
Sjunger atter om vor Salighed;

— „Eder idag er en Frelser fød,
Ære være Gud i det Høie!
Paa Jorderig Fred!
I Mennesket Salighed! Amen!“ —

Halleluja! vi høre
Det Evangelium;
Klang det ei for vort Øre,
Var Jord og Himmel stum.

Fra Betlehem det toner
  Henover viden Jord,
Fra Himlens Regioner
  I helligt Englechor.

De Salige sig glæde,
  Og Jorden fryder sig,
Og alle Stjerner qvæde
  Om Barnet underlig.

Med Jubel Havet bruser,
  Og deler Jordens Lyst,
Mens over Verden suser
  De frelste Aanders Røst.

Op! Alt, hvad der har Tunge!
  Istemmer glædelig
Hvad de Hærskarer sjunge
  Fra høie Himmerig!

Ære være Gud i det Høieste!
  Paa Jorderig Fred!
I Mennesket Salighed! — Amen!

Nadveren.

(Skjærtorsdagshymne).

Styrk os, Jesus! med det rene
  Underfulde Himmelbrød!
Som os skal med Dig forene
  Saligt gjennem Liv og Død!

Lad os ved din Nadver knæle
Blandt de troe udvalgte Sjæle!
  Lytte til din Guddomsrøst!
Afsked vil Du med os tage —
Mester! skal vi ei forsage,
  Lad os hvile ved dit Bryst!

Lad os i dit Øie skue,
  Før dets Flammer slukkes ud!
Taaren glindser i dets Lue,
  Saadan græder kun en Gud!
Du skal vandre til din Fader;
Kun den Jord, som Du forlader,
  Ynker Du med Veemodsblik;
Den har seet Dig, Himmelsendte!
Ei sin Salighed den kjendte,
  Saae ei, Frelseren bortgik.

Vi har seet dit Aasyn lyse,
  Hørt din Stemmes Himmelklang
Ei for Dødens Nat vi gyse,
  Ei for Mørkets Afgrundssang;
Slangens Braad er knuust forneden,
Saligt vinker Evigheden,
  Himlens Porte aabne staae;
O! men Du, som Sjælen leder
Frelst igjennem Evigheder!
  Frelser! hvi maa Du bortgaae?

Som forklaret hist Du smiler
  Ved fortroligt Nadverbord;

Ved dit Bryst den Lærling hviler,
  Som Dig kjærest var paa Jord;
Brødet sidstegang Du bryder,
Lønligt Affkedstaaren flyder
  I de troe Udvalgtes Skjød;
Sidstegang din Haand dem qvæger —
— O! men Blod er i dit Bæger,
  Guddomsstyrke i dit Brød. — —

— Har Du os dit Legem givet?
  Har Du givet os dit Blod?
Skjenker kun din Død os Livet?
  Frelser! mon vi Dig forstod?
Ja, i os vil Du opleve,
Til dit Guddomsliv os hæve,
  Sammensmelte os med Dig,
Og i Salighedens Drømme
Skal dit Liv os gjennemstrømme,
  Luttre os evindelig.

Underfulde Sjælegløden!
  Høie Guddomssympathie!
Strømmer evigt Liv af Døden?
  Ruller Jorden os forbi?
Svæve vi i Lysets Zoner,
Til Cherubers Himmeltoner,
  Straaler selv af Herrens Glands?
Lever i os den Eenbaarne?
Følge vi ham, som udkaarne
  Funker i hans Stjernekrands?

Ja, Du har os Alle draget
  Med Dig paa din lyſe Vei,
Og har Du end Affked taget,
  Vi adſkilles evig ei.
Selv Du er blandt os tilſtede,
Naar vi frydes, naar vi græde,
  Naar vi ſamles i dit Navn;
Naar vi knæle, andagtsfromme,
Og din Affked ihukomme,
  Slutter Du os i din Favn.

Meſter! Herre og Forſoner!
  Vi har hørt dit Livs Farvel;
Men ſom Jubelſang det toner
  I den gudforeente Sjæl:
„Kom!“ — det toner — „til mit Rige!
Vi er uadſkillelige:
  Evers er mit Liv, mit Blod!“
O! lad det os gudbeſjæle,
Til paa Dommedag vi knæle
  For Gudfaders Thrones Fod!

Den ſtille Sabbath.

(Paaſkeløverdags=Sang.)

Dag til Hvile! Dag til Glæde!
Dag, indviet til Guds Fred!
Du har ſeet i Dødningklæde
Herren til Guds Herlighed.

Nat iblandt Sabbathers Dage,
Dog velsignet først af Gud!
Verdenshjertets Gravnats-Klage
Toner til din Skumring ud:

Guds Riges Konge de bare herfra
Til Gruben i Døbninghaven:
I Urtegaarden ved Golgatha
Han lagdes i Klippegraven.

Guds Engle græd paa den dødsstille Dag —
— Det Himmel og Jord ei glemmer —
Til Suk blev Himlenes Aandedrag,
Til Dødssuk Allivets Stemmer.

Det klaged dybt gjennem Skabningens Bryst:
Sit Rov vil ei Gruben slippe;
Det Liv, som bragte Alverden Trøst,
Er jordet i Gravens Klippe!

Himmellys, som Morgenrødens!
Sluktes du som jordisk Glød!
Hvilens Dag! saa blev du Dødens!
Guddomsliv! saa blev du — Død!

Gud Herren lever paa mørkeste Dag —
Det suser i Urtehaven!
Guds Aand nedvifter med Vingeslag
Sin Fred over Frelsergraven.

I Guddomshvilen boer Skaberens Magt —
Gudstanken med Lynkraft iler.
Er Verdensfrelserens Værk fuldbragt,
Som Faderen Sønnen hviler.

Hans Aasyn lyser paa Dødningestrand,
Og Aanderne for ham knæle:
Han mægtig staaer i de Dødes Land
Og løser de fangne Sjæle.

Dag, som Naadens Gjerning kroner!
Frelserværkets Hviledag!
Dine Helligaften=Toner
Blev Gud Riges Klokkeslag.

Lønlig gjennem Dødninghaven
Livets Engel Vingen slaaer —
Stille over Klippegraven
Aandens Morgenluftning gaaer.

— Bliv til Paaskemorgenrøde!
Gravsabbath fra Golgatha!
Og med de forløste Døde
Juble vi: Halleluja!

Opstandelsen.

(Paaskehymne.)

(Sat i Musik af Bredahl.)

Han er opstanden! — fryd dig! frelste Jord!
Han er opstanden! — fryd dig! Himlens Rige!
I Gravens Nat ei Verdens Frelser boer:
Han skulde til et evigt Liv udstige.
Hvor er din Braad? o Død! hvor er din Magt?
Du Verden, som din Frelser har ombragt!
Hvor er, o Mørkets Fyrste! nu din Seier?
Ei Dødens Hule Himlens Herre eier.

See, Englen ved den tomme Grav
Staaer lys i hvide Klæder:
„Maria! tør din Taare af!
Han lever, som dig Frelse gav,
Han, for hvis Død du græder.

„Han, som du søger, er ei her,
Han boer ei blandt de Døde;
See! Gravens Port oplukket er,
See! den Opstandne er dig nær,
Han skal forklart dig møde.“

Hør det Englebudskab, Jord!
Hør det, Himlens Rige!
Salig, Hvo som seer og troer!
— Salig uden Lige

Hvo ei saae og troede dog
  Hvad der staaer i Livets Bog,
Hvad med Englerøst der toner:
Evig lever vor Forsoner!

Hør det! du, som ikke troer,
  Før du selv har skuet,
Før du i hans Nagleboer
Har fornummet Dødens Spor,
  Hvem hans Magt har kuet!
Hør! og see! og viid forvist:
Han er Herren Jesus Christ,
  Herren til Gud Faders Ære —
  Hans skal Livet evig være!

Ja, dit er Livet, Herre Christ!
Paa Jorden, som i Himlen hist:
  Ved Dig vi leve Alle,
Ved Dig er Jord og Himmel skabt —
Foruden Dig var vi fortabt —
  Dig evig vi paakalde!

Du sender os din Faders Aand,
Til Himlen leder os din Haand
  Og til din Faders Rige.
Vildfarne vi ved Dybet stod,
Du Vei os viste med dit Blod,
  Du Hyrde uden Lige!

For Hjorden gav Du hen dit Liv,
Dit Dødsuk blev et Skaberbliv

For Sjælene, som døde;
For os randt Blodet paa din Kind,
For os Du gik i Graven ind;
Den var saa dyb, saa øde.

Saa kold og tung var Gravens Steen,
Den knuged haardt de møre Been,
Ei Lys den gjennemtrængte;
Ei Glimt af Evighed vi saae:
Paa Sjælen selv den Gravsteen laae —
Din Guddomskraft den sprængte.

Du er opstanden, vi skal opstaae,
Som Du, af Gravenes Huler;
Som Du vi skulle til Liv udgaae,
Naar Dødens Skygge os skjuler.
Vær priset, Frelser! i Evighed!
Til Dig vi af Graven udstige!
For Du os til den evige Fred,
Og til din Salighedes Rige!

Christi Himmelfart.

Et Syn er seet i Israel,
Det Syn kan Blinde skue:
Det svæver saligt for vor Sjæl
I Aandens rene Lue!
Forklarte Frelser! Dig vi see
Udvandret fra Gethsemane,

Fra Golgatha udgangen:
Opstanden af den dunkle Grav,
Du ryster sidste Støvgran af,
Du hører Seierssangen.

Guds Engle sjunge: kom! o! kom!
Tag over os dit Sæde!
Dig venter Herrens Helligdom
Og Himlens høie Glæde.
Det toner over Jorden hen,
Det toner til Bethanien;
Der stander Du, Eenbaarne!
See! alt en lys, forklaret Aand,
Opløfter Du din Guddomshaand.
Velsigner de Udkaarne.

De knæle Alle for Dig ned,
De elske Dig saa saare:
O Herre! til din Himmel med
Tag Jordens Affkedstaare!
Din Røst vi høre sidstegang,
Dig kalder høit Cherubers Sang,
Fra os Dig Skyen fjerner.
Du svæver paa dens lyse Flig
Forklaret over Jorderig,
Og over Himlens Stjerner.

Dens gyldne Port er høit oplukt,
De Salige sig glæde,
Serapher paa din Himmelflugt
Nedfkue og tilbede;

De hilse Dig med Jubelsang,
Og Stjernerne med hellig Klang,
Sig for dit Aasyn bøie.
Forsvundet er den dunkle Jord,
Du i din Faders Rige boer,
Staaer salig for hans Øie.

Omstraalet af Guds hellig Aand,
Du knæler for hans Throne,
Opstiger ved hans høire Haand,
Mens alle Himle tone.
— O Frelser! see til os end ned!
Forglem ei i din Herlighed
Den Jord, som Dig tilbeder!
Velsign os i din Faders Navn!
O! før os Alle i din Favn
Til Himlens Saligheder!

Pintsehymne.

Vær priset! Du Guds hellig Aand!
Dig Faderen os sende!
Du løse Sjælens Tungebaand
Dens Guddomsglød Du tænde!
Du trøste den forladte Jord!
O! er end tabt det sidste Spor
Af Herrens Gang hernede —
Vær Du dog end tilstede!

Du svæve over Verden end
  Paa Lysets rene Vinge!
I Stormens Flugt Du suse hen!
  Din Røst fra Bølgen klinge!
Du hviske i det stille Væld!
Du aande i den fromme Sjæl
  En salig Trøst i Nøden
  Og evigt Liv i Døden!

O Du, i hvem for sidstegang
  Gud her sig aabenbarer!
Din Vinge over Chaos klang —
  End over os den farer:
Jeg hører den paa Tidens Hav,
Den vifter over Slægters Grav;
  O! svæv end, Himmeldue!
  I Verdens sidste Lue!

Ak! slukke vi din Flamme ud,
  I evigt Mulm vi rave:
Ei vandrer meer den gode Gud
  I Paradisets Have;
Han taler ikke til os meer,
Og Ingen Herrens Aasyn seer
  I Tornebusken lyse,
  Naar vi for Prøven gyse.

Gud Fader har vi fra os stødt,
  Vort Paradiis er lukket,
Endnu engang Han har os mødt,
  Og Afgrundsflammen slukket:

Et Menneske, han for os stod,
Og Sønnen Himlens Port oplod;
Os har en Frelser gjestet,
Men vi har ham korsfæstet.

I Himlen throner Himlens Gud,
Og Sønnen hos sin Fader;
Men slukkes Herrens Aand ei ud,
Ei Herren os forlader;
Du Jordens sidste Himmelbaand!
Dig har vi end, o Helligaand!
Kan Øiet Dig ei skue,
Hoit brænde dog din Lue!

I Angerstaaren brænde den
Paa blege Synders Kinder!
I Øiet tindre den igjen,
Naar Andagtstaaren rinder!
Den flamme i det rene Bryst,
Som hæver sig med himmelsk Lyst
Og høie Psalmetoner
Til Sjælenes Forsoner!

O! lad mig i din Flamme døe!
Du Guddomsaand, som svinger
Dig evig over Verdens Ø
Paa Lysets rene Vinger!
Fortær i Andagtsglød mit Bryst!
Og hæv min Sjæl til Naadens Kyst!
I dine Straaler stige
Den lys til Lysets Rige!

Velsignelsen.

Vil Herren med os være
Hvo er os da imod?
Igjennem Nattens Hære
Hans Engle os skal bære
Vil Herren med os følge,
Selv paa den dybe Bølge
Ei synke skal vor Fod.

Skal vi paa Braade stige
Og gjennem Luer gaae,
Vor Sti skal vorde lige,
— Den gaaer til Himlens Rige —
Vil Herrens Haand os før
Ei Flammen os skal røre,
Vi skal Klenodet naae.

O! Gud! du os bevare!
Velsign os naadelig!
Forbandelsen bortfare
For Naadens Engleskare!
Lad os i Verdens Brimmel
Ei tabe Frelsens Himmel,
O Christ! dit Himmerig!

O Herre! lad du lyse
Dit Aasyn over os!
Naar vi for Mulmet gyse
Hvor ingen Sol skal lyse,

Naar i den Nat vi grue,
Hvor ingen Stjerner lue,
  O! lys da du for os!

Velsign os evig, Fader!
  Velsign og giv os Fred!
Naar Broderen os hader,
Naar Verden os forlader,
Naar sidste Kamp os kuer,
Naar Synd og Død os truer —
  Giv Fred og Salighed!

Livet i Gud.

(Hymne til en Composition af Weyse.)

I.

Røst med dybe Toners Mæle!
Aandens Røst i vakte Sjæle!
Løft Dig og anraab din Gud! :,:
Du, som ufødt Tanke hører,
Der i Sjælens Dyb sig rører!
Alle Lysets Aanders Fører!
Før os til din Gjerning ud!

II.

Med din Tanke sig udsvinger
Frigjort Aand paa Ørnevinger

Kæmpestærk med Dig i Pagt.
Til din Gjerning, skjult og stille,
Barnesjælen, spæd og lille,
Gjemmer bundne Kræfters Magt. :,:

III.

Stjernerigets Himmelsphærer,
Tanken, som Alverden bærer,
Er en Lysstrøm af din Aand.
I hver Sjæl, som Dig tilhører,
Skjønt en Verdens Liv sig rører —
Og den hviler i din Haand. :,:

IV.

Dyb af Liv og Hav af Tanker!
Verdenspuls, som evig banker:
Ocean af Kjærlighed!
I hver Draabe af din Kilde —
I hver Sjæl, Du tænke vilde,
Boer dit Lys, din Herlighed.
— O! skal hver en Stjerne falde,
Dine Sjæleverdner alle
— De, som flyve gjennem Himle
De, som i din Tanke vrimle —
Bæres af din Kjærlighed. :,:

Morgenpsalmer.

I.

Søndagspsalme.

Mel. Af Høiheden oprunden er.

En hellig Morgensol opstaaer;
Med Høitidsglands den stille gaaer
Henover Sø og Skove.
Op hver en Sjæl paa viden Jord,
Som paa den Herre Christus troer!
Stat op, din Gud at love!
Tier, flygter, Jordens Sorger!
Himlens Borger
Fred er givet —
Himmelfred i Jordelivet.

Fra Dagværk hvile skal din Haand,
Og hvile skal i Gud din Aand,
Hver Jesu Christi Tjener!
Han ei i Graven os forlod:
Med Søndagssolen han opstod:
Hans Morgen os forener.
Lad os frydes og tilbede!
Fred og Glæde
Os er givet —
Priis Opstandelsen og Livet!

II.

Mel. Hvo ikkun lader Herren raade.*)

Vær lovet Du, som evig vaager,
Mens Verdner slumre under Dig!
Dit Vink bortvifter Jordens Taager,
Og Nat til Dag forvandler sig.
Du kom dit mindste Barn ihu:
Vor Gud, høilovet være Du!

Du aabned vore Øienlaage;
— De lukkes evig, naar Du vil —
O, lær os bede, lær os vaage
Og prise Dig, mens vi er til!
Lad ogsaa Sjælens Øie see!
Vor Gjerning i dit Navn lad skee!

Og hvad vi see og hvad vi høre
Hvad Sjælen fatter af din Aand —
Lad det til Dig, vor Gud, os føre!
Vor Salighed er i din Haand.
Indslut al Verden i din Favn!
Bønhør os, Gud, i Jesu Navn!

III.

Mel. Rind nu op i Jesu Navn.

Vaagn og bryd i Lovsang ud,
Vaagn, hver Sjæl paa Jord, som sover!

*) En egen Melodie til denne Morgenpsalme er componeret af Gebauer.

Himlens Engle! takker, lover,
Priser med os Livets Gud!
Tak for Dagen, som oprinder!
Tak for Himmellyset hist!
Tak for Gravens Seiervinder!
Tak, o Gud, for Jesum Christ!

Tak for Aanden, Du os gav,
Som ei Nat, ei Død udslukker!
Tak for Aanden, som oplukker —
Sprænger mægtig Sjælens Grav!
Tak for Livet, som henfarer!
Tak for det, som varer ved!
Livets Herre og Forklarer!
Tak og Priis i Evighed!

IV.

Mel. Breden din afvend.

Bleg Morgenstjernen smiler og forsvinder —
Et større Lys nu over Jord oprinder;
Det kommer hist fra Østens Palmeskove —
Op, Gud at love!

Udsmyk dig, Jord, med Glandsen fra det Høie!
Opløft dig, Sjæl! og straal i Fryd, mit Øie!
Med Stjernen hist gik fordum Østens Vise
Guds Søn at prise.

Du Aandesol, for hvem hver Stjerne svinder!
Den Sjæl ei døer, for hvem dit Lys oprinder.
Vær lovet, Gud, for Himmel-Morgenstunden!
— Den er oprunden.

V.

Mel. Søde Jesu, vi er her.

Lover Herren! han er nær,
Naar vi sjunge, naar vi bede:
Samles i hans Navn vi her,
Er han midt blandt os tilstede.
Priis ham, Gamle! priis ham, Unge!
Priis hans Navn, hver Barnetunge!

Herre! vær os evig nær!
Vær os nær, naar Sol oprinder,
Og naar Sol og Stjerneskjær
I den dybe Nat forsvinder!
Lad din Aand ei fra os vige
Til vi see Dig i dit Rige!

VI.

Mel. Nu velan, vær frisk tilmode!

Herre, Fader! lad min Tunge
Som min Sjæl lovprise Dig!
Himlens Fugle Dig lovsjunge,
Naar din Sol opløfter sig.

Alt, hvad aander, lover Gud:
Jorden smykker sig som Brud,
  Og i Himlens Straaleklæder
  Mark og Sø og Skov sig glæder.

Lad paa Morgenrødens Vinge
  Sjælen løfte sig fra Jord!
Herre, lad min Aand sig svinge
  Til det Lys, hvori Du boer!
Lad forklaret mig engang
I en salig Morgensang
  Med Seraphers Hymnetone
  Hilse Lyset om din Throne!

VII *).

(Paa Ugens sidste Morgen.)

Mel. Hvo veed hvor-nær mig er min Ende!

Stig frem, o Dag, med Dødens Minde!
I Graven Livets Konge laae:
Hvad Jorden eier, maa forsvinde;
Hvad Verden gav os, skal forgaae.
Dog selv paa Dødens stille Dag,
O Gud, vor Lov og Priis modtag!

*) Er brugt som Jordefærdspsalme med følgende Forandring af den første Linie:

Fra Verden Livets Strøm skal rinde:

Ei Død, ei Grav, ei Mørkets Rige
Forfærde dem, som paa Dig troe!
Skal jeg i Skyggers Dal nedstige,
Min Sjæl skal ei i Natten boe;
Tillukkes Graven over mig,
Min Gud! jeg lever dog i Dig.

Din Røst kan Jorden gjennemtrænge
Og røre de Henfarnes Been;
Din Engels Haand min Grav kan sprænge
Og vælte bort dens tunge Steen:
Vær lovet, Gud! jeg veed det vist —
I Død er Liv ved Jesum Christ.

Høimesse-Psalmer

til

Kirkeaarets Helligdage.

I.

Første Søndag i Advent.

(Evang. Matth. 21 C. 1 V. Jesu Indtog i Jerusalem.)

Mel. Gud! du skabte Jordens Kreds.

1.

Glæd dig, Zion! glæd dig, Jord!
  See, din Konge til dig kommer!
Glæd dig i din Vinter, Nord!
  Christus bringer evig Sommer.
Paa hans Tog borttag hver Steen!
Smyk hans Vei med hellig Green!
  Bred paa Stien Høitidsklæder!
  Der er Fryd, hvor han fremtræder.

2.

Saligt, hvor han drager ind,
  Saligt er det Folk, det Rige:
Der skal Sorgen flye af Sind;
  Der skal Synd og Død bortvige;
Der skal Kjærligheden boe;
Der skal Fredens Palme groe —
  Der skal Haabet evig bygge
  Under Cherubvingers Skygge.

3.

Bøi dig for din Konge, Sjæl!
  Verdens Konger, bøier Eder!
Stolte Magt og Høihed, knæl!
  Thronen for Guds Søn bereder!
See, i Aanders store Land
Kongespiret fører han:
  Mørkets Magter for ham vige —
  Hans er Salighedens Rige.

4.

Over de Gjenløstes Land
  Han paa Naadens Stol er Dommer.
Evig lovet være han!
  I Gudherrens Navn han kommer.
Sjung, hver Sjæl, med Tak og Bøn:
Hosianna! Davids Søn!
  Sjung, mens alle Knæ sig bøie,
  Hosianna i det Høie!

II.

Anden Søndag i Advent.

(Evang. Luc. 21 C. 25 V. Tegn i Sol og Maane.)

Mel. Vor Gud han er saa fast en Borg.

1.

I Verden er ei Nød saa stor,
  Guds Naade dog er større:
Er lukt for mig hver Dør paa Jord,
  Staae aabne Himlens Dørre.

Min Sjæl, vær ei forsagt!
Du staaer med Gud i Pagt:
Har Verden dig forladt
Blev Dagen dig til Nat —
Vær trøstig! — Herren lever.

2.

Skeer end i Sol og Maane Tegn,
Frembruser Storm derefter —
Har Jorden ei mod Havet Hegn,
Oprøres Himlens Kræfter —
Kom i Orkaners Brag
Alverdens sidste Dag —
Min Sjæl, vær ei forsagt!
Du staaer med Gud i Pagt:
Vær trøstig! — Herren lever.

3.

Forglem ei Pagtens store Ord,
Naar Herrens Time kommer!
Opløft dit Hoved, see fra Jord!
Forbarmer er din Dommer:
I Skyen, herlig, skjøn,
See Guds eenbaarne Søn!
Med Kraft han komme vil:
Forløsning stunder til —
Vær trøstig! — Herren lever.

4.

Vi vente, Herre, paa din Dag;
Den kommer, naar Du byder;
O, naar i Undergangens Brag

Høit Domsbasunen lyder —
Gid, sjælevaagne, da
Vi med Halleluja
Lovprise kan din Magt
Og med vor Gud i Pagt
Udraabe: Herren lever!

III.

Tredie Søndag i Advent.

(Evang. Matth. 11 C. 2 V. Johannes i Fængslet.)

Mel. Gud Hellig Aand i Tro os lær!

1.

I mørkest Fængsel er vi frie;
Vor Trængsels Tid er omme:
Ei anden Frelser vente vi!
Han kommer, som skal komme.
Hør hvad hans Vidner hørte, saae:
De Blinde see — de Halte gaae —
De døve Øren høre.

2.

Af Graven op de Døde staae;
De frydes ved hans Stemme.
Det Glædesbud kan Store, Smaa,
Kan Fattigmand fornemme.
Forarges paa hans Ringhed ei!
I fattig Dragt paa alfar Vei
Gaaer Herren til Guds Ære.

3.

Han slutter i sin store Favn
Hver kjærlig Sjæl hernede;
Hvor Tvende samles i hans Navn,
Han er i Kraft tilstede;
Han aabner Øiet, som ei saae,
Han byder Døde end opstaae
Af Graven til sin Glæde.

4.

Ei lukket er Guds Rige meer:
Hvo søger, skal det finde.
I Herrens Rige hører, seer
Den Døve og den Blinde:
Med os er ogsaa Under skeet —
Vi har ham hørt, vi har ham seet —
Blandt os staaer Guds Eenbaarne.

IV.

Fjerde Søndag i Advent.

(Evang. Joh. 1 C. 19 V. Johannis Vidnesbyrd.)

1.

I Ørken raaber Røsten hist:
Bereder Herrens Vei!
Iblandt os staaer den Herre Christ;
Men vi ham kjende ei.

Ak, høre vi ei Ørkens Røst,
  Os Herren gaaer forbi.
Boi, Hovmod, dig! smelt, haarde Bryst!
  Bereder Herrens Sti!

2.

Laae Jordens Konger for min Fod,
  Laae Verden i min Haand;
Hvis Herre Christus mig forlod —
  Jeg var en Træl i Baand.
Forstod jeg Engles Tunger grant
  Og alle Stjerners Vei —
Til evig Grav kun Vei jeg fandt,
  Har Kjærlighed jeg ei.

3.

O, laae jeg, lam og døv og blind,
  Paa sammenbetlet Straa;
Gik Herre Christus til mig ind —
  Guds Herlighed jeg saae.
O, vidste jeg i Verden ei
  Hvad Barn i Svøbet veed,
Til Himlens Rige fandt jeg Vei
  Med Barnets Kjærlighed.

4.

O Herre, gak os ei forbi!
  Vi høre Ørkens Røst;
Du har beredet selv din Sti:
  Du smeltet har vort Bryst;

Du bøiet har det stolte Sind;
 — Din Kjærlighed var stor —
Gak, Herre, til din Tjener ind
 Og bring ham Livsens Ord!

V.

Christi Fødselsdag.

(Evang. Luc. 2 C. 1 V.)

Mel. Et lidet Barn saa lystelig.

1.

Jeg som et Barn mig glæde vil
 Og sjunge i det Høie:
Ei Sorg idag paa Jord er til,
 Som tør min Sjæl nedbøie.
Idag er fattigst Betler rig;
Et Paradiis er Jorden mig —
 Til mig Guds Engle qvæde:
Idag er dig en Frelser fød —
Idag al Verdens Sorg er død,
 Og fød al Verdens Glæde.

2.

Ei Synd, ei Død i Verden meer
 Mig kuge skal og tvinge:
Jeg Naadens Dør oplukket seer;
 Min Sjæl har Englevinge.
En Konge blev idag mig fød:
Det lidet Barn paa Moders Skjød

Al Verdens Nød betvinger.
Hans Rige Himmel er og Jord;
Den Konge evig Tro jeg svor,
Og han min Sjæl gav Vinger.

3.

Flyv høit, min Aand, flyv barnefro!
Vær salig i hans Rige!
Med Kjærlighed, med Haab, med Tro,
Hans Kraft skal ei mig svige:
I Klude svøbt, i Krybben lagt,
Det Barn har over Stormen Magt
Og over Havets Bølger:
Ei Jord, ei Luft, ei Ild, ei Vand,
Ei Mørkets Magter røre kan
Den Sjæl, som Herren følger.

4.

Ei Jordens Magt og Klogskab meer
Forblinde skal mit Øie:
Hvor Østens Vise Stjernen seer,
Sig Verdens Konger bøie.
Guds Lys omstraaler fattigst Vraa:
Hos ringe Dyr paa fattigt Straa
Laae Kongen til Guds Rige.
O, viis er Den, som troer paa ham:
Eenfoldig Hyrde først fornam
Hvad Engle kun udsige.

5.

Kom, Høie, Ringe, Store, Smaa!
Eenfoldige med Vise!

Lad os til Jesu Krybbe gaae
Og Verdens Frelser prise!
Forgjeves lyse Stjernen ei!
See, Konger følge Hyrdens Vei!
Hør, Himlens Engle qvæde!
Idag er os en Frelser fød —
Idag al Verdens Sorg er død,
Og fød al Verdens Glæde.

VI.

St. Stephans-Dag.

(Evang. Matth. 13 C. 34 V.

Mel. Jeg beder Dig, min Herre og Gud.

1.

I Glands for Herrens Trone staaer
Guds store Vidners Skare:
Hvo for sin Gud i Døden gaaer,
Skal herliggjort henfare.
Til Martyrkronens Straaler ei
Jeg løfte tør mit Øie;
Mit skjulte Kors paa stille Vei
Seer Gud dog i det Høie.

2.

O Herre! om i Liv og Død
Jeg vidner om dit Rige,
Det skal min Tro i Sorg og Nød,
Min Kjærlighed Dig sige.

Du veier mine Sorger smaa;
Du seer om fromt jeg lider;
Du seer den Kamp, som Ingen saae,
Og om jeg ærlig strider.

3.

O Herre! blev mig Kampen svar,
Og er min Sorg ei liden;
Om her slet ingen Ven jeg har —
Vær Du mig nær i Striden!
Seer ingen Sjæl min bittre Vee,
Men brænder Habets Lue —
Din Himmel lad mig aaben see!
Din Herlighed jeg skue!

VII.

Mel. Rind nu op i Jesu Navn.

Salig hvo med Kraft og Tro
Vidne kan om Herrens Rige!
Han skal herlig did opstige,
Hvor Guds store Vidner boe.
Salig hvo for bittre Fiender
Bede kan i Prøvens Tid!
Herlig, saliggjort han vinder
Kronen for den gode Strid.

VIII.

Søndag efter Juul.

(Evang. Luc. 2 C. 33 V. Simeon og Anna.)

Mel. Alene Gud i Himmerig.

1.

Den Sjæl skal ikke Døden see,
Som Livets Herre skued;
Forunden ham, med bange Vee
For evig Død jeg grued;
Og blev jeg gammel, blev jeg graa,
Men ei den Guds Eenbaarne saae,
Med Gru jeg lukte Øiet.

2.

Med Simeon jeg kan ham see,
Naar Herrens Aand mig fører.
For mig det Naadens Tegn vil skee;
Jeg Aandens Stemme hører —
Af Ordets Magt henføres jeg
Vidunderlig paa Frelsens Vei.
Min Sjæl skal Herren skue.

3.

I Helligdommen jeg ham seer
I Glands med Aandens Øie;
Hver Dag det store Under skeer,
Naar vore Knæe sig bøie.
O, evig skal det Under skee —
Min Sjæl skal ikke Døden see —
Jeg Livets Herre skuer.

4.

I ham jeg evig Frelse seer,
Og salig kan jeg sjunge:
O, seer mit Øie Intet meer,
Forstummer nu min Tunge —
O Herre, fare lad i Fred
Din Tjener til din Herlighed
Jeg har din Frelse skuet.

IX.

Nytaarsdag.

(Evang. Luc. 2 C. 21 V. Da blev hans Navn kaldet Jesus, som det var kaldet af Engelen.)

Mel. Nu velan vær frisk tilmode!

1.

Jesus, Frelser, Saliggjører!
Høit velsignet er dit Navn:
Naar jeg det i Verden hører,
Tier Smerte, Sorg og Savn;
Hvad jeg led i svundne Aar
Som en Morgensky bortgaaer.
Og jeg skuer i dit Rige
Lys min Nytaarssol fremstige.

2.

Jesus! naar dit Navn jeg hører,
Hører jeg en himmelsk Klang;
Sjælens dybe Grund sig rører,
Jeg fornemmer Engles Sang.

For din store Dag frembrød,
  For Du laae i Moders Skjød,
Hørte Jorden Englens Tunge
  Saligt her dit Navn udsjunge.

3.

Jesus! naar dit Navn jeg siger,
  Bøier sig mit Knæ mod Jord,
Aanden mod din Himmel stiger,
  Hjertet haaber, elsker, troer.
I dit Navn henvandre jeg
  Frydefuld Gudherrens Vei
Til den Nytaars-Morgenrøde,
  Naar jeg salig Dig skal møde!

X.

Søndagen efter Nytaar.

(Evang. Matth. 2 C. 19 V. Da Herodes var død.)

Mel. Den prægtig Sol, som hele Verden glæder.

1.

O Herre, gaaer jeg tro, hvor Du mig sender,
Til Glæde al min Sorrig Du omvender;
Du er mig nær i min Udlændingsstand.
Landflygtig gaaer jeg og forviist hernede;
Din Engel ogsaa mig engang vil lede
  Til Hjemmets Land.

2.

Der er mit Hjem, hvorfra jeg er udgangen,
Hvor Aanden lyttet har til Seraphsangen
Og drømt om Salighed, før jeg blev fød;
Der er mit Hjem, hvorhen sig Aanden svinger,
Naar den opløfter sig med Ørnevinger
Fra Grav og Død.

3.

Der er mit Fædreland, hvor til det Bedre
Gudherren kaldte naadig mine Fædre,
Hvor frelste Aanders Glands omstraaler dem,
Hvor min Forløser hos sin Fader throner,
Hvor de Forløstes store Hymne toner —
Der er mit Hjem.

4.

O Jesu Christ! Du til dit Hjem mig lede!
Du selv engang landflygtig var hernede:
For mig Du vandred i Udlændingsstand.
Et saligt Fædreland har Du mig givet —
O, led Du gjennem Døden mig til Livet,
Til Hjemmets Land!

XI.

Første Søndag efter Helligtrekongersdag.

(Evang. Luc. 2 C. 42 V. Jesus var tolv Aar gammel.)

Mel. Jesu, dine dybe Vunder.

1.

Herre, mod dit Lys jeg stræber:
— Verdens Kløgt har Mørket kjært —
Jesus! dine Barnelæber
Har de Gamle Viisdom lært.
Gaaer til Dig med barnligt Sind
From jeg i Guds Tempel ind;
O da vil dit Ord mig røre —
Himmelsk Viisdom skal jeg høre.

2.

Intet veed jeg om Guds Rige,
Lærer jeg det ei af Dig:
Ingen uden Du kan sige
Hvad der evig trøster mig;
Ingen uden Du det veed
Hvad den dybe Evighed
Som en lukket Bog forvarer:
Du, kun Du det aabenbarer.

3.

Intet veed jeg om Guds Naade,
Lærer jeg det ei af Dig:
Uden Dig — en evig Gaade
Vorder Liv og Død for mig.

Lær mig Ordet, som Du veed,
Om den store Kjærlighed,
  Om Retfærdighedens Gaade,
  Om Guds Rige, om Guds Naade!

4.

O, da skal jeg ufortrøden
  Til min Gjerning vandre ud:
Gjennem Livet, gjennem Døden
  Lyser Kjærlighedens Gud;
Himmellyset er ei slukt,
Paradiset ei tillukt;
  Ei det store Haab skal svige —
  Veien veed jeg til Guds Rige.

XII.

Anden Søndag efter Helligtrekongersdag.

(Evang. Joh. 2 C. 1 V. Brylluppet i Cana.)

Mel. Saa er vor Høst til Ende.

1.

I Gud jeg vil mig glæde,
  Med ham hver Dag er Fest:
Blandt Glade tog han Sæde
  Den himmelsendte Gjest.
Hvor Herre Christus træder
  I Høitidssalen ind,
Der intet Øie græder,
  Der blegner ingen Kind.

2.

Hvor fromme Hjerter glædes,
Gaaer Himmelgjesten ind,
Ei blot hvor Hymnen qvædes
Med fromt opløftet Sind:
Selv Jordelivets Toner
Guds Engle glæde kan:
Den himmelske Forsoner
Bar Fryd til Sorgens Land.

3.

Han, som forædled Vandet
Til Viin med hellig Haand
Vort Glædesvæld har blandet
Med Himmellivets Aand:
Forklaret har han Livet,
Dets Sorger og dets Lyst;
Han har os Glæden givet,
Som boer i Englebryst.

4.

O Jesus, lad vor Glæde
Indvies Dig til Fest!
Usynlig vær tilstede,
Du himmelsendte Gjest!
Saa skal vor Glæde være,
O Herre, Dig til Priis,
Til dine Engle bære
Os til dit Paradiis.

XIII.

Tredie Søndag efter Helligtrekongersdag.

(Evang. Matth. 8 C. 1 V. Jesus gik ned af Bjerget.)

Mel. Vreden din afvend!

1.

O Herre, kommer Sorgens Stund hernede,
Lær mig i Tro at haabe fromt og bede!
Eet Ord af Dig min Trængsel, mit Elende
Til Fryd kan vende.

2.

Har Jorden ei den Urt, som kan mig qvæge,
Har Verden ei den Haand, som kan mig læge,
Paa Dig, o Herre, jeg i Nøden haaber,
Til Dig jeg raaber.

3.

O Frelser, om Du vil, Du kan borttage
Det Kors, jeg ikke mægter selv at drage;
Men — o! — kan det min Sjæl til Frelse være,
Lær mig det bære!

4.

Lad under Byrden vore Sjælens Vinge!
Forklart i Smerten, den mod Dig sig svinge!
Du, som fra Korset salig kunde stige
Mod Himlens Rige!

5.

O Du, som ende kan al Verdens Smerte!
Du selv i Qval mig Himmelglæden lærte;
Eet Ord af Dig mig frelser og helbreder
For Evigheder.

XIV.

Fjerde Søndag efter Helligtrekongersdag.

(Evang. Matth. 8 C. 23 V. Jesus traadte i Skibet.)

Mel. Hvad kan os komme til for Nød.

1.

Lad bruse Storm paa Verdens Hav!
Er Herren med paa Havet,
Paa Veien over store Grav
Jeg vorder ei begravet;
Og skjuler Bølgen Skibets Rand,
Jeg paa den Herre lide kan,
Som Storm og Hav kan tvinge.

2.

Og om mit Øie ham ei saae,
Skreg vantro Sjæl: han sover!
Skreg Frygten: Herre, vi forgaae —
Os skjuler Dybets Vover —
O Herre, er kun fast min Tro,
Jeg seer i aabne Grav med Ro:
Min Frelser ei mig glemmer.

3.

Men svigter Mod, og flygter Haab,
  Forbarmer, Du tilgive!
Beskærm, o Herre, Frygtens Raab!
  O, hold min Sjæl ilive!
Du mægtig true Veir og Hav!
For naadig over Dybets Grav
  Min Sjæl til Frelsens Bredder!

XV.

Femte Søndag efter Helligtrekongersdag.

(Evang. Matth. 13 C. 24. V. Klinten blandt Hveden.)

Mel. Søde Jesu, vi er her.

1.

Herre! see, jeg vaage vil,
  Sjælen vil Dig evig love;
Ak, men Øiet lukkes til,
  Fjenden kommer, mens vi sove;
Klinten saaer han mellem Hveden —
  Den opgroer til Evigheden.

2.

Høstens Dage forestaae;
  Høste skal jeg, som jeg saaede:
Syndens Frugt jeg høste maa,
  Er der ei hos Herren Naade.
Klinten voxer mellem Hveden,
  Qvæler den for Evigheden.

3.

Du, som Solen skinne lod
  Over Onde, over Gode!
Herre, mon jeg Dig forstod?
  Tør jeg haabe, som jeg troede?
Hvad Du i mit Hjerte saaede,
  Borer evig ved din Naade.

4.

Hvad der saaedes i min Sjæl,
Mens jeg ved din Gjerning blunded,
Herre, det i Spiren qvæl,
  Før dets Rod har Magten vundet!
O, naar Høstens Dag er kommen,
  Naade, Herre, være Dommen!

XVI.

Søndag Septuagesima.

(Evang. Matth. 20 C. 1 V. Arbeiderne i Viingaarden.)

Mel. Gud Hellig Aand, i Tro os lær!

1.

Ud farer Stormen paa Guds Bud;
  Gud vinker — Jorden brænder:
I Storm og Flammer, store Gud!
  Du mægtigt Budskab sender;
Selv ringest Tjener i dit Navn
Dig tjener, som Elias Ravn,
  Og Arkens glade Due.

2.

O Du, som sender Engle ud,
  Din Gjerning at fuldbringe!
Er jeg din Tjener, store Gud!
  Da er mit Kald ei ringe;
Da gaaer jeg til mit Dagværk fro,
Med Kjærlighed, med Haab, med Tro:
  Gudherren giver Styrke.

3.

Men gaaer jeg til din Gjerning, Gud!
  Med Sold og Løn for Øie,
Gaaer stærk jeg end og aarle ud;
  Forgjeves er min Møie;
Unyttig Tjener er jeg kun,
Og kommer store Aftenstund,
  Til Løn jeg er den Sidste.

4.

O Herre, har jeg Dagen endt —
  Var det til liden Baade;
Blev end jeg sidst af Alle sendt —
  Jeg haaber paa din Naade:
Unyttig Tjener var jeg Dig;
Dog, Herre, Du misskundelig
  Kun Sind og Hjerte dømmer.

XVII.

Søndag Sexagesima.

(Evang. Luc. 8 C. 4 V. De fire Slags Sædejord.)

Mel. I Jesu Navn.

1.

Din Sæd udstrø!
Du store Sædemand!
Lad spire, Herre, Ordets Himmelfrø!
Giv det Rod i fremmed Land!
Spirer det ei
Paa den alfare Vei;
Vil Tjørn, vil Klippegrund
Det qvæle for en Stund;
Herre, i den gode Jord,
Hvor et ydmygt Hjerte boer,
Giv det Roden, stærk og sund!

2.

Af helligt Frø
Lad hellig Vext opstaae!
Lad den i Jordens kolde Luft ei døe!
Aandens Himmel vil den naae.
Fromhed og Tro,
De Retfærdiges Ro,
Det Haab, som ei forgaaer,
Af himmelsk Rod opstaaer;
Kjærligheden, høi og stor,
Himmelfrugten er paa Jord
Af den Sæd, Guds Søn udsaaer.

3.

Jeg har det hørt,
Det Salighedens Ord:
O Frelser, hvor din Røst har Sjælen rørt,
Stille Himmelspiren groer.
Skal den ei døe,
Skal af Evigheds Frø
Den Spire foldes ud,
Som stræber fromt mod Gud —
Herre, send mig da din Aand!
Frelser, skjærm med hellig Haand
Evighedens Plantestud!

XVIII.

Fastelavns Søndag.

(Evang. Matth. 3 C. 13 V. Christi Daab.)

Mel. Fra Himlen høit komme vi her.

1.

Hensving dig, Aand, til Jordans Strøm!
Guds Røst du skal fornemme.
Din Frelses Haab er ingen Drøm:
Lyt til Gudherrens Stemme!

2.

Tvivl ei, min Sjæl, tvivl aldrig meer!
Jeg Himlen aaben skuer:
I Skyen Herrens Aand jeg seer
I Morgensolens Luer.

3.

Ved Floden staaer i hellig Glands,
Omsuust af Aandens Vinger,
Med Herlighedens Straalekands,
Han, som mig Frelse bringer.

4.

Han stiger af den klare Strøm,
Indviet til sit Rige:
Min Frelses Haab er ingen Drøm;
Min Tro skal ei mig svige.

5.

Han, som forkynder Naadens Bud
Og Fred for Jorderige,
Han er din Søn, o store Gud,
Din Søn, den Elskelige.

6.

Din Søn han er, Du store Gud,
Som over Engle throner!
Det Vidnesbyrd i Verden ud
Fra aabne Himmel toner.

7.

Gud Herren taler. — Knæl, o Jord!
Nu kan du salig sige:
Guds Søn mig bragte Frelsens Ord,
Guds Søn, den Elskelige.

XIX.

Første Søndag i Fasten.

(Evang. Matth. 4 C. 1 V. Jesus fristes af Djævelen.)

Mel. Gak under Jesu Kors at staae!

1.

Igjennem Prøvens Dal jeg gaaer;
Paa Veien lønlig Frister staaer.
Han følger mig paa Bjergetind;
Han taler til det svimle Sind.

2.

O Du, som, reen, med hellig Fod,
I faldne Sjæles Verden stod!
O Jesu, klart dit Øie saae
Paa Jorden mægtig Frister gaae.

3.

Du saae den Magt, jeg kæmper mod,
Den Mørkets Magt i jordisk Blod,
Den Fjende, som i Sjæl og Sind
Vil kaste Mørkets Tanker ind.

4.

For Dig han stod i Hungrens Nød;
Du hungred — og din Gud adlød.
Ved Dybets Rand, paa høiest Vei
Du fulgte Fristerstemmen ei.

5.

Du største Kæmper, styrk Du mig,
Naar Sjælefjenden nærmer sig!
I dybest Nød, paa høiest Vei,
Jeg glemme Gud, min Herre, ei!

6.

O, da skal mægtig Frister flye;
Og gjennem Verdens Taagesky
Skal Himlens Engle smile ned
Og vinke til din Salighed.

XX.

Anden Søndag i Fasten.

(Evang. Matth. 15 C. 21 V. Den kananæiske Qvinde.)

Mel. O kjære Sjæl, fald ydmyg ned!

1.

Guds Aasyn er ei fra os vendt:
Til de Fortabte blev Du sendt,
Du store Saliggjører!
Til dem ved fjerne Palmers Strand —
Til dem i Dødens Skyggers Land:
Os Alle Du tilhører.

2.

Fra Dig gik Ingen uden Trøst:
Du hørte de Betrængtes Røst
Fra alle Verdens Riger.

Fortabt er ingen Sjæl paa Jord,
Som paa din Guddomsstyrke troer
  Og mod din Frelse higer.

3.

Til mig kom ogsaa Frelsens Ord:
O Herre, er min Tro kun stor,
  Ei taus Du Dig bortvender;
Og kjender ingen Ven mig her,
Har ingen Verdens Sjæl mig kjær —
  Forbarmer, Du mig kjender.

4.

Ei Folk, ei Slægt Du spørger om;
Du spørger ei, hvorfra jeg kom;
  Du Hjertets Løndom kjender.
Bad jeg i ydmyg Tro til Dig:
Forbarm Dig, Herre, over mig!
  Du evig Trøst mig sender.

XXI.

Tredie Søndag i Fasten.

(Evang. Luc. 11 C. 14 V. Jesus uddrev en Djævel.)

Mel. Mit Barn, frygt den sande Gud!

1.

Priis din Gud, opløft din Røst,
Himmelsk Aand i jordisk Bryst!
  Er jeg stum i hellig Stund,
  Rører sig ei Sjæl, ei Mund,

Veg fra mig den gode Aand —
Herre Frelser! kun din Haand
Løser da mit Sjælebaand.

Ak, gjentoner i mit Bryst
Kun de faldne Aanders Røst,
Vee, da er der mørke Nat,
Tabt er Himmellysets Skat —
Vee mig! brudt er Naadens Pagt:
Plageaanders dunkle Magt
Har min Sjæl i Lænke lagt.

3.

Herre, Frelser! fri du mig
Fra den Nød evindelig!
Sjælen selv fra dunkle Hjem
Kalder Plageaander frem;
Slumre de i dybe Vraa,
Hvor dem intet Øie saae —
Herre, lad dem ei fremstaae!

4.

Dyb er Sjælens Helligdom,
Dybt det Svælg, hvorfra de kom
Mørkets Tanker, som med Magt
Faldne Sjæl i Baand har lagt.
Du, som tvinger Mørkets Aand!
Herre Frelser! kun din Haand
Løser fangne Sjæles Baand.

5.

Løs og fri evindelig,
Frelser, Hver, som troer paa Dig!
Dybt i Sjælens Helligdom
Lyse Aanden, reen og from,
Aanden, som med salig Lyst,
Aanden, som med himmelsk Røst
Priser Gud i jordisk Bryst!

XXII.

Midfaste-Søndag.

(Evang. Joh. 6 C. 1. V. Jesus bespiser 5000

Mel. Af Høiheden oprunden er.

1.

Opløft dig, Sjæl, til Aandens Land!
Kun i dens Lys du skue kan
Alverdens store Under:
Ak, troer jeg kun hvad Øiet seer,
Forgjeves største Under skeer,
Forblindet Sjælen blunder.
Herre, Frelser, til dit Rige
Sjælen stige
Fra sin Dvale!
Mægtig mig din Røst husvale!

2.

Hvert Ord, som af din Mund udgaaer,
Udfylder Savn, jeg ei forstaaer.
Du aabner Sjælens Øie:

Og Liv jeg seer i døde Muld;
Din Aand besjæler underfuld
Det Lave og det Høie:
Dale, Bjerge, Jord og Himmel,
Stjerners Brimmel
Dig adlyde
Og ved store Bud sig fryde.

3.

Jeg seer det — og i Alt, hvad fleer,
Jeg Herrens Underværker seer;
Hans Navn min Sjæl lovpriser.
Høilovet, Frelser, være Du!
Den blinde Sjæl du kom ihu;
Guds Under Du mig viser:
Jorden, Himlen sig forklarer —
Blikket farer
Mod det Høie —
Evig opladt er mit Øie.

XXIII.

Mariæ Bebudelses Dag.

(Evang. Luc. 1 C. 26 V. Gabriel Engel udsendes.)

Mel. Alene til Dig, Herre Jesu Christ!

1.

En salig Hilsen kom til Jord
Med Straaler fra det Høie.
Nedknæl og hør, hver Sjæl, som troer!
Og see med Aandens Øie!

I ydmyg Andagts høie Stund
Den Hilsen lød fra himmelsk Mund,
Det Budskab blev fra Himlen bragt,
Som Herrens Magt
Og Verdens Frelse har udsagt.

2.

O Himmelhilsen, herlig, skjøn!
O Budskab uden Lige!
Paa Jorden fødes vil Guds Søn —
Knæl, hør det, Jorderige!
For Herrens Bud ydmygelig
Guds Tjenerinde neier sig:
Den Sjæl, som Naade fandt hos Gud,
Er kaaren ud
Til Aandens himmelrene Brud.

3.

O Underværk! — den Sjæl blev til,
Guds Søn vil nævne Moder;
O Naadesbud! — han nævne vil
Hver Qvindefødt sin Broder;
O salig, løndomsfuld og stor,
Nedbaler Himlen over Jord:
Det store Budskab er os bragt,
Som Herrens Magt
Og Verdens Frelse har udsagt.

XXIV.

Palme-Søndag.

(Evang. Matth. 21 C. 1 V. Christi Indtog i Jerusalem

Mel. Jesu! dine dybe Vunder.

1.

Jesu, store Seiervinder!
I Guds Stad Du drager ind;
Naar din Seiersdag oprinder,
Glædes veemodsfuldt mit Sind:
Knæle vil jeg paa din Vei,
Hosianna sjunger jeg;
O, men gjennem Seiersglandsen
Seer mit Øie Tornekrandsen.

2.

Skaren, som Du Veien viser
Til dit aabne Himmerig,
Skaren, som idag Dig priser,
Vil imorgen spotte Dig.
Palmen paa din Seiersvei
Grønnes til imorgen ei;
Hvor dit Hosianna gjalder,
Døden Dig til Korset kalder.

3.

Høie, stille Seiervinder!
Klart det for dit Øie staaer —
Jordens Ære ei forblinder
Øiet, som Guds Throne naaer —

Glædens Raab paa Palmers Vei
Dølger Dødens Qval Dig ei;
Kjærligt straaler dog dit Øie —
Salig seer Du mod det Høie.

4.

Himlens Konge! Jorden knæler
Paa din store Seiersvei.
Fredens Konge! ei Du dvæler,
Golgatha Dig standser ei.
Fred Du bringer, Himmelgjest!
Verden raabe vil: korsfæst!
O, men Himlens Engletunger
Evigt Hosianna sjunger.

XXV.

Skjer-Torsdag.

(Evang. Luc. 22 C. 14 V.)

Mel. Jesu søde Ihukommelse.

1.

Beredt er store Nadver alt;
Paa Jord er Herrens Timer talt:
I Affskedsstunden, hellig, stor,
Han kalder til sit Naadebord.

2.

Kom hid, hver Sjæl paa Jorderig,
Som for din Fred bekymrer dig!

Kom, Fyrste, Betler, Store, Smaa!
Og I husvalte skal bortgaae.

3.

Til Herrens store Affkedsfest
Alverden er indbudt til Gjest;
Du, som ham fulgte! du ham seer;
O, aldrig du ham glemmer meer.

4.

Snart er hans store Gjerning endt:
Mod Himlen er hans Aasyn vendt;
I næste Stund han gaaer herfra —
Hans Vei gaaer over Golgatha.

5.

Fornem, o Sjæl, hans Affkedsord!
Han hellig Londom os betroer:
Han har den Kalk, det Brød os rakt,
Som gjemmer Liv og Guddomsmagt.

6.

I Naadebrødet boer hans Kraft,
Hans Liv i Kalkens dyre Saft,
Hans Aand i hver en Sjæl, som troer
Og ihukommer Frelsens Ord.

7.

O store, høie Sjæleven!
Fra os Du gaaer i Døden hen;
I os dog røres, lever Du,
Hvergang vi komme Dig ihu.

8.

O Frelser, lever Du i mig,
Jeg evig leve skal i Dig,
Og frelst, naar Dommens Time slaaer,
Hos Dig jeg for Guds Aasyn staaer.

XXVI.

Første Passionspsalme.

Mel. Hvo veed hvor nær mig er min End.!

1.

Jeg til Gethsemane henskuer;
I dybe Nat jeg stirrer ud.
Min Sjæl bedrøves, Hjertet gruer;
Men — o — din Aand er nær, min Gud!
Min Frelser over Kedron gaaer;
Hans store Dødskamps Stund fremstaaer.

2.

For mig og for hver Sjæl han strider
Den store Strid for evig Fred:
Den største Qval for mig han lider;
Han knæler for Guds Aasyn ned;
Hans Sjælesuk Guds Throne naaer —
Guds Styrkes Engel hos ham staaer.

3.

Af Syndens Haand han Spiret vrister;
Han knuger Dødens Braad med Magt.

Blodperlen fra hans Pande brister:
  Paa ham er faldne Verden lagt.
I Dødskamp for den sjunkne Jord,
Han hæver Byrden, bjergestor.

4.

Til Himlen Jorden han opløfter
  Med Guddomsmagt i hellig Strid:
Hver Aand fra Mørkets Afgrundskløfter
  Skal Jorden flye for evig Tid!
Til Døden Livets Kæmpe gaaer —
Men Livets Himmel aaben staaer.

XXVII.

Anden Passionspsalme.

Mel. Hvo veed hvor nær mig er min Ende

1.

Med Smerte seer den Guds Eenbaarne
  Den faldne Verdens dybe Nød;
Selv Aandens Kæmper, de Udkaarne,
  Med Rædsel flye for Baand og Død.
Forraadt for blodig Sold og Løn,
Forladt blandt Fjender staaer Guds Søn.

2.

Selv han, som greb for Herren Sværdet,
  For Verden bæver dog med Gru:

I Natten Petrus staaer forfærdet;
Han svigter selv sin Frelser nu.
O stærk, o mægtig troede han;
Dog han Guds Søn fornegte kan.

3.

Han atter dyre Ed udstammer,
Og Hanen galer anden Gang.
Vee! Herrens Veemodsblik ham rammer —
Han hørte Domsbasunens Klang —
I Natten gaaer den Faldne ud
Og græder bitterlig for Gud.

4.

Ydmyg dig i dit Stormod, Hjerte!
Troer du dig stærk og klippefast!
I Prøvens Stund, i Angst og Smerte
Guds Kirkes store Klippe brast:
Ak, Peders Kjærlighed var stor;
Dog, Herre Christ, han Dig afsvor.

5.

Med Petrus har jeg Dig fornegtet:
Min Gjerning negted hvad jeg svor;
Med Veiret var min Tro beslægtet;
I tomme Luft mit Ord henfoer.
Tidt, Frelser, saae Du hen til mig —
Jeg angred dog ei bitterlig.

6.

Ydmyget, jeg med Petrus ganger
I Natten fra dit Aasyn ud;

Ak, send mig din Udkaarnes Anger!
  Med ham opreis mig for min Gud!
Giv mig den Tro, Du ham gjengav
Til Seiren over Kors og Grav!

XXVIII.

Tredie Passionspsalme.

Mel. Hvo veed hvor nær mig er min Ende!

1.

Til jordisk Dommer, som Misdæder,
  Gaaer Herren til Guds Herlighed.
Paa Veien bæver hans Forræder:
  Det Mørkets Barn har solgt sin Fred;
Blodprisen brænder i hans Haand:
Han seer den solgte Frelsers Baand.

2.

Forraadt, forladt, forhaanet, saaret,
  Til Dødsdom Verdens Frelser gaaer.
Hvor Mørkets Aand hver Sjæl har daaret,
  Guds Lys Forrædersjælen slaaer:
Guds store Søn han kjende maa
Og for det Syn med Gru forgaae.

3.

Vee, Vee den Sjæl, som Herren flyer
  Og maa fortvivle ved det Syn!

Vee, Vee, hvor Herrens Lys er Luer
Og Herlighedens Straaler Lyn!
Bevar, o Frelser, fra den Vee
Hver Sjæl, som tør dit Aasyn see!

XXIX.

Fjerde Passionspsalme.

Mel. Hvo veed hvor nær mig er min Ende!

1.

Den Kongers Konge staaer ophøiet,
Hvor Afmagt ham fordømme vil;
Han til det Rige hæver Øiet,
Hvis store Arv han fødtes til;
Af denne Verden er det ei —
Til Himmelthronen gaaer hans Vei.

2.

Guds Løndoms store Aabenbarer!
Du hører ei de Blindes Skrig;
Du til det Mørkets Raab ei svarer,
Som mod din Guddom løfter sig.
Fra Dommer Du til Dommer gaaer;
For Synden selv Du hellig staaer.

3.

Din Guddomsherlighed fremstraaler,
Hvor Vanvid fræk Dig haane vil.

Det Lys ei mørke Verden taaler,
  Som hører Aanders Herre til:
Sit Liv fordømmer Verden nu —
Forbarmer, o! dog frelser Du.

XXX.

Femte Passionspsalme.

Mel. Hvo veed hvor nær mig er min Ende!

1.

Guds Søn jeg seer i Purpurklæder:
  Sin Konge Verden krone vil;
Men Spot er her den Herres Hæder,
  Hvem Jord og Himmel hører til:
Den Kongedragt, ham Verden gav,
Indvier han til Kors, til Grav.

2.

Hans Blod paa Purpurkaaben rinder,
  Hans Kongespiir er haanet Rør.
Hans Tinding Tjørnens Green omvinder,
  Mens han for Verdens Frelse døer.
O Herre! mod din Tornekrands
Hvad er nu alle Kroners Glands?

3.

Alverdens Konger skal sig bøie
  For Spiret i min Frelsers Haand;

For Aanders Konge i det Høie
Sig bøie skal hver salig Aand
Høit over alle Stjerners Glands
Staaer evig Herrens Tornekrands.

4.

Min Frelser! jeg skal see dinÆre,
Hvor Engle om din Throne staae.
Skal jeg paa Jord dit Kors nu bære,
Skal til dit Golgatha jeg gaae,
Nedstyrter Jorden under mig —
I dybest Grav jeg følger Dig.

XXXI.

Langfredag.

Mel. Hvo veed hvor nær mig er min Ende!

1.

Indhyl dig, Jord, i Sorgeklæder!
Straal ei, o Sol, paa Sorgens Dag!
Grib, Nattens Aand, i dine Kjæder,
Og Jorden ryst med Afgrundsbrag!
Din store Grav, o Dyb, opkast!
Idag det største Hjerte brast.

2.

Det Hjerte brast, som Himlens Rige
Indslutted dybt i salig Fred:

Det gjemte den uendelige,
  Den grændseløse Kjærlighed;
Det Jorden bandt til Himlen fast —
Min Frelsers store Hjerte brast.

3.

Sørg, Jord! I Himlens Engle, græder!
  Idag er Verdens Lys udslukt;
En Gravsang, Jord og Himmel, qvæder!
  Guds store Søn har Øiet lukt:
Hans Øies Lys bandt Mørket fast —
Alverdens store Øie brast.

4.

I Dødens Skyggers Land jeg bygger:
  Mit Haab, min Frelser gik herfra;
Mig Verdens Synde-Nat omskygger —
  Det tordner over Golgatha:
Min Frelser sidste Ord har sagt.
Hans Aand henfoer. — Det er fuldbragt.

5.

Paa Dødens Træ han naglet hænger,
  Som bar alt Liv i hellig Haand;
Hans Dødssuk Verden gjennemtrænger —
  Henfoer dens Liv? henfoer dens Aand?
Nei, haab, min Sjæl, i dybest Nød!
Bag største Nat er Morgenrød.

XXXII.

Paaske-Dag.

(Evang. Marc. 16 C. 1 V. Christi Opstandelse.)

Mel. Nu velan, vær glad tilmode!

1.

Lyse Morgen er oprunden —
Endt er Verdensdødens Nat:
See, i Paaske-Morgenstunden
Solen har sin Grav forladt.
Hæv dig, Aand, med Priis til Gud!
Gak fra Dødens Skygger ud!
Drag mod Øst til Urtehaven!
Følg med Qvinderne til Graven!

2.

Salve vil de Herren bringe,
Vil ham ære i hans Grav,
Medens skjulte Hymner klinge
Gjennem Himmel, Jord og Hav.
Gravens Steen er stor og svær;
Den opløfter Ingen her —
O, men see, den er borttagen:
Graven skinner lys som Dagen.

3.

Englen i de hvide Klæder
Lyser fra den tomme Grav!
Glæd dig nu, hver Sjæl, som græder!
Glæd dig, Himmel, Jord og Hav!
Bryd i store Lovsang ud!
Frelste Verden! priis din Gud!

Priis din Frelser og Forsoner!
Englerøst fra Graven toner.

4.

Herren, som vi lede efter,
Jesus Christus er ei her:
Han opstod med Guddomskræfter;
Den Opstandne er os nær.
Store Seir! det er fuldbragt —
Afgrund! hvor er nu din Magt!
Død! din Braad os ei skal true —
Vi skal den Opstandne skue.

XXXIII.

Paaske-Dag.

Mel. Af Høiheden oprunden er.

1.

Udbryd, hver Sjæl, i Séiersſang!
Henover Jord med Himmelklang
Et saligt Budskab toner:
Det store Livets Haab er vist —
Opstanden er den Herre Christ,
Opstanden vor Forsoner.
Livets Konge Døde vækker:
Ham ei dækker
Graven længe —
Han kan Dødens Hule sprænge.

2.

Han er opstanden — Herren brød
Dit Segl, o Grav! din Braad, o Død!

Dit Spiir, du Mørkets Rige!
I Syndens Grav min Sjæl var lagt;
Med Herren fra de Døde vakt,
Den skal til Liv opstige:
Herren sprænger alle Grave;
Ei sin Slave
Døden binder —
Stor er Gravens Overvinder.

3.

Han er opstanden. — Du opstaaer,
Du Sædekorn, Gudherren saaer
Til Evighedens Sommer!
Et Tegn er skeet i Prøvens Dal,
Og efter hver Langfredags Qval
En Paaskemorgen kommer:
Himlen lyser — Jorden bæver,
Englen hæver
Gravens Dække —
Herren vil de Døde vække.

4.

Opstandne Herre, Frelser Christ!
Vor store Paaskemorgen hist
Vi gaae med Haab imøde;
Af Graven lad da frelst' udgaae
Og ved din høire Side staae
Med evigt Liv de Døde!
Herre, let os Valfartsgangen!
Seierssangen
Hist lad tone
Saligt ved din Faders Throne!

XXXIV.

Anden Paaske-Dag.

(Evang. Luc. 24 C. 11 V. Christi Aabenbarelse i Emaus.)

Mel. Søde Jesu! vi er her.

1.

Hørt-det har jeg: han opstod —
 Graven ei min Frelser gjemmer.
Tvivl ei, Sjæl, med sjunkne Mod!
 Herren ei dit Haab beskæmmer.
Med hans Vidner vil jeg følge:
Dagens Lys kan ei sig dølge.

2.

Herren lyser paa min Vei.
 Ei forblindet Sjæl ham kjender;
Vankelmodig vakler jeg;
 Ordets store Lys han tænder:
Han mig Skrifterne oplader —
Haabets Straale Sjælen bader.

3.

Hvad jeg hører veed jeg ei;
 Sælsomt dog sig Hjertet rører:
Underfuldt paa Herrens Vei
 Jeg Forjættelserne hører;
Mægtigt Hjertet i mig brænder,
Til jeg den Opstandne kjender.

4.

Herre, lad i hellig Stund
 Taagen falde fra mit Øie!

Aandesynet mig forund —
  Aandesynet fra det Høie!
Staa for Sjælen aabenbaret,
Salig, hellig og forklaret!

XXXV.

Første Søndag efter Paaske.

(Evang. Joh. 20 Cap. 19 V. Jesus kom ind ad lukte Dørre.)

Mel. O kjære Sjæl, fald ydmyg ned!

1.

Har Sorg og Frygt mit Lys udslukt,
Og er for Glæden Døren lukt
  I mørke Hjertekammer;
O Frelser! til bekymret Sind
Du gaaer ad lukte Dørre ind,
  Du ender al min Jammer.

2.

Du bringer Lys, Du bringer Fred,
Du bringer Haab og Kjærlighed,
  Du bringer Trøst i Nøden:
Korsnaglet Haand udrækker Du —
Jeg troer — og kommer Dig ihu
  I Livet og i Døden.

3.

Opstandne! naar jeg Dig kun seer,
Ei sørger jeg og frygter meer,

Hvad end jeg her skal lide:
De største Sorger blev mig smaa,
Naar dine Naglegab jeg saae
Og Vunden i din Side.

4.

Men ak, er Lyset længe slukt,
Ak, er fra Dig jeg udelukt
Og skuer ei dit Komme;
O, lær mig troe, hvad ei jeg saae!
Dit Ord jeg trøstig lide paa,
Til Savnets Tid er omme!

5.

Engang Du og for mig vil staae:
Min Sjæl Du ogsaa tænker paa;
Jeg skal din Aand annamme,
Og i dit Rige, i din Fred,
Jeg skue skal din Herlighed
Og evig Priis Dig stamme.

XXXVI.

Anden Søndag efter Paaske.

(Evang. Joh. 10 C. 11 V. Jesus er den gode Hyrde.)

Mel. Store Gud og Frelsermand!

1.

Store Sjælehyrde, kom!
Led os til Guds Helligdom!

Hjorden gaaer paa vilde Sti;
Dybet den nedstirrer i:
Nattens Ulv af Dybet steg;
Leiesvende Hjorden sveg;
De i Nøden skjalv og veg.

2.

Lysets Vei er steil og brat;
Nedenfor er dybe Nat.
Den vildfarne Sjæl ei veed
Hvad der tjener til dens Fred.
Sjælehyrde, stor og god!
Du os ei i Nød forlod:
Du os gav dit Liv, dit Blod.

3.

Du, o Du kun Veien veed
Til Guds Naade, til Guds Fred:
Som din Fader kjender Dig,
Ham Du kjender — kjender mig.
O, fornemmer jeg din Røst,
Barnet til sin Faders Bryst
Fører Du fra dunkle Kyst.

4.

Sjælehyrde, god og stor!
Led hver Sjæl paa viden Jord!
Fremmed Hjord paa fjerne Vei
Fjern og fremmed er Dig ei.
O lad os din Røst forstaae!
Lad den Verdens Grændser naae!
O, lad ingen Sjæl forgaae!

XXXVII.

Tredie Søndag efter Paaske.

(Evang. Joh. 16 C. 16 V. Christi Bortgang til Faderen).

Mel. Min Sjæl nu lover Herren.

1.

Den Glæde, Verden giver,
Den varer kun en stakket Stund:
Som Skyglands, den bortdriver;
Den flyer, som Drøm i Morgenblund.
Af evigt Væld udrinder
Den Fryd, der kom fra Gud;
Den Glæde ei forsvinder,
Naar Verdens Lys gaaer ud.
Naar Evigheden stiger
Af Timeligheds Grav,
Med Verden ei bortviger
Den Glæde, Herren gav.

2.

Den Sorg, Guds Tjener lider,
Den varer kun en liden Stund;
Naar Herrens Dag fremskrider,
Er Verdens længste Nat et Blund.
Hist tusind Aar faae Ende
Som Dag og Time her;
Vor Sorg vil Gud omvende
Til evig Glæde der.
Did Jesus Christ hendrager;
Der er ei Kors, ei Grav;

Der Ingen os fratager
Den Glæde, Herren gav.

3.

O Haab, som aldrig sviger!
O Trøstens Ord, som evigt staaer!
Fra Længslers Land jeg stiger
Til Salighed, som ei forgaaer.
En liden Stund jeg bygger
Hvor Sørgepilen groer;
I Savnets dunkle Skygger
En liden Stund jeg boer.
Min Frelser forud drager;
Han til sin Fader gaaer —
O! der han mig modtager,
Naar store Time slaaer.

XXXVIII.

Almindelig Bededag.

(Lectien Es. 55 C. 6 V.)

Mel. Vreden din afvend!

1.

Gud, Retfærds Gud, du Hellige, du Høie!
Ei kan min Synd jeg skjule for dit Øie:
Du saae det, Gud, min Sjæl var ei retfærdig,
Din Naade værdig.

2.

Ak, nævner jeg mig reen, med Læber falske,
I Aanders Tal jeg staaer som den Spedalske:
Selv Drømmen, som jeg om min Reenhed drømmer,
Min Sjæl fordømmer.

3.

For Hjertet Syndens Kilde i sig kjendte,
Fra Dig, o Gud, det til sin Lyst sig vendte;
Ak, Sjælen sig i Brødens Dyb nedsænkte,
Før klart den tænkte.

4.

Dig var det ei, o Gud, jeg higed efter,
Da Verdenslysten vakte Sjælens Kræfter;
Som Lysets faldne Engle, jeg og vilde
Fra Dig mig skille.

5.

Gud, Naadens Gud, Barmhjertighedens Fader!
Jeg er fortabt, hvis Du ei Synd forlader;
O, hvis Du mig ei Naadens Dør oplukker,
Jeg evig sukker.

6.

O, hør mit Suk, Du, som min Trængsel kjendte!
O, hør mit Suk, Forbarmer, Gud mig sendte!
Den Sjælesot, som mig fra Gud vil drage,
Kan Du borttage.

7.

O Frelser, lad min Anger Dig bevæge!
Udræk din Haand, Du store Sjælelæge!
Udslet min Synd og lad gjenfødt mig hige
Mod Naadens Rige!

XXXIX.

Fjerde Søndag efter Paaske.

(Evang. Joh. 16 C. 5 V. Den Hellig Aands Sendelse.)

Mel. Store Gud, som Dig til Ære.

1.

Maa jeg sørge, maa jeg klage,
Farer al min Glæde hen;
Skal forladt jeg alle Dage
Staae med dybe Savn igjen;
Gud, min Gud, forlad mig ikke!
Lad i Graad mig stamme ud:
Skee din Villie, Herre Gud!
Lad mig Kalken from uddrikke!
Lad mig sukke i mit Savn:
Lovet være Herrens Navn!

2.

God er Sorgen, Du mig sender;
Store Fader, jeg det veed.
Dit forladte Barn Du kjender:
Til sin Frelse Sjælen led.

Evig Kjærlighed kun saarer —
  Tungt kun Herrens Haand mig naaer —
  For at læge større Saar.
O, jeg veed det: randt ei Taarer,
  Ramte tungt ei Herrens Haand,
  Kom til mig ei Trøstens Aand.

3.

Gud, Du ogsaa mig vil sende
  Trøstens, Kjærlighedens Aand;
Den skal lære mig at kjende
  Naaden i din Faderhaand;
Den skal himmelsk Fred mig bringe;
  Den med Kraft og Haab og Tro
  Underfuld skal i mig boe;
Den skal lære mig at tvinge
  Verdens Sorg og Verdens Savn
  Og lovprise Herrens Navn.

4.

Store Trøst i Prøvens Dage!
  Glæde skal af Sorg udgaae;
Intet Suk og ingen Klage
  Gaaer uhørt fra lønligst Vraa.
Er dit Aasyn skjult, o Fader!
  Skjuler Himlen mig din Søn;
  Trøster dog en Røst iløn:
Det er Aanden, som oplader
  Sjælens Øie i mit Savn —
  Lovet være Herrens Navn!

XL.

Femte Søndag efter Paaske.

(Evang. Joh. 16 C. 23 V. Beder i Jesu Navn!)

I.

Mel. Hvo ikkun lader Herren raade.

1.

Naar mig den sidste Ven forlader,
Naar ingen Sjæl mig her forstaaer,
Jeg bede kan: min Gud og Fader!
Og Bønnen til Guds Himmel naaer.
Har Sjælens Tanke ingen Ord,
I stille Suk den flyer fra Jord.

2.

Hvad dybest sig i Hjertet rører,
Hvad ingen Tunge nævne kan,
Hvad intet jordisk Øre hører,
Har Røst i Sjælens stille Land:
Til alle Sjæles Væld det naaer —
Du, Aanders Fader, mig forstaaer.

3.

I Jesu Navn jeg vil udgyde
Min hele Sjæl, o Gud, i Dig:
Min Bøn i Lovsang skal udbryde,
Mit Suk i Priis hentabe sig;
Som evigt Haab, o Gud, mit Savn
Til Dig henflyer i Jesu Navn.

II.

Mel. Af Høiheden oprunden er.

1.

I Jesu Navn, vor Bøn flyv ud!
Stig til vor Fader, til vor Gud
Paa Andagts Tonestige!
I Jesu Navn vi bede vil
Om hvad der hører Sjælen til,
Om Livet i Guds Rige.
Sjæles Fader, stor og herlig!
Udstræk kjærlig
Faderhaanden!
Send i Jesu Navn os Aanden!

2.

I Jesu Navn, vi bede Dig:
Hendrag, o Gud, evindelig
Hver Sjæl paa Livets Veie!
O, giv os Aandens store Fred!
Giv Hjerterne din Kjærlighed
Og Frelsens Tro i Eie!
Livets Kampe, Kampens Hæder,
Sorger, Glæder,
Offre svare
Lad din Kjærlighed forklare!

3.

I Verdensstriden bede vi:
I Jesu Navn, lad Sjælen fri
Sig løfte paa sin Vinge!
I Jesu Navn, giv Aanden Magt,
Til Livets Kamp er skjønt fuldbragt
Og Seirens Hymner klinge!

Over Hytten, over Thronen,
Seierskronen
Lad os skue
Høit i Glands af Aandens Lue!

4.

I Jesu Navn, vor Bøn flyv ud
Med Priis til Folks og Rigers Gud,
Med Haab om Livets Krone!
Vi saae, o Gud, din Miskundhed:
Den spreder Aandens Lys og Fred
Til Folk og Land og Throne.
Troen, Haabet, Kjærligheden,
Sjælefreden,
Idrætshaanden
Styrk, i Jesu Navn, med Aanden!

XLI.

Christi Himmelfarts-Dag.

(Evang. Marc. 16 C. 14 V.)

Mel. Af Høiheden oprunden er.

1.

Fuldendt er Naadens store Værk:
Guds Søn har, underfuld og stærk,
Fuldkommet Frelsergangen.
Fra Krybbens Straa til Golgatha,
Til Graven, han udvandred fra,
Holdt Jordens Nød ham fangen:

Fattig, ringe, spottet, saaret,
Han har baaret
Tornekronen —
Han, som arved Himmelthronen.

2.

Hos Gud, før Verdens Grund blev lagt,
I Lys og Herlighed og Magt,
Han Tiden gjennemskued.
Han Verden saae, før den blev fød;
Han saae dens Fald, han saae dens Nød
Og Døden, som os trued.
Store, dybe Frelsernaade!
Retfærds Gaade
Blev udgrundet:
Frelsens Vei er seet — er fundet.

3.

Det er fuldendt. — Fra Jordens Nød,
Fra Trængsel, Armod, Kors og Død,
Gaaer Herren til Guds Ære.
Den Haand, som trued Storm og Hav,
Den Haand, som sprængte Verdens Grav,
Skal Himmelspiret bære.
Salig, Frelser, Du opstiger:
Jorden viger —
Himlen blinker —
Herlighedens Krone vinker.

4.

Alt Skyens Glands omstraaler Dig;
Du end velsigner Jorderig
Og mægtig Arm udbreder.

Bebudet har Du os din Aand,
Naar ved din Faders høire Haand
Dig Engles Hær tilbeder.
Herre, stig Du til din Throne!
Saligt tone
Englestemmer:
Jesus Christ ei Jorden glemmer.

XLII.

Sjette Søndag efter Paaske.

(Evang. Joh. 15 C. 26 V. og 16 C. 1 V. Naar Trøsteren kommer.)

Mel. Alene til Dig, Herre Jesu Christ!

1.

Han sidder hos Guds høire Haand,
Som al min Armod kjendte.
Forjættelsens og Trøstens Aand
Jeg stille vil forvente.
Ak, hvis den Trøster aldrig kom,
Al Verden blev mig sjæletom:
Jeg maatte skue med Foragt
Kun Dødens Magt
I Jordens og i Himlens Pragt.

2.

Jeg uden Herrens Aand gaaer om
Og søger øde Steder;
Al Verdens Viisdom er mig tom;
Jeg forsker og jeg leder.

O, havde jeg hver Stjerne talt,
Forfængeligt det var dog Alt;
O, kom Guds Aand ei til mig ned,
Jeg mørk fremskred —
En Ørk var mig Guds Evighed.

3.

Fra Aanden kommer Syn og Sands
For hvad mig evig glæder.
Fra Aanden kommer Liv og Glands
Og Fryd til øde Steder.
Fra Aanden strømmer Viisdom ud
Og Kjærlighed og Fred i Gud.
O Frelser, fra dit Himmerig
Nedsend Du mig
Den Aand, som vidne skal om Dig.

4.

O, da min Sjæl i Sandheds Glands
Om Dig skal Vidne bære;
Med himmelsk Syn og Sjælesands
Jeg skal din Viisdom lære;
Din Faders Magt og Kjærlighed
Da straaler fra hver Stjerne ned;
Da er jeg stærk, da er jeg rig:
Du styrker mig,
Og jeg al Rigdom har i Dig.

XLIII.

Første Pintse-Dag.

(Lectien Ap. Gjern. 2 C. 1 V.)

Mel. Enhver, som troer og bliver døbt.

1.

Fra Himlen Herrens Aand nedfoer!
Jeg glædes vil og sjunge;
Nu har Guds Kraft paa Jorden Ord
Og Ordet Flammetunge.
Paa Veirets Vinger kom med Brag,
Som gjennem Torden Lynets Slag —
Det Lys, Gudherren sendte.

2.

Det lysner gjennem Skæl og Sind;
Sig Hjertets Lue tænder.
I Øiet farer Straalen ind;
Paa Issen Flammen brænder.
Flyv høit, min Sjæl, i Lys dig sving!
Guds store underlige Ting
De løste Tunger tale.

3.

Hvad Herrens store Vidner saae,
Al Verden skal fornemme;
Guds Ord skal Verdens Grændser naae
Med tusind Tungers Stemme.
Velkommen, Krafts og Friheds Aand!
Du løser alle Tungers Baand
Og alle Sjæles Lænker.

4.

Fra Sandheds høie Hjem Du kom,
Al Sandhed Du os lærer:
Om Synd, Retfærdighed og Dom
Du mægtigt Vidne bærer;
Men o, Du ogsaa Ordet veed
Om Naade, Kjærlighed og Fred —
Forkynd det for al Verden!

5.

Velkommen, Aand med Tugtens Røst,
Med Kjærlighedens Stemme!
O straf og lær, forman og trøst!
Bliv evig hos os hjemme!
O lys og brænd i Sjæl og Bryst,
Indtil Basunens store Røst
Til Naadens Dom os kalder!

XLIV.

Anden Pintse-Dag.

(Lectien Ap. Gjern. 10 C. 42 V. og Evang. Joh. 3 C. 10 V. Saa elskede Gud Verden.)

Mel. Paa Dig haaber jeg, min Herre from!

1.

Min Frelse vil Du, Fader, Gud!
Af Livsens Bog ei slettes ud
Den Sjæl, som troer paa Livet:
I Kjærlighedens store Bud
Er evigt Liv mig givet.

2.

O Fader, Kjærlighed er Du:
Du de Fortabte kom ihu,
  Som sad i Dødens Skygger;
I mørke Hedningsjæl endnu
  Din Aand Pauluner bygger.

3.

Ak, mangenstund i fredløst Savn
  Mig tyktes lukt din Faderfavn
  Og Himmellyset slukket;
Da toned saligt Jesu Navn —
  Og Himlen var oplukket.

4.

Ak, mangenstund med Hedningsind
Jeg stod i Verden, sjæleblind,
  Som i et øde Kammer;
Da glimted Aanden til mig ind —
  Og endt var al min Jammer.

5.

Vær priset, Gud! Du gav mig Fred:
For mig din Søn paa Korset led;
  Til mig din Aand Du sendte;
Din grændseløse Kjærlighed
  Alverdens Jammer endte.

XLV.

Hellig Trefoldigheds-Fest.

(Evang. Joh. 3 C. 1 V. Christus og Nicodemus.)

Mel. Kom, Gud Skaber, o Hellig Aand!

1.

Trefoldighed — det Navn, det Ord
Indslutter Himmel, Dyb og Jord:
Alverden hviler i din Haand,
Gud — Fader, Søn og Hellig Aand!

2.

Jeg nævner i det store Ord
Den Løndom, hellig, dyb og stor,
Hvori al Sjæl, alt Liv er lagt,
Al Viisdom, Kjærlighed og Magt.

3.

O paa den Løndom, hellig, sand,
Jeg vantro evig stirre kan:
Jeg stirrer som mod Lys en Blind,
Seer ei jeg i Guds Rige ind.

4.

Men o, det Underværk kan skee:
Alt her jeg kan Guds Rige see;
Hvad jeg af Verden har, kan flye —
I Aand jeg fødes kan paany.

5.

Som Veiret farer hen sin Vei,
— Hvorfra, hvorhen, det seer jeg ei —
Saa kan jeg, født af Aand paany,
Til Gud paa Aandens Vinger flye.

6.

O Herre, lad det Under skee!
Lad mig gjenfødt dit Rige see!
O lad mig prise i din Favn
Dit uudgrundelige Navn!

XLVI.

Første Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Luc. 16 C. 9 V. Den rige Mand.)

Mel. Kommer til mig, sagde Guds Søn.

1.

Henfarer let i Sandsens Land
Mit Liv, som for den rige Mand,
I Herlighed og Glæde;
O Herre, lad i tomme Lyst
Mig høre Dybets Varselsrøst
Og fra dets Rand borttræde!

2.

Hensukker jeg mit Liv i Nød
Og leder om de Smuler Brød,

Mig rige Haand ei under;
O Herre, send mig Trøsten ned
Om Evighedens store Fred!
Den læger alle Vunder.

3.

Opflam, o Gud, den Aandens Gnist,
Som, dybest skjult, udslukkes sidst
Selv i fortabte Sjæle!
O smelt i Kjærlighed hver Barm,
Til, sammen frelste, Rig med Arm
For samme Fader knæle!

XLVII.

Anden Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Luc. 14 C. 16 V. Den store Nadvere.)

Mel. Naar jeg betænker den Tid og Stund.

1.

Til Naadens store Aandefest
Mig kalder mægtig Stemme:
Far hen, hvad her mig glæded mest,
Har det hos Gud ei hjemme!
Far hen, hvad ei mig følge kan!
Ei Guld, ei Gods, ei Agerland
Skal Herrens Gjest nedtvinge.

2.

Brist, brist, hvert Baand, mig holder fast,
Og fra min Gud bortdrager!
Om Hjertet med de Baand end brast,
Om saaret Sjæl end klager —
O Herre, giv mig Kraft og Mod!
Hvis ei for Dig jeg Alt forlod,
I Dig mit Alt jeg tabte.

XLVIII.

Tredie Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Luc. 15 C. 1 V. Det fortabte Faar.)

Mel. Jeg har min Sorg til Gud henvendt.

1.

Vend om, vend om, fortabte Sjæl!
Vend om, og for din Frelser knæl!
Han kalder Dig med kjærlig Røst;
Han ved sit Bryst
Vil bære dig til Naadens Kyst.

2.

Han hellig blandt Fortabte stod;
Han ydmyg Synder ei forlod.
Han har forkyndt det Trøstens Ord:
Hvor Naaden boer,
Er Glæden over Frelsen stor.

3.

Til mig det Trøstens Ord og kom;
End varsler det en Stund: vend om!
O Frelser! jeg har hørt din Røst —
Hæv ved dit Bryst
Gjenfundne Sjæl til Naadens Kyst!

XLIX.

Fjerde Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Luc. 6 C. 36 V. Værer barmhjertige!)

Mel. Fader vor udi Himmerig.

1.

Forstum og bæv for Herrens Dom,
Du Hovmodsaand, som i mig kom,
Naar kold jeg hæved Røst og Haand
Til Dom imod min Broders Aand!
Ak, blended svimle Drøm mit Syn,
Gud, knuus mig ei med Dommens Lyn!

2.

Hvor Kjærlighedens Aand bortveg,
Fræk Synden paa Guds Domstol steg;
Formastelig den gribe vil
Det Spiir, som hører Herren til;
Men i den store Dommers Haand
Er skjult hvert Hjerte og hver Aand.

3.

Gud, Du kun Sjæle gjennemseer;
Du dømmer hvad i Løndom skeer.
O Herre! naar min Time slaaer,
Naar hist for store Dom jeg staaer —
O, lad mig ingen Sjæl da see,
Som over mig skal raabe Vee!

L.

Femte Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Luc. 5 C. 1 V. Jesus lærer af Skibet.)

Mel. Nu velan vær frisk tilmode.

1.

Vil min Gjerning her ei lykkes,
Trættes Sjælen ved sin Id,
Maa forspildt mit Liv mig tykkes —
Herre, styrk mit Haab, min Lid!
Paa dit Ord, hvad jeg forlod
Gribe jeg med friske Mod!
I dit Navn og til din Ære
Lad min Gjerning Frugter bære!

2.

Spildt er ikke Liv og Møie,
Har min Gud velsignet mig:
Ringest Gjerning for Guds Øie
Bærer Frugt evindelig.

Frelser! Du gjør Afmagt stærk;
Kalder Du til større Værk,
  Glad jeg Svagheds Id forlader,
  Følger Dig til Kraftens Fader.

LI.

Sjette Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Matth. 5 C. 20 V. Pharisæernes Retfærdighed.)

Mel. Af Dybsens Nød raaber jeg til Dig.

1.

Retfærdig er jeg ei for Dig;
  Jeg veed det, Gud og Fader!
Om end den Sjæl, som saared mig,
  Jeg saarer ei og hader;
Dog mangengang med bittre Sind
Jeg saae i bittre Hjerter ind,
  Og bad ei: Gud, tilgiv dem!

2.

Ak, mangengang hvad ei jeg saae,
  Ukjærlig, blind, jeg dømte;
Jeg kunde Venner ei forstaae,
  Og mig blandt Fjender drømte.
Gik ærlig Broder paa min Vei,
Men gik ei vrange Gang, som jeg,
  En Daare han mig tyktes.

3.

O Du, som uden Syndelast
Gik fredsom mellem Fjender!
Du bad: tilgiv! da Hjertet brast,
Du høie Seiervinder!
O Frelser! led mig paa din Vei,
At jeg paa Veien kives ei,
Men til din Fred indganger!

LII.

Syvende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Marc. 8 C. 1 V. Jesus bespiser 4000 Mand.)

Mel. Gud Fader udi Himmerig!

1.

I Underværkers Land jeg boer;
Ei blinde Sjæl det ændser:
Guds Kraft igjennem Verden foer,
Og Naaden har ei Grændser.

2.

Den Herre ei forglemmer mig,
Som Ørknens Fugl ei glemmer.
Han hører spæde Ravnes Skrig;
Han Dyrets Suk fornemmer.

3.

Han kommer fattig Spurv ihu;
Han Markens Lillie klæder.

Han skjærmer underfuld endnu
  Den Orm, min Fod nedtræder.

4.

O Gud, hold over os din Haand!
  Og ingen Ørk er øde.
Opliv al Verden med din Aand!
  Og leve skal de Døde.

LIII.

Ottende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Matth. 7 C. 15. V. De falske Propheter.)

Mel. Mit Haab og Trøst og al Tillid.

1.

Naar Falskhed borger Engledragt
  Og blende vil vort Øie;
Bevar, o Gud, din Sandheds Magt!
  Send Klarhed fra det Høie!
Din Sandheds Aand i Klarhed boer;
  Den alle Hjerter prøver:
Vee Den, som taler Lysets Ord
  Og Mørkets Gjerning øver!

2.

Ak, griber jeg i egen Barm,
  Men der ei Sandhed finder;

For Gud jeg staaer, forskudt og arm,
  Om end i Glands jeg skinner.
O kunde jeg med Englerøst
  Guds Herlighed udsjunge;
Klang dybt det ei fra luttret Bryst —
  Forbandet var min Tunge.

3.

O Du, som Hjerter gjennemsaae
  Og Alles Veie kjendte!
Dit Sandhedslys omstraale maa
  Hver Aand, Du til mig sendte;
I Gjerning vil Du see min Tro,
  Paa Frugten Træet kjende.
Min Gud, lad Sandhed i mig boe!
  O, lad mig tro fuldende!

LIV.

Niende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Luc. 16 C. 1 V. Den utroe Huusfoged.)

Mel. Min Sjæl nu lover Herren.

1.

Naar Regnskabstimen kommer,
  Al Verdens Kløgt da frelser ei:
Den høie Hjertets Dommer
  Fordømmer snilde Synders Vei.

Den Klogskab, Verden priser,
Er Daarlighed for Gud;
Den Udvei, Synden viser,
I Natten fører ud.
Vandt jeg med Uret Venner
Og Priis paa falske Vei;
Den Ven, mig her frikjender,
Til Dommen gaaer, som jeg.

2.

Maaskee imorgen kommer —
Maaskee idag — det store Bud:
Gjør Regnskab for din Dommer!
For ham dit Liv er foldet ud!
Ak, har jeg da ei fundet
Den Skat, som ei forgaaer —
Har jeg den Ven ei vundet,
Hvis Favn hist aaben staaer —
Ak, da til Nat og Fængsel
Jeg venneløs gaaer ud.
O, fra den Nød og Trængsel
Bevar mig, Herre Gud!

LV.

Tiende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Luc. 19 C. 41 V. Jesus græder over Jerusalem.)

Mel. Jesus er mit Haab og Trøst.

(NB. Den hele Node i Enden af Strophens to sidste Linier maa forandres til tvende halve.)

1.

Jesus græder — Verden leer:
Vandviid sjunger mellem Grave —
Syndens Træl ei Dybet seer;
Døden dandser med sin Slave;
Sjælen sig i Lænker glæder —
Verden leer — men Jesus græder.

2.

Enden kommer! — Vee, o Vee!
Fangne Sjæl, afryst din Lænke!
Kan du Jesu Graad ei see?
Kan du paa din Fred ei tænke?
Grad forgjeves Verdens Dommer —
Vee da Vee, naar Enden kommer!

3.

Jesus græder. Smelt, hvert Bryst!
Vaagn hver syndig Sjæl, som sover!
Bæv, o Verden, i din Lyst!
Dig din Frelser græder over.
Brister, brister, Mørkets Kjæder!
Smelt, hvert Hjerte! — Jesus græder.

LVI.

Ellevte Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Luc. 18 C. 9 V. Pharisæeren og Tolderen.)

Mel. Altne Gud i Himmerig.

1.

Opfyldte jeg end Lovens Bud,
Ak, Herre Gud, mig bedre!
Ophøier jeg mig for min Gud,
Hans Arm mig vil fornedre;
Troer jeg ved Korsets Fod mig reen,
Hiin Røver med de knuste Been
Gaaer ind, hvor jeg staaer ude.

2.

O, kunde jeg Guds Stjerner naae
Paa Kraftens Ørnevinge;
O, hvis jeg Verden oversaae
Og kunde Aander tvinge;
Foragted jeg een Sjæl paa Jord,
Og drømte mig for Herren stor —
Fordømt var al min Styrke.

3.

Til Jord jeg maa mit Øie slaae
Og i min Sjæl bekjende:
Jeg blandt Fortabte jamre maa,
Har Naaden Maal og Ende.

O Du, som hver min Tanke veed!
Forbarm Dig, Gud, i Evighed!
O, vær mig Synder naadig!

LVII.

Tolvte Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Marc. 7 C. 13 V. Den Døve og Stumme.)

Mel. Paa Gud alene.

1.

Hvor Liv sig rører
Paa Jord, i Luft, i Hav,
Med Fryd jeg hører
Den Røst, Gud Verden gav;
Men o fornemmer
Min Sjæl ei Aandens Røst,
Al Verdens Stemmer
Jeg hører uden Trøst:
Ei Livet hemmer
Døds-Sukket i mit Bryst.

2.

Glad Fugle qvæde
Høit over Slægters Grav;
Min Sorg, min Glæde
Gudherren Tunge gav.
Men o forstummer
I Hjertet Aandens Røst;

Min Fryd, min Kummer
Er stum i tomme Bryst,
Al Verden rummer
Eet Ord ei til min Trøst.

3.

Gud! Du opliver
Døvstumme Sjæles Sands;
Gud! Du gjengiver
De Døde Livets Glands.
O, lad mig høre
Din Aand i Verdens Røst!
Lad Aanden røre
Sig mægtig i mit Bryst!
Dens Toner føre
Min Sjæl til Livets Kyst!

LVIII.

Trettende Søndag efter Trinitatis.

(Evang Luc. 10 C. 23 V. Samaritanen og Leviten.)

Mel. Jesus han er Syndres Ven.

1.

Frelser! jeg gjentage maa
Ordet, som mig helligt rørte:
Saligt Øiet, som Dig saae!
Saligt Øret, som Dig hørte!
Seer Dig intet Øie meer,
Du dog alle Sjæle seer.

2.

Kjærlig til den Sjæl Du seer,
Som i Kjærlighed Dig søger:
Hvor din Gjerning stille skeer,
Skjult Du Aandens Kraft forøger:
Kjærlig Aanden viser mig
I hver Broder Glimt af Dig.

3.

I hvert Suk paa fremmed Vei
Underfuld Du til mig taler:
Dig husvaler, qvæger jeg,
Hvem jeg qvæger og husvaler;
Frelser, har jeg søgt Dig her,
Hist jeg staaer dit Aasyn nær.

4.

O den Time slaaer engang:
Jeg skal see Dig, skal Dig høre,
Naar Basunens dybe Klang
Toner i den Dødes Øre.
Frelser! naar den Time slaaer,
Saligt Liv fra Dig udgaaer.

5.

Evigt Liv er i din Haand;
Salig hvem den Arv tilhører!
Kjærlighedens store Aand
Til den Salighed kun fører:
Verden og dens Lyst forgaaer —
Kjærlighed Guds Throne naaer.

LIX.

Fjortende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Luc. 17 C. 11 V. De 10 Spedalske.)

Mel. Enhver, som troer og bliver døbt.

1.

Priis Kraftens Herre, frelste Sjæl,
Naar han din Nød borttager!
Priis Naadens Herre og nedknæl,
Naar Synd og Død bortdrager!
Min Fred, min Frelse kom fra ham;
Han, Kraftens, Naadens Gud, fornam
Forborgne Hjerters Klager.

2.

Gud! glemmer Dig jeg i min Fryd,
Den Sorgens Frugt vil bære:
Min Krafts, min Glædes Seierslyd
Din Naades Priis skal være!
Hver Tanke, som opløfter mig,
Henflyve skal med Tak til Dig,
Med evig Priis og Ære!

LX.

Femtende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Matth. 6 C. 24 V. Ingen kan tjene to Herrer.)

Mel. Vaagn op og slaae paa dine Strænge!

1.

Med Magt mig Jorden til sig binder,
Og Himlens Herlighed bortflyer.
I Gud min Sjæl kun Hvile finder;
Dog fredløs den til Verden tyer.
I Gud kun Sjælen Frihed fandt;
Dog blind den sig til Verden bandt.

2.

Usalig mellem tvende Magter
Jeg deler Liv og Sind paa Jord;
Jeg tjener Den, min Sjæl foragter,
Og sviger Ham, jeg Troskab svoer:
Gudherren hører Sjælen til,
Og dog den Verden tjene vil.

3.

Ei Liv, ei Død, ei Evigheden
Mig frelser, Herre, uden Dig.
I Verdenskampen Himmelfreden
I Pagtens Ord omtoner mig:
O, naar Guds Friheds Lov mig bandt,
Jeg evig Fred og Frihed vandt.

4.

Forløs mig, Herre, fra de Lænker,
  Som Sjælen elsker i sin Nød!
I Fængslet jeg paa Frihed tænker;
  Dog lislig Lænkens Klang mig lød.
Giv Kraft til svare Kamp, min Gud!
Til Aandens Frihed før mig ud!

LXI.

Sextende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Luc. 7 C. 11 V. Enkens Søn af Nain.)

Mel. Nu velan vær glad tilmøde!

1.

Græd ei! trøster Jesu Stemme —
  Sørgeskaren stille staaer.
Grav skal ei den Døde gjemme
  Der, hvor Livets Konge gaaer.
Modersukket han fornam,
Enkens Taarer rørte ham;
  Han al Sorg og Nød husvalte,
  Taaren standsed, naar han talte.

2.

Græd ei, du, som Ordet hørte!
  Jesus Christus trøster dig:
Han ved Dødningbaaren rørte,
  Og den Døde reiste sig.

Moder favned Søn igjen;
Ven gjenfavned tabte Ven.
Jesus Jordens Nød husvalte;
Om hans Magt den Døde talte.

3.

Græd ei! trøster Jesu Stemme,
Naar ved friske Grav jeg staaer;
Kan min Sjæl hiin Røst fornemme,
Trøstet jeg fra Graven gaaer.
Han, som her alt Enken gav
Tabte Søn ved aabne Grav,
Han hos Gud mig vil gjengive
Dem, jeg elsked tro ilive.

LXII.

Syttende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Luc. 14 C. 1 V. Den Vattersottige.)

Mel. Jeg raaber fast, o Herre!

1.

Er det i Verden Brøde,
Hvad mig Gudherren bød,
Jeg Verdens Dom vil møde
Med freidigt Mod i Nød:
Fra Himlen er løsreven
Hvo Jordens Slave blev;
Den Lov i Støv er skreven,
Som Herrens Haand ei skrev.

2.

Ei Angest eller Trængsel
  Omskifter Herrens Bud;
Ei Sværd i mørkest Fængsel
  Guds Lov mig sletter ud:
Ei Verden kan opstille
  Den Lov, den Magt, den Hær,
Som kan fra Gud mig skille,
  Er Herrens Aand mig nær.

3.

Gud er min sidste Dommer;
  Kan til hans Fred jeg gaae,
Ei det, som er og kommer,
  Mig skal med Rædsel slaae;
Ei Jorden, ei det Høie,
  Ei Dybets Engles Hær
Min Sjæl fra Gud skal bøie,
  Er Herrens Aand mig nær.

LXIII.

Attende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Matth. 22 C. 34 V. Hvis Søn er Christus?)

Mel. Søde Jesu! vi er her.

2.

Himlen har det høit udsagt
  Underfuldt med Engletunger —

Med Guds Aand i hellig Pagt,
  Jorden det til Himlen sjunger —
Saligt vidne de Udkaarne:
  Christus er den Guds Eenbaarne!

2.

Salighedens Ord jeg veed
  Om Guds Søn, den Elskelige;
Tid skal det til Evighed,
  Aander det til Aander sige;
Med Propheter og med Vise
  Skal eenfoldig Sjæl ham prise.

3.

Priis ham evig, frelste Aand!
  Hvo han er du kan udsige!
See, ved Kraftens høire Haand
  Han forklarer Jorderige;
Kjærlighed paa Lysets Vinger
Til hans Salighed sig svinger.

LXIV.

Nittende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Marc. 9 C. 1 V. Den Værkbrudne.)

Mel. Jeg beder Dig, min Herre og Gud!

1.

Mig dunkel følger, hvor jeg gaaer,
  Min Synd alt som min Skygge;

Hvor Livets skjønne Larve staaer,
  Maa Døden boe og bygge:
Dens Billed i mig bærer jeg,
  Hvor skjønt jeg det end dølger:
Med Dødningfod paa gladest Vei
  Mig Gravens Arving følger.

2.

Med Synden Døden kom til Jord;
  Fuldtvel jeg det fornemmer:
I syndigt Legem Døden boer
  Og knuger friske Lemmer;
Ak, synes jeg end karsk og stærk,
  Værkbruden dog jeg leder
Om Lægedom for skjulte Værk,
  Som Verden ei helbreder.

3.

Til Dig mit Haab, min Lid er sat,
  Du store Saliggjører!
O, siig, at Synd er mig forladt!
  — Dig, Dig den Magt tilhører —
Da skal jeg sjælekarsk opstaae
  Og Døden i mig kue —
Da skal til Aandens Liv jeg gaae
  Og frelst Guds Aasyn skue.

LXV.

Tyvende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Matth. 22 C. 1 V. Bryllupsklæderne.)

Mel. O kjære Sjæl, fald ydmyg ned!

1.

Kast Mørkets Taagedragt, min Aand!
Iför dig Lysets Klædebon!
Dig Kongers Konge kalder:
Vil du blandt de Udvalgte staae
For Ham, som Sjæle gjennemsaae —
Bortkast hvad hist bortfalder!

2.

Hist skuffer Larven Ingen meer:
Gudherren Tankens Løndom seer;
Han Sandheds Aasyn kjender.
Ei falske Fromheds Pilgrimsdragt,
Ei Hovmod i sin Purpurpragt
Den Kongers Konge blender.

3.

Ei borget Uskylds glatte Liin,
Ei Kløgtens Guldvæv, falsk og fiin,
Min Brøst for Herren dølger.
Ak, Herre! kommer arme Gjest
Til Kjærlighedens Kongefest,
Giv, at din Aand ham følger!

4.

O Du, som gav dit Liv for mig!
Indhyl med Kjærlighedens Flig
  Min Armods Dødningklæde!
I Livets Lysdragt, Du mig gav,
Før naadig mig fra sprængte Grav
  Ind til min Herres Glæde!

LXVI.

Een og tyvende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Joh. 4 C. 46 V. Den kongelige Mand.)

Mel. Kommer til mig, sagde Guds Søn.

1.

For Mørkets Børn er Under skeet:
De Blinde store Tegn har seet;
  De vantroe Hjerter troede.
Endnu maa mægtigt Under skee;
Guds store Tegn jeg skulde see,
  Hvis Aanden i mig boede.

2.

O tyede jeg i Nød til Gud,
Jeg mangengang med Sorg gik ud
  Og kom med Fryd tilbage.
O mangenstund bortveg min Nød;
Den levede, som jeg troede død —
  Til Lovsang blev min Klage.

3.

O Herre! er min Tillid stærk,
I mig det største Underværk
Din Styrkes Aand fuldbringer:
Min Sjæl foruden Dig var død;
I Aanden salig og gjenfød,
Den sig til Dig udsvinger.

LXVII.

Alle Helgens Dag.

(Evang. Matth. 5 C. 1 V. Jesus prædiker om Salighed.
Lectien Aab. 7 C. 1 V.)

Mel. Vor Gud han er saa fast en Borg.

1.

Halleluja! om Seir og Fred
Kan de Gjenløste sjunge.
Halleluja! om Salighed
Sjung frydefuld, hver Tunge!
De Saliggjortes Hær
Staaer Herrens Throne nær:
Den gode Strid de stred;
De see Guds Herlighed —
Gud gav dem Livsens Krone.

2.

I Lysets Seiersklædebon
De knæle for Guds Throne,

I Glands af Herlighedens Aand,
Mens alle Himle tone.
De Palmen, eviggrøn,
Nedbøie for Guds Søn;
I Engles Paradiis
De sjunge: Tak og Priis!
Gud evig Lov og Ære!

3.

Den Salighed Forklartes Røst
Kun salig kan udsige:
Den sorrigfulde Sjæl fandt Trøst,
Fred den Fredsommelige;
Rig blev den arme Aand,
Fri Den, som laae i Baand;
Den Sjæl, som Uret led,
Gik til sin Herres Fred,
Er salig i Guds Rige.

4.

Halleluja! de Seier vandt
De saliggjorte Sjæle:
De Herren søgte, de ham fandt;
Paa deres Vei vi knæle!
Gud! styrk os paa vor Gang,
At vi med Seierssang
Engang med Tak og Priis
I Engles Paradiis
Halleluja kan sjunge!

LXVIII.

To og tyvende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Matth. 18 C. 23 V. De 10000 Pund.)

Mel. Nu hviler Mark og Enge.

1.

Du bød mig bede, Fader!
Forlad, som jeg forlader
  Min Skyldner, Synd og Brøst!
Vee, Vee, hvis jeg nedbeder
Mig gjennem Evigheder
  Forbandelsen med frække Røst!

2.

Ak, kan paa Nag jeg gjemme,
Ak, kan min Sjæl ei glemme
  Sin Harm til Sol gaaer ned;
Min store Skyld og Brøde
Bag sidste Aftenrøde
  Mig dømme vil i Evighed.

3.

Barmhjertighedens Fader!
Hvis Du ei Skyld forlader,
  Min Sjæl forgaaer for Dig.
Din Kjærlighed mig lede,
At jeg med Haab tør bede:
  Som jeg tilgav, tilgiv Du mig!

LXIX.

Tre og tyvende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Matth. 22 C. 15 V. Skattens Mynt.)

Mel. O store Gud, din Kjærlighed

1.

I Herrens Frygt min Sjæl er fri,
Naar Retfærds Lov mig binder;
Den Glands, Guds Tjener hersker i,
Fra Magtens Gud udrinder:
Det Hoved, Du har salvet, Gud!
Skal Folk og Riger ære.
Du sendte Lovens Kæmpe ud;
Hans Haand skal Sværdet bære.

2.

Forgjeves bæres Sværdet ei:
Gud styrker Kongers Slotte;
Ei Falskhed tryg paa mørke Vei
Skal Majestæter spotte.
Giv Gud hvad Guds er! — Loven bød —
Giv Keiser Skat og Ære!
Den Lov, Guds Søn paa Jord adlød,
Hver Sjæl skal hellig være.

3.

O Du, som i din Vældes Haand
Al Verdens Kroner veier!
Send kronet Tjener Viisdoms Aand!
Giv Retfærds Kæmpe Seier!

Lad Kjærlighed hos Magten boe
I Jordens Throners Skygge!
O lad din Fred i Haab og Tro
Velsignet blandt os bygge!

LXX.

Fire og tyvende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Matth. 9 C. 18 V. Den blodsottige Qvinde.)

Mel. Hjertelig mig nu længes.

1.

Der er et helligt Værge
Imod al Verdens Nød:
Den Tro, som flytter Bjerge,
Bekæmper Sorg og Død.
O kunde jeg bevare
Den Tro i fromme Sind,
Mig Herrens Engleskare
Bar i Guds Himmel ind.

2.

O kunde jeg det finde
Det Ydmygheds Klenod,
Hvormed blodsottig Qvinde
For Frelsens Herre stod;
Jeg skulde og fornemme
Hvad ydmyg Tro formaaer.
Den store Frelsers Stemme
Til alle Sjæle naaer.

3.

Vær trøstig! Ordet toner
  Igjennem Evighed:
Ved Kraftens Haand han throner,
  Som al vor Trængsel veed.
Hans Navn jeg vil paakalde
  Med Tro i svarest Nød;
Hans Magt jeg vil bønfalde,
  Er al min Glæde død.

4.

Hans Navn jeg frelst skal love
  I Tro med evig Trøst:
De Døde her kun sove;
  De vækkes ved hans Røst.
O Du mit Skjold, mit Værge
  Imod al Verdens Nød!
Den Tro, som flytter Bjerge,
  Skjenk mig i Liv og Død!

LXXI.

Fem og tyvende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Matth. 24 C. 15 V. Ødelæggelsens Vederstyggelighed.)

Mel. Guds Godhed ville vi prise.

1.

Jeg vil min Gud paakalde
  Den Stund, han er mig nær;
I Herrens Haand vi falde,
  Naar Alt omstyrter her!

Hjemsøgelsernes Stund
Ei trygge Synder skuer;
Den vækker, før den truer,
Med Gru hver Sjæl af Blund.

2.

Den Jord, hvorpaa jeg træder,
Henruller under mig
Foruden Baand og Kjæder
I Luft vidunderlig.
De tusind Stjerners Hær
I Herrens Haand de hvile;
Til evig Grav de ile,
Er deres Time nær.

3.

Min Gud! Du Sole tænder;
De slukkes paa dit Bud.
I Storm og Luer sender
Du Magtens Engle ud.
Hvor Livet boer idag,
Imorgen Døden bygger;
Den Sjæl, Guds Kraft omskygger,
Boer under Palmers Tag.

4.

Paa Naadens Piller hviler
Det store Herrens Huus;
Did Livets Arving iler
Fra sprængte Graves Gruus;

Der ved Guds Vældes Haand
  Min Frelser paa mig kalder;
  Der boe, naar Verden falder,
I salig Fred min Aand!

LXXII.

Sex og tyvende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Matth. 11 C. 25 V. Jesus priser Guds Veie.)

Mel. Søde Jesu, vi er her.

1.

Lov og Tak og evig Priis
  Være Himlens, Jordens Fader!
Sjælens tabte Paradiis
  Atter saligt sig oplader;
Flammesværdet er forsvundet,
Livets grønne Træ gjenfundet.

2.

Fred og Frihed ei forsvandt;
  Ydmyg Tro det har erfaret:
Hvad ei Verdens Vise fandt,
  Aandens Børn blev aabenbaret:
Under Aaget, som ei tynger,
Frigjort Sjæl Guds Fred lovsynger.

3.

Let er Byrden, Gud mig gav;
  Jesu Røst min Sjæl husvaler.
Underfuldt fra Kors, fra Grav,
  Guds Eenbaarne til mig taler.
Korset blev min Himmelstige,
Graven Porten til Guds Rige.

4.

Lys nu, Kors! og straal nu, Grav!
  Straal, i Herrens Lys forklaret!
Han, som Døde Livet gav,
  Har dets Løndom aabenbaret:
Herrens Veie skal de Vise,
Skal umyndig Sjæl lovprise.

LXXIII.

Syv og tyvende Søndag efter Trinitatis.

(Evang. Matth. 17 C. 1 V. Jesus forklares paa Bjerget.)

Mel. Nu velan vær glad tilmode!

1.

Store Syn er aabenbaret;
  Ei det straaler meer iløn:

Over Bjerg og Sky forklaret,
Lyser Guds eenbaarne Søn.
Sjælen seer hans Herlighed,
Bøier sig i Støvet ned;
Aanden sig i Skyen rører —
Herrens Røst al Verden hører.

2.

Herrens Søn, den Elskelige,
Bærer Lysets Seierskrands.
See, forløste Aander stige
Saliggjorte til hans Glands.
Frelser! op jeg seer til Dig;
Dybe Længsel hæver sig:
Salig hvo hist Bolig bygger!
— O men Sky mig overskygger.

3.

Klar dog gjennem Skyen glimter
Guddomsherlighedens Pragt;
Høit i Aandens Lys jeg skimter
Den Forklartes Seiersdragt,
Alle Verdens Sorger flye:
Røsten gjennem klare Sky
Vældig Verden gjennemtrænger —
Evighedens Port den sprænger.

4.

Naadens, Salighedens Rige
Staaer paa evig Grundvold fast:

Jorden saae Guds Elskelige,
  Himlens store Forhæng brast.
Glandsen af Guds Herlighed
Strømmer over Jorden ned:
  Frelsens Seir er aabenbaret —
  Herren har sin Søn forklaret.

Psalmer

og

religiøse Sange

til

forskjellige Leiligheder.

Aftensangs-Psalmer i Advent og Juul.

I.

Første Søndag i Advent.

(Epist. Rom. 13 C. 11 V. Tiden og Stunden er der at opstaae af Søvne.)

Mel. Rind nu op i Jesu Navn!

1.

Dybe Sjælesøvn, bortfly!
Aandens Nat er forbigangen.
Dunkle Jord, i Dæmrings-Sangen
Priis Guds Riges Morgengry!
Flygter Nattens onde Drømme!
Bæv, hver Mørkets Aand, og vig!
Over Verdens Nat udstrømme
Straaler fra Guds Himmerig.

2.

Lysets Konge selv er nær;
Livets store Herre kommer:
Med al Verdens lyse Dommer
Kommer Himlens Englehær.
Uden ham en Drøm var Livet,
Al dets Glæde Gjøgletant:
Skyggeliv kun blev mig givet,
Medens Mørkets Baand mig bandt.

3.

Livets Fødselsstund er nær;
Ingen Sjæl skal længer sove:
Vaagne vil jeg og høilove
Sandhedslivets Morgenskjær.
Verdens Frelser, Mørkets Dommer
Aabner Himlen i sin Favn.
Priset være han, som kommer
I Gudherrens store Navn!

II.

Anden Søndag i Advent.

(Epist. Rom. 5 C. 4 V.)

Taalmodighedens og Trøstens Gud give eder, at I kunne have eet Sind iblandt hverandre efter Jesum Christum, paa det I eendrægteligen med een Muud kunne prise Gud, vor Herres Jesu Christi Fader.

Mel. Hjertelig mig nu længes.

1.

Igjennem Nat og Trængsel
Gaaer Sjælens Valfartsgang
Med stille Haab og Længsel,
Med dyb Forventningssang.
Det gjennem Natten luer;
Det lysner gjennem Sky —
Til Broder Broder skuer
Og kjender ham paany.

2.

Vor Nat det Lys oplive,
 Som aldrig slukkes ud!
Eet Sind os Alle give
 I Trængsel Trøstens Gud!
Eet Hjerte kjærligt lue
 I hver Korsdragers Bryst!
Een Gud, til hvem vi skue!
 Een Tro, eet Haab, een Trøst!

3.

Een Røst fra tusind Munde!
 Een Aand i Tusinds Røst!
Een Fred, hvortil vi stunde!
 Een Frelsens, Naadens Kyst!
Een Sorg, eet Savn, een Længsel!
 Een Fader her og hist!
Een Udgang af al Trængsel!
 Eet Liv i Jesu Christ!

4.

Saa gaae vi med hverandre
 Den store Pilgrimsgang!
Til Golgatha vi vandre
 I Aand, med Bøn og Sang!
Fra Kors fra Grav vi stige
 Med salig Lov og Priis
Til den Opstandnes Rige,
 Til Frelsens Paradiis!

III.

Tredie Søndag i Advent.

(Epistel 1ste Cor. 4 C. 5 V.)

Dømmer ikke nogen før Tiden, førend Herren kommer, som baade skal føre til Lyset det, som er skjult i Mørket, og aabenbare Hjerternes Raad, og da skal enhver vederfares sin Lov af Gud.

Mel. Jeg raaber fast, o Herre!

1.

Der er et dunkelt Kammer —
Gudherren kun det seer;
Der Liv min Id annammer
For den i Verden skeer;
Der Sjælen ene grunder
Paa løndomsfulde Raad;
Der drømmer den om Under
Og om ufødte Daad.

2.

Det dunkle Gaadekammer
Jeg skjuler i mit Bryst;
Hvad Læben ei udstammer
Der hvisker lønlig Røst.
Til Sjælen Sjælen taler,
Og Ingen veed hvorom:
I Mørke den udmaler
Sin Fryd, sin Qval, sin Dom.

3.

Hvert Tankelyn, som farer
  Igjennem Sjæl og Sind,
Sit Billed dybt bevarer,
  Hvor intet Blik naaer ind.
Men o! den Billedskare
  Til Lyset skal udgaae:
Min Gud vil aabenbare
  Hvad intet Øie saae.

4.

Han kommer, Herren kommer!
  Forstum, hver jordisk Dom!
Min Herre og min Dommer!
  Ind til din Tjener kom!
I dunkle Hjertekammer
  Jeg har Dig Sted beredt!
See! al min Fryd og Jammer
  For Dig jeg har udbredt.

5.

Hvad Sjælen lønligst taled
  I hemmeligste Stund —
Hvert Billed, den sig maled
  Paa dybe Hjertegrund —
Mit Livs, min Tankes Gaade
  Fra Evighed Du veed —
O Herre, døm i Naade!
  Dit Navn er Kjærlighed.

O, med hiint Guddoms-Barneblik
Med alle Sjæles Liv udgik
  Guds Væsens klare Billed.
Hør det! hør det! — Engletunger
    Høit udsjunger —
    Fred og Naade!
Løst er Livets store Gaade.

2.

Al Verdens Kaar forvandlet blev,
Hvor Stjernen Frelsens Vei beskrev
  For Hyrder som for Vise.
See! Stjernen over Hytten staaer,
Hvor Slægter med Guds Engle gaaer
  Guds Billed at lovprise.
Jubler, jubler, alle Tunger!
    Og lovsjunger
    Frelseraanden
Med Guds Magt i Barnehaanden!

3.

Smelt, smelt hver Steen i Sjæl og Sind!
Bortrul med Taaren af hver Kind! —
  Bliv Fryd, Alverdens Jammer!
Guds Fred, uendelig og stor,
Med Kjærlighedens Verden boer
  I Barnets Hjertekammer;
Hør det, hør det! Evigheder!
    — Fred udbreder
    Barnehaanden.
Over Jord fløi Himmelaanden!

Forargelsen.

Lad din Vrede ikke optændes mod den Mand, hvis Idræt lykkes, mod den Mand, som begaaer Svig!

(Davids Ps. 37, 7.)

Harmer dig Ondskabens vundne Spil,
Og krænker dig Slethedens Lykke,
Dog spørg ei: hvor er Gjengjeldelse til?
Og hvor den Retfærdiges Smykke?

Blomstrer i Verden den golde Sæd,
Og trædes den ægte med Fødder,
Dog siig ei: Løgn har evindelig Fred;
Men visnet er Sandhedens Rødder.

Ondskaben vinder sit Spil med Nag,
Og bitter er Slethedens Glæde.
Det skumle Øie, der haanleer idag,
Tilsidst dog vil bitterligst græde.

Raab ei Gjengjeldelsens Time frem!
Nedbed ei fra Himmelen Lynet!
Det farer ned over Synderes Hjem
Og blender med Rædsel dig Synet.

Tænk paa den Slette med Sorg i Sind.
Og bed for de syndige Sjæle!
Gik ingen Synder til Frelseren ind,
Du selv skulde udelukt knæle.

Løfter du Stenen med Retfærds Harm,
Naar Synderens Dommedag kommer,
Kast Stenen ydmyg! grib i din Barm!
Og bed til Forbarmelsens Dommer!

Lys i Mørket.

Mørkhed er og ikke mørk hos Dig, og Natten maa lyse som Tagen.
(Davids 139te Ps. V. 12.)

Herre! hører Du hvor Hjertet klager?
Hører Du hvor blødende det slaaer?
Seer Du Ormen, som det lønlig nager?
Gud! ja Du mig kjender og randsager,
Du kun mig forstaaer.

Du forstod min Tanke i det Fjerne,
Du mig fordum fulgte i min Nat —
O! til Dig betroede jeg mig gjerne,
Og forlod mig end den sidste Stjerne —
Var jeg ei forladt.

Gud! din Aand omkring mit Leie svæved,
Gud! din Haand mig ledet paa min Vei,
Og naar Jorden under Foden bæved,
Jeg til faste Himmel Øiet hæved,
Og jeg skjælved ei.

Er det end din Haand, som mig henfører?
    Gaaer endnu Du med mig paa min Vei?
Er det end din Stemme, som jeg hører?
Eller er det Stormen, som mig rører?
    — Gud! forlad mig ei!

Ak! hvi mon din Haand Du fra mig drager?
    Herre! — ak! hvor skal jeg vandre hen?
Er Du vred paa mig, fordi jeg klager?
Vender Du Dig bort, naar jeg forsager?
    Herre! — kom igjen!

Da jeg var et Barn, Dit Navn jeg priste,
    Det mig var saa vel, saa underfuldt;
Dengang kunde Verden mig ei friste,
Gud i Himlen mig sit Aasyn viste,
    Nu har han det skjult.

Herre! men Du seer dog hvor jeg vanker,
    — Ei dit Øie blendes i din Sky —
Hjertet seer Du, naar det tvivlsfuldt banker,
Sjælen gyser selv for — sine Tanker,
    Vil sin Dommer flye.

Men hvorhen skal for din Aand jeg vige?
    Hvor er Skjulet hvor Du mig ei seer?
Møder jeg Dig ei i Himlens Rige?
Vil jeg i den dybe Afgrund stige,
    Er Du da ei der?

Flygter jeg paa Morgenrødens Vinger,
    Om jeg fjernt ved Verdens Ende boer,

Gaaer jeg did, hvor Nattens Fugl mig bringer,
Mon Du der ei Tordenkilen svinger
Mod den faldne Jord?

— Dog, jeg vil ei skjælve for din Vrede:
Fader! Du er god, som Du er stor;
Fader! Du har seet min Anger græde,
Og hvor frelste Syndere sig glæde,
Evig Naade boer.

Naade, Fader! Naade for min Brøde!
Har jeg elsket Verden meer end Dig —
Glemte jeg, naar mine Taarer fløde —
Glemte jeg, naar mine Elskte døde,
Gud! at prise Dig — —

— Herre! Du mig kjender og randsager,
Prøv mig, straf mig! men forlad mig ei!
O, lad Ormen døe, som Hjertet nager!
Led mig — naar i Natten jeg forsager —
Paa en evig Vei!

Davids gyldne Smykke.

(efter Davids 16de Psalme.)

Bevar mig, min Gud! til Dig staaer min Lid;
Til Dig jeg opløfter mit Øie.
Er Herren mit Skjold i Verdens Strid
Alverden skal mig ei bøie.

Min Sjæl til sin Gud opløfter sin Røst:
  I Dig jeg al Magtfylde eier;
Med Dig har jeg Hæres Kraft til Dyst,
  Og hver min Kamp er en Seier.

Til Dig jeg udraaber: Du er min Gud!
  Min Sjæl i din Gjerning sig glæder.
Jeg breder dit Riges Banner ud,
  Og din er Seirenes Hæder.

Jeg staaer blandt dit Riges Kæmper med Lyst,
  Og Fjenderne flye for din Vælde.
Jeg hviler hos Dig paa Fredens Kyst,
  Hvor Livets Kilder fremqvælde.

I Palmers Lunde bygger jeg her;
  I Liflighebs Dal jeg mig glæder;
Min Arvelod blev mig saare kjær:
  Den faldt paa yndige Steder.

Jeg priser dit Navn, min Gud, under Sky,
  Din Fred hos Velsignelsers Strømme;
Min Sjæl under Stjerneteltets Ly
  Dig priser salig i Drømme.

Mig vækker med Himmelluftning din Aand;
  Den suser paa Morgenrødvinger.
Selv har jeg Dig ved min høire Haand;
  Din Kraft mit Dagværk fuldbringer.

Skal ogsaa Alverdens Lyster og Vee
  Til Gravenes Skygger nedstige,

Forraadnelsen skal min Sjæl ei see,
  Min Aand ei Dødningers Rige.

Dit Aasyn, min Gud, Du har mig afsløret;
  Min Sjæl ei hos Dødninger bluuer.
Min Gud har til Livets Vei mig ført,
  Til Salighedens Pauluner.

Haab paa Herren!

Vee mig, dersom jeg ikke troede, at see Herrens Velsignelse i de Levendes Land. Haab paa Herren! vær frimodig og han skal styrke dit Hjerte. Haab paa Herren!

(Ps. 27, 13. 14.)

Haab paa Herren med freidigt Mod!
  Og han skal styrke din Sjæl,
Drikker saa Jorden dit Hjerteblod,
  Og stinger Øglen din Hæl.

Myrder Fjenden med giftigt Sværd,
  Din Sjæl er ei i hans Haand.
Sjælenes Fader sit Barn har kjær,
  Og evig vaager hans Aand.

Verden venter sin sidste Stund;
  Og Øglens Slægt skal forgaae.
Livet i Sjælenes dybe Grund
  Skal friskt af Gruben opstaae.

Haab paa Herren! han staaer dig nær,
Naar Verdens Lys er udslukt:
Sjælen, som seer gjennem Øiet her,
Seer Lys, naar Øiet er lukt.

Haab paa Herren! hans Liv er dit!
Dit Livs Forklarer blev han;
Dit er det Hjem, hvor han samler Sit,
Din Arv de Levendes Land.

Fortrøstning.

(efter Davids 23de Psalme.)

Frelseren er mig en Hyrde god;
Hos ham skal jeg Intet savne:
Lammet hviler ved Hyrdens Fod,
Nævnes med kjærlige Navne.

Saaret jeg flyede fra Ulves Tand;
Mit Blod til hans Fod er rundet.
Selv han bar mig til Kildens Rand;
Der har jeg Lægedom fundet.

Hovedet hviler jeg i hans Skjød;
Jeg lædskes af Livets Vande.
Palmen kjøler mig Dagens Gløb,
Svaler min brændende Pande.

Skal jeg end vandre til Ormes Land
  Og gaae gjennem Dødens Skygger,
Hos mig vandrer i Skyggen han,
  Lyser hvor Rædselen bygger.

Ud fra Forraadnelsens Hjem jeg gaaer;
  Forbarmelsens Haand mig qvæger:
Hos mig Kjærligheds Fyrste staaer,
  Rækker mig Saligheds Bæger.

Lovsang.

(Efter Davids 104de Psalme.)

Hæv dig, min Sjæl! en Stund fra Støvets Kjæder,
Til Aanders Herre, Universets Aand!
Priis ham, som danned Støvet i sin Haand
Til Sjælens underfulde Valfartsklæder!

Priis Herrens Storhed, Herrens Majestæt!
I Lyset skjult, han vandrer allevegne:
Hist for hans Fod et Teppe blev udbredt,
En Himmel hvalt, høit over Jordens Egne.

I Vandene han bygger hvælvet Sal,
Fra Skyens Tordenvogn han Lynet svinger.
Jord, Himmel, Hav og Luft er Herrens Hal,
Og vældig farer han paa Stormens Vinger.

Ham tjener. Elementers Kæmpemagt
Hans Sendebud er Engle fra det Høie;
Hans Haand er over Verdnerne udstrakt,
Og ydmyg de henrulle for hans Øie.

Chaotisk hvirvled de for Nattens Vind
En formløs Masse, hvor Atomer strede,
Afgrunden skjuled Jorden, som et Klæde,
Høit Bølger brused over Bjergetind

De flyede, Herre! for din Stemmes Torden:
Du trued — Elementerne adlød;
Urokkelig grundfæstede du Jorden,
Og Vandene til Oceanet fløD.

Og Bjergene mod Himlens Stjerner stege,
Og Dalene nedgled til Bjergets Fod;
Men vældig Du paa Grændsen monne pege,
— Og Bjerg og Dal ved Grændsen stille stod.

I Dalen lod Du Flod og Kilde rinde,
Du lod dem flyde mellem Bjerg og Fjeld,
At Ørknens vilde Dyr dem maatte finde,
Og Himlens Fugle naae de friske Væld.

Og Høi og Slette Du fra oven vander,
Med Frugt du signer Jordens Moderskjød,
Og Græs og Urt for Qvæg paa Marken stander,
Paa Agren voxer Menneskenes Brød.

O! Du, som Druen hang i Rankens Skygge,
Oliverne i Olietræets Ly!

Du lærte Fuglen konstig Rede bygge,
Og Mennesket til sikkre Hytte tye.

Du lærte Nattens Dronning Tiden maale
Og gaae sin Cirkelgang ved Fakkelskin,
Du farved Morgenrødens Rosenkind,
Du tændte Dagens Ild og Aftnens Straale.

Og naar din Sol i Bølgen kjøler sig,
Og stjernevirket Dække Jorden skjuler,
Gaae Skovens vilde Dyr af deres Huler,
Om deres Føde raabe de til Dig.

Naar Hanen galer, Lysets Engel smiler,
Gaaer Mennesket til vante Gjerning ud:
Han søger og sin Føde af sin Gud,
Og træt og qvæget han ved Aften hviler.

Hvo tæller, Herre! dine Gjerninger?
Hvor viselig opholder Du dem alle!
Som Havets Sand er dine Verdener,
Og ei forgjeves kan et Støvgran falde.

I Luften sjunge Fuglene din Priis,
I Skoven Løven om din Vælde brummer,
Og hvor uhyre Hav blaalæbet slummer,
Selv tause Slægter vidne: du er viis.

Der svømme dine Hvaler om saa vide,
Blandt Myriader, som Du Aande gav;
Der dine Børn paa lette Planker glide
Imellem Himlens Hal og Dybets Grav.

Og Alle, Alle see til Dig, o! Fader,
Du giver, og taknemmelig sanke de:
Betimeligen Du din Haand oplader,
Og Alle mættes med Velsignelse.

Og naar Du deres Aand tilbagekalder,
De Aanden give hen — og vorde Støv;
Saa leger Vinden med nedkastet Løv,
Saa bøier Blomsten Hovedet og — falder.

Udsender Du din Aand, da skabes de,
Ufødte fødes, nye Slægter leve.
Men, Herre! rører Du ved Bjergene,
Da tænde de din Altarild og — bæve.

Stor er Du Gud! ja stor evindelig,
Dig søger Tanken og nedtumler svimmel,
Men dine Gjerninger, din Jord, din Himmel,
Alt Herre! vidner, lover, priser Dig.

Og jeg vil prise Herren mens jeg lever,
Lovsjunge ham indtil jeg gaaer herfra,
Til Harpen tier og min Aand bortsvæver,
Den Herren prise skal, Halleluja!

Den Miskundelige.

(Efter Davids 39te Psalme, 6—10.)

Til Himlene rækker din Miskundhed, Gud!
Din Trofasthed naaer dine Skyer;
Din Retfærdshaand over Bjergene ud
Er strakt over Dale og Byer.

Som Himlenes Favn er din Kjærlighed, Gud!
Som Havenes Dyb dine Domme.
Til Frelsen fører Du Sjælene ud,
Vil Skabningens Suk ihukomme.

Hvor dyrebar er dog din Miskundhed, Gud!
Hvor Menneskebørnene bygge!
I Mulm er Kjærlighedsvingen bredt ud —
Vi skjule os under dens Skygge.

Du qvæger i Ørken den tørstende Sjæl —
Du bjerger den bævende Due —
Hos Dig er Livets det evige Væld,
Og Lys i dit Lys skal vi skue.

Høstpsalmer.

I.

(Efter en regnfuld Sommer.)

Mel. Hvo iflun lader Herren raade.

Vær lovet, Herre i det Høie!
  Din Miskundhed er evig stor:
Du vender ei fra os dit Øie;
  Dit Aasyn lyser over Jord;
Velsignet i din Soleglands,
Vi fletted Høstens gyldne Krands.

Din Haand var over Dal og Enge,
  Naar Himlens Sluser aabned sig;
Og trued Skyens Strøm end længe
  Med Syndflod over Jorderig,
I Skyen Pagtens Bue stod
Og vidned: Gud os ei forlod!

O! salig Hvo med Taalmod sætter
  Sin Lid, o store Gud, til Dig!
Du med Velsignelse os mætter,
  Du hører spæde Ravnes Skrig;
Du kommer fattig Spurv ihu,
Og Markens Lillie klæder Du.

O, Fader! ingen Sjæl Du glemmer;
  Lad os ei heller glemme Dig!
Naar Engles Chor din Priis istemmer,
  Vær priset og paa Jorderig!
Send os din Aand i Jesu Navn!
Indslut os evig i din Favn!

II.

Mel. Søde Jesu! vi er her.

Ton med glade Sjæles Røst,
Lovsang over Kirkevænge!
Takkesang i gyldne Høst
For hvert Neg fra Mark og Enge
Tak for Himmeldug i Dale!
Tak for Sol fra Himmelsale!

Store Gud! vidunderlig
Skaber Du i Vaar, i Sommer:
Frøets Blomster kom fra Dig;
Blomstens Frugt fra Dig nu kommer.
Dit er Lyset i hver Stjerne;
Dit er Livet i hver Kjærne.

Lys og Liv i Soles Glands
Strømmer ud fra Dig, o Fader!
Under dine Himles Krands
Jorden i dit Hav sig bader;
Dybt, hvor Jordens Kraft sig rører,
Magten, Herre, Dig tilhører.

Tak og Ære, Lov og Priis
For hver Frugt af Jordens Sommer!
Evig Lov i Paradiis,
Naar dit Riges Høstdag kommer!
Giv til Aandens Sæd i Dale
Salig Høst i Himmelsale!

III.

Mel. Af Høiheden oprunden er.

Din Jord, o Gud, staaer grøn hver Vaar;
Dog Tvivlens Raab din Himmel naaer:
Vi frygte, Du os glemmer;
Vi see til Veir, vi see til Sky;
Du sender Regn og Sol paany,
Du al vor Frygt beskæmmer.
Marker, Sletter Du forgylder;
　　Høsten fylder
　　Tomme Lader —
Og vi prise Verdens Fader.

Din Himmel, store Gud, staaer fast:
De høie Stjerners Baand ei brast;
Du lader dem ei falde.
Paa Jorden under flygtig Sky
Vil Haab og Tro med Veiret flye —
Tilgiv os Daarer alle!
Evig lyser Himmelborgen;
　　Verdenssorgen
　　Lad ei kue
Aanden, som vil opad skue!

Vi veed det, Fader! i din Haand
Er Sjæl og Legem, Liv og Aand,
Du Jords og Himmels Bærer!
Du klæder Lillien underfuld;
Du kalder Brødet frem af Muld;
Du Ravn og Spurv ernærer.

Jordens, Himlens Sjælestemmer
Du fornemmer.
Du oplader
Evig os din Favn, o Fader!

Høstsang.

Mel. Nu titte til hinanden etc.

Det lufter mildt i Høst fra Velsignelsernes Hjem:
Paa Mark og Eng Guds Sendebud udvandre.
Usynlige gaae de med Meierne frem:
Guds Have de mindes med hverandre.

I Paradiset voxed Velsignelsernes Straa
Med Hvedens Ax og Rugens rige Vipper;
Velsignet her bølger, hvor Kornagre staae,
Et Paradiishav foruden Klipper.

Og over Axehavet der jubler Lærkesang;
I Kløverengen muntert Leen klinger;
Med Riverne Høstpiger flokkes paa Vang;
Glad Høstkarlen Meieredet svinger.

Tung ruller lange Høstvogn til By med Markens Skat;
Men let og rask paa Stænge gjemmes Skatten.
Paa Marken er Færdsel fra Daggry til Nat,
Om Liv sjunger Dagen fro til Natten.

Guds Engle kan sig glæde ved Menneskenes Høst,
Naar fromme Sjæle frydes ved Guds Gaver.
Selv Dyret sig glæder ved Høstlivets Lyst;
Smaafugl holder Gilde mellem Traver.

Frit Dyr og Fugl har Klæder, om Foden maae de gaae:
De søge glad, og lystelig de finde;
Som Fugl høster Arsanker uden at saae,
Som Ruth gaaer til Høsten fattig Qvinde.

Nu frydes rige Bonde og Fattigmand er glad,
Hos Gavl paa Toft staae Markens rige Stakke.
Dog størst bliver Glæden i Frelserens Stad,
Naar evigt vi Høstens Herre takke.

Bryllupssang
(til en opgivet Musik).

Spiir skjønt hver Dag,
Du Frø fra Livets Have!
  Vox! — bliv Blomsterflor!
    Bliv Himmelflor
Med paradisisk Duft!
    Kjærligheds Liv!
Bliv Evigheders Gave!
Vox med din Himmelkraft —
Med din Himmelfryd i jordisk Luft! :,:
    Bliv Blomsterflor
Med paradisisk Duft!
    Bliv Himmelflor!

Confirmations-Sange.

(satte i Musik af R. Bay).

I.

Før Confirmationen.

Priser, o! priser den Eviges Navn!
Aanden sig nærmer i hellige Toner;
Børnene kalder den store Forsoner,
Vil dem velsigne i frelsende Favn.

Kommer, o! kommer! — vi høre ham sige —
Eder tilhører Himmelens Rige.
Følger, o! følger den salige Røst!
Du, som han favned før Læben fik Stemme!
Nu skal du aldrig Indvielsen glemme —
Synk til den Helliges Bryst!

Dig han elsked, før du Lyset skued,
Dig han elske skal, naar det er slukt;
Han har Slangen knuust, hvis Braad dig trued;
Han har Gravens store Segl oplukt;
Følg ham from i Livet og i Døden!
See hans Vei, den gaaer mod Morgenrøden —
Tag hans Kors, og sværg ham evig Tro!
Og du i hans Paradiis skal boe.

Salighed han dig beredte,
Skrev dit Navn i Livets Bog;
See! de Arme er' udbredte,
Som fra evigt Mulm dig drog.

Fra hans Øie Lyset blinker;
I dets Straaler hæv din Aand!
Fromme Barn! din Jesus vinker:
Giv din Sjæl kun i hans Haand!

II.

Efter Confirmationen.

Det er fuldbragt — Du har det hørt,
O Gud! Du har det skuet:
Indvielsen har Sjælen rørt
Og Hjertet fromt opluet;
Med Taarer dine Christne smaa
Velsignet for dit Aasyn staae.

Forlad dem ei i Prøvens Stund!
Du evige Forsoner!
Opvæk dem af den store Blund
Med Naadens Himmeltoner!
Lad frelst dem for dit Aasyn staae,
Naar Jord og Himmel skal forgaae!

Omsuus dem med dit Vingeslag!
Du Aand fra Lysets Rige!
Lad ei dem glemme Pagtens Dag,
Naar Verdens Længsler stige!
Omsvæv dem saligt hvor de gaae,
Til hist de for Guds Aasyn staae!

Sang ved Nadverens Fest

(til Musiken af det gamle Salve Regina).

Herre! Herre! Du kalder —
Kalder til Livet Dødsarvingen
Synd, fly og skjul dig!
Død, slip dit Bytte!
  Herren kalder.
  See! han er Veien!
  See! han er Livet!
  Følg ham, o følg ham!
  Da lever du evig.

Med sit Liv, med sit Blod,
Med sin Kjærligheds Fylde
Af Mørkhedens Dyb han dig løser,
Kjærlighedens, Salighedens Herre.

  Priis og Ære
  Dig, Alforbarmer!
Alle Knæ for Dig sig bøie!
I Dig de frelste Sjæle,
Med Gud forsont', sig samle —
  Din Frelserarm
Til Faderen os hæver.
  Vær priset, o Herre!
  I Evighed vær priset!

Evig, evig, o Frelser!
Salig er din Ihukommelse:
  I os Du lever,
  I Dig vi leve!

Evig! evig!
Du gjennem Graven
Gaaer til din Fader —
Fader! O Fader!
Opreis os i Sønnen!
Med sit Liv, med sit Blod
Han dit Liv os har givet —
Din Aand han i Natten os sender,
Kjærlighedens, Salighedens Fader!

Din er Magten
Og Herligheden,
Dit er Riget, din er Æren!
Din Himmel staaer os aaben —
Dit Rige skal vi arve —
Din Herlighed
Vi skue skal og — leve.
Vær priset, o Fader!
I Evighed vær priset!

Den indre Fiende.

(Bods-Psalme.)

Mel. Af dybeste Nød raaber os til Gud etc.

Jeg seer Guds Riges Herlighed;
Men store Syn bortsvæver:
Jeg gaaer mod Gravens aabne Bred
Og for dens Afgrund bæver.

Med Verdens Strid i fredløs Hu,
Jeg kæmper svare Kamp endnu
  Mod Fjenden i mit Hjerte.

Men Gud, din Fjende boer i mig,
  Fra Dig han vil mig drage;
I Sjælens Dyb han skjuler sig,
  Vil al min Fred borttage.
Min Gud og Dommer, giv mig Frist!
Ræk mig dit Skjold, o Jesu Christ!
  Mod Fjenden i mit Hjerte!

Lad Naadens Stund ei rinde ud
  Før Frelsens Vei er fundet!
Kald ei mig for din Domstol, Gud!
  Før jeg har Seier vundet!
Ræk mig dit Kampsværd, Jesu Christ!
Knuus med dit Kors i Naadens Frist
  Dødsfjenden i mit Hjerte!

Den Gjenfødte.

Viig fra mig, mørke Frister!
Jeg vandre vil paa Herrens Vei;
Af Naadens Haand du vrister
Min arme Sjæl nu ei.

Ei meer Du her mig vise
Din tomme Verdens Herlighed!
Gud Herren vil jeg prise,
Og knæle for ham ned.

Hos ham jeg kun kan hvile,
I ham jeg leve vil og døe;
Til ham jeg frelst skal ile
Fra Sodoms Flammesø.

Jeg seer mig ei tilbage,
Jeg ryster Støvet af min Fod —
Lad Herren nu borttage
Den Jord, hvorpaa jeg stod!

Omsuust af Aandens Vinger,
Jeg vælter Verdens Byrde af —
Og luttret Sjælen svinger
Sig over Dyb og Grav. —

Døden.

(Efter Mynster).

Mel. Jeg raaber fast, o Herre!

Op, Synder af din Dvale,
  See! han for Døren staaer,
Som skal Guds Dom udtale,
  Til Jorderig forgaaer;

See! Livets stærke Fjende,
  Den Kæmpe, mørk og kold,
Han vil dig overvinde,
  Han æsker Syndens Sold.

Hvormed vil du ham møde?
  Hvor er det Sværd paa Jord,
Som Kæmpen kan nedstøde,
  For hvem alt Liv henfoer?
Hvor er det Skjold at finde,
  Som han ei sønderbrød?
Han stormer frem iblinde:
  Det er den blege Død.

I Graven har han hjemme,
  Der fører han dig hen.
Fra Mulmets dybe Gjemme
  Steg Ingen op igjen.
See! Slægterne bortiled,
  Bliv Støv! var Støvets Lov,
Og Læben, som nys smiled,
  Er Ormens fule Rov.

Foroven Dødens Bolig
  Er skjult med Blomster smaa,
Der sjunger Droslen rolig,
  Der Sorgen taus mon gaae;
Forinden sidder ene
  Forkrænkelsen paa Liig,
Og seer hvor dine Bene
  I Muld opløse sig.

— Udrust dig! Fienden kommer!
  Strid nu den gode Strid!
Anraab den store Dommer!
  — Hjælp Gud! for evig Tid —
Lad Sjælen ei forsage!
  — Udstrakt er Kæmpens Haand,
O! lad ham ei borttage
  Den sønderknuste Aand!

Nei, den indgaaer til Dommen,
  Kan den for Gud bestaae,
Da, Død! o vær velkommen!
  Du skal ei Seier faae:
Du Livet kan bortrive,
  Du Hjertet knuse kan;
Men Herren skal du give
  Den Sjæl, som holder Stand.

Dog, Vee! Hvo kan bestande?
  Skal Lovens Dom bestaae,
Selv Helgenen forbande
  Den Stund, han Lyset saae!
Hvo tør sit Aasyn hæve
  Mod ham, som Tanken veed?
Skal kun den Rene leve,
  — Far hen, vor Evighed!

— Fortvivl ei! bange Synder!
See! ved din Side staaer
Den Herre, som forkynder
  Dig Liv, naar Alt forgaaer;

Mod Salighedens Fjende
  Han rækker dig sit Skjold,
See! du skal overvinde
  Den Kæmpe, mørk og kold.

Paa Skjoldet Korset luer,
  Malt med din Frelsers Blod;
Om Helved nu dig truer,
  Ei synke skal dit Mod.
I Dødens Ormehule
  Lad Støvet styrte ned!
For Gud skal Korset skjule
  Din Synds Mangfoldighed.

For Dommeren du træde
Med Skjoldet for dit Bryst!
Og Englene skal qvæde
  Forbarmelse og Trøst;
Dit Liv er ei udslukket,
  Fordømt er ei din Aand,
Din Himmel ei tillukket —
  Din Sjæl er i Guds Haand.

Den Døende.

Mel. Jeg beder Dig, min Herre og Gud!

O! ræk mig, Herre! nu dit Skjold,
At ei jeg skal forsage!

Mig griber Dødens Haand saa kold,
Vil ned i Mulm mig drage.
O! Herre, ræk mig nu din Haand!
Borttag min Afskedstaare!
Send mig i Dødens Stund din Aand!
Nu ængstes jeg saa saare.

Min Vei saa skummel er, saa mørk!
O! lad mig ikke grue!
Det Lys, jeg saae i Jordans Ørk,
Lad evig for mig lue!
Du hører mig — du er mig nær,
Husvalelse Du bringer;
Er det din Aand, som svæver her
Paa Lysets lette Vinger?

O! er det Dig, som for mig staaer?
Min Herre og Befrier!
Du smiler kjærlig og bortgaaer,
Velsigner mig og tier.
O! kom nu, Død! jeg blegner ei;
Jeg for din Nat ei gyser.
Lad mig nu gaae min Herres Vei!
Hans Aasyn for mig lyser.

Gravsang.

(til en Passions-Choral af Schulz*).

Død! din Bolig er oplukket —
Jord! du tager hvad du gav!
Gjem det kjære Billed, Grav!
Her dets Sjælelys er slukket —
Aanden flygted, Larven faldt:
Herren har sit Barn hjemkaldt.

Fred med Støvet, vi nedlagde!
Fred med Aanden, Herren tog!
Salighedens Time slog —
Himmeltoner Sjælen vakte —
Den forløste Aand er fri —
Ved Guds Throne samles vi!

Jubelpsalme

(for Christendommens Indførelse).

Mel. Vor Gud han er saa fast en Berg.

1.

Sjung Jubelhøisang, Folk i Nord,
Med Slægters Jubeltone!

*) Ogsaa sat i Musik af H. Brødersen.

Hver Christensjæl, som frelst henfoer,
Hist glædes for Guds Throne:
I Norden tusind Aar
Guds Kirkes Grundvold staaer.
Fra Sjæl til Sjæl henfoer
Guds Aand i Frelsens Ord —
Og Slægters Sjæle leved.

2.

Et Folk mod dybe Midnat sad
I Dødens Skygger, bundet.
I Blodsynd Blendværk de tilbad —
Det Folk har Naade fundet:
Gjenløser! Frelsermand!
Du saae til Nordenland;
De, som Dig søgte ei,
Dig fandt paa dunkle Vei —
Og Dødens Skygger flyede.

3.

Til dem, som vandred uden Gud,
Du lyse Aasyn vendte.
Du bredte dine Hænder ud
Til dem, som Dig ei kjendte:
Med Himmelklang fra Øst
I Ordet lød din Røst;
Den lød med Guddomsmagt
Om Salighedens Pagt —
Og Hedninghjerter smelted.

4.

Her er jeg! lød din Røst i Nord,
Og Konger Knæet bøied;
De Døve hørte Frelsens Ord;
De Blinde aabned Øiet;
De Fangnes Lænker brast;
Gudherrens Borg stod fast:
Guds Riges Kæmper stred;
De saae hans Herlighed —
Saae Zions Glands i Norden.

5.

Guds Riges Herlighed udgaaer
Med Solglands over Jorden —
Halleluja! dets Lysstrøm naaer
I tusind Aar til Norden:
Hvor Hjertet ydmygt troer,
Den Kongers Konge boer:
I Lysets Faders Favn,
I Jesu Christi Navn
Halleluja vi sjunge!

6.

Vor Sol skal aldrig meer gaae ned!
Vort Haab skal ei beskæmmes!
I Jesu Christi Kjærlighed
Skal al vor Sorrig gjemmes!
Ved Jesu Christi Tro
Vor Sjæl i Gud skal boe

Og flyve høit engang
Med evig Jubelsang
Til frelste Fædres Himmel!

Lovsang

(ved Reformationsfesten).

Mel. Lover den Herre, den mægtige Konge med Ære!

Dig vi lovsjunge, Herre, som Solene tændte!
Stjernernes Konge! Du, som hvert Livslys udsendte!
Herre! dit: Bliv!
Vakte det evige Liv —
Saligheds Lys Du os tændte.

Dig vi lovsjunge, Fader i Sandhedens Rige!
Du, som lod Sønnen og Aanden til os nedstige!
Verden Du gav
Ordet, som sprængte dens Grav,
Kaldte vor Sjæl til dit Rige.

Dig vi lovsjunge, Herre, som Ordet bevared,
Medens Forblindelsers Nat over Jorden er faret!
Lyste det svagt,
Vogterne har Du opvakt —
Du har paany det opklaret.

Luttret gjenstraaler Ordet dit Liv over Jorden;
Svundne Aarhundreders Slægter saae det i Norden;
Mægtigt dit Ord
Toner fra Sjæle i Nord
Høit mod din Himmel fra Jorden.

Æren er din, o Herre, som Solene tændte!
Magten er din, vor Fader, som Aandslyset sendte!
Lad det bestaae,
Lyse, mens Slægter bortgaae,
Reent, som din Søn det os tændte!

Slukker Du Solen, slukker Du Stjernerne alle,
Knuser Du Jorden, lader Du Himmelen falde —
Evig, som Du,
Straale dit Lys dog endnu!
Lad det forklare os Alle!

Jubelpsalme

(ved Reformationsfesten).

Mel. Et lidet Barn saa lysteligt.

Ton himmelhøit, vor Jubelsang!
Til Herrens Priis du tone!
Med Cherubimers Hymneklang
Opsving dig til Guds Throne!
Aarhundreder foer hen paa Jord;
Men evigt stander Herrens Ord,

Og evigt staaer Guds Rige.
Skal Jord og Himmel selv forgaae,
Guds Ord, Guds Rige skal bestaae,
Og ei hans Aand bortvige.

Ton himmelhøit, vor Jubelsang!
Til Jesu Christi Ære!
Han Lysets Seiersbanner svang —
Hans Navn lovpriset være!
Han er det levende Guds Ord:
Han lyser over viden Jord,
Og over Mørket seirer;
Han ved sin Faders høire Haand
Udsender mægtig Herrens Aand
Og Fjendens Hær bortveirer.

Begraver Verden Herrens Ord,
Han Kæmper kan opvække,
Som med hans Aand i Jesu Spor
Kan Mørkets Hære strække.
En Kæmpe har han os opvakt,
Som har det store Værk fuldbragt
I vore Fædres Dage:
Fravendt var Ordets Helligdom;
Men Aanden til Guds Tjener kom:
Han gav os det tilbage.

Aarhundreder har Ordet klart
Gjenstraalt i Jesu Rige —
See! Herrens Kraft er aabenbart
Hos svage Dødelige.

Velsignet være den Guds Mand,
Ved hvem Gud knuste Ordets Band!
  Fred med hans Sjæl, den Fromme!
Den gode Strid han ærlig stred —
Gud Herren vil i Evighed
Hans Gjerning ihukomme.

Ton himmelhøit, vor Jubelsang!
  Til Lysets Priis du tone!
Med Cherubimers Hymneklang
  Opsving dig til Guds Throne!
Aarhundreder foer hen paa Jord;
Men evigt staaer Herrens Ord
  Og Jesu Christi Rige.
Skal Jord og Himmel selv forgaae,
Guds Ord, Guds Rige skal bestaae,
  Og ei hans Aand bortvige.

Festsang ved Reformationsfesten.

(Musik af C. W. Pedersen.)

Det toner med Ordets Befrielses-Sang,
  Med Klang af Aarhundreders Mæle:
En Dag er oprunden i Tidernes Gang
  Til Frihed for lænkede Sjæle!
Den lyste for Slægter, som frie sig bortsvang;
Den spreder sit Lys over Danrigets Vang

Igjennem Aarhundreders Skygge.
Med Sandhedens Lys i Guds evige Ord,
Den Dag end udstraaler sin Klarhed i Nord,
Hvor Aanden Pauluner kan bygge.
Den Dag er oprunden i Hjerter og Sind;
Den lyser i Vidskabens Høisale ind.
Dens Jubel gjenlyder, med Slægternes Røst,
Med Høisang i Danfolkets Bryst.
Der gaaer gjennem Tiden
En kæmpende Aand:
Med Evigheds-Iden
Den voxer i Striden,
Den løser de luttrede Sjæle af Baand.
Den Aand havde Stemme
I Fædrenes Bryst;
Ei Sønnerne glemme
Dens vældige Røst;
Den toner med Ordets Befrielses-Sang,
Med Klang af Aarhundreders Mæle:
En Dag er oprunden i Tidernes Gang
Til Frihed for lænkede Sjæle!

Stands paa Seiersgangen gjennem Tiden!
Sandheds Kæmpe, Klarheds Helteaand!
Stands en Stund i Nutids-Striden!
Vend dit Blik fra Fremtids-Iden!
Fold paa høie Seiersvei din Haand!
See med Tak og Priis tilbage
Til din Friheds Dæmringsdage!
Glæd dig ved din Trældoms knuste Baand!

Dvæl med Fryd og byd dem dvæle,
Dine Millioner Sjæle!
Sving dit store Seiersflag!
Adspred Taagen, som dig følger!
See, hvad selv Aarhundredsslør ei dølger,
Glandsen af din store Frihedsdag!

Det glimter over Tidens Strøm
Fra Ordets Trængselsdage;
Til Fangenskabets dunkle Drøm
Seer løsladt Sjæl tilbage:
Paa sjunkne Afgudstemplers Gruus
Hist christne Fædre bygge;
Men Herrens store Tempelhuus
Staaer mørkt i Klosterskygge.
Begravet ligger Aandens Skat;
Det lyner gjennem dunkle Nat
Og over Oceanet.
Beseglet gjemmes Livets Bog:
Dæmonen fra sin Afgrundskrog
Har Himmellyset ranet.
Men see! nu skifter Tiden om:
Nu rammer Herrens store Dom;
Nu tordner Kampens Time.
See, Ordets Kæmpe, høi og stor,
Lysbanret svinger over Jord —
Gudskampens Klokker kime.

Fra Aandens Kamp i fremmed Land
Der farer Glimt til Danmarks stille Dale.
Forgjeves gjennem Nätten lyner Band —
I Norden ligger Kraften ei i Dvale.

Der sad en Munk paa Antvorskov
Alt i sin dunkle Celle,
Han saae i Aag af Klosterlov
Guds Riges Lys udvælde.

Hans Tausen drog til Sachserland;
Fuldglad han kom tilbage;
Mod Mørkheds Aand paa Danmark Strand
Han svoer i Kamp at drage.

Og tro med Ordets Sværd han stred
I Fængsel og paa Thinge.
Han stred for Sjælens dyre Fred;
Og Kampen var ei ringe.

Fra Fængselsgittret Ordet klang,
Og Sandheds Vei var funden.
I Folkets Bryst lød Frihedssang,
Og Aandens Seir var vunden.

Evig kæmper Tid med Tid;
Men i Tiders store Strid
Ingen Seier
Lyset eier
Uden Sandhedskæmpers Id.

Herlig straaler hist i Glands
Aandens Kæmper, troe og stærke,
Under Sandheds Seiers-Mærke
Med Guds Riges Palmekrands.

Med Troens Kraft, med Kjærlighedens Mod,
Med Fredens Green og Livets Bog i Haanden,
I Sandhedskampen Drot og Folk bestod —
Og Seiren vandtes uden Blod:
Med Aandens Vaaben ene seirer Aanden.

Halleluja! det blev fuldbragt!
— Aarhundreder nu sjunge —
Ustandselig er Aandens Magt,
Og mægtig Ordets Tunge.
I Norden Slægt paa Slægt henfoer;
Men Aandens Frihedstræ i Nord
Omhvælver Folk og Throne.
Alt i dets høie Løvsal klang
Aarhundredernes Hymnesang
Til Priis for Herren med Guds Riges Krone.
Halleluja! det blev fuldbragt!
Hoilovet være Ordets Magt
Og Aanden, som Guds Kraft kom fra!
Halleluja!

Kirkesange ved Bispevielse.

(Satte i Musik af Weyse.)

I.

(Under Bispoppens og Præsternes stille Bøn for Alteret med Ordinandus.)

Med Fredens Ord til Sjæle
Gaaer Sjælehyrden ud.
See! Brødre med ham knæle
Med stille Bøn til Gud.
I Overhyrdens Rige
Har Hjertetanken Røst,
Og Tankens Røst skal stige
I Toner fra vort Bryst.

O Herre! din er Aanden
Med Palmen, himmelreen;
Din Stav i Hyrdehaanden
Slaaer Væld af Klippens Steen.
Giv Kjærligheden Vinger!
Smelt Sjæle med dit Ord!
Og Livets Kilde springer,
Hvor Livets Konge boer.

II.

(Efter Ordinationen.)

Paa Andagts Himmelstige
Til Herren Løftets Engel foer,
Og Herren i Guds Rige
Har hørt sin Tjeners Troskabsord.
Hans Fred er her tilstede,
Han er i Kraft os nær:
I Jesu Navn vi bede!
Og han er midt iblandt os her.

O Du, som Tanken kjender
Og ved Disciplens Side staaer,
Naar Hjertet i ham brænder,
Og til dit store Værk han gaaer!
O! Du vil ei bortdrage
Din Haand fra Hyrdens Haand.
Vær med ham alle Dage!
Fuldend hans Gjerning med din Aand!

Herre! Du sørger for Riget bedst
Du selv vil Vogterne kalde.
Vor himmelske Konge og Ypperstepræst!
Velsign dine Kæmper alle!
Med Ordets Sværd og med Troens Skjold
De staae som dit Riges Muur og Vold!
De fromt din Helligdom frede!
Med Sandheds lysende Rustning paa
De under dit Kjærlighedsbanner gaae!
O! lad dem Kjærlighedsriget blandt os udbrede!

III.

Slutningschor.

(Efter Communionen.)

Vær lovet Du, som tændte
Hvert Lys, der kom fra Gud!
Vær priset Du, som sendte
Guds Riges Fyrster blandt os ud!
Apostelskarens Glæde
I Livets Land er stor,
Naar Aandens Eenheds-Kjæde
Guds Riges Bannersmænd omsnoer.

Een Gud og Alles Fader!
Er Hjordens og dens Hyrders Raab.
Eet Livets Væld os bader,
Og eet er vore Sjæles Haab:
Een Røst fra sanddrue Munde!
Een Aand i mægtig Røst!
Een Fred, hvortil vi stunde!
Een Tro med evig Trøst!
Een Kjærlighed! een Længsel!
Een Kamp for Palmen hist!
Een Udgang af al Trængsel!
Eet Liv i Jesu Christ*)!

---

*) Denne sidste Strophe er en Variation af Strophen 3 S. 141.

Psalme

(ved en Religionslærers Jubilæum.)

Mel. Nu velan, vær frisk tilmode!

Stille Frelsens Hyrde lede
Til Forjættelsernes Land;
Overhyrdens er tilstede:
Hvo veed Veien uden Han!
I dit Lys, o Herre Christ!
Seer din Tjener Lys fuldvist,
Vækker Sjælene, som blunde,
Kalder dem, som til Dig stunde.

Aandens Tjener saaer og kalder;
Ordets Spirer uddøe ei:
Om et Frø paa Klippen falder,
Tabes eet paa golde Vei —
Mange finde Grund saa god,
Spire dybt i Hjerterod;
Ordets Tjener saaer og vander;
Værten i Guds Haand dog stander.

Du, som Hyrden Veien viser,
Styrer Sædemandens Haand!
Dig han i sin Gjerning priser —
Styrk, velsign ham med din Aand!
Herre! see, halvhundred Aar
Her din fromme Tjener gaaer;
Tro han kaldte, glad han saaede —
Glæd ham evig med din Naade!

Missionairsang

(blandt Hedninger).

Fredsommelig vi gange
Og tale Frelsens Ord;
Men giftig Mørkets Slange
Om Lysets Vei sig snoer.

Til Kamp er Fjenden rede
Før Ordet er udsagt;
Men Herren er tilstede,
Og stor er Lysets Magt.

Christ! lad dit Lys dem kjende,
Om Verden saa forgaaer!
Skal saa den Klippe brænde,
Hvorpaa din Tjener staaer.

I Fængsel og Nød.

I Dragers Hjem vi blev nedstødt,
Os skjuler Dødens Skygge;
Den Herre, som for os har blødt,
Paa ham vi trygt dog bygge!

Og synker end den hele Jord,
Flye Bjergene til Havet,
Der er en Stad, Hvo deri boer
Ei vorde skal begravet.

Den Herre midt i Staden boer,
Hvem Jord og Himmel lyder;
Han frelser Hver, som paa ham troer,
Naar Sandheds Dag frembryder.

Gravsang *)

(over en gammel Religionslærer.)

Til Hvilen i den stille Grav
Sank træt af Dagens Byrde,
Nedbøiet over kramme Stav,
Graahærdet Sjælehyrde.
Han har fuldendt sin Gjerning tro;
Hans Sjæl skal ei hos Ormen boe
I Gravens Vinterskygger:
Indgangen til sin Herres Fred,
I Glandsen af Guds Herlighed,
Sit Vaarpaulun han bygger.

Opløft dig Sjæl fra Grav og Død
Med Aanden, som henfarer!
See, den Begravne er gjenfød —
Guds Aasyn ham forklarer.
O Du, som fare lod i Fred
Din Tjener til din Salighed!

---

*) Sat i Musik af P. E. Krossing.

Lær Du os Seier vinde!
Naar Dommens store Time slaaer,
Naar Hyrden for din Throne staaer,
Lad ham sin Hjord gjenfinde!

Kirkesange

(til Indvielse af den Thorvaldsenske Døbefont i Brahetrolleborg Kirke 1817.)

I.

Stand hellig i Guds Helligdom!
Du Værk, som Konstnerhaanden from
Indvied til Guds Ære!
Om Kjærligheden, høi og reen,
Lad selv den kolde, døde Steen
Livsaligt Vidne være!
Herren Stenen Liv har givet:
Skjønt til Livet i Guds Rige
Skal den vie Dødelige.

Bær hid i Jesu Navn de Smaa!
Før deres Fod paa Jord kan staae,
Til Himlens Favn dem fører!
Her strømmer helligt Livets Væld,
Her signer Christ hver Barnesjæl;
Dem Riget hist tilhører.
Du, hvis Hjerte Barnet ligner,
Dig velsigner Christ tillige!
Du er størst i Himlens Rige.

See! Herren, til Guds Throne fød,
Som Barn han selv paa Moders Skjød
Taus mod sin Himmel peger;
Ved Siden staaer den Broder from,
Han aner Barnets Helligdom
Og i dets Glands sig qvæger.
Barnlig, salig, Herren smiler;
Himlen hviler, guddomsrolig,
Ved en jordisk Barm fortrolig.

Og see! ved Jordan Herren staaer,
Han selv Indvielsen attraaer,
Maa Guddomsissen bøie;
Mens Aanden svæver klar i Sky,
Staaer Verdens Frelser, ydmyg bly,
For Døberen, den høie.
Lover, priser Guds Eenbaarne!
De Udkaarne ham skal skue,
Døbt med hellig Aand og Lue.

O! see, de Spædes Engle smaa,
Som hisset for Guds Aasyn staae,
Til Naadens Væld de kalde;
Trefoldigt svæve de herned:
Med Haab, med Tro, med Kjærlighed
Velsigne de os Alle.
Knæler, Christne! og tilbeder!
Evigheder os er givet:
Gud har kaldt vor Sjæl til Livet!

II.

Velsign, o Gud! din Helligdom!
  Din Aand den lys omsvæve!
Hvo hid til Livets Kilde kom
  Lad evig, salig leve!
Som Kildens hvide Marmorsteen
Lad Sjælen vorde hellig reen,
  Som her til Dig indvies!

O! lad som lyse Engle smaa
  De Spæde her Dig skue!
At naar de ud i Verden gaae,
  Naar Fristerne dem true —
At da, med salig Haab og Tro,
Som Barndomsminder, englefro,
  De Glimt af Gud kan skimte.

O Herre! lad din Sandheds Aand
  Til Jesum Christ os føre!
Som Børn vi vandre ved hans Haand!
  Dit Rige os tilhøre!
Vor Gjerning i dit Navn lad skee!
Og, naar vi Sædens Frugter see —
  Din være Æren, Herre!

Ved en Kirkehøitidelighed,*)

(efter en Oversvømmelse).

Frændenød er tung at høre:
  Broder staaer dog Broder næst.
Nød skal Hjerter sammenføre:
  Kjærlighed er Sorgens Gjest.

Paa Stormens Vinger foer Bud om Land:
Trindt Frænder jamre ved øde Strand;
Vildt Havet rørte sin dybe Grund;
Sig Døden reiste fra Havsens Bund;
Orkanens Drøn var Uhyrets Røst;
Med Vandflodbrusen foer Skræk mod Kyst.
  Paa Diget Brødrene jamred.

Frændenød er tung at høre;
  Storm og Hav dog Gud adlød:
Nød skal Hjerter sammenføre —
  Derfor sendte Gud os Nød.

Brudt, Diget styrted ved vilde Strand;
Da blegned Qvinde, da blegned Mand;
Hvor Sæden spired, nu fraader Hav;
Hvor Liv sig rørte, er tause Grav.
Bort Hytter svømmed med Liig fra Kyst;
Der Barn bortreves fra Moders Bryst
  Og Sjæl fra elskende Sjæle.

---

*) Sat i Musik af F. W. C. Pedersen.

Hjertesorg er tung at høre;
  O, men Trøsten ei bortdrog:
Sorg til Gud skal Hjertet føre —
  Herren gav og Herren tog.

Orkanen tier ved mørke Strand:
Gudherren Havet har skilt fra Land;
Ei Himlens Kræfter oprøres meer:
I Skyen Diet Guds Bue seer.
Men huusvild' vanke ved øde Kyst
Forladte Mødre med Børn ved Bryst;
  Om Hjælp de sukke i Nøden.

Frændesorg er tung at høre:
  Gud kun læger Sjælens Saar;
Trang skal Hjerter sammenføre —
  Derfor Trængslers Strøm os naaer.
O, naar fjerne Suk os rører,
  Dulmer Herren dybe Savn:
Nød og Sorg til Gud os fører
  Kjærlig i hverandres Favn.

Danmarks Sorg skal vorde Glæde,
  Naar i Kjærlighedens Favn
De, som frydes, de, som græde,
  Prise Gud i Jesu Navn.

Lovsang *)

(efter en Oversvømmelse).

Alverdens Vold henruller
Som Blad i Stormens Bulder,
Som Fnug i Elementers Strid;
Men Herren slumrer ingen Tid.
Halleluja!

Hans Vei gaaer gjennem Storm og Hav;
Han lyser gjennem Dybets Grav.
Halleluja!

Orkanens Vinger suste,
De stærke Strømme bruste,
Vildt raste Elementers Hær —
Men Elementers Drot var nær.
Halleluja!

Saavidt! ei længer! Herren bød —
Og Storm og Flod og Hav adlød.
Halleluja!

O Du, som Havet tvinger
Og binder Stormens Vinger!
Alverdens Liv, Alverdens Aand,
O Herre! hviler i din Haand.
Halleluja!

---

*) Til en gammel Kirkemusik.

I Dig vi leve! døe i Dig!
Dig prise vi evindelig! —
Halleluja!

Ved Domsbasune-Klangen
I Verdens-Undergangen
Skal Aanden raabe salig ud:
Vær priset alle Sjæles Gud!
Halleluja!

Naar Verdens Guddomsspeil forgaaer,
Din Kjærlighed, vor Gud! bestaaer.
Halleluja!

Psalmer

(ved Aabningen af en Skole).

Før Talen.

Beskn vor Id med Faderøie,
Du, som selv Verdner grunde kan!
Velsign vor Gjerning, Evighøie!
At ei vi bygge skal paa Sand!
Hvad ei har Liv i Dig — forgaae!
Hvad Du grundfæster, skal bestaae.

Lad stille her i Kraft sig hæve
Et Kundskabs og et Dyds Paulun!
Din Sandheds Aand vort Værk omsvæve!

Velsign det i dets Fødselsstund!
Tænd Lyset her fra Livets Land,
Som Dødens Nat ei slukke kan!

Lad Lyset klart og helligt lue!
Lad tone her dit Guddomsord!
Lad dine Børn i det Dig skue,
At de kan finde Vei paa Jord,
Og for dit Aasyn vandre saa,
At de kan hist din Himmel naae!

Efter Talen.

Guds Fred med Hver, som hid sig nærmer!
Guds Fred, naar from han vandrer ud!
Velsign den Haand, som leder, skjærmer!
Velsign de unge Sjæle, Gud!
Giv Aandens Spirer Kraft og Fred
Til Vext, til Frugt for Evighed!

Lad Sandhed her fra rene Læber
Til rene Hjerter finde Vei!
Den Orm, som Sjælens Uskyld dræber,
Omslynge Kundskabstræet ei!
Du, som er ene stor og viis,
Led selv os til dit Paradiis!

Choraler

(ved en Rectors Indsættelse).

Før Talen.

Til Sandheds Væld, til Viisdoms Kilde
 Hver Sjæl, som vaktes, søger Vei.
I Tomheds Ørk, paa Stier vilde,
 Vi finde Sandhedsveien ei.
Ei Viisdoms Væld fra golde Sand
Udspringer i de Dødes Land.

I Livets Land har Sandhed hjemme,
 Did leder en usynlig Haand;
Did kalder os en mægtig Stemme;
 Did vinker Kjærlighedens Aand.
Hvor Viisdomskilden strømmer ud,
Hendrag os med din Aand, o Gud!

Efter Edens Aflæggelse.

Til Livets Land, til Sandheds Rige
 Der lyser et forklaret Spor,
Den Sjæl skal Klarheds Vei bestige,
 Som tro til Aandens Fane svor.
Til friske Væld, i Lysets Vang,
Vi følge Sandhedsvennens Gang.

Efter Slutningstalen.

Frem mod Aandens Frihedshøie!
  Freidig frem i Livets Land!
Frem med Sandheds Lys for Øie!
  Rustet staaer vor Bannersmand:
I hans Haand er Faklen tændt;
Fremad er hans Aasyn vendt;
  Frem i Herrens Navn han vinker,
  Frem, hvor Klarheds Stjerne blinker!

Styrk, velsign ham paa hans Gang,
  Du, som ham paa Vei udsendte!
Du, hvis Røst ham gjennemklang!
  Du, som Faklen for ham tændte!
Lad den lyse i hans Haand
Med et Gjenskin af den Aand,
  Som med Kraft i Straaler milde
  Leder os til Livets Kilde!

Bordbønner.

Før Bordet.

Vor Gud, Opholder og vor Fader!
Din Miskundhed er evig stor:
Hvergang du mild din Haand oplader,
Beredes Verdens Naadebord.
Ei Himlens Fugle du forglemmer,
Du føder Ormen i dens Muld,

Og Himmel, Hav og Jord fornemmer
Velsignelsen, saa underfuld.
Din Haand vil ogsaa os opholde,
Og vi vil vore Hænder folde
Og prise Dig for dagligt Brød —
Velsign det for os til vor Død!

Efter Bordet.

Tak, vor Gud, Du har os givet
Næringskraft til Jordelivet:
Styrk Du ogsaa Sjælens Liv,
Og i Jesu Navn os giv
Aanden, som med Himmelføde
Qvæger Levende og Døde!
Lad det Væld for os ei lukkes,
Hvorved Sjæletørsten slukkes,
At vi leve kan i Dig
Her og hist evindelig!

Skolesang *)

ved

den offentlige Examens Slutning.

Herrens Frygt er Viisdoms Kilde;
Salig hvo den aarle fandt!
Hvor den qvælder dybt og stille,
Lys og himmelsk Liv udrandt.

*) Sat i Musik som Cantate af F. W. C. Pedersen og som Choral af A. P. Berggreen.

Til den Kilde led os, Gud!
Sandheds Aand fra Dig gaaer ud:
Lad ved Livets Vœld os bygge
Under Kundskabstræets Skygge!

Fra vort tabte Eden breder
Træet Kronen over Jord;
Lyscheruben om det freder;
Mægtig det mod Himlen groer.
Her dets Frugt er ond, som god:
Slangen lurer ved dets Rod;
Men, omsuust af Englevinger,
Kronen det blandt Stjerner svinger.

Skal vi Sandheds Kjærne finde,
Skal den gode Frugt vi naae,
Skal ei Sjælen gaae iblinde —
Herre! Du os lede maa:
Mangen Frugt vel synes sød,
Gjemmer dog den bittre Død;
Kundskabfrugten, Du os rækker,
Til et evigt Liv os vækker.

I dit Navn og til din Ære,
Fader, al vor Gjerning skee!
Intet vi i Verden lære,
Lære vi ei Dig at see:
See vi Dig paa Prøvens Vei
Aasyn end mod Aasyn ei;
Som i Speil og mørke Tale
Dog dit Billed os husvale!

Hvad Du planter kun skal lykkes —
Kun den Sæd, Du saaer, er god:
Men hver Spire skal oprykkes,
Som ei har i Dig sin Rod.
Gud! hvor Sjælen Dig ei fandt,
Blev al Verdens Viisdoms Tant.
Lad vor Kundskab Frugter bære
I dit Navn og til din Ære!

Skole-Festsang

paa Kongens Fødselsdag.

(Musiken af F. W. C. Pedersen.)

Gud, Kongers Konge! i din Haand
Er Kongers Liv og Slægters Aand;
Du vil — et Folk paa Jord udslettes,
Dets Aand bortflyer, dets Navn forgjettes;
Du vil det — Kroner veires hen;
Du vinker — Alt er Liv igjen.

Gud, Herre! i din Varetægt
Stod dine Børn fra Slægt til Slægt:
Det Folk, som paa dit Ord vil bygge,
Boer under dine Vingers Skygge;
Dets Konger salves med din Fred,
Velsignes med din Kjærlighed.

Til den Kilde led os, Gud!
Sandheds Aand fra Dig gaaer ud:
Lad ved Livets Væld os bygge
Under Kundskabstræets Skygge!

Fra vort tabte Eden breder
Træet Kronen over Jord;
Lyscheruben om det freder;
Mægtig det mod Himlen groer.
Her dets Frugt er ond, som god:
Slangen lurer ved dets Rod;
Men, omsuust af Englevinger,
Kronen det blandt Stjerner svinger.

Skal vi Sandheds Kjærne finde,
Skal den gode Frugt vi naae,
Skal ei Sjælen gaae iblinde —
Herre! Du os lede maa:
Mangen Frugt vel synes sød,
Gjemmer dog den bittre Død;
Kundskabfrugten, Du os rækker,
Til et evigt Liv os vækker.

I dit Navn og til din Ære,
Fader, al vor Gjerning skee!
Intet vi i Verden lære,
Lære vi ei Dig at see:
See vi Dig paa Prøvens Vei
Aasyn end mod Aasyn ei;
Som i Speil og mørke Tale
Dog dit Billed os husvale!

Hvad Du planter kun skal lykkes —
Kun den Sæd, Du saaer, er god:
Men hver Spire skal oprykkes,
Som ei har i Dig sin Rod.
Gud! hvor Sjælen Dig ei fandt,
Blev al Verdens Viisdoms Tant.
Lad vor Kundskab Frugter bære
I dit Navn og til din Ære!

Skole-Festsang

paa Kongens Fødselsdag.

(Musiken af F. W. C. Pedersen.)

Gud, Kongers Konge! i din Haand
Er Kongers Liv og Slægters Aand;
Du vil — et Folk paa Jord udslettes,
Dets Aand bortflyer, dets Navn forgjettes;
Du vil det — Kroner veires hen;
Du vinker — Alt er Liv igjen.

Gud, Herre! i din Varetægt
Stod dine Børn fra Slægt til Slægt:
Det Folk, som paa dit Ord vil bygge,
Boer under dine Vingers Skygge;
Dets Konger salves med din Fred,
Velsignes med din Kjærlighed.

Du var med Danmarks Folk, o Gud!
Den Aand, Du gav, ei slukkes ud:
Her fromme Hænder Spiret bære,
De reiste Templer til din Ære;
Her Aandsparluner, som sank hen,
Opløfted sig af Gruus igjen.

Tak, Priis og Ære være Dig,
For hvem Cheruber bøie sig!
Du Kongers Konge, Aanders Fader!
Din Miskundhed os ei forlader:
Du Folkets Bønner kom ihu —
Din Salvede bevared Du.

Hold over ham din Almagts Haand!
Veiled ham med din Viisdoms Aand!
Din Fredens Engel ham ledsage!
Læg Dage, Herre, til hans Dage!
Lad Troskab ved hans Throne staae!
Lad hist ham Livets Krone naae!

Bøn for Folket og Kongen.

Mel. O Sanctissima etc.

Dyb af Kjærlighed,
Lys og Herlighed!
Verdenslivets Forklarer!
Skjæbnernes Leder!
Aandens Udbreder!
Hil det Folk, Du bevarer!

Ved din Varetægt
Danmarks Kongeslægt
Bar Aarhundreder Kronen.
  Styrk Du med Aanden
  Lovhævder-Haanden,
Folket, Riget og Thronen!

Disciples Sang ved en Lærers Grav*).

Mel. Hvo veed hvor nær jeg er min Ende?

Fra Dødens Land der faldt en Skygge:
Et Lys, vi havde kjært, blev slukt;
Et Øie vaaged for vor Lykke;
Det Øie mægtigst Haand har lukt.
En Faders Røst iblandt os lød —
Den Røst er stum — den Fader død.

Men ei forstummer Hjerterøsten
Med stille Tak i sønligt Bryst,
Og ei uddøer paa Vinterkysten,
Hvad Livet sang med Sommerrøst.
Hvor mægtigst Haand har Øiet lukt,
Blev Kjærlighedens Lys ei slukt.

* * *

*) Affjunget af Disciplene i Sorø Academies Skole ved Director J. G. Waages Jordefærd i December 1842.

Til alle Sjæles store Fader,
Til alle Verdners Gud han drog:
I Livets Væld hans Sjæl sig bader;
Hans Aand sit Vaarpaulun opslog —
Der høre han i salig Fred
En Gjenklang af vor Kjærlighed!

Den Blindes Sang.

Saa dunkel er min Gang paa Jord:
Ei Verdens Glands jeg skimter;
Jeg hører kun de skjønne Ord
Om Lyset, som i Himlen boer
  Og over Jorden glimter;
Jeg aldrig Jord og Himmel saae;
Ei Maane, Sol, ei Stjerner smaa,
  Ei Skov, ei Sø mig glæder —
O! nævn mig ikke Verdens Pragt,
Ei Vaarens lyse Blomsterdragt!
  — Det lukte Øie græder.

Dog Tonerne jeg høre kan
Fra Jord, fra Himmerige:
De komme fra et fremmed Land,
Og paa min Verdens dunkle Strand
  De i min Sjæl nedstige:
I Havets Brusen, Fuglens Sang,
I Stormens Susen, Orglets Klang
  Jeg Herrens Røst fornemmer:

Har han mig skjult sin Verdens Glands,
Han aabned dog mig Sjælens Sands
For Evighedens Stemmer.

De tone i min Dæmring ind
Saa venlige, saa søde.
Jeg føler Taaren paa min Kind;
Det toner dybt i stille Sind:
Mig skal en Frelser møde!
Jeg Herrens Ord fornemme kan:
Det toner om et bedre Land,
Hvor ingen Sorg er inde;
Did vil jeg med min Frelser gaae,
Foruden Sol og Stjerner smaa,
Og følge ham iblinde.

Du Stav, du Øie paa min Gang!
Du Broder! lille Kjære!
Græd ei! min Dæmring er ei lang:
Jeg gjennem Natten gaaer med Sang,
Kan Jordens Lys undvære:
Jeg føler det, jeg veed det vist —
En Haand mig leder her og hist
Igjennem Verdensvrimlen;
Den Haand skal vogte mig for Fald,
Og fra min Nat jeg vandre skal
Til Lyset og til Himlen.

Behold, o Jord! din Farvepragt!
Min Stjerne her ei funkler:
Dit Lys, o Verden! vist er svagt
Mod Herren i hans Straaledragt:

Hans Lys ei Nat fordunkler!
Det skal den Blinde skue med:
Til Himlen og dens Herlighed
For mig, o Gud! ved Aanden!
Saalænge være Lyset slukt!
Saalænge være Øiet lukt!
— Kom, Broder! ræk mig Haanden!

Til en Tungsindig.

Du grubler, mørk og sorrigfuld,
Du stirrer ned i sorten Muld,
Al Verden dig mishager.
Har ei den gode Gud den skabt,
Fordi et Barn en Blomst har tabt —
Og alle Blomster vrager?

Er Sol og Maane faldne ned,
Fordi en Sky forbi dig gled?
Er alle Stjerner slukte,
Fordi du i din snevre Braa
Seer kun dig selv bedrøvet staae?
Er Sjælens Øine lukte?

Kan du ei see, der dog er Meer
I Verden til, end hvad dig her
Saa kummerlig indskrænker?

Opløft dit Hoved! hæv dit Blik!
See! ingen Verden end forgik,
En Gud end paa os tænker.

O! saae du Jorden selv forgaae
Med alle sine Sorger smaa —
Saae du end Himlen falde
Med alle sine Stjerner ned —
Han lever dog i Evighed,
I hvem vi leve Alle!

Han lader Ingen synke hen:
Sin Sol han lader skinne end
Paa Onde og paa Gode.
See! der er Kilder i hver Ørk,
Og Lys i hver en Nat saa mørk —
Vær freidig kun tilmode!

Og see! Guds Billed blev ei tabt:
Det til et evigt Liv er skabt;
See! Aanden ei bortfarer:
See! i hver Sjæl paa viden Jord,
Den kaldes liden, kaldes stor —
Guds Aand sig aabenbarer.

O! hører du hans Stemme ei
I hver en Tone paa din Vei,
Som dybt i Sjælen klinger!
Udvid dit Hjerte! hæv dit Bryst!
Og du skal høre Aandens Røst —
Og flyve paa hans Vinger.

Og i din Flugt du glemme vil
At der er Sorg og Kummer til —
Dig selv du fro skal glemme,
Og høre Evighedens: Bliv!
Og leve i det store Liv,
Hvori hver Aand har hjemme.

Mesteren kommer.

(Malachias 3, 3.)

Den store Mester kommer;
Fuldkjærlig er hans Id;
Han sidder ved Smeltediglen
Og luttrer Sølvet med Flid.

Han seer paa Diglen nøie;
Han veier Tid og Stund;
Naar Ertsen i Strøm udsmelter,
Han stirrer dybt i dens Grund.

Han kjender Tegn og Mærke
Paa Klarheds Gjennembrud,
Naar Sølvstoffets ædle Indre
Af Ertsen luttrer sig ud.

Det Øieblik han venter
Og agter kjærlig paa,
Naar klarlig hans eget Billed
Vil dybt i Sølvspeilet staae.

Da glædes høie Mester:
  Da Værket er fuldbragt;
Da priser det ædle Sølvstof
  Sin Mesters Daad i sin Pragt.

— Den store Mester kommer,
  Som smelter Sjæl og Sind;
Han sidder ved Hjertegruben;
  Han seer i Sjælene ind.

Og har i Hjertedybet
  Sit Billed klart han seet,
Saa glædes den høie Mester —
  Saa er hans Gjerning alt fleet.

Børnenes Julesang.

Julen har bragt velsignet Bud;
Nu glædes Gamle og Unge:
Hvad Englene sang i Verden ud
Nu alle smaa Børn skal sjunge.

Grenen fra Livets Træ staaer skjønt
Med Lys som Fugle paa Qviste.
Det Barn, som sig glæder fromt og kjønt,
Skal aldrig den Glæde miste.

Glæden er Jorden Gjest idag
Med Himmelkongen, den lille.

Du fattige Spurv! flyv ned fra Tag
Med Duen til Julegilde!

Dands, lille Barn, paa Moders Skjød!
En deilig Dag er oprunden:
Idag blev vor kjære Frelser fød
Og Paradiisveien funden.

Frelseren selv var Barn som vi:
Idag han laae i sin Vugge.
Den Have, Guds Engle flyver i,
Vil Jesus for os oplukke.

Himmerigs Konge blandt os boer;
Han Juleglæden os bringer:
Han favner hver Barnesjæl paa Jord
Og lover os Englevinger.

Morgensange.

(Satte i Musik af Weyse).

1.

Nu ringer alle Klokker mod Sky;
  Det kimer i fjerne Riger.
Hver Søndag Morgen høit paany
  Stor Glæde mod Himlen stiger.

Det toner med Lov og Priis og Bøn
  Fra Jord mod Paradiishaven:
Det var en Søndag Morgen skjøn
  Vor Frelser stod op af Graven.

For os han vandred i Gruben ned;
  Han gik til de Dødes Rige.
Til Livet med stor Herlighed
  Han vilde for os opstige.

Al Verdens Glæde begravet laae;
  Nu frydes vi alle Dage:
Den Glæde, Søndagssolen saae,
  Den har i Verden ei Mage.

Der sad en Engel paa Gravens Steen
  Blandt Lillier i Urtehaven;
Han peged med sin Palmegreen,
  Hvor Jesus stod op af Graven.

Og der blev Glæde paa Jorderig,
  Liig Glæden i Engles Himmel:
Livskongen løfted op med sig
  Til Livet sin Børnevrimmel.

Guds Børn skal holde med Engle Bøn
  Med Jubel i Paradiishaven:
Det var en Søndag Morgen skjøn,
  Vor Frelser stod op af Graven.

2.

Lysets Engel gaaer med Glands
Gjennem Himmelporte.
For Guds Engels Straalekrands
Flygter alle Nattens Skygger sorte.

Sol gaaer over Verden ud
Med Guds Lys i Øie:
See! Vor Herres Sendebud
Gaaer paa gyldne Skyer i det Høie.

Englen spreder over Jord
Glandsen fra Guds Himmel;
I sin Kaabes Straaleflor
Favner han Alverdens glade Vrimmel.

Sol seer ind i Slot og Braa,
Seer paa Drot og Tigger,

Seer til Store, seer til Smaa,
Kysser Barnet, som i Buggen ligger.

Os han ogsaa favne vil
Englen i det Høie;
Os han ogsaa smiler til
Englen med Guds Himmelglands i Øie.

Os har og Vor Herre kjær:
Ingen Sjæl han glemmer;
I hvert Solglimt Gud er nær
Og vor glade Morgensang fornemmer.

3.

Nu vaagne alle Guds Fugle smaa,
De flyve fra Reden og sjunge;
De priste Vor Herre saa godt de formaae;
De takke for Livet og Lyset med fløitende Tunge.

Nu qviddrer Svalen paa Kirketag,
Og Spurven ved Menneskers Huse.
De synge: Godmorgen! de synge: Goddag!
De synge: Gudsfred! Gud ske Lov! og i Luften hensuse.

Smaafuglens Sang Vor Herre forstaaer;
Han kjender hver Sjæl i sit Rige;
De Fattiges Lovsang han ikke forsmaaer;
Han seer, hvad de maalløse Skabninger alle vil sige.

Os seer Du ogsaa, Du kjære Gud!
Du hører vor Røst i din Himmel;
Naar Fuglene flagre af Rederne ud,
Du hører Smaabørnenes Priis i din jublende Brimmel.

4.

I Østen stiger Solen op:
Den spreder Guld paa Sky,
Gaaer over Hav og Bjergetop,
Gaaer over Land og By.

Den kommer fra den favre Kyst,
Hvor Paradiset laae;
Den bringer Lys og Liv og Lyst
Til Store og til Smaa.

Den hilser os endnu saa smukt
Fra Edens Morgenrød,
Hvor Træet stod med evig Frugt,
Hvor Livets Væld udflød.

Den hilser os fra Livets Hjem,
Hvor størst Guds Lys oprandt
Med Stjernen over Bethlehem,
Som Østens Vise fandt.

Og med Guds Sol udgaaer fra Øst
En himmelsk Glands paa Jord,
Et Glimt fra Paradisets Kyst,
Hvor Livets Abild groer.

Og alle Stjerner neie sig,
Hvor Østens Sol gaaer frem:
Den synes dem hiin Stjerne liig,
Der stod ved Bethlehem.

Du Soles Sol fra Bethlehem!
Hav Tak og Lov og Priis
For hvert et Glimt fra Lysets Hjem
Og fra dit Paradiis!

5.*)

Gud skee Tak og Lov!
Vi saa deilig sov:
Barnet laae med varme Kind paa Puden.
Nu som Fuglen frisk!
Rask som Havets Fisk!
Morgensolen titter gjennem Ruden.

Med hiin Glands fra Sky
Kom der Lys i By,
Kom der Glimt af Sol i alle Sjæle.
Alle Haner goel,
Hilsed glad Guds Sol;
Alle vævre Tunger smaa fik Mæle.

*) Med særeget Hensyn til Børnene i Asylerne.

Fattig Mand fuldstærk
Gaaer nu til sit Værk;
Rask hver Haand sig rører nu med Glæde.
Fattig Kone maa
Til sin Dont udgaae,
At de Smaa skal ei for Brødet græde.

Fader gik sin Vei.
Moder see vi ei;
Dog i Nød vi sidde ei tilbage.
Arnens Ild er slukt;
Hjemmets Dør er lukt;
Gud dog sørger for os alle Dage.

Ei den mindste Muus
Savner Tag og Huus;
Fattigst Spurveunge har sin Rede.
Ei den mindste Fugl
Savner Ly og Skjul;
Vi skal heller ei om Fristed lede.

Lystig Hanen goel,
Hilsed glad Guds Sol;
For hver Sjæl er Lys og Lyst oprundet.
Nu, som Fuglen frisk!
Rask som Havets Fisk!
Vi har Kjærligheds-Asylet fundet.

Lad det Frø opvoxe smukt
Med din Børnevrimmel,
Til at bære evig Frugt
I din høie Himmel!

4.

I fjerne Kirketaarne hist
Nu Aftenklokkerne ringe.
Snart sover liden Fugl paa Qvist
Med Hovedet under sin Vinge.
Nu samles Frænder kjønt igjen,
Som Fugleunger paa Grene;
Men Den, som har slet ingen Ven,
Han sidder ved Qvel alene.

Snart ruller ud den stille Nat
Sit Skyggeflor over Himlen,
Og Den, som sidder mest forladt,
Seer op imod Stjernevrimlen;
Og gjennem Himmelsløret ud
Der skinner Dine fuldklare:
Mildt seer den kjære store Gud
Herned med sin Stjerneskare.

Han seer til sine Børn da vist,
Han seer til Høie og Ringe,

Guds Søn har os saa kjær; han er Børnevennen stor:
Han bærer Barnet op til Gud paa Armen;
Han Storm og Hav betvang, da han vandred paa Jord;
Men Børnene leged ham ved Barmen.

O Du, som os velsigned og tog i Favn de Smaa,
En Morgen see vi Dig i Paradiset!
Du lærte os til Gud vore Øine opslaae —
Evindelig være Du lovpriset!

Foraars-Morgensang*).

Storken sidder paa Bondens Tag;
Han seer over Mark og Enge.
Det bliver saa deilig en Foraarsdag;
Nu kommer den favre Tid, jeg vented saalænge.

Storken klapprer paa Bondens Tag,
Og Gjøgen kukker i Skoven.
Med Mailøv nu kommer skjøn Valborgs Dag;**)
Nu stiger der Pintseglands med Sol over Voven.

Storken flyver fra Bondens Tag,
Han spanker i grønne Enge.
Han kommer som Gjest til skjøn Valborgs Dag;
Han bringer den favre Tid, jeg vented saalænge.

*) Uagtet denne lille Sang ikke kan henregnes til de religiøse, er den dog her optaget, da den først udkom med disse Morgensange og er i Forening med dem sat i Musik af Weyse.
**) Den 1ste Mai.

Storken flyver til Høsten bort;
Han kommer igjen ad Aare.
Du Sommerens Gjest! dvæl ikke for kort!
Velkommen du favre Tid, jeg elsker saa saare!

Aftensange,

(satte i Musik af Weyse.)

1.

Der staaer et Slot i Vesterled,
Tækket med gyldne Skjolde;
Did gaaer hver Aften Solen ned
Bag Rosenskyernes Volde.
Det Slot blev ei med Hænder gjort:
Mageløst staaer det smykket;
Fra Jord til Himmel naaer dets Port;
Vor Herre selv det har bygget.

Fra tusind Taarne funkler Guld;
Porten skinner som Ravet;
Med Straalestøtter underfuld
Sig Borgen speiler i Havet.
Guds Sol gaaer i sit Guldslot ind,
Skinner i Purpurklæder.
I Rosensky paa Borgens Tind
Staaer Lysets Banner med Hæder.

Solenglen svinger Lysets Flag,
Vandrer til fjerne Lande;
Ham følger Liv og Lys og Dag
Bag Nattens brusende Vande.

Liig Solen farer Livet hen,
Gaaer til Forklaringskysten:
Med Glands opdukker Sol igjen
Fra Paradiset i Østen.

2.

Dagen gaaer med raske Fjed;
Dagens Børn maae ile.
Aftenrøden bringer Fred,
Nattens Stjerner Hvile.

Lykken gjækker Store, Smaa,
Leger med Guldtærning.
Lykkeligst at hvile paa
Er fuldendte Gjerning.

Lidt dog Store, Mindre Smaa
Kan tilgavns fuldbringe;
Villien seer Vòr Herre paa,
Giver Kraften Vinge.

Lykkens lunefulde Spil
Leger ei med Sjæle:
Alting føies som Gud vil —
Her er trygt at dvæle!

Blomst skal bære Frugt engang,
Høst skal følge Sommer.
Dag er ei saa travl og lang,
Aftenstund dog kommer.

Lad ved Dag kun op og ned
Lykkens Tærning rulle!
Fandt ved Qvel kun Sjælen Fred,
Gik det som det skulde.

3.

Til vor lille Gjerning ud
Gik vi Smaa fuldglade;
Villien saae den kjære Gud,
Hjalp os som vi bade.
Nu er Dagens Lys udslukt;
Lukt er snart vort Øie.
Giv vor lille Gjerning Frugt,
Fader i det Høie!

Du, som viser Dag og Nat
Sol og Stjerner Veie!
Livets underfulde Skat
Gav Du os i Eie.
I hver Barnesjæl paa Jord
Har du lagt en Kjærne
Til en Blomst med himmelsk Flor,
Herlig som en Stjerne.

Lad den Kjærne underfuld
Voxe i vort Indre,
Naar der skinner Sol paa Muld,
Og naar Stjerner tindre!

Lad det Frø opvore smukt
Med din Børnevrimmel,
Til at bære evig Frugt
I din høie Himmel!

4.

I fjerne Kirketaarne hist
Nu Aftenklokkerne ringe.
Snart sover liden Fugl paa Qvist
Med Hovedet under sin Vinge.
Nu samles Frænder kjønt igjen,
Som Fugleunger paa Grene;
Men Den, som har slet ingen Ven,
Han sidder ved Qvel alene.

Snart ruller ud den stille Nat
Sit Skyggeflor over Himlen,
Og Den, som sidder meest forladt,
Seer op imod Stjernevrimlen;
Og gjennem Himmelsløret ud
Der skinner Dine fuldklare:
Mildt seer den kjære store Gud
Herned med sin Stjerneskare.

Han seer til sine Børn da vist,
Han seer til Høie og Ringe,

Selv til den lille Fugl paa Qvist
Med Hovedet under sin Vinge.
Til dem, som sove, seer han hen,
Han vugger Fuglenes Grene;
Og Den, som har slet ingen Ven,
Han lader ei sidde ene.

Det Barn, der synes mest forladt,
Gud Fader selv vil bevare:
Han sender i den stille Nat
Til Jorden sin Engleskare.
De sprede deres Vinger ud,
Naar alle Øine sig lukke.
Selv vaager hele Verdens Gud
Ved Skabningens store Vugge.

5.*)

Bliv hos os, naar Dagen helder,
Du kjære Fader og Gud!
Bliv hos os, naar Mørket vælder
Af Nattens Sluser ud!

Henspred over Dal og Høie
Dit Stjerneklædebons Flig!
Saa lukke vi trygt vort Øie
Og slumre sødt hos Dig.

*) „Bliv hos os! thi det er mod Aften og Dagen helder."
Luc. Ev. 24 Cap. 29 V.

Bliv hos os, og vi vil drømme
Om Englebørnenes Fred;
Din Aand gjennem Himmelstrømme
Vil suse til os ned.

Og Kongen i Livets Rige
Vil favne alle de Smaa.
Paa Englenes Himmelstige
Skal Barnesjæle gaae.

Bliv hos os, naar Dagen helder,
Du kjære Fader og Gud!
Og Paradiislyset vælder
Af Nattens Sluser ud.

6.

Den skjønne Jordens Sol gik ned;
Men Stjerneskarerne funkle.
En større Verdens Herlighed
Nedglimter nu i det Dunkle.

Al Verden som en Kirke stor
Bag Sky sig hvælver foroven;
I Templets Krog Guds grønne Jord
Er skjult som et Blad fra Skoven.

Paa mindste Blad i største Skov
Har glade Skabninger hjemme;

Hvor Liv sig rører til Guds Lov,
Det mindste han ei vil glemme.

Gud! i din Haand alt Stort er smaat,
Men kjært det Mindste tillige.
Den Barnesjæl er bjerget godt,
Som skjuler sig i dit Rige.

7.

Den store stille Nat gaaer frem
Med Lys fra Himmelens Sale;
Hvert Lys er Sol for Sjæles Hjem
I høiere Verdners Dale.

I Himmeloceanets Skjød
Neddukker Natten sin Vinge
Med alle Stjernesoles Glød,
Mens Sphærernes Harper klinge.

O, Nat! rul dine Verdner frem
I Oceaner af Himle,
Med Priis til Gud fra Engles Hjem
Og Jorderigs Sjælevrimle!

Guds Fred.

(Kan synges paa Kuhlaus Melodie til: »Nu lider Dagen«).

Lyksalig, lyksalig hver Sjæl, som har Fred!
Dog Ingen kjender Dagen :,: før Solen gaaer ned. :,:

Godmorgen! Godmorgen! sang Fuglen paa Qvist;
Tidt saae han Aftensolen :,: bag Fængselets Rist. :,:

Tidt dufted, tidt nikked Smaablomster ved Gry;
Før Aften laae de knuust :,: under Haglveirets Sky. :,:

Tidt leged Smaabarnet i Morgensol rød;
Ved Qvel det laae paa Leiet :,: saa stille og død. :,:

Paa Jorden ei lever saa salig en Sjæl,
Jo Lykken kan omskiftes :,: fra Morgen til Qvel. :,:

Lyksalig dog Sjælen, som kjender Guds Fred,
Skjøndt Ingen kjender Dagen :,: før Solen gaaer ned! :,:

Godmorgen! vi sjunge med Fuglen heelt fro,
Skal selv i mørke Fængsel :,: til Natten vi boe. :,:

Guds Børn kan sig glæde som Blomster ved Gry,
Skal selv de ligge knuust :,: under Aftenens Sky. :,:

Som Barn kan jeg frydes i Morgensol rød,
Om ogsaa jeg før Aften :,: er stille og død. :,:

Guds Fred og Godaften! vi sjunge ved Qvel:
Vor Herre selv bevarer :,: hver flygtende Sjæl. :,:

Lyksalig, lyksalig hver Sjæl, som har Fred!
Guds Fred er Sjælesolen, :,: som aldrig gaaer ned. :,:

Stjernebilledernes Symbolik,

en poetisk Anskuelse.

Indledning.

Den her meddeelte Fremstilling af en Stjernebilled-Symbolismus vil maaskee henregnes til det Slags esoteriske Tankephantasier, der ligesaalidt heelt kunne fordre Plads i Poesiens som i Videnskabens Verden. For de Læsere, den desuagtet maatte tiltale, være det mig tilladt fra et Standpunkt, der mere nærmer sig Undersøgelsens, at ledsage Anskuelsen med en foreløbig Antydelse af dens objective Element.

Ved at betragte Stjernehimlen, selv uden fagmæssig Indvielse i Astrognosien, blot med et almindeligt Kjendskab til de besynderlige Omrids og Billeder, hvormed man fra de ældste Tider ligesom har villet fastholde i enkelte Grupper den uendelige Mangfoldighed af Universets Sole og Verdenssystemer, maa vel den Tanke nærmest paatrænge sig den combinerende Phantasie. om der dog ingen Idee-Eenhed og sammenhængende Betydning skulde være at finde i dette Billedhav. Hine store Grotesker ere dog nu eengang henstillede paa den høieste Grottehvælving i Verden, som uudslettelige Hieroglypher, hvormed Menneskeslægtens Genius gjennem de forskjellige Folkeslægter fra Chaldæernes og Phoeniciernes Dage i lunefuld Ubevidsthed har phantaseret over de ophøiede Univers-glimt. Vel svimler Tanken ved det Chaotiske i denne Billed-

labyrinth, men vil dog nødig opgive Forestillingen om en mulig Ariadnetraad.

Overalt, hvor den menneskelige Aand har efterladt sig Mindesmærker og de forgangne Tiders Phantasie har henstillet Billeder for Efterslægten, ere vi berettigede til at søge en Idee, der med større eller mindre Klarhed har stræbt at udtale sig, selv gjennem en lang Række af Generationer, og saadanne Slægt-Værker eller successive Udtryk af Menneskeslægtens Aand gjennem de forskjellige Tider ere i høieste Grad universelle. Herom vidne de Gamles billedlige Theogonier og Kosmogonier. De, der i Menneskeslægtens Barndomsværker kun vine Spirerne til dens Manddomsbedrifter og Fornuftalderens Aandsudvikling, studse dog ofte ved Tankeglimt i slige Mindesmærker, som røbe en tidlig ligesom Divinationens Forudstimten af hvad der først i den modnere Tænknings Tidsalder fremtraadte klart for Erkjendelsen. Man vil endog i slige Glimt have seet Lysfunker af hiin „medfødte Videnskab," hiin Menneskeaandens umiddelbare Viden og inderlige Forbindelse med Naturen og dens Herre, hvori den med en siden tabt Klarhed engang har afspeilet Universets og Tilværelsens Grundpiller.

Maae vi end tilstaae, at de fleste Stjernebilleder skylde en allerede fordunklet Aandens Barndom, Nomadens Hyrdeliv og Hedningfolkenes Myther, deres Oprindelse; gjennem dette Liv og disse Myther glimter der dog endnu et høiere Livs Grundtanke. Hvor jordiske Paladser og hedenske Templer smykkedes med Billeder, vare de sjælden betydningsløse. Selv hvad den Vanvittige afbildede paa Muren og Loftet i sit Fængsel var ofte underlig gjennemlysnet af Mindeglimt fra Aandens og Ideernes Verden. Skulde da kun det største af alle Phantasiens Tempelkuppel-Billeder — skulde Himmelhvælvingens Stjernebilleder aldrig være eller blive os Andet,

end vilkaarlig henkastede, tilfældige og betydningsløse Tegn, der kun hvert for sig har tjent til Beimærke paa Jordklodens Oceaner og i det ydre Menneskelivs Ørkener, med lunefuld Betegnelse af en Grille, et barnagtigt Indfald, et fabelagtigt Sagn, eller senere en Videnskabsmands Compliment til sig selv, sin Videnskab eller sin Mæcen, uden at nogen Sammenhæng eller Ideeforbindelse deri var tænkelig? Dette Spørgsmaal maa den isolerede Forstand vistnok bortvise som phantastisk; men Poesien afviser det ikke; den stræber at besvare det, selv med Fare for derved at træde ud af sin egentlige Sphære.

Kun lidet tilfredsstilles den poetiske Betragter af Stjernebillederne ved den almindelige Forklaring af Dyrekredsens Oprindelse med Hensyn paa den Aarstid, hvori Chaldæernes Qvæg fik Unger, deres Sommertid, Jagttid, Regntid og Fiskeritid, skjøndt herimod Intet kan være at indvende fra den blot critiske og empiriske Forskers Standpunkt. Det interesserer os ligesaalidet ved hine Stjernebilleder at tænke paa Nilens Oversvømmelse eller paa Ægypternes Agerdyrkning og Høst; langt betydningsfuldere glimte Dyrekredsens Verdner for Skandinaven med Ideen om Gudeboligerne, hvori tillige Tidens og Menneskelivets Udviklingsgang symbolsk afspeiler sig i det oldnordiske Mythedigt Grimnersmaal*). Dog dette Symbol slutter sig ikke i Billedformen til de gamle chaldæiske og ægyptiske Billeder, der nu dog eengang staae som urokkelige Hieroglypher for Himmelbetragtningen. Uden Hensyn paa hvad der saavel ved disse som ved alle de andre Stjernebilleder kun betegner det ydre Menneskelivs lavere Forestillinger, søger det poetiske Øie den i disse Billeders Forening

*) See Finn Magnusens sindrige Forklaring derover i hans Eddalære og Oversættelse af den ældre Edda.

skjulte Totalidee, hvorigjennem Universets og Menneskeaandens indre Liv aabenbarer sig. Vende vi os til de ældste videnskabelige Stjernebetragtere, finde vi de ældste Stjernebilleder betegnede og anvendte som astronomiske Hjælpemidler; men om den største Hieroglyph-Skrifts Betydning, som et eneste, en heel Idee udtalende Maleri paa Verdens store Tempelhvælving, derom vilde man forgjeves søge Oplysning hos Thales og Hipparch, hos Ptolemæus og Pythagoras og alle de reent videnskabelige Stjernebetragtere i Oldtiden. En ganske anden Stjernebetydning, end den, vi her attraae, finde vi hos Orientens Magier og Middelalderens Astrologer; her gaaer al Forestilling om en Totalidee tilgrunde i Fatalismens øde Hav og i en smaalig Beregning af sideriske Indflydelser; her forvandles det ophøiede Universbillede til en blind Skjæbnes Tavlbrikker, til en Lykkespils-Maskine for en enkelt Planets Individer. Spørge vi de nyere Tiders Stjernekyndige hvad de have meent med de Billeder, hvormed de have forøget det gamle Himmelmaleri, saa tale de om den Ærbødighed, de have villet vise for Videnskab, Konst og Oplysning; men paa en forbindende Idee have de ligesaalidet med Bevidsthed tænkt som deres videnskabelige Forgængere. Hvad der eengang har faaet Plads paa dette saakaldte Tilfældighedens brogede Maleri har man imidlertid for Videnskabens Skyld været nødt til at beholde. Enhver vilkaarlig Forandring deri f. Ex. ved at indsætte Helgene eller historiske Helte istedetfor de phantastiske Dyrebilleder og mythiske Figurer, har man med Føie forkastet; saalænge menneskelige Øine ville følge Stjernernes Gang og menneskelige Læber benævne dem, maae de samme uforandrede Billeder vise sig og de samme Navne gjentages for alle Slægter — og deri kunde man vel ønske at see og høre Meer, end hvad de chinesiske Lærde nøies med i deres phantasieløse Linier og Punkter.

Enkelte Videnskabsmænd have dog forsøgt at udfinde et Slags historisk Betydning i Stjernebillederne, og en saadan findes der unegtelig, selv om man ikke vil fordybe sig i etymologiske Hypotheser eller i fjernt opsøgte Hentydninger til noget enkelt Phoenomeen i det patriarkalske eller heroiske Menneskeliv. Forsaavidt enhver Tid har charakteriseret sig selv ved forgudende at opløfte Billederne af hvad den agtede Høiest og Guddommeligst til Stjernerne, forsaavidt er intet Stjernebillede uden culturhistorisk Betydning for Jordkloden, og de kunne alle indtræde i Totalbilledet af Menneskeaandens Stræben gjennem Fornuft, Phantasie, Villie, Følelse og Forstand mod det samme uendelige Maal. Men hvad der saaledes jordhistorisk kunde charakterisere de forskjellige Tidsaanders Yndlingsforestillinger, med sandsynligt Hensyn til de mærkelige Revolutioner i Naturen og Menneskelivet, som have forandret og bestemt Jordens Skikkelse, dette maatte tillige, for at hævde sin ophøiede Plads paa Universets store Tavle, kunne forklare sig universsymbolsk til en Himmelskrift om hvad der aandelig gjælder for alle Tider og alle Verdner.

Den høiere symbolske Beskuelse af Stjernebillederne vilde dog visnok neddrages i allegorisk Smaalighed, hvis man deri vilde opløse de store Billedgrupper i lutter enkelte Forstandsbegreber eller med systematisk Nøiagtighed betegne ethvert Billedes bestemte Bibegrebsomfang under Totalideen. Mange blot allegoriske Figurer og culturhistoriske Sindbilleder finde vi fornemmelig i de nyere Tiders Bidrag til Verdenssymbolet f. Ex. i Sextanten, det brandenborgske Scepter, Linealen, Pendul-Uhret, den chemiske Ovn, Billedhugger-Værkstedet, Malerstaffeliet, Søkompasset, Teleskopet, Mikroskopet, Luftpompen, Bogtrykkerpressen og Electriseermaskinen, hvilke dog næsten alle, nagtet deres mekaniske Form, som Emblemer paa den nyere Tids Oplysning, Konst og videnskabelige Stræben,

staae paa deres Plads. Men kun de ældste verdensberømte Stjernebilleder, der skylde Chaldæer og Babylonier, Ægypter og Phoenicier deres Oprindelse og som af Græker og Araber ere supplerede og uddannede, udgjøre de reent mythiske Hovedgrupper i det store Stjernebilled-Maleri. De senere tilsatte Billeder ere deels mindre og ubetydeligere, deels udsprungne af Forstandstidens Selvbevidsthed og den empiriske Videnskabs Vurdering af sit eget Værd, uden hiin mythisk-poetiske Følelse eller hiin Anelse af en universel Verdensidee, som med ubevidst Genialitet ligger skjult i alle Mindesmærker fra Menneskeslægtens drømmerige og prophetisk-anende Barndom*).

En dybsindig Videnskabsmand, der i Stjernebillederne har søgt en verdenshistorisk Betydning med Hensyn til de store indre og ydre Omvæltninger paa Jordkloden, har betragtet et af de største Stjernebilleder, Ophiochus eller Serpentarius (Slangeholderen), som et urgammelt Symbol paa den orientalske Idee om Naturens og Aandeverdenens Behersker, der falder sammen med Ideen om Verdens og Menneskeslægtens prophetisk anede og forventede Befrier, med specielt Hensyn til den store Verdensomvæltning ved den almindelige Vandflod, hvorved hiin store Naturbehersker tænktes virksom og frelsende, som standsende Verdensslangen, der her betegner Vandfloden (analog med Midgardsormen i den nordiske Mythe) og nedtrædende Skorpionen, ved hvis Hjerte

*) Interessant har det dog været mig at bemærke hvorledes Emblemet paa den nyere Tids Intelligents, Bogtrykkerj[illegible] k- sens Billede, som med alle lignende laae udenfor Beskue[illegible]s mythiske Kreds, dog netop har faaet Plads i den Sp[illegible]e, der efter denne Symbolik, betegner Verdensfornuftens Re[illegible]n (i Orions Spor), hvor den bestandig trues af det dæmo[illegible]ke Princips Repræsentant (Hydra).

(Antares) Solen skal have staaet ved hiin Naturomvæltning*). Dette ene, men vigtige, privat meddeelte Vink har, paa en forresten forskjellig Vei og uden Hensyn paa Jordnaturens ydre Omvæltninger, ledet nærværende Fremstiller paa Sporet til en cosmisk Stjernebilled-Symbolisme, der stedse med større Heelhed og Klarhed er traadt frem for Anskuelsen i al den Vilkaarlighed og Forvirring, hvormed Stjernebillederne synes henkastede blandt hverandre. Den derved grebne Combinationstraad kan naturligviis forsaavidt kaldes vilkaarlig, som den er fremsprungen ved en individuel og subjectiv Beskuelse af det eengang Givne og for alle Tider Bestaaende; dog hvis det maatte vise sig, at den saaledes grebne Symbolik ikke er søgt eller konstig indspeculeert, men tværtimod med en vis Tankens og Følelsens Nødvendighed ligesom paatrænger sig den frie poetiske Beskuer — hvis Symbolet desuden i sin Heelhed og uden allegorisk Smaalighed betegner en Idee, hvis Anskueliggjørelse ei kan være Universets Billedsal uværdig, idet den omfatter Hovedmaalet for alle Verdners Id og Stræben gjennem Endeligheden — saa synes Symbolets Universalitet og objective Virkelighed derved ogsaa — idetmindste poetisk antagelig. Et opmærksomt Blik paa Himmelgloben eller et Stjernekort vil strax sætte Enhver, som det interesserer, ind deri. For ikke forud at neddrage Beskuelsen i Reflexionens Sphære vil den nærmere Udvikling af Symbolets Enkeltheder vel bedst finde sin Plads efter Digtet.

*) Den 17de Dag i anden Maaned efter Efteraarets Jævndøgn.

Stjernebillledernes Symbolik.

I.

Paa Jordens Bold i Universets Hav
Jeg saae alt Liv omskiftes og henfare,
Og Aanden svimled paa al Fastheds Grav.

Jeg opad seer mod fjerne Verdners Skare:
Selv Stjernehæren ruller hen i Sky
Med Billedgaader uden Tanker klare.

Fra hvad der vakler vil min Sjæl bortflye;
Een Stjerne veed jeg dog staaer fast og rolig.
Til sikkre Verdenspol mit Blik vil tye.

Nordstjerne! var du med den Plan fortrolig,
Som aanded Eenhed i chaotisk Alt
Og Fasthed i Omskiftelsernes Bolig?

Skal du staae fast, naar alle Verdner faldt?
Du lyser rolig som det skjulte Øie,
Der alle Sandskorn og hvert Haar har talt.

Med dig jeg vil udstirre i det Høie,
Vil læse Universets Billedskrift
Og dens adspredte Ziffre sammenføie.

Hist Aanden strev med Sole sin Bedrift;
Hist Verdens Phantasus blandt Stjerner farer
Og titter gjennem Gaadeslørets Rift.

Jeg seer den Verdensdigtnings Billedskarer,
Som Tidens Genius i Drøm opfandt:
Et Tankehav i store Syn sig klarer.

Ideens dybe Urvæld skjult oprandt
Med Nattens Klodevrimmel for Romaren,
Naar han sit Jordliv til sin Himmel bandt.

Fra Bjerg, fra golde Ørk, fra Bølgefladen
Han maled dristig hvad han ei forstod
Paa Kuplen over Verdens-Colonnaden.

Ideens Glimt ei Nattens Søn forlod
Om Aandens Id og Maalet over Stjerner,
Mens selv han vaded gjennem Sand og Blod.

Hver Tidsfrugt gjemmer skjulte Sandhedskjærner;
Vist Evighedens store Tankestrøm
Gik lønlig gjennem alle Slægters Hjerner.

Og see! hvert Tegn paa Himmelteltets Søm
Hieroglyphisk staaer for alle Tider
Med Minder om den største Sandheds Drøm.

II.

Hvo saae ei Kampen, Universet strider?
Nordpolens Skatte ruger Dragen paa;
Urslangen sig mod Mælkeveien vrider.

Til Jordens Sol vil Verdens Hydra naae.
Mod Massens blinde Magt i Himmelrummet
Skal Aandens Søn til evig Kamp opstaae.

Hver Slægt, som leved, har en Røst fornummet
Om Kampen, som ei Verden kæmper ud
Før Elementers Livsrøst er forstummet.

Dog evig, som Nødvendighedens Bud,
Gik Tanken om den store Frihedsk Seier
Fra Slægt til Slægt med den tilslørte Gud.

Eet Idrætsmaal kun Jord og Himmel eier;
Kun een er Sandhedskæmpernes Bedrift;
For een Centralsol kun hver Sol sig neier.

Dybt glimter gjennem Stjernesløretz Rift
Eet Liv i Arabeskers Gaadevrimmel
Med Pyramidesprogets Løndomsskrift.

III.

Med klarest Glands paa Mælkeveiens Strimmel
I Tyrens og Orions Kamp opgik
Alverdens-Livets Strid paa Tankens Himmel.

Syvstjernen skjælver ved hiin Kamptyrs Nik;
Hyaders Solkrands luer i dens Pande
Og Aldebarans Ildhav i dens Blik.

Af Skyen over Himmelstrømmens Vande
Mod Tankens Søn Kampdyret stormer frem,
Vil Morgenrødens Heros overmande.

Men gjenfødt Helt fra Underverdnens Hjem*)
Med Himlens Ædelstene i sit Bælte
Har Dybets store Rigdomsskat i Gjem.

Forgjeves Kloder mod hans Bryst sig vælte:
Med Sole paa hver Skulder, mægtig, stor,
Han overstraaler Firmamentets Helte.

Med Troskabsstjernen**) i sit Heltespor
Bebuder han dog kun den Magt, som kommer
Med større Daad for Himmel og for Jord.

Selv synker han i Dybets Grav hver Sommer;
Men over ham Capella funkler klar
Med Straaleblikket mod Alverdens Dommer.

IV.

Paa Tidens Spørgsmaal har hiin Stjerne Svar:
Mod Øst den tindrer, naar mit Øie stirrer
Paa Gaaden, Jordens Aand til Himlen bar:

Hist Lænken evig mellem Stjerner klirrer,
Som bandt Andromeda til Fjeldet fast.
I Moderøiet Taarehavet dirrer.

Der sidder hun***) med sine Verdners Last,
Nedtrykt paa Sorgens Stol til alle Tider,
Og spørger om ei Stjernelænken brast.

*) Orion, der af de gamle Grækere skal være betragtet som Universets Centralbillede, hvorom hele Legemverdnen dreier sig.
**) Sirius (i canis maior).
***) Andromedas Moder Cassiopeia.

Den brister ei. — Forgjeves Helten*) strider,
Som Firmamentets Gangergrif betvang
Og med Gorgonens Rædselsskjold fremskrider.

Om i hans Sværd end tusind Stjerner sang,
Selv Universets Digtningshelt ei ene
Kan løse Verdenssjælens dybe Trang.

Han blusser for det Himmelhøie, Rene;
Men i Medusas Rædselsblik han saae
Den Gru, som kan Alverdens Sjæl forstene.

— — Ak! Verdens Liv kan ei sig selv forstaae:
Blind med Gorgonen Skjæbnephantasien
Greb Skjoldet, hvori Livets Dødsbraad laae.

Een Dissonants i Allivs-Melodien
Fornam hver Sjæl, som lytted til dens Klang,
Selv smeltet hen i Sphære-Harmonien.

Een er Naturens Længsel, een dens Trang:
Dybt gjennem Universet trænger Sukket,
Som Dybets Løndom Himlens Sjæl aftvang.

Det Gjenlyd fandt i Nattergaleklukket,
Naar Stjernelyren funkled over Jord,
Og Svanens Kors i Himmeldybet dukked.

---

*) Perseus, der, som Stjernebillede, alene betegner Kampen ikke Seirens Moment.

Med Lyren flyer Begeistrings Grif i Nord,
Hvor Dragen over Solvei-Polen truer
Og giftig sig om Nordens Stjerner snoer.

Stolt Herkulsfoden Dragens Hoved kuer;
Mat hvisler Snogens Æt i Kæmpens Haand,
Og tryg hos Kraften Nordens Krone luer;

Dog — Kæmpen styrter uden himmelsk Baand;
I Faldet ydmyg først Herakles vender
Sin Isse mod den største Kraftens Aand.

V.

Een Kræfters Herre kun Alverden kjender;
Hans Billed har ei Stjernehimlen glemt:
Sig Verdensslangen krymper i hans Hænder*).

Kun ham til Priis blev Stjernelyren stemt;
For ham kun kæmpe Universets Helte;
Til ham er Verdens Polers Kroner gjemt.

Hver Klode vil sig til hans Fod henvælte;
Han opreist staaer imellem Pol og Pol
Med Mælkeveiens Stjerner i sit Bælte.

Urslangen bøier Ryggen til hans Stol;
Men fjernt paa Skorpionen hviler Foden,
Hvor under ham henhvirvler Jordens Sol.

*) See det store Stjernebillede Ophiochus, Slangetvingeren eller Slangeholderen (Serpentarius), det Orion modsatte Centralbillede paa Verdensæqvatoren.

Og see! hans Hjerte selv, som Himmelroden,
I alle Sphærers Middellinie staaer,
Som Middelsolen i Alverdenskloden*).

I Kræfters Kamp til Kræfterne forgaaer
Om ham sig store Himmeldigtning dreier:
I Slangens Tvinger Verdenspulsen slaaer.

Hos ham den Vægtskaal staaer, som Sole veier;
Selv vaabenløs i den uhyre Strid,
Han Gaadeordet veed om evig Seier.

Han bærer med Langmodighedens Id
Den Slangers Slange, som hans Haand vel kuer,
Men som dog aldrig skal forgaae i Tid.

Livskampens Maal og hvad der mægtigst truer
Med Undergang paa Endeligheds Hav,
Det himmelklart i evig Ro han skuer.

Og Seirens Lønraad, han Alverden gav
Igjennem faldne Verdens-Herkuls Øre,
Opløfter Stenen fra Naturens Grav.

Det Gaadeord skal alle Sole høre
Og atter hviske til Planeters Sjæl,
At Livet kan i store Alt sig røre.

— Flyv, Himmelørn! lyt fro, Delphin! og dvæl
Ved Hippogriffens Susen mod den Høie!
Stands Pilen, Nattens Skytte, ved hans Hæl!

*) I en modsat høiere Naturs Orden end Orion.

Fjernt slimted Orknens Son med Tankens Oie
Blandt Stjernetaager uden jordisk Navn
Den Helt, som kunde Verdensormen boie:

Steenbukken følger ham med dunkle Savn;
Vandmanden sine Stjerners Strøm udgyder
Og vil paa Sole svømme til hans Favn.

Sin Lænke Himmeldybets Æ ei bryder;
Dog lønlig stræber Verden til sit Med,
Selv om den aldrig veed hvad det betyder.

Frem Slangens Tvinger seer, hvor Maal han veed:
Fra Øst mod Vest han Seiren seer imøde
Igjennem Tidens Kamp for Evighed.

Fred seer han, hvor Arcturus Straaler gløde,
Hvor lys jomfruelig Seraph han seer
Med Høstens Ax i Verdens Aftenrøde.

Hvad alle Himle vidner om, det skeer:
Dybt under Skorpionens tvungne Sphære
Dens sjunkne Alter reise sig ei meer.

Hvor Sydens Kloder Himmelkorset ære,
Hvor Phoenix stiger af sin Flammegrav,
Maa himmelsk Argo nye Verdner bære.

Dets Master flyve høit paa Stjerners Hav.
Foroven vogte Himlens Løver rolig
Paa Herredømmet, Magtens Aand dem gav.

Og med de største Kræfters Lov fortrolig,
Selv Nordens vilde Bjørn paa evig Vei
Nedstiger aldrig fra sin høie Bolig.

Med Himlens store Ja paa Dybets Nei
Seer Aanden frem mod Lysets Tvillingrige;
Selv Krebsens skjæve Solgang skuffer ei.

Hver Sol kun synker for igjen at stige;
Dag kommer paa Alverdens største Nat;
Fra Solen seet, Planeters Gang er lige.

For evig skjules ei den Livets Skat,
Som Verdens Argonauter efterhige.
For Dybets Stræben blev der Grændser sat;
Men evig, som Ideen, staaer dens Rige.

VI.

Forstod jeg Stjernehvælvingens Symbol?
Gaaer Verdenssjælens skjulte Tankekjæde
Igjennem Sphærers Blink fra Pol til Pol?

Er overalt Ideens Glimt tilstede,
Selv i de Omrids, Anelsen kun drog
I Dæmring mellem Sol og Sol hernede?

Mon ei Naturens Vægt hvert Sandskorn vog?
Skrev Tiden Runer ei blandt Fjeldets Rifter
Og i hvert Storhedsværk, den sønderslog?

Er der Fornuft kun i vort Jord-Grans Skrifter,
Men ei i Bogen, vi blandt Sole saae?
Betegner den ei Univers-Bedrifter?

Een Daad skal ei med Skabningen forgaae;
Eet Ord, hver Verden veed, som ei udslettes;
Kun det kan alle Stjerner pege paa.

Hiin Aanders Aands Bedrift, som ei forgjettes,
Selv om ei Jord og Himmel meer var til,
Maa skjult i alle Verdners Krands indflettes.

Stav, læs, hvert jordisk Øie! som du vil
Paa Himmelbilledskriften i Naturen!
Den er dog intet tomt Indbildningsspil.

Men du, hvis Vink uddrog af Tankefuren
Det Lysglimt, der henfoer med Sjælens Sands
Til Tempelkuplen over Verdensmuren!

Til dig jeg rækker Tankekjædens Krands;
Med dig jeg staver Stjerneskriften gjerne:
Du viner selv i alle Soles Glands
Kun Den, som mægtig bærer Sol og Stjerne.

Stjernebilled-Symbolets

Hovedpunkter.

I.

Dæmoniske Figurer. Kampen.

Slangenaturens tredobbelt gjentagne Billede i den nordlige Drage, den store Middelsphærens Verdensslange og den sydlige Himmelkugles Hydra fremstiller, efter den urgamle Grundforestilling hos Jordens ældste Nationer, det mest fremtrædende Symbol paa det Dæmoniske i Tilværelsen, der ligesom fra alle Sider omspænder og knuger Universet, medens det dog tillige indeslutter den dunkle gaadefulde Betingelse for Livsrørelsen og Kampen for det Uendelige i Endeligheden, hvorfor maaskee ogsaa den knede Verdensslange tilsyneladende bæres, medens den holdes af sin Betvinger (Ophiochus). Nærmest til Dragens, Slangens og Hydraens dæmonisk fjendtlige Billedrække slutter sig Skorpionens store Billede i Dyrekredsen under Slangetvingerens Fod, samt Billedet af den halvdyriske Menneskenatur i Skytten (Sagittarius) der med sin Piil sigter mod den store

Ophiochus's Fod og mærkelig erindrer om Hødurbilledet i den nordiske Mythe. Ulven, Centauren, Cerberus og det omstyrtede Alter slutte sig ligeledes til Skorpionens Sphære*).

Hvorhen vi see paa det store Verdensbillede møde vi kæmpende Væsner, og Ideen om Universets store Kamp paatrænger sig os, idet tillige Haabet om en Fuldendelsens og Befrielsens Seier glimter os imøde, naar vi allerede i det Fjerne skimte den store aandelige (materiel vaabenløse) Hærfører blandt de Kæmpende. Medens Bestridelsen af den dæmoniske Natur næsten ene er overladt hiin Universbilledets høiere Centralfigur, Ophiochus, fremtræder Verdensaandens Kamp mod den stærke Naturmagt og vel mod Nødvendigheden selv (som Asernes Kamp mod Jettemagten og selv mod Nornebestemmelsen i den oldnordiske Verdensanskuelse) i tre store Grupper, hvoraf hver for sig, efter nærværende Anskuelse, betegner en Hovedretning af Verdensaandens Udvikling gjennem Endeligheden. De tre Hovedfigurer i disse Grupper ere Orion, Perseus og Hercules.

II.

Orions-Gruppen.

Forend Ophiochus fremtræder paa vor Himmelsphære med Lys og Sommer-Varme til de dunkle og kolde Regioner, opstiger prægtigst i det modsatte Midtpunkt af Verdens Middellinie den herlige Orion for os i Vinternatten og hæver sin Stridskølle mod den mægtig fremstyrtende Tyr. Orion er ledsaget af de tvende Hunde, Troskabens Symboler, med Sirius (i canis maior), den største, meest glimrende Fixstjerne,

*) Paa det Stielerske Himmelkort sees kun Antydelser af den sydlige Himmelsphæres Stjernebilleder forsaavidt de komme tilsyne over vor Horizont.

i Spidsen. Orion er vel ikke det allerstørste men for Jordbeboernes Øine det prægtigste Heltebillede blandt Stjerne-Kæmperne og er derfor, som Legemverdnens Centralbillede, langt mere kjendt og beundret, end Universbilledets Hovedfigur selv, „den større end den Største,“ som først opstiger, naar Orion ligesom opgiver Kampen og daler. Orion indtager saaledes omtrent samme Plads blandt Stjerneheroerne som Odin, ledsaget af Thor, indtager blandt Aserne i den oldnordiske Symbolik. En tilsvarende aandelig Magt finde vi lettelig i den af Verdensbetragteren først beundrede Lysverden, den evige Aands Manifestation i Verdensfornuften, der som Havets Søn opstiger af Dybet*), Morgenrødens gjenfødte udødelige Elsker. Efter Mythen var den skjønne Orion, som bekjendt, Neptuns Søn, og blev elsket af Aurora, men derfor misundt af de olympiske Guder; dog selv forfulgt af Apollo og rammet af Dianas Piil i Forblindelsens Nat, skal han, saalænge Verden staaer, hver Vinter opstige af Havet, som den prægtigste Stjerneheros, og hæve sin Kølle mod Himmeltyren, der fremstyrter af Skyerne over Eridanus, ledsaget af det frygteligste Havuhyre, Hvalfisken (Cetus). I Tyrens store Billede fremtræder vel fornemmelig hiin Naturnødvendighedens Magt, Verdensaanden maa bekæmpe som Tilværelsens truende (dog ikke dæmoniske) Forstyrrer. (Til denne Classe af Symboler slutte sig alle de kæmpende Dyreskikkelser samt Havuhyrerne, Cetus og Fiskene, hvorimod de ikke kæmpende skjøndt mægtige Dyreskikkelser, de tvende Løvers og begge Bjørnenes rolig ordnede Række fra Nordpolen til Solbanen tydelig affondre sig baade fra de dæmoniske og fra de tilsyneladende fjendtlige Billeder; de staae, bevogtede af den fredelige Bootes, som den af Verdens-Intelligentsen gjennem-

*) Odin var saaledes ogsaa en Søn af Oceanet. (Bestla).

trængte og beherskede Kæmpenatur, der selv tjener og bevogter Universheroerne). Tyrens mægtige Skikkelse kunde man sammenligne med Surturbilledet*) i den nordiske Mythe, der med Naturnødvendighedens Kraft, som den høieste Magts Organ, truer den endelige Tilværelse og selv Verdensaandens største Repræsentant i Tiden med Undergang. I Orions-Gruppen afspeiler sig saaledes den endelige Naturs Intelligents, den i Endeligheden hildede Verdensaand i den med Verden vedvarende Kamp ikke blot mod Blindhedens Magter og Materiens vilde Kræfter, men selv ubevidst mod den høiere Natur, der gjennem den lavere truer det endelige Univers med Opløsning. Orions Forfølgelse i Mythen af den med ham i Endelighed vildfarende Sanggud, som han ved sin stolte Indtrængelse i Gudernes Slægtskab har fornærmet, saavelsom hans Fald for den forblindede skjøndt elskende Natsværmerindes Piil, hvis Endymions-Drømme og uklare Phantasieverden han i besindig Kjærlighed til den lyse Morgenrødes Gudinde har foragtet — disse mythiske Træk antyde ikke umærkeligt det tilsyneladende Fjendskab mellem Erkjendelse og Følelse, mellem Fornuft og Phantasie, mellem Hoved og Hjerte, mellem Philosophie og Poesie — en Strid, som tilhører den uharmoniske Gjæringstids lavere Standpunkt, og hvoraf heller intet Spor bliver tilbage i Heltens gjenfødte Skikkelse blandt Stjernerne. At denne store og herlige Kæmpe, Verdensaandens, Tids-Intelligentsens, den middelbare Universfornufts Symbol, den mest glimrende aandelige Helt i Endeligheden, hvorom hele Legemverdnen troedes at dreie sig, dog ikke fremtræder i Stjernebilled-Symbolet som Fuldendelsens og Be-

*) Ildens Elementaraand, af nogle Mythologer vistnok urigtig antaget for et Billede paa den høieste Magt selv, som hvis Redskab i Verdensopløsningen dette Billede kun fremtræder.

frielsens evige Seierherre, men stedse kæmpende eller blot truende synker tilbage i det Dyb, hvorfra han er opstegen (ligesom Odin og alle Aserne i den oldnordiske Symbolik) synes aldeles i sin Orden. Den kosmiske Poesies Helt deler heri hans Skjæbne.

III.

Perseus-Gruppen.

Hæve vi Blikket over den synkende Orion, glimter den skjønne Capella os først imøde, hiin klare Stjerne af første Størrelse, som aldrig gaaer heelt ned over vor Synskreds; den blinker betydningsfuld i Kiddet eller Gedden paa Aurigas Skulder og ligesom peger paa den opstegne Ophiochus mod Øst, medens vort Øie endnu dvæler mod Vest over Orions Grav paa det store Mythebillede om Perseus og den fængslede Andromeda. I Mythens jordiske Skikkelse bliver den til Fjeldet lænkede Andromeda, der trues af Havuhyret (her den nordlige Fisk i Dyrekredsen) lykkelig befriet af Perseus, der med Gorgonens Slangehaarshoved paa sit Skjold bestiger den flyvende Pegasus og iler over Bjerg og Hav til den fængslede Skjønhed, medens hendes kronede Forældre Cepheus og Cassiopeia dvæle haabløst sørgende ved Fjeldet; hist vexler, som i Jordlivet, hastig Sorgen som Glæden; men idet hiint store Mythebillede hævedes til Firmamentet, blev Fangenskabets, Forventningens og den befriende Stræbens Moment det med Universet bestaaende. Den lænkede Prindsesse blandt Stjernerne bliver os saaledes den bundne Verdensskjønhed selv, hvis Befrielse er Aandens eller den evige Fornufts Opgave gjennem Phantasien. Men selv Verdens-Poesiens Perseus paa Universets store Pegasus kan aldrig alene fuldende Befrielsens Værk, idet han selv med den

hele Natur ligesom maa forstene af Gru for Medusahovedet i hans eget Skjold. Han er selv indviklet i Tilværelsens store Gaade; han har begeistret vovet sig til Nattens Grændse og grebet ind i dens dybeste Hemmelighed. Han har selv sat Livsgaadens inderste sorte Grundkjærne til sit Skjoldmærke; men derfra udspringer hiin dybe Rædsel, der efter denne Anskuelse lammer og standser ham selv blandt de urokkelige Fixstjerner. Slangelokkernes Hvislen om Medusas blege Kind hviske om Tilværelsens Samfund med Dæmonuhyret, der omspænder og knuger Universet. (Brage kan heller ikke i den oldnordiske Mythe overdøve Rædselssangen om Odins Fostbroderskab med Loke i Tids Fødsel).

I Firmamentets Perseus saae Grækerne alt hiin Søn af Zeus, der fremkaldte Phantasiens Gangergrif af Gorgonens Blod og selv før den olympiske Minerva i genial Begeistring havde grebet Viisdomsægidens Skjoldmærke; han var dem Mythehelten, som tvang den i det ydre Liv fastgroede Atlas til forstenet at bære Verdensbyrden, medens han selv fløi fri over Hav og Olymp paa den nyfødte Pegasus med Livets gyldne Æbler i sin Haand. At han i sin kosmiske Betydning i Stjernesymbolet betegner den store evige Poesie, der gaaer igjennem Naturen og alle dens Verdner, dette synes ligesaa antageligt, som det er upaatvivleligt, at enhver dybere Poesie til alle Tider maa følge Perseus-Veien i sin Stræben. Hvo var Digter eller Konstner og stræbte ikke at befrie den i Endeligheden fangne Himmelskjønhed ved Erobringen af Livets gyldne Æbler og selv ved Vandringen til Nattens Grændse og Sjælens dybeste Afgrund, hvor Hippogriffen tragisk udspringer af Gorgonens Blod og Forfærdelsens Medusahaar omhvirvler os paa Himmelflugten over Afgrunden!

Under hiin store Stjernegruppe, hvor Cassiopeia be-

standig sidder sørgende foroven og Andromeda-Lænken synes os evig som dens Verdner, hvor Perseus endnu staaer urokkelig med sit hævede Gorgon-Skjold, og Havuhyret truer bestandig lige nær — under hiin mythiske Hieroglyph for alle Tiders Henstirren paa den største Livsgaade, synes — fra det her valgte Standpunkt — Menneskeaanden i anelsesfuld Længsel efter Befrielsen at minde sig selv om den dybe uopløste Dissonants, der gaaer gjennem Naturen. Selv i Lyrens Fald med den dalende Grif (vultur cadens) og i Svanens tungsindige Neddykken i Himmeldybet (de to skjønneste Bisymboler i Poesiens Sphære) see vi fra hiint Romantikens Standpunkt en veemodig Bekræftelse paa, hvad vi med ydmyg Resignation maae erkjende, at det ligesaalidt er Verdens Poesie som dens Philosophie alene, der kan frelse den i Kampen ligesom forstenede Alverden. Hvad der i denne Anskuelse kunde synes at savne Gjenklang i den livsfriske græske Verdensanskuelse, kunde maaskee dog bringes i Samklang dermed ved Erindringen om hiin mythiske Sagnrøst, der med Bebudelsen af „den store Pans Død“ toner dybt og smerteligt gjennem Oldtiden.

IV.

Hercules-Gruppen.

Een middelbar-guddommelig Hovedkæmpe er der endnu i den endelige Verden: Guddomsaandens Manifestation i Villien, den moralske Kraft, den himmelske Hercules, der tillige fremtræder som Frihedens udødelige Kæmpe. Hævet til Stjernerne, omskifter enhver Hedenoldsmythe sin jordisk-begrændsede Natur og bliver saaledes først sand aandelig og universelsymbolsk. Firmamentets Herakles er, som Orion og Perseus, een af de største Heroer i Verdenskampen, og staaer i sin Middelbarhed allernærmest ved den absolute Idees

Repræsentant i Verdenssymbolet. Han tager selv Deel i den umiddelbare Kamp mod det Dæmoniske: han stemmer mægtig sin Kæmpefod mod den nordlige Drage; dog han styrter og vender i Faldet ligesom lyttende sit Hoved mod Slangebærerens (Ophiochus). Det store omstyrtede Herakles-billede blandt Stjernerne er vistnok een af de mest betydningsfulde og dybest grebne Hieroglypher i Verdenssymbolet. Synet af den saaledes kuldkastede Villiekraft ydmyger og knuser den stolteste Selvfølelse, men henpeger tillige paa den Tilværelsens aandelige Pol, hvorved Kæmpen kan standses i Faldet og hvile det synkende Hoved. Her ere vi ved Eenheds-Punktet i den ellers grændseløs forvildende Mangfoldighed; her standse vi ved Hovedfiguren i det himmelske Grotesk-Maleri.*)

V.

Ophiochus (Serpentarius, Slangebæreren eller Slangeholderen).

Ikke blot ved sin Størrelse, men fornemmelig ved sin høist betydningsfulde Stilling og Omgivelse, hævder dette Stjernebillede sin Plads, som Himmelkuppel-Maleriets Cen-

*) De tre store her betegnede Verdens-Sphærer: Orions-, Perseus- og Hercules-Constellationerne, svare saaledes til de tre platoniske Grundideer eller Sjælens Urbilleder: Fornuftens, Phantasiens og Villiens eller det Sandes, det Skjønnes og det Godes Verdensordener og omfatte saaledes Hedenskabets mest omfattende Verdensanskuelse, med en Tilknyttelse til den høiere Befrielsens Verdensorden, der først fremtræder i Ophiochus-Sphæren, med dens paafaldende Betegnelse af hvad alle Nationers Muther synes med anelsesfuld Forventning at henpege paa.

tralfigur (i en høiere Naturs Orden), hvorom den hele Mangfoldighed af Billedgrupper ligesom ordner og bevæger sig. Ophiochus staaer opreist mellem begge de ydre Verdens-Poler, ikke blot som Tilværelsens, men som den absolute Værens, det aandelige Universums, Middelpol. Som Orions store Modbillede paa Verdens-Æqvatoren, er han, med hiin kæmpende Skikkelse, henstillet lige fjern fra Legemverdnens physiske Poler, som en høiere Naturs Kæmper mod den i Slangeskikkelsen afbildede Dæmonmagt. Ophiochus opstiger først, naar Orion i sin Kamp mod Himmeltyren, ligesom overvældet og tilbagetrængt af Naturnødvendighedens Magt, synker tilbage i Himmelrummet. Ophiochus er Sommerens Stjerneheros, som Orion var Vinterens; men med al sin Storhed og Betydning fremtræder han for Jordbeboernes Øine i sin dybere Himmelsphære med en tilsyneladende mindre Glands, end Orion. Her finde vi den synkende Verdensfornufts, for Erkjendelsen mindre glimrende, og derfor i sin Høihed og Dybde mindre klart anskuede Modbillede Det henpeger mærkelig paa Forestillingen om Guddomsaandens evige Manifestation i sit eget Billede. Verdensæqvatoren gaaer igjennem Himmelheltens Bryst, der ligesom selv ydmyger sig i sin Storhed, medens han dog er henstillet som Universlivets inderste Bevæger og Kjærne. Her paatrænger sig Forestillingen om Kjærlighedens Helt, hvis Hjerte, som Universets Middelsol, (i en høiere Betydning, end Orion) fremlyser i alle Verdners Middellinie. De gamle Grækere saae i Ophiochus ligesom med en mærkelig Anelse deres læ-gende og frelsende Guddom (Æsculap), og naar den christe-lige Livsanskuelse her forener sig med Hedningens Stjernebe-tragtning, er det dog det samme Billede, der med dunklere o[g] klarere Lys, med mindre og større Bevidsthed, aabenbarer si[g] for Menneskeaanden gjennem de forskjellige Tider. Saaledes

betegner Ophiochus i Stjernesymbolet endnu hiin ophøiede Æsculap, den store himmelske Universlæge. Med den evige Retfærdigheds Vægtskaal ved sin Side, træder han, uden at agte paa Cerberus-Uhyrets Hundeglam, Skorpionens dæmonisk fiendtlige Verden under Fødder, og, selv vaabenløs, kuer han den store Verdensslange, medens Alteret (her vel Naturtilbedelsens og den eensidige Forstands, den i Materien fængslede Phantasies og den vildfarende Følelses Afgudsalter) ligger omstyrtet under Skorpionens betvungne Sphære. Hvad Ophiochus ligesom hvisker den styrtede Himmel-Herakles i Øret, minder ikke blot om den store Hemmelighed, Odin i den nordiske Mythe hvisker sin Søn Balder i Øret paa Baalet, men bliver os i dette Billede af Verdenssymbolets Grundidee det Allivets Ord selv, som løser Tilværelsens Gaade og gjennem den luttrede Villies Organ udbreder det evige Hjerteliv gjennem alle Sphærer. Kalken (Crater) og Ihukommelsens Fugl (Ravnen*) paa Hydraens Ryg, vil jeg her blot pege paa som mulige Bisymboler til den store Slangebetvingers Sphære, hvorved det Dæmoniske i Tilværelsen i dets tredie Slangerod middelbart betvinges af den samme aandelige Centralkraft, der kuer Middelslangen og gjennem det tilhviskede Befrielsens Ord bevæger Herkulsfoden mod den nordlige Drage.

Dog uden videre at udvikle denne Symbolismes Enkeltheder, ville vi her standse ved dens ophøiede Hovedfigur. Efter Ophoichus dreier sig, ifølge Billedernes Stilling, i en høiere Naturs Orden, end Legemverdnens Bevægelse om Orion, det hele Univers (fra Øst mod Vest). I hans mærkelige Stilling er hans opløftede Aasyn vendt fremad ligesom til Verdensdagenes Ende, til Fuldendelsens Aftenrøde og For-

*) Cfr. Mythen om Odins Ravne.

klarelsens Verdner, til Høstens Ax (Spica) i den jomfruelige Seraphs (den himmelske Astreas) Haand og til Tvillingernes Kjærlighedsrige Kun til disse Grundtræk knytter sig den her meddeelte Anskuelse. Den fremtræder ikke med Fordring paa større objectiv Gyldighed, end den poetiske Mythefortolkers Hypothes, der i den største af alle Billedbøger helst vil see og læse den Sandhed, hvorom alle Himle synes ham at vidne.

Skyhimlen

eller

Den Luke-Howardske Skyformationslære,

betragtet som

Billedform for Naturpoesien.

Kroningsfesten.

d. 28de Juni 1840.

(Tilegnelsesdigt.)

Til Danmarks Himmel i Vaar vi saae:
Hvor Taagefloret i Vinter laae,
Fløi Skyer som hvide Svaner;
Henover Skybjerge=Verdnen høi
Lysalfer med Barnelokker fløi
Og vaied med Sølvmorsfaner —

Og under de flyvende Skyers Flag
Sang Livets Fugl om en venlig Dag
I Danrigets nye Skjærsommer.
Nu skjøn i lyse Sommerluftglands
Staaer Skoven smykket med grønne Krands
Og Lunden med Rosenblommer.

Dankronens Fest under solklar Sky
Sin Glands nu spreder til Land og By
Med Forbud paa Fremtids Lykke.
Hvor Folket enes, staaer Thronen fast;
Hvor Kronen straaler, Sorgsløret brast,
Men efterlod herligt Smykke:

For hver en Ædling, Danthronen bar,
En Mindets Ædelsteen funkler klar
I Kronen for alle Tider.
Hvor Mindets Ædelsteen hædret staaer,
Frem Sandheds Aand over Folket gaaer,
Og Livet med Lys fremskrider.

Flyv bort til Taageaandernes Kyst,
Stormtidens Maage med Mismods Røst!
Og kald dig ei Folkets Stemme!
Trygt Folkehjertet med Livsmod slaaer,
Hvor Lovens Tavle urokket staaer
Og gamle Troskab har hjemme.

Med kommende Dages Sommerglands
Vil Kronen slynge sin gyldne Krands
Om høisindet Tænkers Pande;
For hver en Tanke, ædel og stor,
Som vorder til herlig Daad i Nord,
Velsigner ham Folk og Lande.

Hos Sandhedsvennen med Kongeaand
Skjønt Dronninge-Diademets Baand
Forbandt det Milde og Høie:
Her Folkelighedens Billed drog ind
Med Danmarks Hjerte i Sjæl og Sind
Og Danmarks Himmel i Øie.

Naar freidig Tillid er Høiheds Gjest,
Naar Dansken hædrer paa store Fest
Kong Christian paa Danmarks Throne,

Skal høit fra hundrede Ders Kyst
Med Folkeaandens forente Røst
Danfolkefesten gjentone.

Gaaer Verdensstrømmen os her forbi,
Dens dybe Brusen dog høre vi
Med Blikket mod Fremtids Kyster;
Den store Natur er vort Skuespil:
De kæmpende Skyer see vi til
Og lytte til Livets Røster.

Skyhimlens Mark er en Lystkampleir,
Hvor Verdensaanden til Kamp og Seir
Sit evige Banner svinger.
Naar Taageverdenens Kæmper flye,
Staaer Livets Seiersbilled i Sky,
Og Høihedsaanden faaer Vinger.

Straffedomme og Varsler om Livets Forgængelighed. Til Taagernes Dale forvistes de usalige Ossianske Helteaander, som ikke af Barderne vare besjungne og havde „hørt deres Hæder i Sangen." Det er denne Region, vor Almue nu kalder „Mosekonens Bryggers" (den faldne forhexede Naturs Laboratorium), og hvori den seer en heel Spøgelseverden. Denne Fjelddalenes, Engenes og Ellemosernes Taageverden, der i Særdeleshed i Maaneskin og i stille Sommernætter viser os fine gjøglende og forvildende U-Skikkelser, har Almuephantasien altid befolket med vidunderlige Væsner, deels af de mørke Jetters, Bjergtroldes og Dværges Slægt, hvorom allerede Eddasangene og „Ynglingetal" vidne, deels af Alfernes luftige Natur, men med et lunefuldt halvdæmonisk Væsen, der betegner dem som faldne Lysaander eller Luftengle (Svartalfer, Elvefolk), som, indhyllede i Jordens laveste Dunster, kun dunkelt mindes deres høiere Aandeliv, medens de i Halvmørke hvirvle hen over Jorden og gjække Menneskenes Sind og Øine med deres Drømmeleg. Heraf de mangfoldige Sagn og Sange om Troldes og Dværges Trylleri, om Ellepigernes Dands og deres skjønne men hule skuffende Skikkelser. Den poetiske Stemning, disse lunefulde Taagebilleder fremkalde, har været Moder til den meest phantastiske Folkepoesie og mange Shakespearske Sommernatsdrømme, hvoraf idetmindste hiin ene udødelige er heelt udtraadt i klare Former og Billeder gjennem Konstpoesien. Af hiin Naturpoesiens drømmerige Kilde udsprang den romantiske Folkesangers Toner, naar han „lagde sit Hoved ved Elverhøi" og „hans Øine finge en Dvale", naar han hørte Ellejomfruernes deilige Sang, medens

„Striden Strøm stiltes derved,
Som førre var vant at rinde"

og

„Alle smaa Fiske, i Floden var,
De legte med deres Finne.“

Hine luftige Skikkelser seer Bondeknøsen endnu, naar han halv spøgende halv med Gru skynder sig gjennem Ellestubkrattet og synger:

„De dandsed ud, de dandsed ind
Alt i den Elvefærd;
Alt sad favren Ungersvend
Og støtted sig paa sit Sværd.“

Det er i denne Taageverden, at Erindringen om gamle Tider og forsvundne Egne saa gjerne formæler sig med Phantasien og giver det Forgangne livlige Billedskikkelser paany. Naar den Reisende i en saadan Stemning seer hen i den taagede Sommernat over Dale og Enge, og Maanen skinner paa de fjerne Taagemasser, troer han ofte at see blinkende Søer, hvor der nu ligger Enge og Dale, men hvor der i gamle Dage har været virkelige Søer eller Havbugter. Dette skuffende Billede af Jordens forsvundne Skikkelse fremtræder ligeledes for Phantasien som et Værk af hine Taageverdenens Aander.

II.

Skyfletteverdenen (Stratus-Region).

I denne første egentlige Luftregion (den lavere) er Grundformationen for de opstigende Taagemasser den lange flade Stribe- eller Lag-Skikkelse i horizontal Udstrækning, som Howard kalder Stratus (—). I denne Form ligne Skyerne langsomt svævende Øer med rolige Sletter. Den Region, hvori denne Form hersker, antages ikke at strække sig

høiere, end til Sneelinien*). (Dens Grændse maa uden tvivl ansættes betydelig lavere, da Sneelinien med Rette betragtes som Grændse for den næste Luftregion, Middelsphæren). Naar Barometret stiger, forandre disse stille svævende Skyslette-Grupper deres Form; de svulme i Midten og sammenrulle deres Masser i vertical Retning, idet de gaae over til Høide- eller Bjergformen (Cumulus), der hører til den næste Region. Under denne Overgangsproces ligner Skyformen Sletter med opstigende Høie og kaldes i det Howardske Konstsprog Strato-Cumulus (— ⌒) **). I Skysletteregionen paa de stille lavtsvømmende Luftøer, der saa ofte sees om Morgenen, og hvori Taagernes positive Electricitet ligesom i den hele egentlige Skysphære af Nogle antages at blive negativ, er det ligesom de mægtige Naturkræfter endnu slumre i en stille gjærende Tilstand, der efterhaanden udvikler sig og fremkalder en svulmende Forvandling i Masseformen. Fastholde vi her den poetiske Anskuelse, Folkephantasien har givet os i Taagesphæren, da see vi her de faldne Lysalfer ligesom slumrende hæve sig med deres Taageverden fra deres natlige Drømmesphære og svæve hen over Jorden for at samle Kræfter til det Liv og den store Kamp, hvorefter de længes. De synes at hige tilbage mod den Himmel, hvorfra de med Jordnaturen ere faldne, men med de Taagelegemer, de have modtaget af Jorden. En dobbelt Stræben aaben-

---

*) Goethe l. c.

**) Eller Cumulo-Stratus (⌒ —) Def. Nubes densa, basi planam undiqve supercrescens, vel cujus moles longinqva videtur partim plana, pertim cumulata. On the Modefications of Clouds p. 5, 10, 11, cnfr. The Climate of London Vol. II. p. 330, 335, 336, Cnfr. Goethe l. c.

barer sig i deres Væsen, idet de vel efter deres høiere Natur maae stræbe opad, men dog tillige føle sig fængslede til den skjønne Jord, hvis Aande gav dem Stof til Selvudvikling i synlige Skikkelser. Et dobbelt Princip udvikler en vorende Gjæring og Strid i deres Indre. De svæve mellem tvende Verdener (ligesom Menneskesjælene paa deres Viis) og afbilde baade Himmel og Jord paa de flyvende Trylleser, hvormed deres Skikkelser sammensmelte. Hvilken af de to modsatte Verdner, de heelt skal tilhøre, vil først den Kamp afgjøre, som paa deres næste Udviklingstrin venter dem. Med den Kraft og det Stof, de laante fra Himmel og Jord, vil de enten som Jetter og Giganter storme Himlen, eller som Kæmper for det høiere Princip bekrige deres overmodige Frænder, der atter vil neddrage dem til Dybet og den lavere Taageverden.

III.

Skybjerge-Verdenen (Cumulus-Region).

Denne midterste Luftregion er de store adskilte Skymassers Tumleplads. Her opdynge Skylagene sig fuldstændigt til Skyhoi-Formen (Cumulus), og her foregaaer det store Sky-Protheus-Skuespil med de phantastiske Forvandlinger, hvorigjennem de allerskjønneste Luftphoenomener aabenbare sig. „De optaarnede Skymasser, der adskilte drage op paa Horizonten og forfølge deres egen Bevægelse, ere de egentlige Skyer" — bemærker Goethe. — „Med deres uendelige Formforandringer drage de fra Syd mod Nord i Indien og udgyde de uhyre periodiske Regnskyl. De komme ofte i hele Tog. Naae de Sneelinien eller stiger Barometret, foregaaer der en ny Forvandling med dem. Deres øverste Deel fortæres

eller kæmmes ligesom til Uldtotter og tilføres de høiere Luftregioner. Saalænge disse Totter eller Lokker (Cirri) endnu hænge ved den faste Sky, kaldes dette Overgangs-Phoenomen i det Howardske Konstsprog Cirro-Cumulus*) (⟍ ⁀). Naar de aldeles løsrive sig og svæve hen for sig selv, tilhøre de den næste (høiere) Luftregion. Cumulus kan efter sin Natur først sees svævende i en Middelregion. En Mængde Cumuli drage ofte i lange Rækker hen efter hverandre, udtakkede foroven, bugede i Midten, ligeliniede forneden, ligesom de hvilede paa et Luftlag. Stiger Cumulus og forvandler sig til Cirrus, opklares Himlen; nedsænker Cumulus sig, bliver den sværere, mere graa og nimodtagelig for Lyset; den hviler da paa en horizontal udstrakt Skybasis og forvandler sig forneden til Stratus. Dette Phoenomen medfører Regn. Skyhøienes Middelregion har den Egenskab, at den vel kan optage megen Fugtighed i sig, men ikke i fuldkommen Opløsning. Fugtigheden forener sig vel til en let men dog tyk (compact) Legemlighed og viser sig sammenknyttet, opdynget, foroven hvælvet, buet og begrændset i bestemte Former, forneden — som bemærket — med en horizontal Grundlinie"**).

De vigtigste Phoenomener i denne Sphære ere: Skykampen selv, samt Nimbus, Iris og Paries.

---

*) Def. Nubeculæ densiores subrotundæ & qvasi in agmine appositæ, connexæ vel ordinate positæ. On the Mod. p. 5, cnfr. The Climate of London Vol. II. p. 330, 335.

**) Goethe l. c.

1. Skykampen.

Middelregionen eller Skybjergeverdenen (Cumulus-Sphæren) er Conflictens Sphære — siger Goethe — hvor Skyernes Kamp skal afgjøre Himlens (den høiere Lufts) eller Jordens (den lavere Lufts) Seier. Seirer den høiere Region (Cirrus-Regionen) saa opløses (affnuppes) Dyngernes Toppe; de svæve da som løsrevne Lokker (Lam, Hjorde) i det Høie og forsvinde tilsidst i det uendelige Rum. Seirer den lavere Region, som er tilbøielig til at drage den tykkeste Fugtighed til sig og fremstille den i følelige Draaber, saa daler Skyhøiens horizontale Basis, Cumulus udstrækker sig til Stratus; den staaer og drager frem i Lag og styrter endelig ned til Jorden i Regn.

Overføre vi paa denne „Conflictens Sphære" den Idee, som Folkephantasien allerede i Beskuelsen af Taageverdenen har angivet, saa see vi her de Luftaandernes Kræfter culminere, som i den lavere Sphære kun syntes at drømme, gjære og udvikle sig paa de stille Skyslette-Øer. Her see vi da Skykæmpernes store Valplads. Her henfatte de gamle Skandinaver ogsaa Thors Kamp-Rige, Styrkens Hjem, Trudheim eller Trudvang (þrudheimr. þrudvangr). Derom hedder det i Grimners-Maal:

„I Trudheim
Skal Thor være
Til Kræfterne forgaae" *).

Og her see vi hans store Jettekamp som Naturgud. Her har ogsaa de Ossianske Helteaanders store Kampplads.

---

*) Finn Magnusens „ældre Edda" 1 D. p. 169, 194.

2. Nimbus.

Nimbus kaldte de Gamle, som bekjendt, den Sky, hvori Guderne troedes at nedfare til Jorden. Dette Phoenomen er i den Howardske Terminologie betragtet særskilt, skjøndt det nærmest hører til Mellemsphæren (Cumulus-Regionen). „Nimbus“ — hedder det hos Goethe — „betegner det Phoenomen, naar om Sommeren en mørk Sky tordenagtig vælter sig hen over en stor Landstrækning og allerede udgyder Regn forneden, medens dens øverste Kant endnu bestraales af Solen“ *).

Denne med Naturen vedvarende Thors-Aabenbarelse bliver til et dødt Begrebsbillede som en blot Personification af Electriciteten, men gjenvinder det tabte Liv ved den orientalske Ausskuelse af Naturkræfterne og Elementerne som Guddoms-Tjenere. Middelalderens christelige Mystik forvandlede Thor med Odin og alle Aserne til Djævle. Den nyere Tids Symbolik har atter hævet dem til Ideer, og som saadanne fremtræde de paany i Naturpoesien som levende Aander.

---

*) Nimbus forener alle 3 Grundformer i sig og kaldes derfor af Howard Cumulo — Cirro — Stratus, betegnes ⁀ ⌒ — (eller vel rettere ⌒ ⁀ —). Def. Nubes vel nubium congeries, pluviam effundens. On the Mod. of Clouds p. 6, 11, 14. Nubes densa, supra patens & cirriformis, infra in pluviam abiens. The Climate of London Vol. II, p. 330. cnfr. Art. of the Rain. The Climate of London Vol. II. p. 131—200. cnfr. ib. p. 336, 337, 338.

3. Iris*)

Regnbuens herlige Phoenomen viser sig gjerne efter Nimbus og synes at strække sig gjennem alle 4 Luftregioner. Som „Pagtens Bue“ staaer den vel mest betydningsfuld til alle Tider; men som „Gudebro“ staaer den ogsaa herlig i Nordens Hedenold. See vi den mod Solnedgang, udspænder den sig fra Nord til Syd og danner ligesom en tilbagebleven Portbue for Orienten. Som en Ruin af det forsvundne Paradiis, henpeger den saaledes symbolsk mod Himmelregionen bag Solnedgangen til det tilkommende.

4. Paradiismuren (Paries).

Dette Phoenomen hører til Skybjergeverdenen (Cumulus-Regionen) og er under det videnskabelige Navn Væggen (paries) af Goethe tilføiet den Howardske Skyformations-Terminologie. Denne Muurform dannes, efter Goethes Jagttagelse, „naar ved Enden af Horizonten Skylagstriber saaledes sammentrænge sig over hverandre, at intet Mellemrum bemærkes, saa de begrændse Horizonten i en vis Høide og lade Himlen fri foroven. Snart er deres Omrids bjergrygagtig, saa man

*) Iris er af Howard betragtet i The Climate of London Vol. II. p. 345 i Forbindelse med 6 andre med Skyerne forbundne Lys-Phoenomener (of some luminous phenomena connected with Clouds): *Anthelion*, *Parhelion*, *Paraselene*, *Corona*, *Halo* og *Iridula*. Phoenomenet er iagttaget i 3 Modificationer: *1) Iris Arcus pluvius* (nocturnus). *2) Iris Arcus nebulæ*. *3) Iris Gloria*. Def. Umbra Spectatoris in nubem projecta, circulos, coloris iridis referentes, qvasi circum caput suum pictos, in nube videt. l. c. p. 345.

troer at see en fjern Bjergrække, snart bevæger Murens Contur sig som Sky, hvorved der opstaaer en Art Cumulo-Stratus." Dette herlige Phoenomen, som jeg helst vil kalde Paradiismuren, viser sig maaskee ingensteds prægtigere, end paa den nordiske Himmel. Hvad Orientens, Vestlandenes og Sydens rige Natur har forud for de nordiske Slettelande i store Bjergmasser og vilde phantastiske Fjeldegne, giver vor Himmel os ofte et deilig Speilbillede af i hine Skyformationer. „De fjerne blaae italienske Bjerge," den reisende Nordbo med Henrykkelse saae ved Middelhavets Kyster, har han ofte gjenseet paa Østersøens Øgrupper i Horizonten paa vor Aftenhimmel, og ingen Reisebeskrivers Phantasie kan male os Himalaiabjergene og den colossale americanske Natur med saa gløbende Farver som den Naturphantasus, der bygger Himmelbjerge, Paradiismure og Universtempel-Ruiner i vore Skyer. Forestillingen om det fra Jorden flyttede Paradiisland forbinder sig lettelig symbolsk med dette Phoenomen.

IV.

Svanesky-Verdenen (Cirrus-Region).

I denne høiere Luftregion over Sneelinien stige Skyerne først, naar de gjennem Conflicten og Kampen i Mellemregionen have hævet sig saa høit, at de befries fra deres tungere Masser, og deres finere Deel ligesom Barnehaar-Lokker (Cirri) afklippes fra Skykæmpernes Hoveder. Den Skikkelse, som disse høitflyvende Smaaskyer modtage, er let, lys og hvid som Svanevinger. Det er disse Skyer, de Tydske kalde smaa Lam eller Faar (Lämchen, Schafchen) og som man her undertiden kalder Makrelskyer. „De danne ofte hele Hjorde"

— bemærker Goethe — „eller sprede sig i lette Striber som Himlen var feiet. Striberne have da ingen bestemt Retning efter hverandre eller med hverandre, men udbrede sig tilfældigt og sælsomt gjennem den høiere Atmosphære. Hertil regnes ogsaa det smukke Phoenomen, naar en stor Deel af Himlen synes gittret, ligeledes de lette Skyer, der gjerne omflagre Maanen. Naar den høiere Region (Cirrus-Regionen) hersker, manifesterer dens Herredømme sig ved klart Veir. Atmosphæren er i en saadan Tilstand, at den kan optage Fugtighed i sig, bære og opløfte den, enten den nu fordeler det Vandige og beholder det i sig eller forandrer det og optager det i sig adskilt i dets Elementer. Størst Barometerhøide aabenbarer denne Lufttilstand, skjønt, bestandigt Veir, klar, tildeels skyfri og høiblaa Himmel.“ Dette Phoenomen slutter betydningsfuldt hiin Folkephantasiens Idee-Symbolik om de faldne Lysalfers Drømmeliv, Kamp og Emancipation gjennem Taagesphæren og de tre Luftregioner, hvori tillige den forkrænkelige men mod Befrielsen stræbende Verdens- og Menneskenatur symbolsk afspeiler sig.

Med Hensyn paa Sikkerheden af det Howardske System vil jeg endnu kun tilføie en Bemærkning af Goethe: „Den øverste Lufts Disposition til at optage al Fugtighed i sig og „forflygtige“ den kan ogsaa stige ned til Jorden, og da bliver enhver Dunst- og Taagestribe strax opløst i Cirrus og saaledes forflygtiget. Undertiden hæver Stratus sig høiere end sædvanlig, overeensstemmende med Aarstid, Polihøide og Bjerghøide. Cumulus svæver ligeledes snart høiere snart lavere; men i det Hele bevare Skyformerne deres Plads i gradviis Orden over hverandre, hvilket man tydeligst seer, naar undertiden alle fire Phoenomener vise sig paa eengang.“

Hine Afvigelser forstyrre ingenlunde den hertil knyttede

Folkephantasiens Symbolik og dens Analogie med Udviklingen i Menneskenaturen. Den himmelske Stræben yttrer sig ogsaa i de laveste Sphærer og paa de allerførste Udviklingstrin. Ligesom de tidlig befriede Svaneskyer see vi jo Barnesjæle løsrive sig fra den lavere Region og flyve som seirende Lysalfer, uden synlig Kamp og langsom Udvikling, til den høiere Verden.

Skyhimlen.

I.

Taageaanderne.

I faldne Luftrigets Aander
Med Legem af Taagers Dunst!
Ved Qvel jeg seer eders Færdsel
Og rige Forvandlingskunst.

Ved Jordens Barm I Jer vugge
Med Drøm om en Himmels Lyst;
Med tusind Skikkelsers Flagren
Omsværmer I Dal og Kyst.

I male henfarne Tider
Med Drømmenes Farveskjær:
Det svundne Billed af Jorden
Har Taagernes Alfer kjær.

Ved Nat i Engenes Dampe
I flagre med Sølvdunstflor,
Mens Oldtidsfoernes Gjenfærd
I mane af græsgrøn Jord.

Og hvor nu Hjørdene græsse,
Men Baadene fordum gik,
Der blinke Søer og Damme
For drømmende Vandrers Blik.

Paa Oldtidssøernes Bredder,
Hvor Urskoven fordum stod,
Endnu med Oldtidens Minder
I svæve paa luftig Fod.

Og gjennem Ellestubkrattet
I Maanens verlende Glands
I gjække Vandrerens Øie
Med Glimt af jer Alfedands.

II.

Skyslette-Livet.

Nu kommer Dagen med Straaler fra Øst.
Bort Taagealferne foer.
Nu skabe Dunstkredsens Aander med Lyst
I Luften en Skyslette-Jord.

Trindt seer jeg Striber, liig Øer og Land
Med gyldne Marker i Sky;
De svæve hen over Skovenes Strand
Og over den rødmende By.

Paa Luftens svævende Øgrupper hist
Henglider Alfernes Hær,
De titte ned over Jorden nu vist:
Dens Herlighed har de saa kjær.

De male kunstigt paa Skytæppeflor;
De forme flygtige Dunst.
Hvert herligt Billed, de saae paa Jord,
Dem lokker til gjøglende Kunst.

Fuldstolt de glædes ved Kunstlegens Held
Og Billedskabelsens Lyst:
Det største Bjerg og det høieste Fjeld
Dem kalder til jettevild Dyst.

Men nu er Freden og Hvilen forbi:
Skysletteverdnen forgåaer;
Blandt Luftgiganter med vild Phantasie
Sky cæmpernes Valplads opstaaer.

III.

Skykæmperne.

Hvorhen? i flyvende Kæmper,
Som over mit Hoved drog
Med myldrende Luftuhyrer
Paa Skycaravaners Tog!

I dynge Bjerge paa Bjerge
Med stolte Giganters Lyst;
I ride paa Mammuth-Rygbeen
Til Himmelborg-Stormens Dyst.

I vorde Drager og Hydrer;
Centaur og Cyclop paany
Sig skaber et flygtigt Legem
Af Luft-Elefanters Sky.

Urverdnens Thurser og Jetter
Gjenfødes i Uveirsdamp;
De drage mod Oldtidsguder
Paany til den store Kamp.

Fra Hav til Himmel opspiler
Uhyrernes Svælg sig brat;
Med Sole- og Maaneslugere
Omskabe de Dag til Nat.

Det gjælder Magten og Riget
Og Aandernes Herredom:
Skal Dyb eller Himmel seire,
Er Gaaden der kæmpes om.

Til Kampen Tordneren kommer:
Han ruller paa Skyens Karm;
Han slynger paa gamle Valplads
Lynhammeren ud med Harm.

Endnu med Vælde han seirer;
Hans Aand gjennem Verden foer.
Han farer i Nimbus-Straaler
Ned over den gamle Jord.

IV.

Nimbus.

Med Solkrands Tordenskyen
Nedfoer over dybe Dal.
Nedsteg til Jord en Guddom
Fra Skybjerg-Kæmpernes Val?

Det var en Guddomstjener,
En Høvding med himmelsk Magt.
Blandt Himmelkæmpers Hære
Han stod i Skyen paa Vagt.

Han farer gjennem Luften
Med Sværd i usynlig Haand;
I Legemverdners Brydning
Sig aabenbarer hans Aand.

Han hersker i Naturen,
Naar Qvæl-Dødens Aander flye.
Mens Verden staaer, han farer
Til Kamp i brændende Sky.

Hans Seiersraab er Torden;
Han knuser med Lynets Magt;
Han med Triumph nedstiger
I Nimbusstraalernes Pragt.

V.

Iris.

I Skyen Pagtens Bue hist staaer:
Endnu ei Himmel og Jord forgaaer.
Luftaanders Krig mellem Jord og Himmel
Er kun en Leg med hans Bæltestrimmel,
Den mægtige Universets Omsvæver,
Hvis Klædebon over Sole sig hæver.
Han seer de faldne Lysaanders Id;
Han seer de vilde Dæmoners Strid;

Han veier Kraften, der kom fraoven,
Med den, der fra Dybet steg forvoven.
Han seer den bævende Jord forneden
Og Aandens Stræben mod Evigheden.
Et Smiil udgaaer fra hans Guddomsøie;
Dets Afglands er Buens Pragt i det Høie.
Den spænder sig over Alverden ud
Som Guddomskjærligheds Sendebud;
Den staaer for Barnesjælenes Tro
Som Guddomstankernes Himmelbro;
Som Paradiisportens Rest i Naturen,
Den peger mod Himmel-Paradiismuren.

VI.

Paradiismuren.

Bag Aftenskyernes Bjerge
Der ligger et himmelsk Land;
Der Paradiset henbares
Engang fra Morgenens Strand.

Bag Skybjergmurenes Taarne
Der ligger en himmelsk Borg;
Den staaer i Paradiishaven;
Der boer ei Nag eller Sorg.

Men did kun Sjælene flyve,
Som seired i Verdens Kamp.
Did naaer ei Natmulmets Aander
I Uveirsskyernes Damp.

Naar faldne Lysaander rase
Og brydes i Stormes Brag,
Tilhylles Paradiismuren
Af Luftkamp-Hærenes Flag.

Men stiger Aanden i Kampen
Og luttres i Stridens Gny,
Den over Paradiismuren
Henflyer som Svaneduuns-Sky.

VII.

De befriede Lysalfers Svanesang.

Vær hilset igjen, vort lyse Hjem!
Vær hilset vort Fædreneland!
Vi sank tilbage, men længtes frem
I Drømmen paa Taagernes Strand.

Ret aldrig vi glemte Lysets Kyst:
Vi aned vor Herligheds Væld;
Vi savned Himlen ved Jordens Bryst
I Dal og ved kneisende Fjeld.

Lavt svæved vi over Taagers Eng,
Og over Forgangenheds Sø.
Vi slumred stille paa Skylagseng,
Vi drømte paa Luftsletters Ø.

Vi drømte om Kamp for Riget hist,
Om Strid mellem Himmel og Jord.
Vi vaagned midt i den Kamp tilsidst:
Paa flyvende Bjerge vi foer.

Som Skykæmpe-Ørne høit vi fløi,
Da blev vi til Svaner i Sky.
Nu over Paradiismurens Høi
Vi flyve til Englenes By.

Vort Legem er let, som Barnets Sind,
Forklaret det svæver fra Jord.
Med Svanesang i Guds Himmel ind
Vi flyve med Vinger af Flor.

Register

over Psalmerne og de religiøse Sange.

Side.

Bernhard Sev. Ingemanns

Samlede Skrifter.

Fjerde Afdelings

Ottende Bind.

(Romanzer, Sange og Eventyrdigte.)

Kjøbenhavn.

Forlagt af Universitetsboghandler C. A. Reitzel.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1845.

Samlede

Romanzer, Sange og Eventyrdigte

af

Bernhard Sev. Ingemann.

Ottende Bind.

(Blandede Digte fra 1832—1842. Digte fra 1842—1845.)

Kjøbenhavn.

Forlagt af Universitetsboghandler C. A. Reitzel.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1845.

Forerindring.

De blandede Digte (1832—1842), som udgjøre første Afsnit af dette Bind, udkom første Gang 1842 under Titel »Folkedandsviser og blandede Digte«. Hine smaa Sange i Folkepoesiens Charakteer med den vedføiede Bemærkning »om Folkesikkene«, ere her optagne under den almindelige Titel, og Samlingen er forøget med nogle samtidige lyriske Digte.

Digtene fra 1842—1845 ere for største Delen tilforn utrykte. Af Sangkredsen »Sjællands Kjøbstæder« have enkelte Sange været særskilt trykte til Benyttelse ved givne Leiligheder, og til nogle af dem er der componeret egne Melodier, af hvilke Gades til »Kjøge« er trykt. Hensigten med disse Sange har ikke været, at de skulde læses i Sammenhæng, som en afrundet historisk-poetisk Heelhed, men, om muligt, enkeltviis optages med Liv og Sympathie, fornemmelig af de Stæder selv, hvis locale Betydning, ved det særegne Forhold til det fælles historiske Folkeliv, de i en sammentrængt lyrisk Form skulle paapege. Først med den vakte Interesse for de Fortids-Erindringer, der nærmest knytte sig til de fleste af vore gamle Kjøbstæder og deres Omegn og selv til mange af vore Landsbyer — kunne slige Sange med et friskt Haab om Fremtiden tænkes at blive til virkelig levende Sange, der med den gjenvakte Stemning med Natur og Sandhed kunde gjenklinge ved nationale Byfester. Hvorvidt dette Formaal

vil opnaaes, beroer dog ikke paa Sangene selv alene, men ligesaameget paa de Melodier, der maatte føie sig til dem, og allermest paa den Bevidsthed af det historiske Liv, der maatte bære dem, og den Elasticitet i Kjøbstædslivets Sangbund, der maatte give dem Klang. Enten man nu vil ansee disse Sange for at svare til Ideen eller ikke, ville de dog i Tendentsen samstemme med vor Tids Betragtning af Folkeliv og Folkefrihed, naar ingen Stad i Landet agtes for saa liden og ubetydelig, at den jo af det fædrelandske Sind maa antages berettiget til Lod og Deel i det historiske Folkeliv, og selv med emanciperet Frihedsfølelse vil gjøre Fordring paa en anden poetisk Betydning end som philistrøst Materiale for den negative Poesies Lune og Vid.

Om den Cyclus af Digte, som jeg har kaldet „Kjærlighed og Politik", tillader jeg mig kun forud at erindre, at Lyriken her har valgt et Slags objectiv Form i de lyrisk fremtrædende Personligheder, saavelsom i de blot antydede Situationer og Stemninger. Idet Forfatteren følgelig stiller sig udenfor Kredsen af de fremstillede Collisioner, kan dette Digt ikke med Fuldstændighed besvare det mulige Spørgsmaal om hans subjective Anskuelse af Statsideens Tid og dens Forhold i Endelighedens Conflicter saavel til Konst og Poesie som til Livets Romantik og den aandelige Frihed, medens en Udvikling deraf vilde fordre en ganske anden Fremstillingsform.

Sorø i November 1845.

B. S. Ingemann.

Indhold.

Blandede Digte (1832—1842).

Folkedandsviser.

Side

Digte fra 1842—1845.

Side

Blandede Digte.

(1832—1842.)

Folkedandsviser.

Dandseviser ved Bryllupsgilder *).

I.

Faderens Dands med Bruden.

(Synges som Visen: „Hr. Peder kasted Runer over Spange“. De 3 sidste Linier i hvert Vers gjentages som Chor.)

Fra Kirken Brudeskaren drog med Glæde:
Ved Faders Haand skal Brud i Dandsen træde.
Til Tanker Toner føie
Sig mildt i Brudens Sind;
Hun staaer med Glands i Øie
Og Rosenglød paa Kind.
Favre Brud! dands nu Hædersgangen!
Moder seer din Dands til Søstersangen —
Favre Brud!

Paa Moders Arm du hopped, spæd og lille;
Nu dandser du med Fader, høi og stille.
Og Fader seer paa Datter:
Hans Æblebarn bortgik;

*) Om de Folkeskikke og folkelige Forestillinger, hvortil disse Gildeviser slutte sig, see S 13—20.

Dog Barnet seer han atter
I Brudens Barneblik.
Fader kjær! see, jeg er den Samme!
— Vidner Diets Glands og Kindens Flamme —
Fader kjær!

Saa lifligt klinger Brudepigesangen:
See! Moders Hjerte smelter rørt ved Klangen.
Og Fader seer paa Datter,
Han seer til Moder hen:
Som Brud du dandser atter;
Vort Liv er ungt igjen.
Moder kjær! Livet er det samme!
Aldrig falder Æble langt fra Stamme —
Moder kjær!

I Faderøiet Sjælestraaler male
Hvad Hjertets stille Tanker lønligt tale.
Han seer med Fryd tilbage;
Han seer med Glæde frem:
Han øiner lyse Dage
I Barnets nye Hjem.
„Datter kjær!“ — sang det i hans Indre —
„Følg din Brudgom! elsk dog os ei mindre!
Datter kjær!“

Til favrest Dands nu alle Giger spille:
Til Brudgom fører Fader Bruden stille.
Han seer paa sine Kjære
Med Faderøiets Bøn:
Kjær Datter, gjør os Ære!
Vær god mod Barnet, Søn!

Haand i Haand samlet blev de Kjære —
Saa skal kjærlig Troskab samlet være
Haand i Haand!

II.

Brudgommens Dands med Bruden.

(Til Folkevisetonen: „Og hør, du liden Baadsmand!“ kan synges som Vexelsang af Piger og Karle, med Omqvædet og sidste Vers som fælles Chor.)

Karlene.

Der gik en Svend i Skoven. Der sad en Fugl, saa skjøn;
Og Fuglen sang hvad Svenden kun tænkte iløn.
Hvad Fugl sang i Skov — hvad Fugl sang i Skov — blev Sandhed.

Pigerne.

Der gik en Mø i Lunden. Smaafuglen sang paa Qvist:
„Han kommer, som du venter: jeg veed det fuldvist.“
Hvad Fugl sang i Lund :,: — blev Sandhed.

Karlene.

Og Svenden saae til Fuglen: hvad var det dog du sang?
Net aldrig Fugleqviddren saa lifligt mig klang.
Hvad Fugl sang i Skov :,: — blev Sandhed.

Pigerne.

Og Pigen saae til Fuglen: hvad qviddrer du vel om?
Jeg venter jo slet Ingen — om ogsaa han kom.
Hvad Fugl sang paa Qvist :,: — blev Sandhed.

Karlene.

Der sad en Fugl paa Taget. Saa lystelig han sang:
„Her bliver Bryllupsgilde med lifligste Klang!“
Hvad Fugl sang paa Tag :,: — blev Sandhed.

Pigerne.

Vi Piger spurgte Fuglen: hvor veed du det saa vist?
„Det drømte jeg, da stille jeg slumred paa Qvist.“
Hvad Smaafugl har drømt :,: — blev Sandhed.

Karlene.

Vi Karle spurgte Fuglen: hvor veed du det saa grant?
„Det hørte jeg og saae jeg, der Drømmen forsvandt.“
Hvad Fugl saae paa Qvist :,: — var Sandhed.

Pigerne.

Hvad drømte Fugl paa Qvisten? — „Det Ingen jeg betroer;
Men aldrig klang i Lunden saa kjærlige Ord.“
Hvad Smaafugl har drømt :,: — var Sandhed.

Karlene.

Hvad hørte og hvad saae du? — „Det glæded Fugle smaa;
Guds Engle vilde glædes, ifald de det saae.“
Hvad Fugl saae paa Qvist :,: — var Sandhed.

Alle.

Smaafugl fløi over Taget; han fløi i Verden ud.
Nu dandser her en Brudgom saa glad med sin Brud.
Hvad Fugl sang paa Tag :,: — blev Sandhed.

III.

Pigernes Dands med Bruden.

(Til Folkevisetonen: „Jeg lagde mit Hoved til Elverhøi“, synges af Pigerne, med Omqvædet af Mænd og Karle.)

Der flyver en Due blandt Piger smaa;
Hende bar vi saa gjerne paa Hænder.
Helst Eventyr favre hører hun paa:
Hun alle vore Viser kjender.
— Lifligt gaaer Pigernes Dands!

Hvi flagrer vor Due som Stork i Høst?
Vil hun flyve til fremmede Lande?
Hun lytter til Drømmetoner med Lyst
Om Elverkongens gyldne Strande.
— Lifligt gaaer Pigernes Dands!

Vor Due sig voved til Elverhøi,
Og til Vingeslag lytted hun bange.
En Ungersvend ud i Falkeham fløi,
Og Duen blev hans kjære Fange.
— Lifligt gaaer Pigernes Dands!

See! Duen er bleven en Brud saa skjøn;
Nu hun dandser til Fidelens Strænge.
Til Landet, hvorom hun drømte iløn,
Hun dandser over grønne Enge.
— Lifligt gaaer Pigernes Dands!

Glad flyver vor Due til Bondens Hjem,
Som en Kongesøn blev hendes Mage;
Men tro har hun alle Kjære i Gjem:
Os elsker hun dog alle Dage.
— Lifligt gaaer Pigernes Dands!

Fra Fader og Moder vil Bruden bort;
Alt som Fuglen hun samled til Rede.
Til dem, vi har kjær, er Veien fuldkort:
Om Venner skal hun aldrig lede.
— Lifligt gaaer Pigernes Dands!

Af Pigernes Lag vi dandse dig ud,
Du, som leged saa smukt blandt os Unge!

Vor Due! du blev en elskelig Brud —
Saa glade vi din Brudesang sjunge.
— Lifligt gik Pigernes Dands!

IV.

Konernes Dands med Bruden.

(Synges som Visen: „Der gaaer Dands i Borgegaard"; første Linie gjentages af Choret, der ligeledes synger Omqvædet med.)

Brud gik ind i ringe Vraa :,:
Lavt Brudehuset stod, og dets Tag var Straa;
— Men i Brudens Haand var et Guldæble givet.

Trofast Viv i Hytten sad. :,:
Hun syede Huer smaa, og hun sang saa glad:
— Alt i Barnets Haand blev et Guldæble givet.

Englen ind ad Døren saae: :,:
Saa deiligt som et Slot blev din lille Vraa.
— Gjem Guldæblet vel, Englen gav dig paa Vuggen!

Englen saae ad Døren ind. :,:
Der laae et lille Barn med en Rosenkind,
— Og i Barnets Haand glimted Guldæbleglandsen.

Englen smiled mild og god: :,:
See! jeg den Engel var, ved din Vugge stod.
— I hver Barnehaand jeg et Guldæble gjemmer.

Lille Barn bliv from og tro! :,:
Selv holder du i Haanden din Lykke fra.
— Gjem Guldæblet, Barn! Englen gav dig paa Vuggen!

— Brud i Hustrulag dands ind! :,:
Vi see det paa dit Blik og din Rosenkind:
— Et Guldæble, Brud! har du lønlig i Haanden.

Moder ved din Vugge sad. :,:
Hun skimted i din Haand hvad du gjemte glad.
— Gjem Guldæblet, Barn! Englen gav dig paa Vuggen!

Favre Brud, saa from og tro! :,:
End gjemmer du i Haanden din Lykke fro.
— Hold Guldæblet fast, Englen gav dig paa Vuggen!

V.

Ungkarlenes Dands med Brudgommen.

(Synges som Visen: „Hr. Tønne han rider af Alsø ud". Mænd og Qvinder synge Omqvædet med.)

Saa lystelig dandser hver Ungersvend
Alt mens han er frank og fri:
Spanker han først blandt stadige Mænd;
Saa er den Lyst forbi.
— Lettest gaaer Ungkarlsdandsen!

Som Fuglene flyve vi rask afsted.
Vi svinge hvem helst vi vil.
Alle Smaapiger skjemte vi med;
Ingen seer skjævt dertil.
— Raskest gaaer Ungkarlsdandsen!

Her flyver en Brudgom i Ungkarlslag;
Men det gjør han aldrig meer:

Sneglen med Huus og Hjem paa sin Bag
Spag sig blandt Fugle teer.
— Raskest gaaer Ungkarlsdandsen!

Spring lystelig, Ungkarl, for sidste Gang!
Imorgen er det forbi:
Ægtemandsvisens lifligste Klang
Er der ei Fiirspring i.
— Lystigst gaaer Ungkarlsdandsen!

Af Ungkarlslauget vi dandse ud
En Brudgom, saa rask og net.
Havde han ei saa vakker en Brud,
Sprang han vist ei saa let.
— Raskest gaaer Ungkarlsdandsen!

Af Ungkarlslauget herud! herud!
Til Flugten du har stor Hast.
Havde du ei saa vakker en Brud,
Holdt vi dig gjerne fast.
— Raskest gaaer Ungkarlsdandsen!

VI.

Mændenes Dands med Brudgommen.

(Til Kæmpevisetonen: „De vare syv og syvsindstyve", synges af Mandsstemmer. Omqvædet er almindeligt Chor.)

Nu runger Gulv ved Bryllupsgilde:
Op, hver Mand i Bondens Gaard!
Med Hat i Haand og med Hæl i Gulv
En Ungersvend blandt os staaer.
— Med danske Mænd i Lag skal raske Brudgom dandse med Ære

Vær hilset, Ungersvend, med Gammen!
Sving din Hat med freidigt Sind!
Med Lyst vi dandse saa brav en Karl
I Ægtemandslauget ind.
— Med danske Mænd i Lag den raske Brudgom dandser
med Ære!

Som hjemløs Fugl i øde Skove
Eenlig Svend gaaer ind og ud:
I Verden er han en fremmed Gjest
Til hjem han har ført sin Brud.
— Med danske Mænd i Lag den raske Brudgom dandser
med Glæde!

Saa mange Huse smaa der ryge
For i ringest Hjem er Ro.
Ret aldrig er der saa liden Fugl,
Han søger jo egen Bo.
— Med danske Mænd i Lag den raske Brudgom dandser
med Glæde!

Til egen Bo gaaer Ungersvenden;
Egen Arne Guld er værd.
I Hjemmet blev han dog lidet fro
Foruden sin Hjertenskjær.
— Med danske Mænd i Lag den raske Brudgom dandser
med Glæde!

Ei bedre Læs til Gaard du ager,
End en liflig Vennevív:
Gaaer Hjertenskjær i din Abildgaard,
Faae alle smaa Blomster Liv.
— Med danske Mænd i Lag den raske Brudgom dandser
med Glæde!

Hjemfør din Ægteviv med Gammen!
Vær en Mand blandt gjæve Mænd!
Til ægte Liv i den ægte Stand
Dands freidig, du brave Svend!
— Med danske Mænd i Lag den raske Brudgom dandser med Ære!

Dandsevise ved Barselgilde.

Gudmoders Dands med Barnet.

(Synges som Hr. Olafs Kæmpevise.)

Tag nu vor lille Christen i Favn!
Nu har han iblandt os velsignet Navn.
— Frem Gudmoder træder med Barnet paa Armen!

Nu synge Guds Engle i Barnets Sind,
Og nu skal det dandses i Livet ind.
— See! Gudmoder træder i Dandsen med Barnet!

Først dandse vi Barnet ind heelt fro,
Hvor Børneparadiis-Roserne groe.
— Nu Gudmoder dandser med Barnet paa Armen!

Saa dandse vi Barnet ind fuldtrøst,
Hvor Alt, hvad der slumrer i Sjælen, faaer Røst.
— See! Gudmoder dandser med Barnet paa Armen!

Paa Roser kan Dandsen ei hver Dag gaae;
Dog lettest gaaer Dandsen, mens vi er smaa.
— Glad Gudmoder dandser med Barnet paa Armen!

I Verden gaaer Dandsen alt som hun maa —
Vorherre dog sørger for Store og Smaa.
— Glad Gudmoder dandser med Barnet paa Armen!

I Verden skal favrest Roserne groe,
Naar Barnet dandser med Bryllupsskoe.
— Glad Gudmoder dandser med Barnet paa Armen!

Af eet Laug ud, i et andet ind
Gid Barnet dandse med freidigt Sind!
— Nu Gudmoder svinger med Barnet paa Armen!

Gaaer Dandsen i Verden op eller ned,
Gud give dog Barnehjertet sin Fred!
— See! Gudmoder dandser med Barnet paa Armen!

Og naar det er ude med Dandsen paa Jord,
Gid Barnet hjemdandse i Englenes Spor!
— Nu Gudmoder træder af Dandsen med Barnet!

Tillægsbemærkning.

Om Folkeskikkene.

Den gamle smukke Skik at forene Sang med Dands ved Folkets Festligheder har vel længst vedligeholdt sig i de

danske Provindser ved Sommeriby-Festerne. Hos Færøboerne har Dands til Sang, som bekjendt, bevaret sig gjennem Aarhundreder indtil vore Dage i nøie Forbindelse med den gamle Folkepoesie. Muligen kunde Sangen atter komme til at ledsage Folkedandsen, naar — ved Folkesangens Gjenoplivelse i vor Tid — ogsaa nye Viser knyttede sig til de endnu bevarede Folkeskikke og tildeels med de gamle folkelige Toner kunde tiltale Sindet ved at opfatte den Stemningens og Følelsens Poesie, der i hine bevarede Skikke endnu saa umiskjendelig afpræger sig.

Ved Bryllupsgilder i det sydvestlige Sjælland er Skikken saaledes: Ved Indbydelsen siges til Gjesterne, at de indbydes til „at blive saalænge deres gode Villie tilsiger dem det". Bryllupsgjesterne modtages i Brudehuset med Musik (gjerne Klarinetspil). Fra Brudehuset til Kirken er Veien bestrøet med Blomster eller Vintergrønt, og Kirken er pyntet med Grønt. Til Kirken drager Brudeskaren i følgende Orden: foran gaaer et Par smaa Brudepiger; derpaa kommer Bruden, ledsaget af de voxne Brudepiger, parviis og gjerne saaledes, at det første Par holder sig tæt til hende, men dog lader hende være lidt foran og ligesom fremskyder hende med deres Skuldre, formodentlig en Levning af den i de fleste Nationers Barndom saa almindelige Skik, at Bruden ligesom skal nødes til at træde over i Ægtestanden. Naar Bruden ikke er Enke og hendes Pigerygte har været uplettet, bærer hun tilligemed alle Brudepigerne bart Haar, adskilt i Panden og opsat med Fletninger, samt prydet med det glimrende saakaldte Lokketøi eller Flættetøi i Nakken, hvorfra en Mængde mest rosenrøde Silkebaand, blandede med enkelte grønne og blommede, falde ned over Ryg og Skuldre. Brudens Dragt er hos velhavende Bønder en sort Kjortel, med en bred ægte Guldsnor om Livet, og et hvidt klart Forklæde. Nærmest efter Bruden og Brude-

pigerne komme to „Brudekoner“ i sorte Klæder, med Guldsnore om Huen og Livet, og efter dem alle de andre Koner og Piger. Efter Brudens Tog kommer Brudgommens. Han gaaer ene i Spidsen med sine to Forlovere (Brudemænd) ved Siden, der dog holde sig lidt tilbage. Derefter følge alle de andre Mænd og Karle parviis. Fra Kirken iagttages samme Orden.

Ved Middagsbordet i Brudehuset sidde Brud og Brudgom „til Høibords“ for den øverste Ende af et særskilt Bord, hvorved foruden dem i Reglen kun de egentlige Brudepiger og de to „Brudekoner“ tage Plads. De andre Koner og Piger sidde med Mændene og Karlene ved et andet Bord. Brudens Forældre opvarte Brudeparret og Gjesterne. (Ved 2den Dags Bryllup opvarte Brud og Brudgom.) Under Maaltidet musiceres der af Spillemændene. Efter Middagsbordet fremtræder Spillemanden med sin Spillemands-Tallerken og beder Gjesterne „komme igjen imorgen og møde i deres Sæde igjen“. Naar efter Bordet Dandsen skal begynde, indledes den med en maaskee i sin Oprindelse mimisk Charakteerdands, der, i al sin naturlige Konstløshed og Simpelhed i sin ubevidste Idee synes at betegne Stemningen og den blandede Følelse af Glæde i Forældrenes Hjerter, idet de med Glæde over Datterens Lykke og nye Liv dog maae forudføle Savnet af et kjært Barn i det gamle Hjem, medens Erindringerne om deres egen Ungdom og første ægteskabelige Lykke ligesom svæver dem levende forbi i Skikkelsen af det nu til Brud forvandlede Barn. Faderen tager nemlig allerførst Bruden op til en langsom og sagtfærdig Dands, som han ender med at føre hende hen til Brudgommen og lægge hendes Haand i hans, sædvanlig med de Ord: „her overgiver jeg dig min Datter. Gid hun maa blive dig ligesaa god Kone, som hun har været mig Barn!“ Derpaa dandser Brudgommen ene med Bruden, og denne

Dands kan vel i sin Idee betragtes som Folkedands-Poesiens Udtryk af Brudeparrets Kjærlighedslykke til Tonerne af deres Livs Romanze. — Det er en ældgammel, men evig ung folkepoetisk Forestilling, at hvad der hemmeligst foregaaer i det bevægede Sind synes en venlig Natur og fornemmelig den anelsesfulde Fuglenatur at have Medfølelse for, ligesom ogsaa Lidenskaben og den poetiske Stemning synes i alle Naturrøster og især i Fuglenes Sange at høre Toner, der paa en Maade udtale den endnu kun halvbevidste Følelse eller Tanke. Dette see vi allerede i Eddasangene om Sigurd Fafnersbane, hvori hemmelighedsfulde Svalesange udtale hans egne lønligste Tanker og betegne saavel hans tilkommende Bedrifter, som hans Kjærligheds-Eventyr. Hvad man gjetter eller har Nys om, derom siger man ogsaa i daglig Tale at have hørt „en lille Fugl synge.“ Til disse Forestillinger slutter sig her Pigernes og Ungkarlenes Vexelsang til Brudeparrets Dands.

Først naar denne Dands er endt, begynde de almindelige Gildedandse, som sluttes med fire symbolske Dandse, hvori Brud og Brudgom særskilt tage Deel og som betegne de Livsstaders Særegenheder, hvorigjennem Brud og Brudgom nu vandre, ved Overgangen fra det frie muntre Ungdomsliv til Huusmoderens og Huusfaderens alvorlige Kreds eller Lag. Først dandse nemlig Pigerne Bruden „ud af Pigelauget“, som det kaldes. Denne smukke Nationaldands er bleven optagen i Konstdandsen i Galleottis Ballet: „Badskerpigerne og Kjedelflikkerne“. Den udføres af Pigerne alene, dog med en Karl (Brudefører) i Spidsen, der holder et Lommetørklæde, i hvis anden Ende Bruden holder, og paa samme Maade dannes den hele Række, der med mange Svingninger fører Bruden i Kredse under de Dandsendes Arme gjennem hele Brudehuset og ind i flere Bøndergaarde, hvor Dandsen fortsættes, og endelig tilbage til Brudehuset. Derpaa dandse Konerne Bru-

den „ind i Konelauget,“ hvorpaa Ungkarlene dandse Brudgommen „ud af Ungkarlslauget“. Ved denne Dands eller Leg, hvorved det som oftest gaaer noget larmende til, spilles en af Landsbyspillemændene bekjendt Dandsemusik, under hvilken Karlene gjerne synge eller tilraabe Brudgommen:

„Den, du har været,
Bli'er du aldrig meer.“

I denne Skik har paa en Maade hiin gamle Sædvane bevaret sig, at ledsage Dandsen med Sange eller Ord, der have Hensyn til Dandsens Betydning. Tilsidst dandse Ægtemændene Brudgommen „ind i Ægtemandslauget“ *).

Beskuelsen af Livet, som en Drøm, tilhører Ungdommen i en vis Periode og har med hele Drømmelivet sin uomtvistelige Poesie og Berettigelse, hvad der end fra det practiskborgerlige Standpunkt kan indvendes derimod. I vor Folkepoesie fremtræder ofte Anskuelsen af Kjærlighedslivet som et skjønt betydningsfuldt Eventyr, hvormed undertiden en Forvandling er forbunden, ligesom paa en Maade en heel ny og eventyrlig Trylleverden virkelig oplukker sig for den lykkelige Kjærligheds Blik og en aandelig Forvandling kan siges at foregaae i den Elskendes Sind. Denne Forvandling fremstiller Folkepoesien ofte som Befrielse fra en dæmonisk Fortryllelse ved Kjærlig-

*) Hvert Laug, Piger, Karle, Mænd og Koner, opraabes særskilt til Skaalerne. Naar Skaalen er drukket, gaaer man til „Ovelsnadverbordet“. Paa Brudebordet staaer der foruden de andre Lys to store Vorlys (Brudelysene) øverst ved Enden, prydede med kruset Papir og røde Silkebaand med Sløife, eet for Bruden og eet for Brudgommen. Det, der først brænder ud, antages derved at tilkjendegive, at Den, for hvem det staaer, skal døe først. Den, der ved Bordet tager den første Skeefuld og først kommer i Seng, menes at skulle blive den Regjerende.

hedens større og mægtigere Magie. Uden at en slig Betydning kan siges med Klarhed at være udtraadt i Folkets Bevidsthed, aabenbarer den sig dog naivt og poetisk i alle Folkesangene om slige Forvandlinger, og til denne folkelige Anskuelse har jeg knyttet „Pigernes Dands med Bruden".

I Sangen til „Konernes Dands med Bruden" har jeg benyttet et Symbol, der ligeledes tilhører Folket, nemlig det for sædvanlige Øine „usynlige Guldæble", der gives ethvert Barn i Haanden og som det gjælder om at holde fast paa i Verden. Poesien i denne Folkeopfindelse har bevaret sig i en Leg mellem Forældre og Børn, som i Thieles „danske Folkesagn" ogsaa omtales (IV Samling p. 184). Legen kaldes „Gjemme gjemme Guldæble!" eller: „Grave grave Guldæble!" og bestaaer i, at Faderen eller Moderen tager Barnets Haand og gjemmer eller ligesom nedgraver eller leder „(graver med Fingeren) efter det Guldæble, Barnet efter hiin smukke Almuefiction skal have i Haanden." Den Barneramse, som derved bruges, anføres hos Thiele, der ogsaa henviser til Sagnet om Peter Schumacher (Griffenfeldt), som, da han i sit 4de Aar blev baaren til Skolen, skal være bleven standset af en Spaaqvinde, der betragtede Barnet nøie og saae et Guldæble i Drengens Haand, hvilket hun bad ham see vel til at han ikke lod falde (Danske Folkesagn IV Samling p. 86—87). Forestillingen om det usynlige Guldæble i Barnehaanden, som Livets og Lykkens herligste Gave, erindrer ikke blot om Hesperidernes gyldne Æbler og Iduns æblerne i den nordiske Mythe, men tillige om de gunstige Nornegaver til de nyfødte Børn, hvilke Gaver dog altid ledsages af en betingende Indskrænkning, ligesom der fortælles om Fee-Aabenbarelserne ved Børnenes Vugge i vore Middelalders-Eventyr. Overført i en dybere christelig Symbolik og knyttet til Tanken om det paradisiske Livstræes gyldne Frugter, i Forbindelse med

den bibelske Forestilling om Børnenes Engle, som staae for Guds Aasyn, har hiint Guldæble, som den sande indre Lykkes Symbol, en saa skjøn og sand Betydning, at det synes mig ligesaalidt at burde savnes ved Bryllupsfesten, som det gyldne Rigsæble ved Kroningsfesten.

Til hiin Leg har jeg engang sat følgende lille Sang:

Guldæblelegen.

Grave, grave Guldæble!
Hvor skal vi Guldæblet finde?
I Barnets Haand, i den lille Haand —
See! der blinker Guldæblet inde.
Ved Barnets Vugge en Jomfru stod —
Den Jomfru var en Engel deilig og god:
Gyldne Æbler hun bar paa Haand —
Hvert Barn hun giver et Æble i Haand —
See Guldæblet blinker derinde.

Gjemme, gjemme Guldæble!
Lad Guldæblet ei borttrille!
Gjem hvad du har i din lille Haand!
Pas vel paa Skatten, du Lille!
Det Barn, som gjemmer Guldæblet tro,
Sin Lykke bærer i Haanden fro.
Og om du aldrig det Æble saae,
Du kan dog med det i Haanden gaae.
Af Barnets Haand — af den voxne Haand
Lad aldrig Guldæblet trille!

I Ungkarlenes Sang for Brudgommen, naar de dandse ham ud af deres muntre Lag, synes mig lidt ungdommeligt Letsind og Overmod at høre hjemme, forbundet med godmo-

dig og trohjertig Glæde. Den mandige alvorlige Livsanskuelse, med Kjærligheden til Hjemmet og det hyggelige Familieliv, hvorom man har adskillige gamle folkelige Ordsprog, synes mig derimod rigtigst at betegne Charakteren i „Mændenes Sang til Brudgommen“, idet de sædvanlig slutte Bryllupsgildet med at dandse ham ind i deres „Lag“. Naar Bryllupsgjesterne forlade Brudehuset, blæses der i Klarinet for hver Gjest, som gaaer, ligesom ved Modtagelsen.

Til den ved Barselgilder brugelige Folkeskik, at Gudmoderen dandser med Barnet paa Armen, er den sidste her meddeelte Folkedandsvise knyttet.

Brahmanen og Hindusfyrsten.

I.

I fjeldkrandst Dal ved Himalaias Fod,
Ved længst berømte Bampans Ruiner,
Hos mødig Elephant dens Rytter stod.

Hans Fyrstekaftan glødede af Rubiner;
I Helteøiet Sjælens Diamant
Gjød Stjernelys til Natten i hans Miner.

Han saae, hvor Maanens blege Lys oprandt,
Urverdnens Grav for Mammuthslægt og Drage,
Hvor Fjeldpagoders Oldtidsstad forsvandt.

Beundringsværdig Rest end stod tilbage:
I Fjeldets Tempelgrotter hugne ud,
Stod Kæmpeguder fra henfarne Dage.

Treformet seer han her Naturens Gud,
Som skaber og opholder, men dog knuser
Med Livets og Nødvendighedens Bud *).

Her løndomsfuld en hellig Luftning suser:
Det hvisker om Alverdens Liv og Død;
Og fredløst Tankeoceanet bruser.

Til planløs Undergang ham synes fød
Naturen selv med alle Slægters Sjæle:
Sit største Værk her Tiden sønderbrød.

Her, hvor de tusind Pilegrimme knæle,
Han seer kun Rædsel i sin Guds Symbol,
Og i Ruiner Aandens Eftermæle.

Han stirrer op mod Stjernehimlens Pol:
Mod vildtoprørte Bryst han knuger Haanden
Og spørger: „hvad er Idræt under Sol?

„I Livets Røst jeg hører Dødens Vaanden;
Hvor Verdens Ophav og Opholder staaer,
Dens Ødelægger sønderriver Aanden.

„Til Brahmas Skabning Vischnus Omhu naaer;
Men Schivas Skygge over Guden falder,
Og Mørkheds Aand igjennem Lyset gaaer.

*) Brahma, Vischnu og Schiva, den skabende, opholdende og, som man har troet, ødelæggende Gud i en Trehed (Trimurti).

„Trimurtis store Aand hver Sjæl paakalder;
Men Slangen hvisler selv i Gudens Haand,
Og Schivas Pryd er hule Dødningskaller“ *).

„Forfærder dig Nødvendighedens Baand?“
— En Stemme toner, dyb og klar og rolig —
„Opløft dig fra Naturen til dens Aand!“

Og see! ved Fjeldets Eneboerbolig
En iisgraa Olding staaer i Maanens Glands
Og læner sig til Gudens Fod fortrolig.

Opløftet Blik er uden jordisk Sands:
Han synes sammengroet med Klippemuren,
Omsnoet af Tempelnischens Vedbendkrands.

Med Tankedybets Ro i Pandefuren,
Med Nattens Luftning i det hvide Haar,
Hans Legem synes Eet med Fjeldnaturen.

Men Aandens Verden opladt for ham staaer:
Den tvende Gange Fødte blev beskjæret
Beskuelsens og Underkraftens Kaar **).

---

*) Slangens Billede og et Armbaand af Dødningehoveder, det Ondes og Dødens Symboler, der kun for en høiere Anskuelse blive den evige Befriers Seierstegn, høre til den formeentlig ødelæggende Guddomspersons Attributer, der i Forening med Livets og Opholdelsens Princip danner den indiske Treenighed (Trimurti).

**) Brahmanens Sjæl har, ifølge den indiske Lære om Sjælevandringen, giennemgaaet Prøvevandringen gjennem den lavere Naturs Organisationer og er anden Gang Menneske. Bli

Ved fromme Pilgrimshænder kun ernæret,
For Verden død, han seer i Himlen ind,
Af ingen jordisk Attraa meer besværet.

Vidunderlig i gudhensunkne Sind
Een Tanke kun, een Følelse sig rører,
Den hviler i hver Fure paa hans Kind.

Den evige uskabte Aand tilhører
Hans Grandskersjæl udeelt; med Villiens Magt
Uendeligheds Løndom han afslører.

Han har sig Mørkets Afgrund underlagt;
Fra Skinnets Liv og Sandse-Illusionen
Gjenfødte Aand udsvang sig med Foragt.

Omstraalet af Udødeligheds-Kronen,
Ved sidste Sjælevandrings-Maal hensat,
Han peger stolt mod Sandhedsregionen.

„Erkjend din Sjæl!“ — han raaber — „hæv dens Skat!
Adskil den fra Naturen uden Klage!
Og du skal gjennemskue Brahmas Nat.

„Fly, Vandresjæl, fly evig Vandrings Plage!
Erkjend dig! og du kommer ei igjen —
Adskil dig! og du kommer ei tilbage.“

---

han undgaae en ny Sjælevandrings Plage efter sin anden Død, som Menneske, maa det skee ved Sjælens fuldkomne Adskillelse fra al Sandselighed og ved reen Intuition af Guddommen, hvorved han tillige opnaaer overnaturlige Kræfter.

Paa Nattens Luftning suser Ordet hen;
Men kold det gjennemisner Orknens Rytter;
„Nei!“ — raaber han — „min Sjæl er Livets Ven.

„Bedriftens Søn ei med Brahmanen bytter:
Min Sjæl sig fjerner ei fra sin Natur —
Jeg fødtes til de Levendes Beskytter.

„Din høie Viisdomsfrugt er mig for suur;
Jeg gruer for den Salighed, du nyder,
Som døde Viisdomssteen i Templets Muur.

„I Verdenslivet sig min Sjæl udgyder;
Bedriftens Krone var mig Livets Skat.
I Daad min Aand med Guders sammenflyder.

„Men see! jeg grunded fredløs Dag og Nat
Paa Gaaden, som jeg aldrig gjennemtrænger:
Hvi blev saa karrig Livets Maal mig sat?

„Paa usel Stilk hver gylden Livsfrugt hænger:
Før den er modnet, raadner den paa Jord;
Hvi lyser selv den Størstes Liv ei længer?

„Jeg tørster efter Idræt, høi og stor:
Min Aand vil løfte mig til Rang med Guder;
Og dog vil Tiden slette ud mit Spor.

„Kun Undergang — kun Glemsel mig bebuder
Det største Mindesmærke, Verden saae:
Paa Eftermælets Gruus Dødsuglen tuder.

„Din Underkraft, Brahman, jeg stoled paa:
Jeg red igjennem Ørkner til din Bolig;
Her vilde jeg Naturens Aand forstaae.

„Dig troede jeg med Livets Liv fortrolig;
Her søgte jeg Udødeligheds Vei
I Oldtidshelligdommen, stor og rolig.

„Men nu jeg seer det: aldrig finder jeg
Den Viismand, som mig aabner Livets Kilde:
Dens rige Flammevæld du kjender ei.

„Fra Livets Strøm du vil dens Slægt forvilde;
Tilintetgjøre kan du Jordens Glands,
Opløse Aanden og dens Kræfter spilde.

„Din Røst henveirer Daad og Ærens Krands;
Din Fromhed dræber, syg, hver Frihedstanke
Og lammer Sjælens Vinger med dens Sands.

„Før maa min Sjæl, fordømt, tilbagevanke
Igjennem Skorpion og Tigerkat,
Før jeg, som du — paa Himlens Dør vil banke.

„Sund, vil jeg gribe Livets gyldne Skat;
Jeg nøies vil med denne Verdens Gave —
Kun Dag til Daad! og — sildig, sildig Nat!

„Er den foragtede Natur din Slave,
Kan dine Bønner standse Schivas Haand,
Naar den udpeger Dødeliges Grave —

„Ha! løs mig da fra min Begrændsnings Baand!
Redbed mig Antilopens Liv og Sandser
Og Løvens Kraft og Fjeldnaturens Aand!

„See! Guders Haab paa Jorden mig ombandser
Lad her mig gribe hvad min Sjæl attraaer,
Hvor Himmelringen Jord og Hav omkrandser!

„Og see! min Villie som Orkan udgaaer:
Af Bjerge reiser jeg mit Eftermæle —
Og fast som Himalaias Grund det staaer.

„Kun Liv og Kraften, som behersker Sjæle!
Og selv jeg føler mægtig i mit Bryst
Den Guddom, hvorfor Jordens Slægt skal knæle." —

— — „Du er bønhørt!" afbryder ham en Røst
Som fra Naturens Dyb og Verdensgraven,
Og Rædsel blander sig med sælsom Lyst.

Taus blegner Kraftens Søn ved Undergaven:
Den kom som fra et Guddomsbryst af Steen;
Men aaben staaer ham Verdens-Tryllehaven.

Hver Livets Ildstrøm samler sig i een,
Og vældig, som et Ocean af Luer,
Livskraften gjennemstrømmer Marv og Been.

Han bort sig vender fra de knuste Buer
I Fjeldpagoders Pyramideværk,
Og stolt med Ørnens Blik han trindt sig skuer.

Han føler sig som Leoparden stærk;
Som Ørknens Løve og som Bjergets Tiger,
Han trænger ei til Sværd og Pantsersærk.

Som løsladt Storm mod store Maal han higer;
Han farer Ørknens vilde Dyr forbi.
Schakalen hyler og hans Blik undviger.

Paa Ganges Bred ved Krokodillens Sti
Hans Herskerblik forfærder Floduhyret:
En Verdens Kræfter synes skjult deri.

Selv Brahmas Folk ham lyder blindt som Dyret;
Han troer sig ene i Naturen fri,
Kun af sin Villies Skjæbneguddom styret.

II.

For Gudens Blik, for hvem de Fromme knæle,
Aarhundredsdagen flygter som et Blink
Med trende Slægters Millioner Sjæle.

Hvor med Gazellens Ildblik, ungdomsflink,
Hiin Fyrsteyngling Elephanten standsed,
Thronbaaren hviler paa en Oldings Vink.

Det er hiin Helt, hvem Guders Haab omdandsed,
Som vilde gribe Livets gyldne Skat
Saavidt som Himlen Jord og Hav omkrandsed.

Han atter staaer i stjerneklare Nat
Ved Guders Hal blandt Banyans Ruiner.
Hans Haar er iisgraat, Ørneblikket mat.

Han over døde Slægters Grav fremtriner.
Stormogulskronen luer i hans Haar;
Men Dødens Skygge bæver i hans Miner.

Ved Eremittens Klippegrav han staaer;
Fjernt knæle tause de forbanste Slaver.
Tre Gange Østens Drot om Graven gaaer.

„Siig, har du Røst, du Mand med Livets Gaver!
Nævn mig den Sjæl, hvem Livet ei bedrog!
Nævn mig den Storhed, Jorden ei begraver!

„See! jeg har brugt Livsskatten, jeg modtog;
Som Himalaia staaer mit Eftermæle!
Mit Navn jeg dybt i Verdens Grundsteen slog.

„Og dog maa Intethedens Tanke qvæle
Den største Drot paa Østens Herskerstol,
Tilbedt af trende Slægters Slavesjæle.

„See! man har nævnt mig Orientens Sol;
Min Høiheds Stjerne lyste i det Fjerne,
Og Rygtet bar min Priis fra Pol til Pol.

„Men see! imorgen vil min Sol udslukkes;
Kan da min Sjæl sit Eftermæle see,
Naar Gruben over dette Hoved lukkes?

„Tal, hvis du lever, Aand! forhaan mig, lee!
Bespot mig i min Død! men ti kun ikke!
Raab over mig et tusindfoldigt Vee!

„Nødvendighedens Skaal jeg vil uddrikke:
For bitter er mig ingen Livets Frugt —
Lad tusind Skorpioners Braad mig stikke!

„Men siig kun, aabnes Øiet, som er lukt?
Og røres atter Haanden, som er lammet?
Og lyser atter Flammen, som er slukt?

„Eet Ord kun, før mit Livslys er udflammet!
Eet Blink kun af dit Liv bag Sandsens Grav!
Eet Glimt kun af det Lys, du har annammet!"

Da hvisker det som fra et bundløst Hav:
„En Guddom raner ei hvad han har givet;
Uendelig er Gaven, Brahma gav."

Men dybt med Suk det suser som fra Sivet:
„Min Sjæl vildfoer som din — her vifter den:
Uendeligt er Livets Maal som Livet.

„Ydmyg din Sjæl! smelt først som Draabe hen!
Elsk, Vandresjæl, elsk selv din Vandrings Plage!
Ydmyg dig! — og du kommer ei tilbage:
Hengiv dig! — og du kommer ei igjen."

Kong Frederik den Fjerde.

I.

Hos Fjerde Fredrik i Axelstad
Stod Mænd, som Verden ei glemmer;
Blandt Riddernes Navne i Skjaldenes Qvad
Fløi Kongens med tonende Stemmer.

Hos Fjerde Fredrik paa Axelvold
Stod Nordens Kæmper med Ære:
Fra Klippen var Dankongens „tordnende Skjold“
Fra Sletten hans lynende Hære.

Høit sused Ærens det grønne Træ,
Som feirest stander i Skoven,
Hvor Elven nedbrused i Fjeldenes Læ,
Hvor Skovene dandsed paa Voven.

Det drøned ved Rygens og Pomrens Kyst:
Der kæmped Dankongens Helte;
Om Gabels og Sehsteds Søridderdyst
Sang Dansken i Sund og paa Bælte.

Ild sprudet Havets og Flammens Børn
Med Ribbeen af Egenes Stammer;
Høit Tordenskjold fløi paa den skumhvide Ørn
Og Hvitfeldt paa Vinger af Flammer.

Stolt Gyldenløve, stærk Raben stred;
Kong Frederik vinked med Ære.

Fra Val gjennem Fjendernes Porte han red
Med Seir i blinkende Hære.

Octoberstorm var hans Buggesang;
Den Sang gjenlød ved hans Baare.
Men stille, hvor Heltenes Sørgerøst klang,
Randt Bondens og Børnenes Taare.

Ei Kæmper ene han tog i Favn:
Et Barn hans Sjæl kunde smelte.
Den fattige Bonde velsigned hans Navn,
Den Konge for Børn og for Helte.

II.

Stod han mellem Helte høie,
Saae han over Folk og Land,
Tindred Folkedrottens Øie
Mildt i Glands af Krigens Brand.

Og han saae med ædel Varme
Fra de Store til de Smaa,
Og han saae med Høiheds Harme
Hvor en Træl i Støvet laae.

Bondens Trældomssuk han hørte
Og den Faderløses Graad;
Grønlandsk Hednings Trang ham rørte —
Kongetanker blev til Daad.

Frederik bød i Kæmpeleiren:
Ingen Træl i Heltes Land!

Fredrik bød, omkrandst af Seiren:
  Tænd Guds Lys paa Hedningstrand!

Aaget var dog svart at vælte;
  Hjertet brændte i hans Bryst.
Blikket fulgte Korsets Helte *)
  Fromt til kolde Hedningkyst.

Skoler reistes til Guds Ære
  Klippefast i Danmarks Land:
Gudsfrygt skulde Barnet lære,
  Frihedssind den danske Mand.

Hundred Faderløses Arme
  Glad sig løfted til hans Priis **).
Faderløses Tak med Varme
  Naaer end til hans Paradiis.

III.

Kampstormen tier — Tiden sit Klædebon skifter;
Sangen dog mindes de kæmpende Tiders Bedrifter;
  Æren og Mindet skal aldrig døe.

Høihedens Aand skal med Seir gjennem Tiderne skride.
  Hver Aand, som foer hen over Verdens Ø
  Og strøede i Furen Velsignelsens Frø,
Hans Navn skal paa Tidernes Vinge flyve saa vide.

---

*) Egederne.
**) Vaisenhuset.

Erindringer om Kong Frederik den Sjette *).

I.

Universitets-Bygningens Indvielse.

(1836.)

Den Borg i Verden ei forgaaer,
Som Aandens Kæmpe reiser;
Den under Phoenixvinger staaer;
I Glands mod Sky den kneiser,
Og styrter hver dens Steen i Muld,
Af Jettemagter knuset,
Med Phoenixkræfter underfuld
Den reiser sig af Gruset.

Der staaer en Borg bag Axels Vold;
Paa den har Aander bygget.
Af høie Christians Løveskjold
Blev hellig Grund omskygget.
Dens Muur gjenklang af Aanders Ord;
Dens Priis mod Skyen klinger,
Mens Vidskabs Phoenix, høi og stor,
Omsuser den med Vinger.

See! Muren sank for Fjendehaand;
Men Kraften blev den samme:
Sin Høisal skaber Høiheds Aand
Trods Elementers Flamme.

---

*) Sangen om Sorø Academie, som i første Udgave stod først blandt disse Erindringer, er her optaget i Sangkredsen: „Sjællands Kjøbstæder.“

Paany staaer Borgen, høi og stærk;
Den evig Krands skal bære,
Til Hæder for Kong Christians Værk,
Til Sjette Fredriks Ære.

II.

Provindsialstænderne *).

Vift Seiers Fryd til Norden!
Du Kjærlighedens Flag!
Ton, Fredens Jubeltorden,
Paa Danmarks Høitidsdag!
En Seier skjøn i Freden
Ved Aand, og ei ved Blod,
Ved Daad for Evigheden
Vandt Fredrik Eiegod.

En Fredens Helt ved Thronen
Han stod i Seiers-Glands,
Med Egeløv om Kronen,
Med Retfærds hvide Krands:
Med Friheds store Tanke
Han løste Sjælens Baand;
Han knuste Aandens Skranke
Med Høiheds Kongeaand.

Med Himmelbanrets Mærke
Han stod i Tidens Dyst:
Han Danmarks Løver stærke
Gav atter Løverøst;

*) Afsjunget ved deres første Møde i Roeskilde.

Med Hjerteskjoldet ene
Han Høimods Seier vandt.
Til Kronens Ædelstene
Han Folkets Hjerter bandt.

Straal høit for fjerne Tider!
Du Kjærlighedens Seir!
En kronet Helt fremskrider
I Folkekæmpers Leir.
Saalænge Aand har Stemmer
Og danske Sjæle Røst,
Ei Danmark Hjertet glemmer,
Der slog i Fredriks Bryst.

III.

Mindesang om Kong Frederik den Sjette.

(December 1839.)

(Til Folkesangstonen: „Dronning Dagmar ligger i Ribe syg.“)

Paa sin Liigseng ligger Kong Fredrik hvid.
Fra Buggen var hans Puder haarde.
Dansken ham glemmer ret ingen Tid;
Velsignet hans Navn skal vorde.
Ak! for Kongen ringe Danmarks Klokker.

Var ham Kronen tung, blev ei Hjertet haardt.
Gud saae hvad Sorg han maatte døie.
Skuffed ham Lykken, veg Glæden bort,
Det skulde hans Sjæl ei bøie.
— Nu for Kongen ringe Danmarks Klokker.

Han var Dansk, som Danrigets bedste Mand,
Og Retsinds Krone har han baaret

Jævn var hans Tale, og Tanken sand,
Og Sindet saa lyst som Haaret.
— Nu for Kongen ringe Danmarks Klokker.

Han var mild. Han stod ved sin Faders Haand
I Folkets arnebundne Dage;
Mildelig løste han Bondens Baand
Og rørtes ved Negerens Klage.
— Nu for Kongen sørge frie Mænds Sønner.

Han var fød og baaren til Kroner to:
Den ene skulde han kun bære.
Lykken var ham falsk; men hans Folk var tro;
Og gammel blev han med Ære.
— Nu for Kongen sørge Danmarks Sønner.

Han var fast. Han standed i Keisersal;
Ret aldrig Dansken skal det glemme —
Danrigets deiligste Vang og Dal
Han værned med mandig Stemme.
— Nu for Kongen sørger Danmarks Hjerte.

Han var viis. Han satte til Folket Lid:
Han saae hvor Kræfter laae i Dvale;
Tungebaand led han ret ingen Tid —
Om Lov bød han Folket tale.
— Nu for Kongen sørger Folkets Hjerte.

Sjette Fredrik havde os Alle kjær;
Ham skinned Kjærlighed af Øie.
Fattigmand traadte hans Throne nær —
Gud glæde hans Sjæl i det Høie!
— For vor Fader ringe Danmarks Klokker. —

IV.

Dronning Maries Trøst.

(Efter Kongens Jordefærd).

Isefjord-Bølgerne stille gaae;
Dybt risler Roeskilde-Vældet:
Nu hviler en Drot, som Verden har faa,
I Kapellet.

Stjernerne see til Paladset hen:
Der sad hiin retviise Konning;
Der sidder nu Veemods Engel igjen
Hos hans Dronning.

Taaren nedruller paa hvide Kind;
Den steg fra Hjertedybsvældet.
Nu Tanken henflyer fra Dronningens Sind
Til Kapellet.

Sjælen besøger sin blege Ven
Med Savn og kjærlige Minder;
Med Savnet et halvt Aarhundred igjen
Der oprinder.

Timen hun mindes, da førstegang
Hun Sjælen saae i hans Øie,
Og Timen, da Kongens Aand sig udsvang
Mod det Høie.

Døden ei løser de Sjæle-Baand,
Som Himlen styrked med Smerte —
Det følte hun med hans livløse Haand
Ved sit Hjerte.

Stille, hvor Børnenes Kister staae,
Nu hvisker Roeskilde-Vældet:
Kong Frederik hviler hos sine Smaa
I Kapellet.

Dronningen sukker med smeltet Sind:
O! der var lifligt at være!
Ak! bar de mig alt i Hvælvingen ind
Til de Kjære!

Dronningen seer til Guds Stjerner ud —
Lysstraaler Tankerne bære;
From Sjælen kan see hos Sjælenes Gud
Sine Kjære!

Sukket fra Længslernes dunkle Strand
Henflyer med Hymnernes Tone:
Det svinger sig mod de Levendes Land
Til Guds Throne.

V.

Indskrifter

paa Kong Frederik den Sjettes Mindestøtte paa Skanderborg Slotsbanke *).

Sjette Frederik
kjærligt mindes.
Folket opreiste
hans Bautasteen.

---

*) Mindestøtten afsløredes den 30te Juli 1845. De første 4 kor[te]
Linier staae øverst paa Støttens 4 Sider under Kongens [co-]
lossale Brystbillede. Indskrifterne slutte sig nøie til de 4 Ba[s-]

„Gud og Retfærd!"
Stod i hans Skjold.
Om kjærligt Retsind
Taler hans Gjerning.

Frihedsenglen
Stod for hans Blik,
Og brudt blev Aaget;
Lænkerne knustes.

Aandspauluner
Reiste hans Haand,
Og Aandsbedrifter
Lyste fra Norden.

Folkeaanden
Kongen gav Røst.
Hans Eftermæle
Lever med Folket.

Den Aldrende.

Andre Tider, andre Sæder,
Andre Tanker, anden Id —
Andre Sorger, andre Glæder —
Andre Ønsker, anden Strid.

---

relieffer af Thorvaldsen, hvorunder de staae, paa Mindestøttens 4 Sider. Billederne forestille 4 Genier eller Engle, der, som hans Livsidees Aabenbarere, ved Emblemer betegne de 4 fremhævede Hovedmomenter i Kongens Liv og Virksomhed.

Dog den gamle Tid jeg kjender
I de nye Tiders Aand:
Selv til ubekjendte Frænder
Drager et usynligt Baand.

Slukt er mange Vines Flamme,
Som var kjære Sjæles Tolk:
Slægten er ei meer den samme —
Dog det er det samme Folk.

Den Elleskudte.

1.

Det aanded i Svalning, det lufted mod Qvel;
I Enghaven stod jeg ved Fiskedammens El.
Det sused, det hvisked i Enghavens Krat;
Da sprang en deilig Jomfru fra Ellebusken brat.

Det damped fra Engen, og Maanen opstod;
Det var som der dandsed en Sjæl paa Englefod.
Den deilige Jomfru var let som en Luft:
Det var som hendes Lemmer var Maaneskin og Duft.

Hun svæved paa Engen ad Grønveien hen;
Som Dunst hun bortsmelted og viste sig igjen.
Hun smiled, hun vinked, saa kjærlig, saa mild;
Hun hvirvled sig i Dandsen saa lunefuld og vild.

Net aldrig jeg glemmer det deilige Syn;
Det kom som en Luftning, det flygted som et Lyn.

Jeg veed ikke selv hvad der med mig er skeet;
Men visselig saa har jeg nu Ellepigen seet.

II.

Jeg veed ikke selv hvad der med mig er skeet.
Jeg er slet ikke meer som jeg pleier;
Men har jeg i Enghaven Ellepigen seet,
Hun alle mine Tanker nu eier.

Naar Pigerne see mig, de gantes og lee,
Og de hviske med Skjemt til hverandre.
Paa Øinene vil de min Hemmelighed see;
I Drømme jeg nu synes dem vandre.

Jeg drømmer ved Nat og ved solklare Dag
Om den Deilighed, Ingen sig tænker.
Er Verden end falsk og al Herlighed Bedrag —
Ei Ellepigen tænker paa Rænker.

De Kloge har sagt, hun er slet ikke til;
De har leet og mig holdt for en Taabe.
Alverden maa lee, jeg dog tænker hvad jeg vil —
Paa Ellepigens Vink vil jeg haabe.

Fiskersang.

I Havet er ei saa liden en Fisk,
Mod Strømmen han svømmer jo kjæk og frisk;
Aleneste Aalen, hiin smidige Snog,
Han snoer sig med Strømmen i Bugt og Krog.

I Verden er Mænd dog aldrig saa smaa,
De kan jo som Fisk imod Strømmen gaae,
Undtagen i Smigrernes Fædreneland:
Der bugter sig Manden som Aal i Vand.

Jeg priser dog mest de Svømmeres Mod,
Der ene tør kæmpe mod Strøm og Flod;
Med Hoben mod Strøm gaaer den feigeste Mand,
Og Ræven helst fisker i oprørt Vand.

I Sildenes Stime Torsken kan gaae;
I Kjølvandet kneise de Flyndre smaa.
Frem Hvalen gaaer rolig, hvor Strømmen er størst —
I Hjerteblodsstrømmen han standser først.

Pigens Sang ved Bækken.

Ved Bækken jeg sidder
Den milde Sommerdag;
Jeg hører Fuglequidder
Alt under Bøgetag.
— Men Jægeren gaaer ei gjennem Skoven.

Paa Stien jeg venter
Naar Solen gaaer til Ro.
Ved alle Skovens Stænter
Jeg slifter mine Sko.
— Men Jægeren gaaer ei over Stænte.

Ved Bækken han tog mig
I Haanden med stor Lyst.
Ved Stænterne han drog mig
Saa kjærlig til sit Bryst.
— Men siden sad jeg ene ved Bækken.

End Fuglene sjunge
Og Bækkens Bover gaae.
Smaafuglene er unge,
Men mine Lokker graae —
Og — Jægeren gaaer aldrig gjennem Skoven.

Helhesten.

Helhesten hinker fra Gaard til Gaard;
I Natten slet Ingen den seer.
Paa Gaden den drukne Vægter staaer;
Han hører dens Klappren og leer.

Helhesten gaaer sin gamle Gang,
Hinker fra Port til Port.
I Byen er Glæde og Bryllupssang;
Det muntrer den dog ei stort.

Vægteren leer ad den Bryllupsfryd,
Drikker sig vældig Dram:
Vægteren kjender Brudens Dyd —
Han selv begrov hendes Skam.

Ved Brudehuset tre Hovslag lød.
Den drukne Vægter sov ind.
Der det blev Morgen laae Bruden død
Med falmede Krands paa Kind.

Nøkken.

(Efter et svensk Folkesagn.)

Nøkken sad i Elven en deilig Sommerqvel
Paa den brusende Strøm.
Det var som han smelted det steenhaarde Fjeld
I en tonende Drøm.
— Nøkken slog Guldharpen i Elven.

Stille stod en Smaadreng og lyttede dertil
Ved den brusende Strøm:
„Hvad baader dig, o Nøkke, dit deilige Spil?
Det bortklinger som Drøm.“
— Nøkken tabte Harpen i Elven.

„Nøkke! ak, du spiller saa underfuldt i Qvel
I den brusende Strøm —
Du bli'er dog aldrig salig: du har ingen Sjæl —
Du forgaaer som en Drøm.“
— Nøkken græd ved Harpen i Elven.

Nøkken græd i Elven den lange Sommerqvel
I den brusende Strøm.
Det var som al Naturen opløstes i Sjæl
I en Salighebs-Drøm.
— Nøkken slog Guldharpen i Elven.

Harpen.

I.

Den gamle Greve blinker;
Han seer paa sin unge Viv:
„Hvad mangler der i din Lykke?
Mit favre smægtende Liv!“

„Der mangled i min Lykke
Fast Intet i Verden meer
Saalænge den Harpe toned,
Jeg aldrig mere gjenseer.“

Den gamle Greve nikker;
Hans Aasyn blev sort som Jord:
„Din Mester paa Spilleværket
Tog Glæden med sig ifjor.

„Nu har jeg kjøbt en Harpe
Med Sangbund af Hvalros-Been;
Jeg rigelig lod den smykke
Med Guld og dyrebar Steen.

„De Sange, Troubadouren
Har lært dig, min favre Viv,
Den dyreste Harpes Toner
Skal give lysteligt Liv.“

Hans mørke Pande brændte;
Hans Blik havde ingen Ro.
Han svang sig paa vilden Stridshingst.
I Natten sælsomt han loe.

II.

Den mørke Greve tumler
Sin Hingst over Heden brat.
I Sovekamret sidder
Hans Viv i den stille Nat.

Ved Løibænkbolstret staaer der
En Harpe med lange Flor.
Hun løfter Sløerets Dække —
Svar Gru hende gjennemfoer.

I Maanelys staaer Harpen
Beprydet med Ædelsteen.
Den hvide Sangbund skinner
Som Menneskebrystets Been.

Dog over Sølverstrengen
Henglider den hvide Haand,
Mens Sukket Barmen løfter
Og sprænger dens Silkebaand.

Dybt toner Harpens Sangbund
Som løsnede Sjælesuk.
Det er som den vil tale
Med Nattergalstrubers Kluk.

Det er som den vil sjunge
Med Menneskerøstens Klang;
Det var som Troubadouren
Med hvisskende Toner sang.

Hun sank mod Løibænkbolstret
Med Harpen ved sit Bryst.
Hun leged med dens Strænge;
Hun sittred i Gru og Lyst.

Det var som hendes Væsen
Med Tonerne sammenfled.
Med Troubadourens Stemme
De hvisskende Toner lød:

„Jeg sang om dig i Døden;
Jeg sang paa det høie Fjeld.
Dit Navn jeg lærte Skoven
Og Strømmenes dybe Væld.

„Jeg sang om dig ved Elven;
Da styrted en Haand mig ned.
Et Aar den vilde Bjergstrøm
Henover mit Brystbeen gled.

„Min Morder selv lod bygge
Den Bolig, min Sjæl iboer:

Mit Bryst blev til en Sangbund —
I Harpen min Aand indfoer."

Det klang for hendes Øre
Som Harpen ved Barmen sang:
„Min Sjæl med din borttoner; —
Nu sukker den sidste Gang."

Det klang for hendes Øre
Som Sangbunden søndersprang.
Med Harpen ved sit Hjerte
Hun sukkede sidste Gang.

Kæmpesværdet ved Bygholm.

(Efter det jydske Folkesagn.)

I Høi har Kæmpen ei Fred endnu:
Mægtigt er Tankens Baand;
Hans Sjæl kun kommer Kampen ihu:
Over Sværdet ruger hans Aand.

I Paradiset han ei vil boe:
Fred er hans Tankes Pest.
End Kæmpen elsker Kæmpernes Tro,
Og han venter Valhalla=Fest.

Hans Beenrad sidder med Sværd i Haand
Hoit paa den døde Hest;

Om Blodbaad drømmer Dødningens Aand,
Og hans Sjæl er Gravhøiens Gjest.

Naar Maanen skinner i Høien ind
Gjennem den dybe Rift,
I Graven drømmer Dødningens Sind
Om de døde Lemmers Bedrift.

En Dag klang Spader i Kæmpens Høi;
Sværdet kom frem af Muld.
Det var som Gnister gjennem det fløi;
Det blev tungt som Dynger af Guld.

Tolv Heste drog det med Stønnen bort,
Drog det til Bygholm Gaard.
I Borgen hviled dog Sværdet kort,
Og det blev en Midnat fuldhaard.

Paa Bygholm rysted den gamle Muur;
Ruderne sælsomt klang.
Forvandlet syntes Verdens Natur;
Fra hver Pande Dødsperler sprang.

Ved Gry fra Borgen de bar med Gru
Sværdet til Kæmpens Høi.
Den mindste Dreng dog løfted det nu;
Men fra Sværdet Gnisterne fløi.

I Høien blunder med Sværd i Haand
Kæmpen med Muld paa Bryst.
Om Jordkamp drømmer Dødningens Aand
Til han hører Livskongens Røst.

Den døende Brudgoms Reisesang.

Jeg rider til min Hjertenskjær —
Skynd dig, min Skimmel, skynd dig!
I Maaneglands og i Stjerneskjær —
Skynd dig, min Skimmel, skynd dig!
— Min Skimmel sprang i Natten vild
Til slukt var alle Stjerners Ild,
Da laae den død ved Stranden.

Jeg seiler til min Hjertenskjær —
Flyv nu, min Snekke, flyv nu!
I Solens Glands og i Stjerneskjær —
Flyv nu, min Snekke, flyv nu!
— Min Snekke fløi paa vilde Hav
Til Sol og Maane sank i Grav,
Da laae den knuust blandt Klipper.

Jeg svømmer til min Hjertenskjær —
Bær mig nu, Bølge, bær mig!
Jeg aldrig var hende før saa nær —
Bær mig nu, Bølge, bær mig!
— Dybt Bølgen sank, høit Bølgen steg.
Paa Dødens Hest jeg svang mig bleg;
Saa red jeg gjennem Havet.

Jeg rider til min Brud nu vist —
Skynd dig, min Ganger, skynd dig!
Hun var saa bleg, da vi saaes sidst —
Skynd dig, min Ganger, skynd dig!

Min Røst er hæs og kold min Kind —
Til Hjertenskjær i Maaneskin
Jeg rider Dødens Ganger.

Gaadesangen.

(Efter Dschelaleddin Rumi.)

En evig Gaade i min Sjæl har Røst;
Som Tryllesang den toner i mit Bryst.
Jeg saae til Bjerg og Oceanets Grund:
Jeg maalte Bjergets Rod og Havets Bund;
Men hiint Uendeligheds Løndomsord
Har større Dyb, end Himmel selv og Jord.

For Dagens Larm forstummer lønlig Sang;
I Nattens dybe Stilhed faaer den Klang.
I Tvivlens Timer og i Nødens Stund
Den løfter sig fra Sjælens Afgrundsbund.
Den voxer mægtig i det dybe Sind,
Som bruste alle Verdner i mig ind.

O, Røst med Fryd fra Himmelsphærers Hav!
O, Røst med Gru fra Universets Grav!
Din Gaadesang min Sjæl skal ei undflye,
Vil jeg end fjernt til Verdens Grændser tye.
Begrov mig Havets Bund — du toned der.
Neddrog mig Bjergets Svælg — du var mig nær.

Grund, Sjæl! til Hjernen brænder hvidt mit Haar,
Du skal dog høre hvad du ei forstaaer.
Det er den evige Uskabtes Røst,
Som aldrig synker til sin Liges Bryst,
Hvem ingen salig Aand i Høihed naaer,
Som evig ene kun sig selv forstaaer.

Israelitens Sang ved Havet.

Selv Halukah *) landflygtig Sjæl husvaler:
Om Isra'ls Stolthed Dybets Moder taler.

Fra Templets Gruus vor største Skat de førte **):
Havdybets Afgrund Børneklager hørte.

Paa Hedningskibet Zions Døttre bæved;
Mod Stjerners Telt to hundred Suk hensvæved.

„Til Skjændsel Zions Døttre smaa de føre:
Før vil vi Havets dybe Grav tilhøre."

I Lænker svarer Zions Drenge-Skare:
„Med Sarons Roser vil vor Sjæl henfare."

Fra Hedningskibet Børneskaren springer;
Til Stjerners Telt sig Sjæleskaren svinger.

*) Orientalsk-mythisk Personification af Oceanet.
**) Romerne efter Jerusalems Ødelæggelse.

Om Zions Haab de dybe Bølger mæle:
De mindes Isra'ls frelste Børnesjæle.

Storhavets Røst landflygtig Sjæl husvaler —
Om Isra'ls Stolthed Oceanet taler.

Bebudelsen.

En Nat stod Gabriel i høiest Verden hist
Og overskued hele Himlen
Med Solenes uendelige Brimlen.
I fjernest Afkrog øined han tilsidst
I een af Mælkeveiens Taagestrimle
Et Blink som udenfor Alverdens Himle
Og neppe synligt for Cherubens Blik.
Vor Sol, som allermindste Stjerneprik,
Nu først i Engelsøiets Kreds indgik;
Men dens Planeters Gjenlys naaede ikke
Til Erkeenglens Forskerblikke.
„Selv hist en Art af Skabning!" — han udbrød —
„Et muligt Forbud paa hvad ei blev fød!"
Og priste den uendelige Skaber,
Hvis Værk sig dybt i Rummets Afgrund taber.
Og Englen grunded paa om ogsaa hist
Sig rørte nogen Livets Guddomsgnist,
Hvad heller kun hiin Universets fjerne
For Engleblik halvskjulte Stjerne
Var et løsrevet og henkastet Gran
Fra Elementers Flamme-Ocean.
Da løfted Aandens Nærhed Englens Bryst,

Og til hans Hjerte taled Herrens Røst:
Bebud mit Væsens Fylde hist,
Hvor nu du leder om en Guddomsgnist!
— Og Erkeenglen svang sig gjennem Himle
Til fjernest Kant af Mælkeveiens Strimle:
Han til vor Sol og dens Planeter foer.
Med store Bud han fæsted Fod paa Jord —
Og Englen saae en Sjæle-Verdens Hav,
Hvor nys han saae et Blink i Rummets Grav.
Han saae Guds Herlighed paa Jordens Ø
Og — knæled ydmyg for en jordisk Mø.

Sjælen og Sjælens Aand.

Heelt munter rører sig Sjælen
I Hjernens Høienloftssal:
Den seer gjennem Øien-Ruder
Vidt ud over Bjerg og Dal.

I Hjertets lønlige Kammer
Seer Aanden i Livet ind:
Den skuer Tilværelsens Kjærne
Med stille anende Sind.

„Du drømmer“ — saa hvisker Sjælen —
„Du sværmer, kjærlig og from.
Kom! sving dig op til min Høisal!
Og see dig i Verden om!

„Her seer jeg Sandhedens Rige
Med alle dens Verdners Gang.
Her seer jeg Skjønhedens Sphære
Og hører Allivets Klang.

„I Hjerneborgen er Klarhed;
I Lys kun Livet har Lyst.
Kun her vi fatte Gudstanken,
Som slumrer i Menneskets Bryst.“

„O Sjæl! du seer kun et Billed“
— Det svarer fra dybe Sind —
„Men aned du hvad jeg skuer,
Du fløi i min Himmel ind.

„Din Glasborg er kun en Boble,
En Drøm er din Hjernehal.
Dit Billed af Jord og Himmel
Er malt paa en Dødningskal.“

„Kom, følg mig!“ — hvisker Sjælen
Og favner den stille Aand —
„Til Deiligheden hiskude
Mig drager et mægtigt Baand.

„Igjennem jordisk Øie
Jeg skuer Alverdens Pragt.
Der lyser den høie Himmel
I Sphærernes Straaledragt.

„Derude strømmer Glæden
Fra tusinde Kilder frem:

Der rører sig Verdenssjælen; —
Naturen er Livets Hjem.

„Der vil vi salig dukke
Os dybt i Tilværelsens Skjød
Og favne Alverdens-Sjælen
I alle dens Soles Glød.“

Og Aanden svimler og følger —
Høit juble de Favn i Favn.
I Aandens dybeste Indre
Dog sukker et stille Savn.

Til Sjælen hvisker Aanden:
„Din Verden er skjøn og stor —
Der speiler sig i dit Øie
En deilig Himmel og Jord.

„Jeg seer hiint Hav af Sole
Med alle dets Verdners Pragt;
Dog dybt mod Livets Urvæld
Mig drager en større Magt.

„Een Draabe af hiin Kilde
Indslutter tusindfold Meer,
End Alt, hvad alle Sjæle
I alle Naturer seer.

„Eet Glimt fra Lysets Urvæld
Udfolder en større Glands,
End alle Stjerner og Sole
I Firmamenternes Krands.“

Speculationen.

Dybt i Tankens Oceaner
Styrter Aanden sig og svømmer.
Phantasus i Skyen drømmer —
Stille Hjertets Engel aner.

Tankehval! fra Dybets Magter
Ei Ideens Skat du bringer
Uden Drømmesjælens Vinger —
Uden Englen, du foragter.

Albert Thorvaldsen.

Der klang en livlig Seiersfang
Til Danmarks hundred Øer;
Den klang til Dal og grønne Vang,
Til Skov og stille Søer.

I Danmark steg en Helt iland;
Han kom fra Romas Høie;
Ham hilsed fro den danske Mand
Med Stolthєds Glands i Øie.

Ham hilsed glad paa Hjemmets Kyst
De favre Dannequinder;
Ham priser Nordens Aand med Lyst
Som mægtig Seiervinder.

Den Helt ei stred med Sværd og Skjold
Og ei med Staalets Handske;
Men Seier vandt han stærk og bold
Som Konstens Holger Danske.

Af Livets Træ han greb en Green
Til Kamp mod Dødens Vælde;
Han hugged Guder ud af Steen
Og Liv af Marmorfjelde.

Hvor Skjønheds Billedverden staaer,
Sig Liv og Sjæl forynger:
Om Thorvald Danskes hvide Haar
Europa Krandsen slynger.

Hans Seierssang paa Land og Sø
Har Danmarks Sønner sjunget.
Hans Navn sig over Verdens Ø
Med Nordens Aand har svunget.

Børnenes Sang til Storken.

Stork! Stork! Langebeen!
Hvor var du saa længe?
Saae du Kong Pharaos høie Steen?
Gik du paa Nilstrømmens Enge?

Stork! Stork! Langebeen!
Med de røde Hoser!
Hvor har du gjort af dit ene Been?
Blev det i Pharaos Moser?

Stork! Stork! Langebeen!
Lykken vil du bringe:
Gjemmer du den med dit ene Been
Listelig under din Vinge?

Stork! Stork! favre Smaa
Bringer du vor Moder:
Er det en Søster med Dine blaae?
Eller en lille Kjærbroder?

Virtuosen.

Den første Musik, jeg opførte,
Var meer uskyldig, end smuk:
Hver Dag min Amme den rørte;
Glad peb jeg til hendes Suk.

Jeg peb med Ranglen for Læben;
Jeg ringled med Sølvklokker smaa.
Det var vist en lyksalig Stræben;
I Vuggen min Konst dog laae.

Jeg selv ei mindes det mere;
Men Traditionen er sand:
Til lyksalig at musicere
Der hører kun lidt Forstand.

Virtuosen Venner nu hædre;
Mig synes selv, de har Ret.
Min Musik er uendelig bedre —
Men Sindet ei nær saa let.

Maane-Ynglings Suk til Jorden.

Fra Maanebjergenes Toppe
Min Længsel til Jorden foer:
Der boe vist Englene oppe —
Du lyser saa fromt, o Jord!
Ak ja!
Du lyser saa fromt, o Jord!

Af alle himmelske Kloder
Har ingen saa salig Glands:
Vor Verdens Dronning og Moder
Vi følge med barnlig Dands —
Ak ja!
Vi følge med barnlig Dands.

O, Jord! blandt Verdeners Brimmel
Er du vor Kjærligheds Pol;
Du drager os til din Himmel;
Du fører os om din Sol.
Ak ja!
Du fører os om din Sol.

Hist oppe i Jordens Straaler
Der er vist saligt at boe:
Der vakler ei Retfærds Skaaler;
Der har vist Sjælene Ro.
Ak ja!
Der har vist Sjælene Ro.

Der er vist Kjærligheds Rige:
Der kunger ei Syndens Nød;
Der raser vist ingen Krige —
Der truer ei Sot og Død.
Ak ja!
Der truer ei Sot og Død.

Der boe vist de Sjæle fromme,
Som her vi kun drømme om.
Al Maanenød var vist omme,
Hvis op vi til Jorden kom —
Ak ja!
Hvis op vi til Jorden kom!

Den gamle Eg.

Den gamle Kæmpe-Eg staaer endnu
Med Agern paa sidste Green.
De muntre Drenge juble;
De nedslaae Frugten med Steen.

Med Agernet hvirvle Bladene hen
Paa Jorden for Kjep og Steen.
Den gamle Kæmpe-Eg sukker —
De bryde dens sidste Green.

Den gamle Kæmpe-Eg døer dog ei;
Ret aldrig dens Liv forgaaer:
Hver Kjærne, den gav til Jorden,
Er en Skov om tusinde Aar.

Johannes Hufs's sidste Smiil.

Smiil af Aarhundreders Slægter foer hen over Verden og — glemtes;
Eet dog af alle de Smiil glemmer Aartusinder ei:
Smilende saae Johan Hufs paa Bødlen, som brændte hans Skrifter,

Mens han med Aandens Triumph gik til sit Jordlegems Baal.
Haan var ei i hiint Smiil, men salig Bevidsthed om Livet:
Aanden fra Bogstavers Grav fløi ham, som Phønix, fra Baal.

Auspicier.

Ravnen flyver med Skrig mod Val,
Varsler om blodig Leg,
Sænker sin Vinge mod Dødens Dal;
Den er saa sort som Beg.

Svanen glider paa Flodens Speil,
Mægtig og stolt at see;
Svanen udspiler sit Vingeseil;
Det er saa hvidt som Snee.

Ravnen drømmer saa mørk en Drøm,
Skriger om Død og Grav;
Svanen drømmer paa Flodens Strøm,
Seer mod det evige Hav.

Sorte Fugl fra Aadslernes Grav!
Hvi gjør du Sjælen trang?
Hvide Fugl fra det store Hav!
Lær mig din Svanesang!

Kirstine Dorotha Tryde, fød Kongslew.

---

†

En ædel Aand op mod Guds Himmel stirred;
Men Sjælen sig i Drømmetaager hilded:
Forvandlet syntes Guddomslivets Billed,
Og Tankens lyse Traade sig forvirred.

I Kjærlighedens Øine Taaren dirred:
Den skjønne Sjæl, som fra sin Aand adskillet,
Henflagred, liig en fredløs Fugl, forvildet,
Hvor alle Livets brustne Strænge klirred.

Dog see! det var kun Tankelivets Svimlen,
Hiint Forbud paa den stille sidste Slummer,
Hvor Sandheds Liv udgaaer af Drømmevrimlen.

Med Taaren smelt nu hen, hver kjærlig Kummer!
Ei meer adskilt fra Aanden Sjælen drømmer:
I Klarheds Hjem den gjennem Himle svømmer.

— Flyv gjennem Himle over Sol og Stjerne,
Du kjære fromme Sjæl! paa Lysets Vinger!
Du over os, men ei dig fra os svinger;
I Aandens store Land er intet Fjerne.

Ei Fangeburet af en jordisk Hjerne
Dig meer i trange Labyrinth nedtvinger.
Hvor Frelsens store Frihedshymne klinger,
Du salig griber Livets dybe Kjærne.

Nu er den løst hiin Overgangens Gaade:
Tro Labyrinthens Nøgle blev bevaret;
Skjønt samle sig de brudte Tanketraade.

Dig blev opfyldt hvad dig blev aabenbaret:
Nu straaler Guddomsbilledet forklaret
I Guddomslys af Kjærlighed og Naade.

Til Friederich de la Motte Fouqué.

(Svar paa et Digt 1823.)

Paa Gefions havombruste Ø,
Ved grønne Skov og dybe Sø
En Røst fra fremmed Land jeg hørte,
Som venlig mig i Sjælen rørte;
Liig Frændes Aanderøst den klang
Og lifligt som Undinesang.
Heelt vel den Bardes Aand jeg kjendte,
Som fjernt mod Nord slig Røst udsendte
Til Den, hans Øie aldrig saae.

Dig saae ei heller dette Øie;
Dog længst, o Skjald, blandt Barder høie
Jeg hørte dig Guldharpen slaae.
Tidt naar du løfted Tonevingen
Paa underfuld romantisk Kyst,
Jeg i din Verden stod med Lyst,
Omsnoet af Digtnings-Trylleringen.
Med Kors paa gyldne Glavind stred
I Natten sælsom Ridderskare,
Mens, drømmende om evig Fred,
Jeg saae, o Skjald, hvor du fremskred,
Fra »Minneholds« de Dine klare.
Med Oldtidsharpen i din Haand,
Med Riddersværdet ved din Side,
Jeg saae dig from og djærv fremskride
Og søge høie Fædres Aand.
Mod gamle Hjem din Længsel stunded,
Hvor Kæmpen under Høien blunded;
Du Runen fandt paa Sigurds Grav,
Du stirred mod det dybe Hav;
I Kilden syntes du fornemme
En Gjenlyd af den Havfrusang,
Som ved din Fædrevugge klang.
Liig djærve Bjergmand under Jord,
Sølvaaren fulgte du mod Nord,
Og dybt paa underlige Gang
Din ridderlige Harpe klang.
Med Lykke op, du Sanger tro!
Meer, end du søgte, har du fundet:
Hvor dine Fædres Aander boe,
Er Livets Urvæld dig oprundet.

Did vil med Pilgrimssang du gaae,
Vil from ved Aandens Kedron bygge. —
Der under stille Palmers Skygge
I venlig Drøm min Sjæl dig saae.

Spillemanden.

(Omløberens Sang ved Forældrenes Dør.*)

„Spillemand spiller paa Strænge!“
Her er saa smukt i det høie Slot —
For Døre jeg spilled saa længe —
Ak huusvild Gjøgler har det ei godt.
— Spillemand spiller paa Strænge!

„Spillemand spiller med Bue!“
Luk Forstuedøren kun op paa Klem!
„Min Moder hun er en Frue; —“
Men jeg har hverken Huus eller Hjem.
— Spillemand spiller med Bue!

„Spillemand spiller paa Strænge!“
„Min Fader han er en Herremand —“
Ham har jeg ei seet saa længe;
Men aldrig meer han mig favne kan.
— Spillemand spiller paa Strænge!

*) En genialsk gribende Musik af Weyse til dette Digt findes i Holst's Nytaarsgave fra danske Digtere, 2den Aargang. Sangen er ogsaa behandlet i en mesterlig Composition af N. W. Gade.

„Spillemand spiller med Bue!“
Jeg kjender igjen det gamle Slot.
Ak! kunde jeg Herskabet skue!
Jeg vilde kun see, om de har det godt.
— Spillemand spiller med Bue!

„Spillemand spiller paa Strænge!“
Ak! Forstuedøren er lukt igjen —
Her tør jeg ei tøve længe —
Ved Porten knurrer min Barndomsven.
— Spillemand spiller paa Strænge!

Det bittre Ord.

Der er et bittert Ord
I Tankens Kilde;
Ei Himmel og ei Jord
Kan det formilde.

I Sjælens Dyb det boer
Hos Tanker vilde;
Det kan i Sørgeflor
En Verden hilde.

Var Tanken høi og stor,
Den vorder lille,
Naar Dommens Ord udfoer:
Det er forsilde!

Den Gamle ved Arnen.

I Stolen ved Kakkelovnsluen
Der sidder den fremmede Mand;
Jævnt Rokkene snurre i Stuen —
Hvi løbe hans Øine i Vand?

De Tanker sig sammentrænge,
Som Verden adskilte vidt:
Den Lyd fornam han ei længe;
Den Barnet indlulled saa tidt.

Om Freden ved Arneluen
Et gammelt Minde oprandt;
Han tænker paa Barnestuen,
Hvor Moder og Søstre spandt:

„I Stuen, hvor Rokkene snurred,
Mig tyktes Livet for smaat —
Vildt Lykkens Hjul mig omsurred
Indtil mit Hoved blev graat.

„Et Hjul er Verden mig blevet,
Og selv blev jeg spændt derpaa —
Mit Hjerte blev sønderrevet —
Ak! Moders Rok gik istaa.“

Drømmen om Lethe.

Jeg drømte, jeg stod i Skyggernes Land
Ved den evige Glemsels Flod.
Jeg stirred ned i dens dybe Vand;
Ved Dybet vakled min Fod.

Jeg bøied mit Hoved mod Flodens Siv;
Det hvisked fra Mindernes Grav:
Een Draabe kun! og det gamle Liv
Bortsmelter, som Draaber i Hav.

Een Draabe! og Livets Skygger bortflye! —
— Jeg led af uendelig Tørst —
Een Draabe kun! — og Verden er ny,
Og Livet begynder fra først.

Een Draabe! og glemt er al Verdens Nag —
Og glemt hver Kjærligheds-Drøm —
Nei, før vil jeg tørste til Dommedag! —
— Jeg flyede fra Glemselens Strøm.

Besøget hos Bjergkongen.

Forstenede syntes de mig Alle som een.
— Naturen er dog stor!
Tilsidst gik jeg selv som en vandrende Steen.
— Dog skjønnest er de Levendes Verden!

Ved Midnat jeg steg til Bjergkongens Slot.
  — Naturen er dog stor!
Mig lysted at tale med Stenenes Drot.
  — Men skjønnest er de Levendes Verden!

Dybt Havet ombruste Fjeldkongens Bjerg;
Paa Urfjeldets Ryg stod den mægtige Dværg.

Hans Dine var Demanter; de tindred saa vidt:
Hans Krone var af Glimmer, hans Bryst af Granit.
— Men skjønnest er de Levendes Verden!

Ved Siden sad hans Dronning med Kaaben af Guld.
  — Naturen er dog rig!
Hun er alle Metallers Moder under Muld.
  — Men rigest er de Levendes Verden!

Og Fjeldkongen hæved sin stenhaarde Røst:
„Løsriv dig fra de blodsødne Menneskers Bryst!"

Heelt rædsomt Metalmoders Malmstemme klang:
„Løsriv dig fra de jamrende Menneskers Trang!"

Og begge de sang som med Bjergfossens Røst:
„Løsriv dig fra de smaalige Menneskers Bryst!
  Hvad vil du i de Levendes Verden?"

Jeg svimled mod Havet ved Fjeldkongens Slot;
Med Øinen jeg stirred paa Stenenes Drot.

Til Skyerne voxed den mægtige Dværg;
Metalmoders Ertshaand vinked til sit Bjerg.

Til Steenlivets Gnomer jeg mæled intet Ord —
Jeg styrted — og fik Liv ved et Hjerte paa Jord.
— O! skjønnest er de Levendes Verden.

Englenes Guldæbler.

„Vor sich her trug er der Liebe goldnen Ball,
Den er einst beim Liebesspiel den Engeln stahl."
Dschelaleddin Rumi *)

Med gyldne Æbler lege Guds Engle Dag og Nat.
Skjønt funkler gjennem Verden den gyldne Straaleskat;
Derved faae Sol og Maane og alle Stjerner Glands;
Deraf udstrømmer Lyset i Universets Krands.
Men hine gyldne Æbler i Englenes Haand
Er Funker af den store Alkjærlighedens Aand.
„Ud over alle Verdner blev spredt en Tusinddeel
Af Kjærlighedens Solglands; kun Gud den eier heel." **)
Hver Sjæl, som ei løsrev sig af Moderaandens Baand,
Kan see de gyldne Æbler i Englenes Haand.
Hver Sjæl, som kan elske et andet Væsen heelt,
Har Englenes Glæde ved Himmel-Legen deelt.
Hver Sjæl, som kan elske de Væsner, han ei saae,
Kan Kjærlighedsgaaden i himmelsk Leg forstaae.
Men Sjælen, som kan elske sin Fiendes Broderaand,
Selv greb et gyldent Æble af Englenes Haand.

---

*) Den berømte tyrkiske Forfatter til Læredigtet „Mesnemi", oversat af Tholuck i „Blüthensamlung aus der morgenländischen Mystik."

**) Mesnemi l. c.

De befriede Aander.

Naturen gjemmer en fængslet Aand;
Ei Dyrets Øine den skue;
Kun Menneskeaanden løsner dens Baand
Med Sjæleblikkenes Lue.

En Aand er indtryllet i Konstens Værk;
Ved Livet den glæded sig føie,
Blev ei den løsnet og rørte sig stærk
Ved Lys fra Sjælenes Øie.

Jens Møller *).

†

Disciplen træder til sin Lærers Grav,
Og førstegang han høit sin Tak udsiger:
Jeg glemmer aldrig hvad din Sjæl mig gav;
Min Tak dig følger til Fuldendthedds Riger.

Med livligt Blik for Videnskabs rige Væld
Du tidlig vakte Livet i min Tanke,
Og tæt ved Skoleklogtens golde Fjeld
Du næred Ungdomshaabets grønne Ranke.

*) Prof. Jens Møller var min Lærer i Aarene 1804—6 i Slagelse Skole.

Med Faderglæde fulgte du min Gang,
Om end jeg gik, hvor ei du Vei mig viste:
Du lytted kjærlig fast til hver min Sang,
Og kun for tidlig Vennens Seier priste.

Derfor jeg taug og rødmed vel iblandt,
Naar Kilden i dit Hjerte overstrømmed,
Naar Mesterskabets Krands du alt mig bandt,
Mens fjern dens Glands end for mit Øie svømmed.

Dog Kjærlighed kun Hjertet trænger til,
Og Varme gavner Sjælen meer end Kulde:
Derfor jeg i din Grav dig takke vil,
Selv om du priste hvad end fødes skulde.

Ei ængstlig lagde du paa Hjertet Baand:
Det flagred frit i Bog, i Høresalen;
Rigt Tankehavet bruste for din Aand,
Og rigeligt udstrømmed det i Talen.

Med Gjerning, som med Ord, du toved ei:
Før Bønnen lød, var Hjælp og Trøst alt givet;
Du talte aldrig Trin paa daadrig Vei;
Faa bar saa let saa Meget gjennem Livet.

Dit Navn skal ei udslettes med din Grav:
Ei blot i Skrifter staaer det, men i Sjæle.
Det Liv, du næred, det, du glad hengav,
I Danmark blomstrer, som dit Eftermæle.

Efteraarstone.

(Til **)

Falmer Liv med Løv i Skoven —
Er den fagre Tid forbi —
Vinterstjernen staaer foroven
Med Skjærsommerflammen i.

Har du glemt de gamle Dage?
Flye de dig som Drøm forbi?
Deres Stjerne blev tilbage
Med en evig Livsglands i.

Barnets Aand til Moderen *).

Jeg var dit Barn — jeg er dit Barn som før;
Ei Sjælens Baand opløses i Guds Himmel.
Jeg hilser dig fra Paradisets Dør —
Der er saa saligt i Guds Børnevrimmel.

O, Moder! see ei mørk til Graven ned!
I Muld de har ei lagt dit Barn dernede.
O, Moder! saae du, hvad dit Barn nu veed,
Du vilde ingen Smertens Taare græde.

*) Tilegnet Frederik Gregor Klaumanns sørgende Moder.

Jeg lever, o jeg lever jo saa skjønt:
Nu Livets Strøm først i min Sjæl udspringer.
Paa Jorden voxed Barnetanken kjønt;
Men her har alle Barnesjæle Vinger.

Jeg flyver, o! jeg flyver høit og let!
Hvert Vingeslag en Himmel mig oplukker.
Paa Jorden Ingen kan udsige det —
I Straale-Oceaners Dyb jeg dukker.

Jeg voxer underfuldt hvert Dieblik:
Hvad jeg har troet og anet, klart jeg skuer.
Et tusindfoldigt Liv for mig opgik!
Hver Tankegnist i himmelsk Glands opluer.

Hvert ædelt Frø, du saaede i mit Bryst,
Udfolder sig i paradisisk Varme.
Nu Kjærligheden i min Sjæl har Røst:
Jeg priser Livet i dets Faders Arme.

Han favner mig. — Han favner dig med mig.
Han samler os i Aandens store Rige:
O, Moder! til dit Barn i Himmerig
Du stiger alt paa Bønnens Himmelstige.

Jeg seer din Sjæl. — Jeg flyver op og ned
Paa Himmelstigen, Moder, med din Tanke.
O, græd ei, Moder! Gud din Længsel veed,
Og Fredspaulunet aabnes, naar vi banke.

Sommernatsblink.

Skyerne flyve, og Bølgerne gaae.
Foroven de funklende Stjerner staae;
De glimte paa Skyer og Bølger.

Skyen vil seile til Stjernernes Havn;
Hver Bølge vil tage Himlen i Favn —
Et Blink — og Natten dem dølger.

Glad Skyen dog smelter i himmelsk Strøm;
Hver Bølge henruller i salig Drøm:
— Et Blink af Himlen dem følger.

Et Stjernespeil er det Svundnes Grav;
Hvert Blink er Glimt fra et Straalehav —
Og Livshavet evige Bølger.

Luises*) sidste Morgen.

(D. 26de Juni 1837.)

Du smiled saa mildt, saa venligt herind,
Du deilige Sommermorgen!
Ak! havde du Hjerte og havde du Sind,
Du var ei kommen med Smiil, naar du bragte os Sorgen.

*) Luise Neergaard, fød Steemann.

Forstod vi kun, Sommermorgen, dig ei?
Og græd du med Kinder røde?
Og strøede du Taarer som Dug paa din Vei?
Du saae jo Øiet, som brast, og det Hjerte, som døde.

Det Øie var skjønt som Himmelens Blaa
Og klart som de dybe Strømme;
I Blikket et Glimt af den Herlighed laae,
Som Sjælen aner med Fryd i beskuende Drømme.

Og Hjertet, som brast, da Øiet var lukt,
Det gjemte saa rig en Kilde:
Fra Paradiislandet saa lifligt og smukt,
Der sprudled Livsalighedsvæld baade aarle og silde.

Du saae til den skjønt Henblegnede ind,
Du deilige Sommermorgen!
Du saae hendes Flugt og det salige Sind,
Og derfor kom du med Smiil, da du bragte os Sorgen.

Dog dem, hun forlod, forglemte du ei:
Selv græd du med Kinder røde;
Selv strøede du Taarer som Dug paa din Vei,
Mens Engle svæved den fromme Luise imøde.

Hun drog til en evig Sommerdag hen,
Til skjønnere Morgenrøde.
Kom, venlige Sommerdag, trøstrig igjen
Med Vink om Gjensynets Fryd og om hvad der ei døde!

Hiint Hjerte, hvor Livets Kilde udgjød
Sin Strøm gjennem dunkle Kammer,

Er herligt med evige Kræfter gjenfød
Til Aandens lyse Paulun med Alkjærligheds Flammer.

Hiint Øie, saa skjønt som Himmelens Blaa,
Og klart som de dybe Strømme,
Kan nu de forklarede Blikke opslaae
Mod hvad hun aned med Fryd i beskuende Drømme.

Den store Seilads.

Der seiler den hen i Natten
I Himmeldybets Favn
Stjernernes Luftskib-Flaade.
En Verden er hver en Stavn.

Jeg staaer paa Jordskibsdækket;
Jeg seiler i samme Sø.
Deiligt seiler blandt Stjerner
Jordens svømmende Ø.

Den flyvende Verdensflaade
Har mange Sjæle ombord;
Ingen af alle de Sjæle
Dog saae hvorhen de foer.

Men himmelhøit gaaer Seiladsen;
Hver Seiler Havnen naaer.
Snekkerne løbe ei paa Grund,
Og ingen Sjæl forgaaer.

Christian Wilster,

(Fød 1797, død 1840.)

Han Oldtidsskjalde Ungdomsliv gjengav,
Mens selv han sank i tidlig Grav.
Sku opad, Kjærlighed! See fremad Savn!
Hist blomstrer friskt hans Liv — og her hans Navn *).

---

†

Fred med Aanden, som bortfoer!
Fred med Støvet, vi nedlægge!
Sjælens brudte Form og Dække
Gjem, du moderlige Jord!

Fred med Aanden, som bortfoer!
Lyset, Herren gav, ei slukkes,
Da de klare Öine lukkes;
Ei udslettes Aandens Spor.

Fred med Vennen, som henfoer!
Mindeløs han ei forsvinder:
Aandens Værk med Livets Minder
Nævne skal hans Navn paa Jord.

Fred med Aanden, som hjemfoer!

* * *

---

*) Indskrift paa hans Gravmæle paa Sorø Kirkegaard. Det efterfølgende Digt blev af hans Elever afsjunget ved hans Jordefærd.

Far til Gud! far evig vel!
— Stille Affkedsordet klinger —
Flyv med evig Frihedś Vinger!
Bad i Livets Væld din Sjæl!

Far til Gud! far evig vel!
Lærer med de sjældne Gaver!
Let, som Fugl i grønne Haver,
Flagred Sange fra din Sjæl.

Far til Gud! far evig vel!
Tak for Daaden! Tak for Sangen!
Tak for Oltidsharpeklangen,
Som gjenfødtes i din Sjæl!

Far til Gud! far evig vel!

Billedhugger Herman Freund.

†

En ædel Konstneraand blev seet i Nord;
Den frem med ærligt trofast Sind sig kæmped.
Ei Verdens Skjæbnemagt den Flamme dæmped,
Som djærv mod Konstens Himmelport udfoer.

I Syd henstirred Kæmpers Søn mod Norden;
Hos Angelo stod Thorvalds Aand ham nær.
Med Vingeham af Villiens Ørnefjær
Han søgte Tankehavet over Jorden.

Og Urdas Vœld oplod sig for hans Blik,
Gudlivets Dyb, hvoraf han selv var Draaben;
Mod Oldtids Gudernat*) han modig gik,
Og evigt Liv var i hans Kamp og Haaben.

See! Oldtidsgudernatten blev ham Dag;
Høit løfted ham Valkyriernes Vinger.
I moden Manddomskraft han sig udsvinger
Fra Livets Val med Troskabs Hædersflag.

Som Kæmpens Aand fra Slagets Mark bortfarer
Og hviler sig ved Verdensaandens Bryst,
Drog Konstens djærve Søn til evig Skjønheds Kyst.
Her Eftermælets Krands hans Værk bevarer.

Den største Tankeflugt.

Der flyver saa mange Fugle
Imellem Himmel og Jord.
Selv med den allermindste Fugl
En Tanke fra Gud henfoer.

Der farer saamange Sjæle
Hver Stund fra Himmel til Jord.
Selv i den allermindste Sjæl
En underfuld Verden boer.

---

*) Hans store Basrelief: Ragnaroks-Mythen.

Guds Tanker flyve som Fugle;
Som Sjæle fare de hen.
Fra Livets Væld de spredtes ud —
Der samles de først igjen.

Bevidsthed.

Veed du hvad der lever i dig,
Fra det Ydres Tvivl befri dig!
Livet paa sit Væsen troer:
Gnisten veed sig Flammens Moder,
Draaben Oceanets Broder —
Ufødt Skov i Kjærnen boer.

Gjemmer Sjælen Livets Kjærne,
Tindrer for dig Aandens Stjerne —
Spørg ei Skyen om dens Glands!
Dagen selv i Solens Straaler
Ei den Stjernes Vei udmaaler,
Som staaer klar for Nattens Sands.

Christen Olsen *).

†

En ærlig Hyrde har nedlagt sin Stav;
En Tjener tro gik til sin Herres Glæde.
Ved Landsbykirken over Præstens Grav
Om nyskabt Foraar Himlens Fugle qvæde.

*) Forhen Sognepræst til Liunge og Broby i Sorø Amt, død den 29de April 1833.

Den Vaar, de os bebude, saae han ei;
Men, o! han seer hvad ei vort Øie skuer:
Paa Himmelparadisets Straale-Vei
Forklaret Blik i salig Glæde luer.

Det halvforklaret lyste mangengang,
Naar Aandens Liv sig mægtigt i ham rørte,
Naar Herrens Ord han fra Høialtret sang,
Og han sin Mesters Røst i Sjælen hørte.

Tidt var det som hans Aand sin Lænke brød
Og kasted Byrden, som hans Kraft nedbøied:
I helligt Ord han høie Sjæl udgiød,
Og Evigheden straaled ham af Øiet.

Det Øie brast — de Straaler sluktes ud,
Hiint ædle Aasyn er nu sammenfaldet.
Men af det brustne Hjertes dybe Brudd
Lyskilden sprang, til himmelsk Liv fremkaldet.

Frigivne Sjæl nu heelt udfolde kan
Lysvingens Glands, uhæmmet og ubundet.
Sin Herre tro, han holdt til Døden Stand,
Og han har Livets Seierskrone vundet.

Til den Fordringsfulde.

Et Liv udskiftes i hvert Aandedræt,
Og skulde Takken ligne Gavens Storhed,
Blev Livet i hvert Aandedræt en Lovsang.

Gjør dig udødelig fortjent af Verden
Hver Dag, om du formaaer det! men bebreid
Ei Verden, om den aldrig mærker det!

Hvad er den største Menneskebedrift,
Mod Livets Underværk i hvert et Pulsslag?
Og hvo bemærker vel hvert Pulsslags Under?
Dog den uendelige Givers Haand
Er evig oplukt med sin Guddomsgave.

Opfyld først selv hver himmelsk Gaves Fordring,
Og intet Nu til jordisk Fordring levnes.

Petronelle Stemann.

I. *)

Lysner, lysner op herude!
  Her er Fest i Qvel.
O! — men Festens Lys bebude
  Afsked og Farvel;
Nei! — vi vil ei Afsked tage —
Ei Farvel for alle Dage!
Kun Farvel, til Svalen kommer
Med en ny Skjærsommer!

---

*) Afskedssang fra Folkene paa Valdbygaard paa hendes Bryllupsdag, d. 18de Nov. 1838.

Du, som os hver Vaar besøgte,
  Mild, med venligt Blik!
Du, som med de Glade spøgte,
  Hvor du stod og gik!
Du, som kjærlig med os taled!
Du, hvis Røst vor Sjæl husvaled!
Du, som sang saa smukt hver Sommer!
Syng — hvorhen du kommer!

Du, som intet Ord har vraget,
  Der fra Hjertet kom!
Du, som trøsted, naar vi klaged,
  Hjalp saa mild og from!
Du, som tænkte paa vor Lykke,
Saae os glad i Høitidssmykke!
Du, som glæded os hver Sommer!
Glæd — hvorhen du kommer!

Liv og Glæde hos dig bygge,
  Hvor din Arne staaer!
Skjøn Velsignelsernes Lykke
  Blomstre, hvor du gaaer!
Lad vor Kjærlighed ledsage
Dig idag og alle Dage!
Og, naar atter Svalen kommer,
Bring os glad Skjærsommer!

II.

Aaret efter.

Svalen kom, og Svalen flyede;
  Bladet faldt i Høst.
Svanen til sit Hjem hentyede,
  Sang med stille Røst:
Hun, som kjærlig med Jer taled,
Hun, hvis Røst jer Sjæl husvaled,
Hun, som sang saa smukt hver Sommer, —
  Aldrig meer gjenkommer.

Hun, som intet Ord har vraget,
  Der fra Hjertet kom —
Hun, som trøsted dem, der klaged,
  Hjalp saa mild og from —
Hun, hvis Fryd, var fremmed Lykke,
Straaler nu i Englesmykke,
Sjunger nu, naar Svalen kommer,
  Om en evig Sommer.

III.

(Under hendes Portrait.)

Et Tonedyb i hendes Sjæl sig rørte;
Hun heelt var Sjæl, naar Tonedybet klang.
Kun Den har hende seet, som hende hørte:
End taler til os hendes Aand i Sang.

Dugdraaben.

Dugdraaben blinker paa Rosengreen;
Den tindrer, den sittrer af Glæde:
I mindste Dugperle, klar og reen,
Er Verdenssolen tilstede.

Sjæle er Draaber paa Livets Green;
De tindre, de sittre af Glæde:
I Sjælens Dugperle, klar og reen,
Er Verdensaanden tilstede.

Dugdraaben blinker et Dieblik;
Men evig er Guddomslivet.
Den Sjæl, hvori Guds Billed opgik,
En evig Verden blev givet.

Margrete Teilmann.

†

(8de Febr. 1837).

Det var en solbelyst Jordefærdsdag;
Der blinked Taarer fuldblide
Der sad to Duer paa Kirketag;
Og de vare lilliehvide.

Vi gjemte i Muld en Lillie fiin
  Til Blomstren i Evighedshaven.
Det klang over Krandsen paa sorte Skriin;
  Det sused mildt over Graven.

Glad Duerne flagred fra Kirketag;
  De slog med de hvide Vinger.
Det klang mig som Engles Vingeslag,
  Der Sjælen til Himmerig bringer.

Til dem, der græde ved Lilliens Død,
  Jeg bringer hiin Klang fra Graven:
En Barnesjæl til de Saliges Skjød
  Henfløi mod Paradiishaven.

Jørgen Mandix *).

---

†

Hver Dag Dødstimen slaaer paa Fjeld, paa Slette;
Paa Klangens Bølger Sjæle flye fra Jord.
Et Suk — og Tidens travle Børn forgjette
Den bedste Sjæl, som med hiin Klang bortfoer.

For Fædre reise Sønner Bautastene;
Med Stenen dog hensmuldrer kjærest Navn;

*) Han var Justitiarius i Norges Høiesteret og Commandeur af Nordstjerne-Ordenen, født i Kjøbenhavn den 15de Jan. 1759, død ugift i Christiania den 8de August 1835.

Og — gik en Ædling gjennem Verden ene,
Hvor staaer hans Minde? hvor boer hans Savn?

Bedriften bygger selv sit Eftermæle;
Dog hvor den glimrer, kun den nævnes stor.
Skjøn, stille Daad lærjaged tusind Sjæle;
Men næste Slægt ei kjendte deres Spor.

Selv Hædersmandens Borgerkrone blegner;
Hans Stjerne peger kun paa fordums Id;
Hans Plads er udfyldt, før hans Hoved segner,
Hans Navn tilhører den forgangne Tid.

Dog Retsind spørger ei om Bautastene,
Og Hjertet ei om Timeligheds Krands.
Det Øie brast ei mørkt, forladt og ene,
Som straaled i Alkjærlighedens Glands.

Du, som fra Hvilen efter Hædersgangen
Til gjenfødt Idræt svang dig, evig fri!
Dit Livsfarvel lød mildt i Timeklangen,
Hvorpaa din Oldingssjæl os foer forbi.

Ei Viv, ei Børn sig over Graven bøie,
Hvor eenlig nu den staaer paa Fjeldets Kyst;
Men hvo der saae dig dybt i kjærligt Øie,
Ei glemmer Hjertets Lysvæld i dit Bryst.

Een ædel kjærlig Sjæl har Jorden mindre,
Een Ven i Verden mindre eier jeg;
Men stedse flere Livslys seer jeg tindre
I himmelsk Dyb paa paradisisk Vei.

Flyv forud! hviil paa Frihedslivets Høie!
Udfold hvad Aanden modned i dit Sind!
Lad hist engang, til Velkomst, fra dit Øie
En Straale flyve mig i Sjælen ind!

Jacob Horneman Bredsdorff *).

†

Fra Kundskabsrigets aabne Bøger
Den Lærdes Hoved sank mod Jord.
Ei meer ved Lampens Lys han søger
I Steen og Plante Viisdoms Spor;
Ei meer med stille Forskerlyst
Han samler Frø til Aandens Høst.

Ved Dødens Haand paa Sandheds Veie
Han gik, hvor Luft og Sti var trang.
Med Jesu Christi Liv i Eie,
Han gik med Haab og Tro sin Gang:
Han saae fra Kundskabstræets Læ
Mod Livets eviggrønne Træ.

Guds Fred med Sjælen, som fuldendte
Sin stille Gjerning from og tro!
En større Lampe Gud ham tændte;

*) Botaniker og Mineralog, fød 1790, død som Lector ved Sorø Academie 1841.

Han staaer, hvor Livets Palmer groe.
Den gode Strid han kjærlig stred —
Gud! glæd hans Sjæl i Evighed!

Efterskrift.

(Til Petrine Bredsdorff, fød Møller.)

Sangen toned over Graven,
Hvor vi gjemte Klædebonnet
Af den Sjæl, der var dig kjærest,
Af den Sjæl, der i Naturen
Glæded sig ved Guddomstanken
I hver Steen og i hvert Blomster.
O, blev nu hans Øie lukket
For Alverdens Ædelstene,
For Alverdens favre Blomster,
Evig dog med Aandens Øie
Skal han see hvad i Naturen
Glæded ham med Aandens Skjønhed,
Fryded ham med Sjælens Farver —
Ædelstenen i dit Øies
Dybe Speil for Guddomslivet —
Kjærligheden i dit Hjertes
Rige, skjønne Blomsterflor.

De evige Gaver.

(Til Faderen S. Wendelboe*).

Den 2den Juni 1835.

Guds Fred i Sorgen paa de gamle Dage!
Hvad Herren gav dig, tog han ei tilbage.
Du saae det paa de Dine, du har lukt:
De ædle Sjæles Lys blev ei udslukt.
Dybt har du følt ved dine Sønners Grave:
Hver Sjæl, Gud gav dig, var en evig Gave.
Du Aandens Seier saae, hvor Hjerter brast;
Ved hvad der aldrig brister holdt du fast.
I Labyrinthens Nat du slap ei Traaden,
Og ei du stirrer mørk paa Skjæbnegaaden.
Af dybest Vunde Livets Kilde springer;
Selv under Byrden voxer Aandens Vinger.
Du opad seer mod Aandens Fædreland;
Der dine Sønner staae paa Fredens Strand.
Derfra tilvinke de dig himmelsk Trøst,
Indtil de atter flyve til dit Bryst,
Og Hymnen jubler over alle Grave:
Hver Sjæl, Gud gav os, var en evig Gave!

---

*) Cancelliraad Wendelboe, Districtslæge i Sorø, mistede kort efter hverandre tvende udmærket duelige og elskværdige Sønner: Lægen Christian Wendelboe og Studenten Frits Wendelboe, der begge havde været mig særdeles kjære Disciple.

Det Ubortdrømmelige.

Glemmes end Alt, hvad i Verden skeer,
Bortdrømmes Glæde som Smerte,
Hvad Aanden har seet, den ei glemmer meer,
Bortdrømmer ei Sjæl og Hjerte.

Aldrig du drømte saa dunkel en Drøm
Om Liv i Sorg eller Glæde,
Saa dybt du ei dukked i Glemsels Strøm,
Dit Væsen jo blev tilstede.

Var dig en Sjæl kun i Verden ret kjær,
Den veg ei fra dine Drømme.
Hvad Aanden omslutted, er evig nær,
Kan aldrig opløst bortsvømme.

Slukkes i Døden hvert Lys, du har seet,
Dit Væsens Lys dog ei slukkes,
Og hvad der med Væsen og Aand blev Eet
I Livsstrømmen salig vugges.

De to Dage.

(Skrevet 1838.)

To favre Elskovsdage
Jeg mindes med stille Lyst;
Med Sang de komme tilbage
Med tusinde Minders Røst.

Den første Dag bortflyede
Med Vinger af Elskovsord:
Hun, til hvis Hjerte jeg tyede,
Paa Guldsnekken med mig foer.

Os vugged klare Strømme:
I Strømmenes Dyb det klang,
Og alle Tanker blev Drømme,
Og Drømmene Elskovssang.

Det var som nu jeg vidste
Hvad Blomsterne tænkte paa;
Hvad Fuglen qviddred paa Qviste
Det kunde min Sjæl forstaae.

Naturens Gaaderuner
Mig tyktes fuldklar en Skrift;
Jeg saae i Timernes Luner
En Evigheds Storbedrift.

Og hvad hiin Dag jeg skimted
Jeg sang for min Hjertenskjær.
Ved Qvel, da Hesperus glimted,
Hun smiled i Stjerneskjær.

Den Dag var snart tilende,
Dog rig som en deilig Vaar:
Ti skjønne Timer hos hende!
Men Verden har kaldt dem — Aar.

Den anden Dag hensuser
Med Timernes Vingeslag;

Klart Tonestrømmen ombruser
Min Kjærligheds anden Dag.

Ei Drøm var meer min Tanke:
I Verden min Sjæl saae ud;
Karst følte Hjertet jeg banke:
Jeg sad hos min Ungdoms Brud.

Vi sad blandt grønne Skove
I Hjemmet ved stille Sø;
Jeg saae i Tidernes Vove
Den svømmende Verdensø.

Det Liv, jeg saae og hørte,
Mig brused liig Harpers Klang;
Det var, som Aander mig rørte,
Og Tidernes Røst blev Sang.

Jeg syntes ei at drømme;
Tilbage dog Sjælen saae.
Jeg sang ved Skovsøens Strømme,
Og fast mine Haar blev graae.

Endnu jeg Dagen skimter;
End seer jeg min Hjertenskjær;
Dog hist alt Hesperus glimter —
Hun smiler i Stjerneskjær.

Den Dag er snart tilende,
Den flyer som en Stund i Vaar:
Kun femten Timer hos hende!
Men Verden har kaldt dem — Aar.

Vinterfuglen.

(Jan. 1838.)

Lille Fugl! du klager ved min Rude:
Sort er Skoven; Mark og Eng er gold.
Alnaturen ligger Liig herude;
Fuglen fryser. Verden er saa kold.

Lille Fugl! fra hine sorte Skove
Saae du Røgen fra mine Arne vist,
Og du flagred over frosne Vove,
Drømte her om sommmergrønne Qvist.

Vinterfugl! var du min Gjest i Sommer?
Hørte her du Sang om evig Vaar?
Er det derfor du med Længsel kommer?
Leder du om Vaar, som ei forgaaer?

Længselsfugl! klag ei ved frosne Rude!
Flyv herind og varm dig ved mit Bryst!
Kold er Verden; Alt er dødt derude.
I mit Bryst er Liv og Sommerlyst.

Her du skal de grønne Skove finde
Og den Vaar, hvorom jeg sang ifjor.
Hun, om hvem jeg sang, hun er herinde —
Der er Vaar, hvor Kjærligheden boer.

Fragment af den færøeske Folkesang Runsevalqvaie *).

Keiseren sidder paa gylden Stol,
Han taler til sine Drenge:
„I skal ride til Runseval
Og kæmpe baade haardt og længe.

„Hælvten bli'er hjemme til Landeværn,
Og Hælvten den skal stride;
Tolv udaf de ypperste Mænd **)
De skulle til Runseval ride."

De klædte sig i deres haarde Brynie,
Og stege paa deres Heste;
Saa red' de dem til Runseval,
Saa Jorden var færdig at briste.

Sol skinner favert paa Valen hen;
Den skinner paa SkjoldeRand.
Saa er sagt om Roland Jarl,
Han skulde være første Mand.

Han talte til sine Krigsmænd,
Og var hverken mild eller spag:

*) Af dette gamle færøeske Digt om Slaget paa Runseval Hede er nærværende Fragment oversat efter mundtlig Meddelelse af Jomfru Lise Olsen fra Færøerne.
**) De berømte 12 saakaldte Jævninge.

„Vi maa vel bie paa Fjenden her
Den hele udslagne Dag."

Det var Kongen Marsilius,
Han hørte det i sin Hal;
Da bød han ud saa stor en Hær
At ride til Runseval.

Han bød ud af sine bedste Mænd
Saa stor og stærk en Hær.
„Nu vil vi ride til Runseval
Og see hvor det ganger der.

„Nu skal vi ride til Runseval
At fange Keiser Carl,
At binde Reymis Hertugen
Og hænge Roland Jarl."

De bandt hastig Sporen paa Fod;
Hestene Sporen kjendte.
De satte sig i Sadlen fast,
Og rast de Gangere rendte.

Saa red de som de kunde bedst
Over Bække og Sumper bløde.
Man saae vel atten hundrede Mand
Sidde paa Guldsadler røde.

Og det da meldte Oliver Jarl,
Der han saae denne Hær:
„Roland! blæs nu i din Luur!
Hvor vil det gange os her?"

Roland satte Hornet for sin Mund,
  Og saa blæste han saa fast,
Ti Mile, ja vel ti Gange ti
  Det hørtes hjem ihast.

Og meldte Reymis Hertugen
  For Bordet som han staaer:
„Nu blæser Roland overlydt,
  En Ufærd nu han faaer.“

Svared han da Gevalon Jarl: —
  (Gud straffe den Ridder Rød!)
„Roland skjemter med sin Luur,
  Med ham har det ingen Nød.“

Men Roland rider i Runseval
  Først blandt Alle paa Vangen;
Saa fældte han de Hedninger
  Vel hundrede Mand ad Gangen.

Hestene ginge i Runseval
  Til Knæerne op i Blod.
Saa er sagt om de hedenske Mænd:
  Ad Flugten de stande lod.

De flygted til Marsilius Konge
  Og kæred for ham deres Nød:
„Alle er faldne, og Alt er tabt,
  Og ikke er Roland død.

„Vi har aldrig hans Mage seet
  Udi det hele Land,

Han fældes ikke med noget Sværd,
  Og aldrig han bindes kan."

Og det var Kongen Marsilius,
  Kun ringe var han i Hu.
Der han fik høre, at Skjoldene brast
  Og Roland var heel endnu. — —

Her er Fred!

Aftensang i Høst.

Her er Fred! — o! her er saa stille!
Jeg kan høre hvert faldende Blad.
Gjennem Lindene Stjernerne spille,
Hvor i Sommernats-Drømme jeg sad.

Her er venligt i Havestuen:
Hist staaer Halvmaanens blinkende Segl;
Med Orion paa Høsthimmelbuen
Den nedblinker i Skovsøens Speil.

Som en Guldbrud den gamle Sommer
Staaer forvandlet i guldgule Høst,
Og med Evighedsanelsen kommer
Hendes Stjerner fra Dybet i Øst.

Med det høieste Liv fortrolig,
Straaler Natten med Sirius-Glands,

Og i Syvstjerne-Sløret saa rolig
Staaer Naturen med Gyldenskov-Krands.

Her er Fred! — o! her er saa stille
Som al Strid var i Verden forbi.
Over Livsdybet Stjernerne spille,
Og en Evigheds Glands er deri.

De tvende Livssphærer.

I Tusindtal seer jeg Liv bortflye;
Til eet dog alle sig samle:
Hver Dag jeg lever et Liv paany;
Hver Nat jeg bortdøer fra det gamle.

Hos Dødens Broder paa Glemsels Strøm
Det gamle Liv sig bortvugger.
I Livets Favn hver Død er en Drøm,
Og gienfødt Sjælen opdukker.

To store Verdner jeg røres i;
Kun een jeg skuer ad Gangen.
Naar begge jeg skuer, fuldklar og fri,
Er Sjælen ei længer fangen.

Den sidste Død er den bedste Drøm:
Naar Livet ei meer bortblunder,
Da mødes Mindets og Glemselens Strøm
Med tvende Verdeners Under.

Tegn og Billed.

For Aanden har Aander udødelig Røst:
De gjennem Aartusinder sjunge.
End Ordet har Liv fra Propheternes Bryst
Og fra Patriarkernes Tunge.

Dog Brystet af Been og Tungen af Kjød
Ei Livsflammen ene bevarer;
Sjælenes Tanker fra Verden blev fød
Hvert Aandernes Tegn aabenbarer.

Hvert Bogstav er dødt, men hvert Ord har Liv,
Naar Aanden kan Ziffrene stave.
En Verden af Sjæle opstaaer ved dens Bliv
Fra Skjaldes og Konstneres Grave.

Er Kjød-Øret døvt og Kjød-Tungen stum,
Dog Livets Apostler ei døde:
Hvor Sjælen har Øre og Aanden har Rum,
De flammende Tunger end gløde.

Johan Guttenberg.

Vidt flyve Tanker over Jord
Paa Typekonstens Vinger;
Hvad skjult i Sjæledybder boer
Alverden gjennemklinger.

Hver Lysets Helt har Kæmperøst,
  Hver Mørkets Træl tillige;
Udkæmpes skal i Tankedyst
  Hver Strid i Aanders Rige.

Hvor Tanken, høi og fri, sig svang
  Udover Verdens Riger,
Med Jubel Lysets Engle sang
  Paa deres Himmelstiger;
Med Modgift for hver Sjælegift
  Udflyve Viisdomstanker,
Og Sandhedskæmpernes Bedrift
  Omstyrter Aandens Skranker.

Hil Kløgtens Søn, hvis stille Værk
  Gav Verdens Tanker Vinger!
Ham priser høit hver Sjæl, som stærk
  Til Tidens Kamp sig svinger;
Ham priser Tanken paa sin Flugt,
  Den onde, som den gode;
Bedst priser ham med evig Frugt
  Den Aand, som i ham boede.

I Tankers Kamp med ærlig Hu
  Skal Aandens Seire vindes;
Derfor, o Guttenberg! endnu
  Aarhundreder dig mindes.
Du selv fornam, med Faust i Pagt,
  De største Gavers Fare;
Men ved din Konst skal Sandheds Magt
  Sin Seier aabenbare.

Visekræmmeren paa Markedet.

I.

Smag Vinen, Børnlil, før I slukker jer Torst!
Kast den bort, hvis den smager af Bækken!
Vil I kjøbe mine Viser, saa hør dem først!
I skal ei kjøbe Katten i Sækken.

Jeg har saa Meget i Verden seet
Fra den Stund, jeg rendte fra Skolen.
Snart har jeg sørget, og snart har jeg leet;
Jeg løb Verden rundt med Fiolen.

Lidt gal, man siger, var jeg iblandt —
Ih nu! det kan hændes den Bedste.
En grumme Hob Klogskab i Verden jeg fandt —
Lidt gale var dog de Fleste.

Jeg lever et lysteligt Spillemandsliv:
Ei Huus og Hjem blev mig givet —
Mig kysser ei Barn, mig klapper ei Viv;
Lidt Hjerte jeg har dog i Livet.

For Fremmede synger jeg, til jeg er død;
Saa faaer Ingen Besvær med at græde.
Selv spaser jeg bort al Verdens Nød —
Men ogsaa — ak ja! — dens Glæde.

II.

Jeg var ogsaa „i min Uskyldighed —“
Det er rigtignok længe siden.

Den Vise er gammel, som I nok veed,
Sin Klang den mister med Tiden.

Men deilig var jeg, det kan I troe,
Med to Rader Tænder i Munden;
Og hvor nu Graahaaret knap vil groe,
Var jeg purret som Pudelhunden.

Min Deilighed ingen Jomfru holdt ud;
Det Moder alt sang ved min Vugge.
Min Ungdoms Kone — stod aldrig Brud,
Og siden jeg flyede de Smukke.

Det var en deilig Morgen i Høst;
Til Skuden løb jeg fra Skolen.
Den favreste Jomfru hang ved mit Bryst;
Paa Ryggen bar jeg Fiolen.

Et Døgn vi leged i Rummet Skjul
Alt som i Paradiishaven.
Men Glæden er kun en hjemløs Fugl,
Og Lykken har kort til Graven.

Dengang vi treen for Skipperen frem
Og nævned os Mand og Kone,
Han svoer: jeg fører den Tøite hjem!
Saa fik Visen en anden Tone.

Mig jog han op i Takkel og Raa;
Jeg maatte for Brødet slide.
Min lille Kone i Rummet laae;
Stor Nød saa maatte hun lide.

Net aldrig glemmer jeg den Seilads:
I Storm min Lykke forliste —
Hun græd sig ihjel uden Brudestads,
Og Brættet blev hendes Kiste.

Jeg græd til mig brændte den velske Sol,
Saa løb jeg fra Skib og fra Lænke.
Om Brød jeg tigged med min Fiol;
Paa Vælsk jeg kunde ei tænke.

Jeg maatte synge; jeg maatte lee;
Jeg maatte dandse og springe.
Det vist har været en Ynk at see,
Hvor lystigt det end maatte klinge.

De Vælske loe ad min danske Sang
Om Bruden, de sænked i Havet.
Kun naar jeg dandsed dertil og sprang,
Min Sorg blev i Viin begravet.

Og lystig jeg tumled fra Land til Land
Alt med min Sorg og Fiolen.
Først graahaaret saae jeg den fyenske Strand
Og den By, hvor jeg rendte af Skolen.

III.

Man siger, det rabled for mig iblandt;
Nu! Ingen sit Vid skal berømme.
Hvad hver Mand oplever, for ham er sandt,
Om al Verden kalder det Drømme.

Og nu skal I høre en anden Sang;
Den har ei saa drøvelig Ende.
Jerusalems Skomager traf jeg engang;
Den Karl I vel sagtens kjende.

Han har den Skjæbne, han aldrig skal døe,
Og aldrig hans Fod skal hvile;
Og Fred faaer han aldrig paa Verdens Ø,
Og aldrig hans Øie skal smile.

Der ham jeg saae, jeg glemte den Nød,
Som andre Sjæle kan trykke;
Jeg takked min Gud for den kjære Død
Og priste hver Dødeligs Lykke.

Men grædende trykte jeg til mit Bryst
Den Gamle, som aldrig blunder.
To Gaver gav han mig for den Trøst;
Hver Gave var rig paa Under.

Nu kommer hvad mindst I vil troe, Børnlil!
Om ogsaa jeg bander paa det.
Hiin Skomager troer I vel knap er til;
Men Den bedst veed det, som saae det.

Først gav han mig Fortunatus' Pung,
— Den altid er fuld af Penge —
Saa Ædelstenen, der altid gjør ung.
De Gaver forlysted mig længe.

Det Bedste, jeg kjøbte, der jeg blev rig,
Var Syvmiilsstøvlernes Lykke.

Dem solgte en underlig Vandrer mig,
Og han havde ingen Skygge.

De gamle Støvler priser jeg tidt,
Naar Flugt kun bjerger mig Lykken.
Endnu de tage fuldt Syvmilsskridt —
Dem bærer jeg her paa Ryggen.

IV.

Men nu skal I høre hvorlunde
Det gik mig med Lykkens Pung.
Ret aldrig tømmes den kunde;
Dog derfor var den ei tung.

Jeg hængte den ved mit Hjerte;
Hver Dag jeg syede den fast;
Og Alt, hvad mit Hjerte begjerte,
Den trylled mig frem i Hast.

Jeg bar kun forgyldte Klæder;
Jeg satte ei Fod paa Jord:
Jeg lod mig bære med Hæder;
Jeg spiste ved Keiserens Bord.

Jeg eied Slotte og Lande
Og Alt, hvad jeg peged paa.
Var der Vine, som der er Vande,
Jeg kunde dem alle faae.

Jeg drak, jeg spiste, jeg stadsed;
Jeg lod mig tilbede for Guld.

Med Millioner jeg spased,
  Var saare naadig og huld.

Jeg gjorde de Fattige rige;
Dog bedre blev de just ei,
Og — skal jeg Sandheden sige —
  Jeg selv var paa glatte Vei.

En Døgenigt var jeg blevet;
Heelt tom jeg følte min Sjæl.
Til „Durchlaucht“ jeg havde det drevet,
  Og keded mig fast ihjel.

Alverden misundte mig Lykken;
Man ymted høit om min Pung.
Tidt Dolke mig trued i Ryggen,
  Og Pungen blev mig for tung.

Om Natten jeg sov ei længer:
Jeg skjælved for Røverhaand.
Mit Slot havde Fængselsstænger;
  Jeg laae som en Træl i Baand.

Selv Edderduun syntes mig haarde;
Jeg stirred paa min Pistol.
Ved Sengen den hang med min Kaarde
  Alt hos den gamle Fiol.

Og naar jeg saae paa Fiolen,
Da græd jeg saa mangen Stund:
Jeg tænkte paa Flugten fra Skolen
  Og Bruden paa Havsens Bund.

Tilsidst jeg foer over Havet,
Tog Syvmiilsstøvlerne paa.
— Min Lykkepung jeg begraved,
Hvor Ungdomsbruden alt laae.

V.

Min Skat kun lidet veied;
Min Pung var meer ei tung.
End Ædelstenen jeg eied,
Som gjorde mig evig ung.

Med Ild i Ynglingsblikke
Jeg saae mig i Verden om;
Men ungt var Hjertet dog ikke,
Og Glæden tyktes mig tom.

Endnu jeg kunde brænde
For Skjønheden mangen Stund;
Men det var dog kun for hende,
Som blunded paa Havsens Bund.

Jeg Verdens Ring omseiled;
Mod Enden stod min Hu.
Men naar jeg saae mig i Speilet,
Jeg saae, jeg var ung endnu.

Da tænkte jeg paa den Gamle,
Som aldrig kan ældes ret.
Paa Viisdom vilde jeg samle;
Af Daarskaben var jeg mæt.

Jeg tænkte fuldtidt paa Graven,
End meer paa min Ungdoms Mø.
Og — Stenen med Ungdomsgaven
Jeg kasted i dyben Sø.

VI.

Ei Ungdommens Steen var de Vises Steen,
Det havde jeg vel fornummet.
Med Syvmiilsstøvlerne paa mine Been
Jeg løb gjennem Verdensrummet.

Jeg ledte efter de Vises Steen;
Endnu jeg har den ei fundet.
Blandt alle Vise der var kun Een,
Som har dens Løndom udgrundet.

Ham leder hiin gamle Skomager om
Endnu og til Verdens Ende.
Hvergang jeg til Juleaften kom,
Mig tyktes, vi skulde ham kjende.

Og finder jeg ham — en bedre Skat
En anden Gang jeg vel priser.
Men nu jeg siger Jer tusind Godnat —
Der har i min Lykkes Viser.

De talende Fugle.

»Jeg gik mig ud en Sommerdag at høre
»Fuglesang, som Hjertet monne røre.

„I de dybe Dale,
„Blandt de Nattergale,
„Blandt de andre Fugle smaa, som tale“ *).

Og jeg fornam i Nattergalens Klukke
Alle Hjerters hemmeligste Sukke:
I de dybe Dale
Fløited Nattergale
Alle Savn og Længsler op af Dvale.

Og jeg forstod hvad kun den Røst udsjunger,
Som blev lagt paa Nattergale-Tunger.
I de dybe Dale,
I de grønne Sale
Derom alle Fugle smaa maae tale.

Og nu jeg veed hvorhen mit Suk sig svinger,
Og hvi alle Fugle smaa fik Vinger —
I de dybe Dale,
Blandt de Nattergale
Derom alle Fugletunger tale.

Kong Christian og Dronning Amalia.

Kroningssang.

(Juni 1840.)

Kong Christian sidder i Kroningspragt
Paa Skjoldungers gamle Throne,

*) Gammelt Folkevise-Fragment.

Af Gud og Loven han tog sin Magt,
Af Danfolket Hyldingens Krone.
Nu hilser Danmark i lys Skjærsommer sin Konge!

Amalia straaler i Kroneglands
Ved Ottende Christians Side.
Sjælenes Hylding, Huldsalighedes Krands
Hun vandt i Verden saa vide.
Nu hilser Danmark i lys Skjærsommer sin Dronning!

Kong Christian nævnes med hædret Navn,
Hvor Skjønhed og Høihed har hjemme.
Han sørged med os ved Fredriks Savn;
Sidst Dansken dog Hjertet vil glemme.
Nu hilser Danmark i lys Skjærsommer sin Konge!

Amalia nævnes med favre Navn,
Med Klang af Umyndiges Mæle:
Fattigmands Børn tog hun mild i Favn,
Og Moder blev hun for Sjæle.
Nu hilser Danmark i lys Skjærsommer sin Dronning!

Kong Christian fødtes i Danmarks Skjød:
Fuldbansk blev hans Sind og hans Tale;
Ham Tankevældet fra Sjælen flød
Med Gjenklang fra Fjeld og fra Dale.
Glad hilser Danmark i lys Skjærsommer sin Konge!

Amalia hørte sin Buggesang,
Hvor Østersøsvaner opdukke;
Lifligt om Livet i Danrigets Vang

Sang Havfru ved hendes Bugge.
Glad hilser Danmark i lys Skjærsommer sin Dronning!

Kong Christian skuer i Kroners Pragt
Kun Krandse til Folkenes Lykke.
Med Hæder han har paa Fjeld henlagt
Guldkrandsen med Palmebladsmykke.
Tryg hilser Danmark i lys Skjærsommer sin Konge!

Amalia skuer i Kronens Pragt
Klenodet med Oldtidens Minder:
Dagmars og Dannebods Kjærlighedsmagt
Med Fromhedsblikket hun vinder.
Glad hilser Danmark i lys Skjærsommer sin Dronning!

Kong Christian byder med Spiir i Haand:
Kun Sandhed i Sind og i Tale!
Hvad dybt sig rører i Folkets Aand,
Han veier i Folkeraadssale.
Tro hilser Danmark i lys Skjærsommer sin Konge!

Amalias Spiir er en Liliestav;
Naar skjønt hendes Dronningrøst klinger,
Livet faaer Toner som Bølger i Hav,
Og Folkesangen faaer Vinger.
Glad hilser Danmark i lys Skjærsommer sin Dronning!

Kong Christian agter paa Tidens Strid,
Han seer hvor dens Luftning omskifter;
Han agter nøie paa Aandens Id
Og Tankernes Heltebedrifter.
Stolt hilser Danmark i høi Skjærsommer sin Konge!

Amalia tænker i Tidens Strid
Paa Livet, som aldrig omskifter:
Palmen hun skuer for Sjælenes Id
Og Hjertets stille Bedrifter.
Fro hilser Danmark i høi Skjærsommer sin Dronning!

Vor gamle Hæder! bliv ung paany!
Lad Kjærlighed Kræfterne samle!
Een Aand, eet Hjerte i Kronens Ly!
Eet Danmark, det unge og gamle!
Hil Fædrelandet! hil Christian og Christians Dronning!

Nordens Aand.

(Skandinaviens aandelige Repræsentanter tilegnet.)

Der gaaer en mægtig Aand igjennem Norden
Med store Tiders Minder i sit Bryst;
Til Himlens Stjerner naaer hans Røst fra Jorden,
Og „Nordens Tunge" nævne vi hans Røst.
Den toner over Fjeldet — over Dalen,
Den magisk sammensmelter Sjæl med Sjæl.
For fjerne Broder glemmer Broder-Talen,
Flyer Frændeaanden ei fra Dal og Fjeld.

Tre Folk i Nord hiin Aanderøst fornemme,
Hvorhen de i den vide Verden gaae,
Og hvor en skandinavisk Sjæl har Stemme —
Tre Rigers Sjæle kan hans Røst forstaae.

Jeg har hiin Treklangs-Harmonie fornummet:
Jeg Frænde-Sjæle mødte trindt i Nord;
Jeg veed: hvor Nordens Tunge ei forstummed —
Een nordisk Aand i Nordens Hjerter boer.

Velsignet være Aanden, som forbinder
Hvad Fjeld og Elv og Hav vil skille ad!
Velsignet Aanden med Aartusinds-Minder,
Med evig Frænderøst og Stordaads-Qvad!
Lad Formens Verdner synke og opstige!
Ideens Eenhed evig ei forgaaer:
Som paa Guds Firmament — i Aandens Rige
Nordstjernen uforanderlig dog staaer.

Holger Danskes Morgensang i Hjemmet.

(Tilegnet Præsten Lic. Theol. Ferdinand Fenger, med et Exemplar af Digtet Holger Danske.)

Nu vaagner Holger Danske
Med frisk og freidig Aand:
Til Fjenden Ridderhandske!
Til Vennen varme Haand!
Fuldkarsk jeg kom til Mæle,
Med Sang jeg kom igjen.
Godmorgen! danske Sjæle!
Jeg er blandt mine Mænd.

Frisk grønnes skal min Sommer,
Trods alle Vintres Snee.
Hvor gammel Holger kommer,
I skal dog ung ham see.

Amalia tænker i Tidens Strid
Paa Livet, som aldrig omskifter:
Palmen hun skuer for Sjælenes Id
Og Hjertets stille Bedrifter.
Fro hilser Danmark i høi Skjærsommer sin Dronning!

Vor gamle Hæder! bliv ung paany!
Lad Kjærlighed Kræfterne samle!
Een Aand, eet Hjerte i Kronens Ly!
Eet Danmark, det unge og gamle!
Hil Fædrelandet! hil Christian og Christians Dronning!

Nordens Aand.

(Skandinaviens aandelige Repræsentanter tilegnet.)

Der gaaer en mægtig Aand igjennem Norden
Med store Tiders Minder i sit Bryst;
Til Himlens Stjerner naaer hans Røst fra Jorden,
Og „Nordens Tunge“ nævne vi hans Røst.
Den toner over Fjeldet — over Dalen,
Den magisk sammensmelter Sjæl med Sjæl.
For fjerne Broder glemmer Broder-Talen,
Flyer Frændeaanden ei fra Dal og Fjeld.

Tre Folk i Nord hiin Aanderøst fornemme,
Hvorhen de i den vide Verden gaae,
Og hvor en skandinavisk Sjæl har Stemme —
Tre Rigers Sjæle kan hans Røst forstaae.

Jeg har hiin Treklangs-Harmonie fornummet:
Jeg Frænde-Sjæle mødte trindt i Nord;
Jeg veed: hvor Nordens Tunge ei forstummed —
Een nordisk Aand i Nordens Hjerter boer.

Velsignet være Aanden, som forbinder
Hvad Fjeld og Elv og Hav vil skille ad!
Velsignet Aanden med Aartusinds-Minder,
Med evig Frænderøst og Stordaads-Qvad!
Lad Formens Verdner synke og opstige!
Ideens Eenhed evig ei forgaaer:
Som paa Guds Firmament — i Aandens Rige
Nordstjernen uforanderlig dog staaer.

Holger Danskes Morgensang i Hjemmet.

(Tilegnet Præsten Lic. Theol. Ferdinand Fenger, med et Exemplar af Digtet Holger Danske.)

Nu vaagner Holger Danske
Med frisk og freidig Aand:
Til Fjenden Ridderhandske!
Til Vennen varme Haand!
Fuldkarsk jeg kom til Mæle,
Med Sang jeg kom igjen.
Godmorgen! danske Sjæle!
Jeg er blandt mine Mænd.

Frisk grønnes skal min Sommer,
Trods alle Vintres Snee.
Hvor gammel Holger kommer,
I skal dog ung ham see.

Kun Mismod til mig flotter
Med Tvivl og Klageraab.
Afveien! Klynkepotter!
Dansk Mand har modigt Haab.

Mit gamle Folk jeg kjender,
Det er saa ungt som før:
I Holgers unge Venner
De Gamles Liv ei døer.
Jeg Liv og Tro forfegter:
Eet Folk! een Drot! een Gud!
Bort, bort, hver kold Fornegter!
Hiin Tro kun holder ud.

Om Frihed vil jeg sjunge
For Store og for Smaa,
Men ei med Stikletunge
Og Ord med Wdder paa!
Vil Nisser Throner vælte
Med Prik af Spot og Griin —
Væk! Knappenaalehelte!
Jer Frihed er ei min.

Nu rider jeg til Thinge
Og op til Kongens Gaard.
Heelt djærvt skal Ordet klinge,
Hvor gamle Holger staaer.
Djærvt Ord, men hovisk Tone!
Kun ærligt Blad frá Mund!
Respect for Folk og Throne!
Ad Maanen tuder Hund.

Og kommer jeg fra Thinge
Og Dannerkongens Gaard,
Hvor Kirkeklokker klinge,
Med trøstigt Haab jeg staaer.
Med Kirkeklokke-Klangen
I morgenlyse Sind
Jeg gaaer med Folkesangen
Til Præst og Bonde ind.

Paa Rosten blev jeg ofte
Af ærlig Bonde kjendt
Og selv i Bondekofte
Af Krigsmand og Student.
Paa Haandtag, Blik og Mæle
Jeg kjender trofast Ven.
Godmorgen, danske Sjæle!
Jeg er blandt mine Mænd *).

---

*) I den Lic. Fenger tilsendte Afskrift var følgende Vers tilføiet:

Hos dig, som ærligt tænker,
Og handler som du troer,
Hos dig jeg glad mig bænker,
Jeg synger ved dit Bord.
Med mig du Danmark priser,
Det gamle og det nye.
Syng Holger Danskes Viser
I Danmarks Morgengry!

Dansk Latter.

(Holgers Sang i Hjemmet.)

Mine Danskes Latter mig huer godt!
Den strømmer fra Hjertens Grund;
Men hjerteløs griner den kolde Spot,
Og Hadet vrider kun Mund.

Jeg kan lee ad Vennen, jeg mest har kjær,
Dog kun, naar han selv leer med;
Men komme ham Fjender med Fjas for nær,
De skal ek lystes derved.

Jeg kan døie Skjemten, som bedst den faldt,
Naar kun den var venlig meent;
Jeg vel kan fordrage lidt Kjøkkensalt,
Naar kun jeg veed, det er reent.

Har du attisk Salt, destobedre, Ven!
For Vid har jeg al Respect;
Det ægte dog smelter i Talen hen
Og lægges aldrig paa Vægt.

Har du Kløgt i Panden, min unge Ven!
Saa pil den ei smaalig frem!
Lad heel den kun strømme med Livet hen!
Saa leer man bedst i mit Hjem.

Christian Barnekow *).

Hr. Barnekow tumled sin danske Hest;
  Det flammed i Vestgothland.
Han fulgte fjerde Kong Christian
  Med Seier fra Skaras Brand.

Sneeskyen snugged i Vinterqvel.
  Med Hingsten Hr. Barnekow stred:
Hans Hingst viste Vei til Skaane;
  Men Kongen mod Varbjerg red.

Og Kongen loe til Hr. Barnekow:
  „Straf ikke jer gode Hest!
Til Vidskøfle Borg og jer Frue
  Veed Veien han allerbedst.“

*) Denne Ridder og Helt af de endnu levende Barnekowers Slægt levede i Kong Christian den Fjerdes Tid. Uagtet han var Protestant, havde han besøgt den hellige Grav. Han besad betydelige Eiendomme i Kjøbenhavn, hvor en Gade endnu bærer Navn efter ham. Han var gift med Margrethe Brahe og fik med hende Vidskøfle Borg og Gods i Skaane. Hans Deeltagelse i Skjærmydslen paa Skellinge Mark, 2 Miil fra Varbjerg, d. 21de Februar 1612, nævnes med fortjent Berømmelse i vor Historie (see Jahns Grundtræk til Christian den 4des Krigshistorie p. 174). Christian Barnekows Heltedød og sidste Ord erindres endnu af den skaanske og hallandske Bonde ved en stor rødsprængt Steen af porphyrblandet Granit paa Skellinge Mark, hvorpaa man endnu vil see Mærker af hans Blod.

„Jeg drømte vel selv om Vidskøfle Borg“
— Hr. Barnekow rødmed bag Hat —
Men lysvaagne Veiviser-Øine
Behøver Dankongen inat.“

Steen Rosensparre forsked om Spor;
Frantz Rantzow heelt sneeblind loe.
Fem hundrede Mand dem fulgte,
Og de var alle fuldtroe.

Men fire Uger var Sadlen spændt,
Og Mundskægget stivned af Frost.
Hestene tygged paa Lyngstilk,
Og Bark var Mændenes Kost.

Blandt Kløfter snublede skoløs Hest;
Dog lystigt var Danskens Mod:
Dankongen fløited paa Veien,
Og Lykken tyktes fuldgod.

Iismarken føg med Driver af Snee,
Fra Bjerg løb Vedslædens Spor.
Red de paa Skellinge Bymark,
I Fjendehærs Gab de foer.

Med Oberst Kruus staaer Hertug Johan *)
I Leir ved Skellinge By.
Nu glimte Landsbyens Praaser;
Paa Mark det blinker med Gny.

---

*) Kong Gustav Adolphs Farbroder.

Brat Hingstene spidsed Øren og fnøs;
  Hr. Barnekow peged mod Vang:
„Er det svenske Lunter hist blinke,
  Blier Veien til Varbjerg trang.“

Og Svensken var det. Op Kongen slog:
  „I Slagstorm, Dannemænd, frem!“
Det blev en ulige Fegtning:
  Tre Danske kæmped mod Fem.

Bøsserne knalded og Landserne klang.
  Frem lyned Kongen i Damp:
Halvtredie hundrede Danske
  Blev Liig i den Fremfarts-Kamp.

Steen Rosensparre laae knuust blandt Spær,
  Frants Rantzow ved Hestens Sko;
Over Liig og splintrede Landser
  Hos Kongen red Barnekow tro.

Brat styrted Kongens Ganger for Skud.
  Hr. Barnekow var ei seen;
Dankongen gav han sin Skimmel,
  Selv sprang han paa høie Steen.

„Kongen min Hest! og Fienden mit Liv!
  Og Gud min Sjæl!“ — var hans Ord.
Hr. Barnekow faldt paa Stenen —
  Dankongen mod Varbjerg foer.

Tilbage foer Fjenden — Kong Christian frem,
Men Barnekows Sjæl fra Jord.
Hans Blod paa Skellinge-Stenen
Beseglede hans Troskabs-Ord *).

Universets Politik.

Solen er Absolutist endnu;
Hans Throne selv Mars ei stormer;
Endnu staaer ei Planeternes Hu
Til republikanske Former.

Verden adlyder den gamle Magt
Og holder sig skjønt ilive.
Fixstjerner holde paa Himlen Vagt:
De er alle conservative.

Hvert Nu dog lønligt Stjerner og Sol
Gaae frem mod Forklaringsstunden;
Verden gaaer frem i Dands om sin Pol,
Er dog smukt liberal igrunden.

---

*) I den skaanske Bondes Mund gjentages hine Ord endnu saaledes: „Jag lemnar kungen min häst, fjenden mit lif ock Gud min siäl!"

Opmuntring.

Frygtens Hex omskaber en Myg
I Elephantens Gestalt.
Nødden faldt paa Kyllingens Ryg —
Den troede, al Verden faldt.

Frygtens Hex er fremmed i Nord,
Og Myggen kalde vi Myg,
Nødden lille og Verden stor —
Usfel en Kyllingeryg.

Falder Verden tilsidst engang,
Saa duer den vel ei meer.
Har vi paany til en Verden Trang,
Vorherre har Raad til fleer.

Heliocentrisk Verdensanskuelse.

Vælg dig det høieste Standpunkt — og Verdens Forvirring
er Orden!
Stil dig i Solen og see! — ingen Plane farer vild.
Blendet paa rullende Jord, Tilbagegang ser du og Stands-
ning —
Evig for Aandernes Sol fremad gaaer Aand som Planet.

Til Phantasiehaderen.

Neen vil du Sandheden see; kun Dunst er dig Phantasus-Sløret;
Sandhedens Himmel fuldklar blaaner dog gjennem hiint Slør.
Sort blev os Himmelens Blaa, var Dunstkredsens Trylleslør
brustet.
Mørk, uden Straalernes Brud, blev os Ideernes Sol.

Lad Fuglen ei døe!

Flyv, vor Fugl! — Vi Legen kjende —
Herligt skal dens Livslys brænde;
Muntert Fuglens Liv skal fare
Gjennem disse Sjæles Skare;
Hvor den lille Fakkel slukkes,
Der først Fuglens Øine lukkes;
Legen er der Alvor i:
Fuglens Liv er — Poesie.
— Lad Fuglen ei døe!

Fuglen lever. Fakken brænder.
Rask den flyver mellem Hænder;
Dæmpes Flammen plumpt med Haanden,
Giv den atter Liv med Aanden!
Vil Philistre Fuglen dræbe,
Aand med Kjærlighedens Læbe!
Fuglens Liv er Poesie:
Døer den, er vor Fryd forbi —
— Lad Fuglen ei døe!

Fuglen flyver. Faklen brænder
Klart i skjønne Jomfruhænder.
Rask Studenten Faklen svinger,
Ei han stækker Fuglens Vinger.
Hos Poeten Gnisten luer;
Men, o Vee! — hist Døden truer.
Døer den, er vor Leg forbi;
Legen er der Alvor i.
— Lad Fuglen ei døe!

Fugl! flyv kjæk! — Sin Død den venter;
Ak nu faldt den blandt Docenter:
„Det er ingen Fugl," — man raaber —
„Det er kun Papiir, I Taaber!"
Ak! forbarm Dem, Hr. Magister!
Sluk dog ei de sidste Gnister!
Fuglen er jo Poesie —
Lad den flyve Dem forbi!
— Lad Fuglen ei døe!

Fugl! paa sidste Vers du synger —
See, men see! den sig forynger:
Atter i de Skjønnes Hænder
Kjærlig Aande Gnisten tænder:
Fuglen ei opgiver Aanden:
Her er Sjæleild ved Haanden.
Legen kom der Liv nu i —
Liv og Fugl er Poesie.
— Lad Fuglen ei døe!

Tryllehaven.

(1838.)

Der staaer en deilig Have med alle Blomsters Pragt;
Hver livlig Sjæl fornemmer dens tryllende Magt:
Med alle Livets Farver, med alle Himles Luft
Udstrømmer Tryllehaven alle Zoners Duft.

Der glædes mange Sjæle ved Dag og stille Nat;
Den mindste Blomst indslutter en underfuld Skat;
Hver Sjæl, som fornemmer hvad i dem alle boer,
Den mindste selv aabner en Verden rig og stor.

Men tidt en Sjæl der vanker i Haven uden Lyst,
Og Duften kun betynger det gispende Bryst:
Han Blomster nedtræder og river op med Rod —
Han lærd botaniserer med Haand og med Fod.

Og tidt der staaer en Sjæl ved en Blomst, han fik kjær,
Kun den er ham herlig, kun den har ham Værd;
Han seer med Foragt paa den rige Blomsterflor,
Net aldrig han aner hvad i dem alle boer.

Lyksalig den Sjæl, som i Tryllehaven stod,
Men ei botaniserte med Haand kun og Fod!
Lyksalig den Sjæl, som med alle Himles Luft
Indaanded fuldkjærlig alle Zoners Duft!

Under Nicolai Frederik Severin Grundtvigs Portrait,

født d. 8de September 1783.

Med Sagastav og Peterssværd i Haand
Han arved Saxos Blik og Kingos Aand.
Fra gamle Nord hans Øie saae mod Østen,
Og Aander hár han vakt med Kæmperøsten.

Den døve Liremands Sang.

Jeg dreier mine Lire, men hører ei dens Spil;
Jeg seer kun hvor de dandse lysteligt dertil,
Mens Tankerne fare saa vide.

Jeg lukker mine Øine, naar Dandsen er i Gang;
Og ene midt i Larmen jeg drømmer min Sang,
Mens Tankerne fare saa vide.

Tre Dandse jeg spiller. Jeg selv dem dandsed tidt.
Nu ændser jeg al Verdens Dands og Spil kun lidt,
Mens Tankerne fare saa vide.

Den første jeg hørte dengang jeg var en Dreng;
Og med min lille Fæstemø jeg dandsed paa Eng,
Mens Tankerne fore saa vide,

Den anden jeg hørte, der Fæstemø stod Brud,
Og jeg løb af Dandsen fra Brud og Brudgom ud,
Mens Tankerne fore saa vide.

Den tredie jeg hørte, der Kugler om mig sang;
Til den jeg skjød Victoria, saa Orchinden sprang,
Mens Tankerne fore saa vide.

De trende gamle Dandse jeg aldrig hører meer:
De klinge dog i Sjælen, naar Dandsen jeg seer,
Mens Tankerne fare saa vide.

Jeg dreier min Lire, men hører ei dens Spil;
Mit Liv dandser for mig saa underligt dertil,
Mens Tankerne fare saa vide.

Lyksalighedslandet.

Til Landskabsmaler Harder.

(d. 20de Juni 1837.)

Der ligger et lille lyksaligt Land
Bag Døren til huuslige Bolig;
Der bliver den verdensomtumlede Mand
Først ret med Freden fortrolig.

Og bringer han gjennem Døren sin Viv,
Er Landet først ret bebygget:
Bag Tærsklen ligger heelt nyt et Liv,
Og Døren er blomstersmykket.

Og er han en Konstner med rige Sind,
  Og elsker han glad Naturen,
Da skinner dens hele Farvepragt ind
  Og smykker ham Hjemstavns-Muren.

Velkommen til det lyksalige Land
  Bag Døren til huuslige Bolig!
Der blomstre dig Konsten skjøn og sand
  Med Fredens Natur fortrolig!

Conversationslivet.

Liv det kun kaldes paa Skrømt, hvor kun Intetheden oplever:
Tom og huul er hiin Leg med glimrende Livsæbleskrælling —
Aanden dog glimter lønlig deri, som Livsironien:
Skrællingen vidner dog selv om Frugten med Saft og med Kjærne.

Reisekappen.

Skjul kun, alvorlige Sjæl, i Munterhedskaaben din Alvor!
Reisekappen det er paa din Alfarvei gjennem Verden:
Vingen til høieste Flugt under Spøg her den reisende Psyche
Skjuler med Kaaben og leer. Bedst i Fred hun incognito reiser.

Til Forfatteren af „Wilhelm Zabern“.

Om svundne Tid har Erindringen Sang
Med fjerne Havdybs sælsomme Klang.
Til Bunds den Tidens Strømme vil røre;
Men — Mindet henflyer gjennem Døgnets Øre.

Erindringens Fugl bag Skyen jeg seer:
For Døgnlarmens Hob den sjunger ei meer;
Til Sjælenes stille Land den sig svinger
Med svundne Stjerneglimt paa sine Vinger.

Dog Mindets Røst ret aldrig skal døe
For Skjaldene jordes paa Verdens Ø:
I Sjælenes stille Land de har hjemme;
Hvad Ingen hører, kan de fornemme.

Du, som med Begeistringens Ørneham
Over Sky Erindringens Røst fornam
Og kjæk gjennem Tidernes Blodskyer svømmed
Til Fjeldet, hvor Livets Urvæld udstrømmed!

Du klar! har skuet med Aandens Blik
Hvad mørkt i Tidernes Storm forgik.
For Skjalden er ingen Tid forsvundet —
Han i Evigheds Dyb har hver Tid gjenfundet.

Dansk Hurrasang.

Danske Hurra! flyv over Dal og Vang!
  Flyv mod Sky paa Vinger af Sang!
Hurra! Hurra! rung over Mark og Strand!
  Leve Konge! Fædreneland!

Hurra! Hurra! leve med Mindets Lyst
  Fædres Aand i Sønnernes Bryst!
Hurra! Hurra! mægtig ved dybe Hav
  Aanden sprænge Kæmpernes Grav!

Hurra! Hurra! leve med Hædersløn
  Kraftens, Ærens trofaste Søn!
Hurra! Hurra! leve paa Hav og Vang
  Kraftens Vidne, Hæderens Sang!

Hurra! Hurra! skjønt med den danske Viv
  Leve Danmarks Kjærlighedsliv!
Hurra! Hurra! syng over Land og Sø:
  Leve Danmarks herlige Mø!

Hurra! Hurra! Slægternes Glædesraab!
  Hils med Danmark Fremtidens Haab!
Danske Hurra! Gjenlyd fra Folkets Bryst!
  Flyv mod Sky med Folkelivsrøst!

Ved Søen i Skoven.

(April 1838.)

Stæren fryser paa bladløs Green.
Han putter bag Vingen sit nøgne Been;
  Isen blinker paa Voven.
Stakkels Stær kom for tidlig iaar:
Han fløiter ei om den grønne Vaar
          I Skoven.

Søen seer jeg saa ofte til:
Mon aldrig den mere sig røre vil?
  Sover Livet i Voven?
Stakkels Bølge, ak, blev du til Iis?
Du nynner ei paa din gamle Viis
          I Skoven.

Vinterjetten, den barske Trold,
Har kuet med Pantserets Plade kold
  Najasbarmen i Voven.
Bølgen drømmer paa Skov-Søens Bund
Til Vaarens Sanger er vakt af Blund
          I Skoven.

Skjønne Toner jeg lytter til —
Det klang som Harmonika-Klokkespil:
  Isen klirrer i Voven.

Ret saa! Bølge! opløft nu dit Bryst!
Og spræng dit Pantser og syng med Lyst
I Skoven!

Vinterjette! nu skal du flye!
Det klinger, det suser i Trækfuglsky —
Skyen fløi over Voven.
Søen spiller, hvor Sangværket gaaer;
Nu fløiter Stæren om grønne Vaar
I Skoven.

Lyretoner.

1.

Her er saa lifligt i Vaaren
I Haven, ved Skov og Sø.
Af Livets Engel hidbaaren,
Kom Fugl med Paradiisfrø.
Det spirer i Skov og Have;
Det blomstrer i Sjæl og Sind;
Det spreder Digtningens Gave
I alle Naturer ind.

Med Søen maa Skoven sjunge
Om paradisiske Liv:
Det klinger fra Fuglens Tunge;
Det hvisker i Busk-og Siv.

Men hvad Naturen fornemmer
 I Drøm kun med dunkel Lyst,
Det toner med tusind Stemmer
 Fuldklart i Menneskebryst.

II.

Regndraaben søger sin Lige;
De smelte sammen med Lyst;
Med Bækkens Strømme de hige
Til Hvile ved Havets Bryst.

Men rastløst Havet hist bruser
Med Jordens Ø i sin Favn:
Mod Stjernedybet hensuser
Det jordiske Havdybs Savn.

Den Susen gjerne jeg hører;
Den Brusen Sjælen forstaaer:
Hvad skjult i Dybet sig rører
Igjennem hvert Hjerte gaaer.

Tumulten i Sjælen.

Det myldrer, det larmer, det runger
I Sjælens dybeste Vraa:
Det er alle hendes ufødte Unger;
Deres Frihed raabe de paa.

I Drømme de sværme og flyve
I de fødte Søskendes Spor:
„Vi vil ud i Verden og flyve
Paa Vinger af tonende Ord!“

Med tusind Smaahænder det banker,
De pibe og broute dertil:
„Vi vil ud — vi er evige Tanker —
Vi er store Ideer, Morlil!“

Mild Sjælen Oprørerne tvinger,
Hun rolig de Optøier seer;
Hun kjærlig med Sommerfuglvinger
Dem vifter om Kinden og leer.

Giv Tid, I urolige Unger!
Faaer Fødder før I vil gaae!
Til Sang høre fuldbaarne Tunger,
Til Flugt høre Vinger, I Smaa!

I er evige Tanker — kan være —
I er store Ideer — maaskee;
Men at fødes I først dog maa lære
Og faae Øine før I vil see.

Guldfloden.

Der strømmer en Flod mod det evige Hav,
Med Kraften, heelt underfuld;
Hver Bjergets Malm i dens Bølgegrav,
Dens Strøm forvandler til Guld.

Den Guldflod strømmer mod Evigheds Hav
Fra Livets Paradiisskyst;
Den bruser med Kraften, Guddommen gav,
Dybt gjennem Naturens Bryst.

Den strømmer i alle Naturer ind,
Hvor Guddomslivet end boer:
Dens Strøm forvandler i Menneskets Sind
Til Himmel den sorte Jord.

Den bruser gjennem Digterens Bryst
Med Livets evige Klang:
Hver Sorg den forvandler til Veemodslyst,
Hvert Suk til smeltende Sang.

Selv Stenen, der knuged med Bjergevægt,
Opløses til gyldne Gran;
Forklaret, bortsvømmer Stenenes Slægt
I Livsstrømmens Ocean.

Strøm, Guldflod, strøm mod det evige Hav,
Med Kraften, heelt underfuld!
Hver Livets Malm i din Bølgegrav
Omsmelt til det luttrede Guld!

Forventningens Tider.

(Sept. 1841.)

Det er bundet det Ord, du venter paa,
Som skal løse dig Tidens Gaade.
Ingen af alle de Vise, du saae,
Hiin mørke Tale kan raade.

Det er lukket det Land, din Hu staaer til;
Det er skjult bag en Muur af Fjelde;
Mægted din Haand, hvad i Drømme du vil,
Du sprængte Muren med Vælde.

Ligger Fuglen i Ægget stum en Tid,
Den dog drømmer om Sang og Vinger;
Snevert er Ægget, men Verden er vid —
Hver Fugl med Sang sig udsvinger.

Hvad med Gaaderøst Tidens Sphinx har sagt
Har en Guddom den lagt paa Tunge;
Aanden med Tidernes Sjæle i Pagt
Skal Løsningsordet udsjunge.

Det skal løses — det Ord, du venter paa,
Og dets Klang skal din Sjæl husvale;
Verden engang skal med Livet forstaae
Sin Aand i Tidernes Tale.

Det skal aabnes det Land, din Hu staaer til,
Som et Slør skal hiin Skeldmuur falde;
Aanden skal skue hvad Tiderne vil
Og kjærlig favne dem alle.

Digte fra 1842 til 1845.

Nordens Folkeaand.

En mægtig Aand gjennem Norden foer;
Den fløi som Ørn over Havet;
Den peger paa sine Kæmpespor,
Hvor Slægters Støv er begravet.

Den rører sig i hvert Bryst paany,
Naar Kæmpevisen gjenklinger;
Den suser hen over Mark og By
Med tusinde Minders Vinger.

Og hører Folket dens Vingeslag,
De stumme Tider faae Tunge:
Om Aandens Seir under Ærens Flag
Hver By sit Drape vil sjunge.

Og tone skal over Bælt og Hav
Fra Lunde og stille Søer
Et Drapechor over Fædres Grav
Fra Danmarks hundrede Øer.

Det Drapechor vel tier endnu:
Det slumrer i Folkesindet;
Naar Folket kommer sit Liv ihu,
Da voxer Sangen med Mindet.

Og strømmer gjennem hver Slægt med Lyst
Hvad alle Slægter tilhører,
Da Nordens Aand i hvert nordisk Bryst
Paany med Vælde sig rører.

Da tier smaalige Smædesang
Om Livet i Ravnekroge,
Med Latteren, som gjør Sjælen trang
I Aandens Frostjette-Taage.

Da Spotten flyer med det gustne Had
Til Mørkhjems giftige Bove,
Men Spøgen svinzer sig, kjæk og glad,
Som Fugl gjennem grønne Skove.

Da blomstrer atter i Nutids Luft
Frisk Haab om kommende Dage,
Og Sjælen glemmer i livssund Duft
Indsnærpende Sorgers Klage.

Da ruller Kjærligheds rige Strøm
Paany i Hjerter og Sjæle —
Den store Fortid er ingen Drøm,
Og Aanden har Eftermæle.

Sjælland.

Der ligger en Ø ved Hav og Sund
Med Søer og grønne Skove;
Der straaler Guld paa Søernes Lund*)
Med Sol fra Østersøvove.

Fra Kattegat bruser den friske Luft
Med Nordenkulingens Vinge,
Og over Bæltet med Foraarsduft
De lyse Svaner sig svinge.

Til favre Ø, til Lundenes Ro
Hensuse Stærrenes Klynger:
I Sjølund er der liftigt at boe!
Til Rose Nattergal synger.

I Sjølund er der deiligt at boe!
Gjentone Lærkernes Vrimle;
Over bølgende Rugmark hvirvle de fro
Og juble mod Engles Himle.

Med Fuglen flyve Tankerne frit
Og med de drømmende Skyer;
Ved mosgroet Thinghøi dvæle de tidt
Og ved de ældgamle Byer.

*) Sjølund, Øens gamle Navn.

Og Minder flye over favre Ø;
De slumred i gamle Skrifter:
Med Sang de vaagne — de kan ei døe —
De tale om Storbedrifter.

De tale fra Kæmpehøiens Steen
Med Runernes stille Mæle —
De tone over de Dødes Been
Med Røst fra levende Sjæle.

Sjællands Kjøbstæder.

En Sangkreds.

I.

Kjøbenhavn.

Bisp Absalon stod ved dybe Sund
For store Kong Valdemars Øie:
Blandt Fiskerbrakker paa faste Grund
Der reiste sig Mure høie.
Dankongen nikker til Helten fro:
Et Dannevirke du bygger tro
Under Mastekov ved din Havn.
Opvoxer Absalons Borg til By,
Skal den stolt opløfte mod høien Sky
Danfolkets Aand med dit Navn.

Og Staden blev stor om Axelhuus
Som hundrede Byer tilsammen.
Foer Luers Hav over Borgens Gruus,
Som Phoenix den steg af Flammen;
Bisper sang Messe bag Axels Vold,
Og trygt bag Heltenes Løveskjold
Bygged Danmarks Konger ved Hafn.
Fra Bispestaden ved Østersø
Fløi med Havmandssang over Verdens Ø
Danmarks og Dankongens Navn.

Til Axelstads Havn ved dybe Sund
Fløi Snekker med Jorderigs Skatte.
Paa Kongeborgen med hellig Grund
Høit Æren sit Banner satte.
Fjerde Kong Christian til Kjøbmandhavn
Har fæstet Storhedens Hædersnavn —
Det har spredt sin Glands over Hav:
Fra Axels Huus og Kong Christians By
Toner Danmarks Ære med Sang mod Sky
Heit over Heltenes Grav.

Bisp Absalons Borg og Christians Stad
Har Minder om Kjærlighedsmagten:
Hvor Ørn vil „døe i sin Rede" glad,
Der glemmes ei Troskabspagten.
Friheden bygger i Thronens Ly,
Og Aanden svinger sig djærv mod Sky
Fra et skjønt Athenen i Nord.
Til Dannevirke blev Axels Vold:
Her til frie Borgeres Adelsskjold
Danmark sin Hæder betroer.

Anmærkning.

I Kong Valdemar den Stores Tid, omtrent 1167, blev Borgen Axelhuus bygget af Biskop Absalon (Axel Hvide) paa Fiskerleiet ved Stegleborg til Forsvar mod de vendiske Sørøvere. Byen tilhørte i Middelalderen den roeskildske Bispestol. Bisperne opholdt sig ofte paa Axelhuus og regjerede Staden tilligemed et betydeligt District efter egne af dem udstedte Love og Stadsretter, indtil Staden 1341 (eller 1359) blev Valdemar IV (Atterdag) overdraget, hvorefter den siden aldrig

kom tilbage til Bispestolen. Aar 1443 blev den af Kong Christopher af Baiern udvalgt til Residentsstad. Som anseelig Søstad og Handelsstad kaldtes den Kjøbmændenes Havn, Kjøbmandhafn og endelig Kjøbenhavn. Kong Christian den 4de kan med Føie betragtes som Stadens nyere Stifter og største Udvider. Af alle dens krigerske Minder staaer dens tappre Forsvar af Borgerne ved Beleiringen under Kong Frederik III. 1659 i den største Glands og hiin Konges trofaste Ord: „Jeg vil døe i min Rede" vil ingensinde forglemmes. Staden er flere Gange opstaaet forskjønnet af sin Aske, navnlig efter den store Ildebrand 1728, og efter Bombardementet 1807. Saavel Reformationens Indførelse 1536 og Regjeringsforandringen 1660, som Stænder-Institutionen 1831 udgik fra dette Regjeringens Sæde. Det af Kong Christian den 1ste 1479 stiftede Universitet og den Videnskabelighed det i fire Aarhundreder har samlet fra hele Landet, for atter at udbrede derover, saavelsom de rige Konstskatte, Staden gjemmer for Nationen, navnlig i den nyeste Tid Thorvaldsens verdensberømte Mesterværker, har gjort den værdig til Navnet af et nordisk Athen. De Kræfter, Folket fra hele Landet betroer til Hovedstadens Bevaring og Uddannelse, kunne vel hverken berettige den til at ansee sig som Intelligentsens eneste Sæde eller Nationallivets Udgangspunkt, men vel som de aandelige Kræfters største Gjennemgangspunkt i Danmark. Som Bevarer af disse bestandig tilstrømmende og atter udstrømmende Kræfter, og Nationens rigeste Skatte, som Regjeringens Sæde og den eneste danske Universitetsstad med den Indflydelse, dens Cultur og Størrelse udøver, kan denne store befæstede Stad — om end hverken ved sin Beliggenhed eller sine Fæstningsværker — vel med Føie kaldes vort nuværende Dannevirke, saalænge den bevarer den trofaste patriotiske Aand, den saa ofte har givet Prøver paa.

II.

Roeskilde.

Fra Isefjorden det bruser
I Kongegravenes By;
Om gamle Tid det suser.
Det hvisker om Tider nye:
Blandt Konger Saxo hviler,
Bisp Villum hos Kong Svend.
Fra Graven Margrethe smiler
Med Fred til Nordens Mænd.

Hvor Nordens den største Dronning
Blev jordet med sin Daad,
Hid Bønder bar den Konning,
Hvem Hjertet gav bedste Raad.
Kong Fredriks Eftermæle
Blev store Fremtids Tolk:
Her tale nu levende Sjæle
Med Røst af Danmarks Folk.

Ved Kongegraven de tale
Om Ret og Menneskelov,
Om Fred i Danmarks Dale
Om Livet i Mark og Skov;
Dog Livets Røst i Norden
Er dyb som Havets Røst:
Den løfter sig over Jorden
Mod høie Fædres Kyst.

Og aldrig Ordet forstummer
Hvor Bisp hos Konger sad,
Om Riget, som os rummer,
Naar Verden os skiller ad.
Hos Danmarks store Døde
Ved dybe Minders Strand
Vi prise din Morgenrøde
Vort største Fædreland!

Anmærkning.

Roeskilde Byes Ælde fra den mythiske Tid og Kong Hroars Dage er bekjendt. Dens Storhed i Middelalderen, baade som Bispestad og som Kongestad, og dens senere Mærkelighed som de danske Kongers Begravelsessted giver den en særegen historisk Betydning. Den store danske Historieskriver Saxo Grammaticus ligger begraven under en simpel Steen i en Gang i Roeskilde Domkirke. — Om det inderlige Venskab mellem Bisp Vilhelm og Kong Svend Estrithsen og hvorledes Bispen forudsagde, at han skulde blive begraven med Kongen, da han drog hans Liig imøde ved Topshøi Ore (ved Landsbyen Liunge), har man hos Saxo et mærkeligt og smukt Sagn. — Dronning Margrethes Billede ligger udhugget i Steen paa hendes Grav i Domkirken.

At Staden nu har et verdsligt Folkeraad i Stænderforsamlingen ligesom den med alle Domkirkestæderne har et geistligt Raad i Landemodet, hvortil ogsaa Præsteconventet i Roeskilde slutter sig, giver denne Stad den dobbelte Betydning for Folkelivet og det høiere aandelige Liv, hvorpaa Stadens hele Historie og alvorlige Mindesmærker henpege.

III.

Ringsted.

Kong Rings og Helges gamle Stad
  Har Navn paa Eddas Tunge.
Om Hoihed vidner Aanden glad,
  Hvor Mindets Fugle sjunge;
De sjunge over Mark og Strand,
Og mindste By i Danmarks Land
  Har Storheds Mindesmærker.

Hist Suse-Aa ved Møllens Hjul
  End Hagbarths Navn udbruser;
Ved Kilden hist i Skovens Skjul
  Det om Knud Lavard suser;
Her Klokken fra St. Bent gjenlød,
Mens Danmarks Folk ved Heltens Død
  Holdt Dom paa Ringsted Hoie

Her Kirkeklokken, dyb og klar,
  Igjennem Tiden runger;
Om Danmarks store Valdemar
  Den mægtigst Drape sjunger;
Den sjunger med saa reen en Klang,
Med Kjærlighedens Folkesang:
  „I Ringsted hviler Dagmar!“

Dybt rører sig i Danskens Bryst
  Hvad Folkehjertet eier:
Her Livets friske Ungdomsrøst
  Udjubler: Valdmar Seier!

Vor Seiersstid! Bliv ung paany!
Hæv, Folkeaand, din Røst mod Sky
Med Sang om Livets Seire!

Til Aandens Seir i Tidens Høst
Sig Livets Fugl udsvinger,
Med Fremtids Jubelsang i Bryst,
Med store Minders Vinger;
Den flyver over Mark og Strand,
Og mindste By i Danmarks Land
Har Runer til dens Tunge.

Anmærkning.

I den ældgamle Samling af nordiske Hedenoldssange, som kaldes Edda (Oldemoderen) og som, ifølge den Form, hvori de gamle Sange paa Islandsk ere bevarede, regnes til det ottende Aarhundrede, nævnes allerede Ringsted (Ringstade) som den berømte Helge Hundingsbanes Buggegave. Aaen ved Ringsted er en Deel af den store Suseaa, som Hagbarth, efter Sagnet, skal være seilet opad, da han beilede til Kong Sigers Datter Signe i Sigersted, hvor han begeistret gik i Døden med hende. I Haraldsted Skov, tæt ved Ringsted, hvor Sanct Knuds Kilde af Sagnet siges udsprungen af den myrdede Hertug Knud Lavards Blod, blev denne Valdemar den Stores berømte Fader Aar 1131 dræbt af Kong Nielses Søn Magnus. Paa Høiene udenfor Ringsted holdtes det mærkelige Folkething, paa hvilket Magnus for hiin Udaad blev dømt fredløs af Folket. — Ringsted Kirke kaldes Sanct Bents Kirke, fordi den var Benedictinerklostrets Kirke. At saavel Valdemar den Store som Valdemar Seier og hans Dronning Dagmar ligge begravede i denne Kirke giver den en særegen

Interesse. Omqvædet paa Folkesangen fra Middelalderen om hiin folkelige Dronning, hedder: „I Ringsted hviler Dronning Dagmar". Runernes Betydning erindres her, ikke blot som Oldtidens Skrifttegn og Bautastenenes talende Mærker, men som Betegnelser for den Sindets og Aandens Magt, der er Sangens og Erindringens Moder. „Hu-Runer" sagdes indprægede paa Bragis Tunge, og ved at lægge Runer paa de Dødes Tunger troede man at give dem Røst til at udtale det Forborgne.

IV.

Sorø.

Sorø! Krands af Sø og Skove!
Stille Klostervang!
Ø med Himmelspeil i Vove!
Lund med Fuglesang!
Lærdoms Hjem! Bedrifters Have!
Minders Ø med Heltegrave!
Du os kalder skjønt tilbage
Valdemarers Dage.

Groer der Glemselsurt i Dale
Over Heltes Bryst;
Synker Kjærlighed i Dvale;
Tier Mindets Røst —
Her med store Tiders Sjæle
Muur og døde Steen skal mæle;
Her med friske Ungdomstunge
Mindets Fugl skal sjunge.

Søen blinker, Skoven suser
 Deilig her i Vaar;
Himmelspeilet mildt sig kruser;
 Nattergalen slaaer;
Lærdoms stille Klosterhave
Blomstrer end ved Heltegrave;
Axels Aand i Aftenstunden
Suser gjennem Lunden.

Blinker Vinteriis paa Vove,
 Slumre Mark og Dal,
Tier Fugl i mørke Skove,
 Her er Liv i Sal:
Brændte Fugl, med Purpurvinger,
Her sig fra sin Aske svinger;
Gjenfødt Liv i Vinterstunden
 Toner gjennem Lunden.

Hæv din Røst i høie Sale!
 Fugl, som ei kan døe!
Spred med Sang henover Dale
 Livets Kjærnefrø!
Bring til Dage, som oprinde,
Vore høie Fædres Minde!
Gjennem fjernest Tid du bære
 Sjette Fredriks Ære!

Anmærkning.

Sorøes idylliske Beliggenhed og Rigdom paa Minder fra Middelalderen gjør den til en af de mærkeligste Byer i Sjælland. Sorø Bernhardinerkloster stiftedes 1161 (eller

1153) under Kong Valdemar den Store af Biskop Absalon (Axel Hvide), som med sin Tvillingbroder Esbern Snare og deres Stamfader Skjalm Hvide ligger begravet i Sorø Kirke. Det af Klostergodset oprettede ridderlige Academie under Christian den Fjerde, hvortil Holberg testamenterede sit Baroni, havde en af Luerne opstigende Phoenix til sit Seglmærke, og det af Frederik den Sjette 1827 gjenoprettede Academie har beholdt samme Symbol sit Segl.

V.

Slagelse.

Skjalm Hvides Slægt kom Dansken stolt ihu,
Men Slægtens Stammefaders Navn bortklinger:
Den gamle Slav kun her har Navn endnu,
Og hvor Slaglille Kirkeklokke ringer.

Paa nøgen Mark nu Drottens Gravhøi staaer,
Og ingen Rune taler om hans Krone;
Men Stormen over Kæmpehøien gaaer:
Dens Vinger som hans Heltedrapa tone.

Den gamle Kæmpes Tid er rullet hen;
Hans Sønners store Riddertid er omme.
Paa Hvilehøi staaer eenligt Kors igjen
Med dunkle Sagn om Underværker fromme.

Ab Folkets Helgen smiler Folket nu:
For Hellig Anders intet Knæ sig neier;

Dog hvor hans Tale klang med mægtig Hu
Til Folkets Bønner nikked Valdmar Seier.

Ved gamle Slavs og Hellig Anders Stad
Staaer Ættebjerget over Skovens Krone;
Til Høi og Skov lød Danmarks Jubel glad,
Mens Dansken løfted Oluf paa sin Throne.

Om Nordens Høihed drømte her engang
De danske Mænd med Nordens største Qvinde,
Og med Margrethe Folkehjertet sang:
I Norden skal en herlig Dag oprinde!

Til klarest Dag i Norden Lys udgik:
Hist Aandens Sværd udfoer mod Sjælelænken —
Fra Antvorskov foer Lyn fra Tausens Blik;
Her Balle saae hans Aand fra Skolebænken.

Fra gamle Slavs og Folkehelgnens Stad
Har Sangens Fugle løftet Ungdomsvinger,
Og hvor Margrethes Søn med Kronen sad,
Om store Fremtidsmorgen Klokken ringer.

Anmærkning.

Fra en gammel Jarl eller Underkonge Slav, Skjalm Hvides Stamfader, skal Slagelse ligesom Landsbyen Slaglille (lille Slagelse) mellem Sorø og Ringsted have Navn. Sagnet betegner en Kæmpehøi paa Slagelse Byes Mark, som Slavs Gravhøi. Den saakaldte Hvilehøi tæt ved Slagelse minder med sit Crucifix, om Legenderne fra Valdemar Seiers Tid, da Slagelsepræsten Hr. Anders, der var Kongens For-

trolige og ved sin Veltalenhed udvirkede meget Godt for Bor-
gerne, af Folket selv som en hellig Mand blev holdt i Ær[e],
skjøndt han ikke af Paven blev canoniseret. Ved Slagel[se]
blev Dronning Margrethes Søn Oluf først hyldet til Kong[e]
i Danmark 1376. Det nu saakaldte Ætterbjerg (eller ve[d]
rettere Ættebjerg) er en meget høi Bakke ved Skoven. Fr[a]
Antvorskov Kloster ved Slagelse udgik den store danske Refor-
mator Hans Tausen. Fra Byens lærde Skole udgik Bisko[p]
Nicolai Edinger Balle, Digteren Jens Baggesen og flere be-
kjendte danske Lærde og Digtere.

VI.

Korsøer.

Dybt under grønne Skandser
Bruser de store Strømmes Bælt;
Snekken paa Havskum dandser
Rask med Havets Helt.
Bulderet fra Kartoven
Fordum har vakt til mægtig Strid;
Mægtig end sjunger Voven
Om store Kamplegs Tid.

Danrigets havblaae Løve
Brummer med gamle Tiders Røst:
Dansken jeg her saae kløve
Vendens Bryniebryst.

Hoit paa Svend Grathes Volde
Saae jeg den store Valdemar;
Over hans Borg af Skjolde
Stod Nordens Stjerne klar.

Her, hvor de Kæmper stærke
Stred under Korsets Flag paa Vold,
Staden hiint dyre Mærke
Grov i Segl og Skjold.
Rovtidens Roverhære
Flyede for Korsets Ders Flag.
Dansken sang høit med Ære:
Her seired Atterdag.

Mægtig mod hine Skandser
Rulled din Torden, Peder Skram!
— Her i sit gule Pantser
Stod Carl Gustav gram:
Harmbleg vor Fiende skimted
Fjernt over Bælt sit Nederlag;
Herligt fra Nyborg glimted
Vor Friheds Seiersdag.

Muntert fra Skjaldens Vugge
Lunet sig her med Lyst udsvang;
Rask, hvor Delphiner dukke,
Toner Solivs-Sang.
Dyststvommer Landsen flynger,
Kæmper paa Baadens steile Rand,
Springer i Hav og synger
Din Priis, o, Fædreland!

Anmærkning.

De tre blaae Løver i det danske Vaaben antages almindeligt at betegne Øresundet og de tvende Bælter. Den af Svend Grathe anlagte Skandse ved Korsøer blev i Valdemar den Stores Tid et Bolværk mod de vendiske Sørøvere. Stadens Vaabenmærke er et Kors, og de nærmeste Smaaøer danne et Kors i Bæltet. Borgen blev erobret fra de Tydske af Kong Valdemar Atterdag 1346. I den saakaldte Grevens Feide mod den afsatte Christian den Andens Parti blev den erobret af Peder Skram 1535. Da Kong Carl Gustav i Frederik den 3dies Tid truede Danmark og havde bemægtiget sig Korsøer Fæstning, skal han selv herfra paa en Maade have været Vidne til sin Hærs store Nederlag i Slaget ved Nyborg (den 14de November 1659) under General Steenbuk, hvorfor han modtog ham med den bekjendte Yttring: „tog Fanden Faarene, hvi tog han da ikke Bukken med!" — Korsøer sætter Priis paa at være Jens Baggesens Fødeby. Af gamle Nationalskikke har denne Søstad, ligesom ogsaa Nyborg, bevaret det eiendommelige Dystløb paa Baade mellem to raske Sømænd, som søge at støde hinanden ud i Havet, og af hvilke Seierherren selv styrter sig over Bord og svømmer i Land med den Overvundne, hvor han da modtages med Jubel som Festens Helt.

VII.

Skjelskjør.

Den lille By ved Fjorden staaer;
Der blinker Maagens Vinge;
Delphin paa Havets Sangbund slaaer,
Fra Dybet Toner klinge:

Hvor Fiskerdreng til Skole gaaer,
Red Fyrster før til Thinge.
Hvor Maagevingen Bølgen slaaer,
Fløi Kæmpesnekkens Vinge.

Fra Bælt det bruser over Fjord;
Der gaaer saa dybe Strømme:
I Dybet gamle Rosmer boer;
Han drømmer vilde Drømme:
Her rulled meget Blod fra Jord,
Hvor mine Skjelfisk svømme.
Fra Bælt det bruser over Fjord:
Her rulled røde Strømme.

Paa Mark staaer Skandsegrøft endnu
Fra Kong Christophers Dage:
Hist Henrik Æmeldorf med Gru
Veg for sin Drot tilbage.
Sin Hingst han spored, vild i Hu:
Hist styrted Muur og Tage —
Og her er blodrødt Gruus endnu
Fra vilde Oprørsdage.

Hist Broen over Fjorden staaer;
Der spilled Flammer røde;
Paa St. Marías Kirkegaard
Nu ligge Tomter øde.
Hvor Skandsen stod, nu græsse Faar,
Men der fik Ravne Føde.
Hist Broen over Fjorden staaer,
Der spilled Flammer røde.

Og her flød Blod da Folket sang:
„For Erik Drot hiin unge!“
Hist falske Hertugs Navn gjenklang
Fra fredløs Morder-Tunge.
Høi, Dronning Agnes red paa Vang,
Hvor Morderlandser klunge —
Drost Peders Hjelm fra Panden sprang:
„Frels, frels min Drot, hiin unge!“

Den fangne Ridders Kind var bleg —
Fri, seiled unge Konning.
Den falske Hertugs Lykke veg;
Hans Ord var giftig Honning.
Til Fjendens Pande Blodet steg;
Men fri stod høie Dronning.
Den fangne Ridders Kind var bleg —
Men frelst var Danmarks Konning!

Sit Troskabsbrev den gamle Stad
Har læst i Mordbrands-Emmer:
Det skrev Marsk Stig med Ild og Had;
Det Brev nu Asken gjemmer.
I Flammebraget Stormen qvad
Med tusind Tungers Stemmer:
Sit Adelsbrev den gamle Stad
Har læst i røde Emmer!

Fra Hav og Bælt til Fjord og Kyst
Nu Fredens Toner stige.
Stolt Havmand svømmer hid med Lyst
Med Perler kostelige,

Og Troskabsperlen dybt i Bryst
Er gjemt for Land og Rige.
Mod Bælt og Hav fra Fjord og Kyst
Nu Glædens Toner stige.

Anmærkning.

Skjelskjør har mærkelige Erindringer fra Middelalderen. Paa dens Kongsgaard (Hovgaard) opholdt Kongerne sig ofte, og indtil Erik Menveds Tid lode de sig sædvanlig hylde i denne Stad. Den var i Christopher den Førstes Tid (1252) en blodig Skueplads for den mægtige Krigshøvding Henrik Æmeldorfs Opstand mod Kongen og hans strenge Tugtelse, hvorved meget Blod flød og Byen gik op i Luer. Man seer endnu Levninger af den Skandsevold udenfor Byen, hvor denne Oprører havde forskandset sin Leir. Da Kong Erik Menved som Barn 1289 skulde modtage Kongehylding i Skjelskjør, blev Høitideligheden forstyrret ved det mærkelige Oprør af Marsk Stig og de andre fredløse Kongemordere, der i hemmelig Forstaaelse med den unge Konges Formynder, Rigsforstanderen Hertug Valdemar af Slesvig, ved denne Leilighed vilde bemægtige sig Kongens Person. Den unge Konge undkom dog lykkelig tilsøes, medens hans troe Beskytter Drost Peder Hessel blev bortført som Fange af Hertugen, der siges forgjeves at have beilet til Kongens Moder, den unge Enkedronning Agnes. Under Opstanden i Skjelskjør blev hun bragt som Fange til Hertugen, men af ham dog med tilsyneladende Artighed frigivet, hvorved han søgte at skyde Skylden for Oprøret paa Drost Hessel og en Tidlang holdt ham i Fængsel. (Denne mærkelige Begivenhed har jeg udførlig fremstillet i min historiske Roman „Erik Menveds Barndom“). At Byen ikke ved Opstanden havde sluttet sig til Oprørernes Parti, som den beskyldes for, ligger klart

nok for Dagen i den Mordbrands-Hevn, Marsk Stig og de fredløse Kongemordere siden toge over den ulykkelige By, der nu dog ogsaa heri har et Minde om sin Troskab mod Kongen og Fædrelandet og om sin dyrtbetalte historiske Betydning.

VIII.

Næstved.

Seilene vifte fra Aa gjennem Skov;
Aaen blandt Bakker sig slynger.
Hyrden paa Høien og Bonden bag Plov
Nikker, naar Prammanden synger.
Hjulene rumle, og Møllerne gaae;
Kornet nedsvømmer til Havet ad Aa;
Prammen blandt Engene gynger.

Fordum, hvor Klokkerne ringe ved Aa,
Munkene sang til Guds Ære.
Brødrene sorte og Brødrene graae
Saae, her var lifligt at være.
Klostrenes Herrer holdt strengelig Tugt;
Var her end dunkelt, saa var her dog smukt.
Barndommens Minder er kjære.

Pilgrim har standset ved Klostrenes By,
Lyttet til festlige Toner:
Hellige Fahner har vaiet mod Sky,
Smykket med Helgeners Kroner.

Men hvor nu Rugen paa Agrene groer,
Fordum ti tusende Sjæle bortfoer
Alt uden hellige Toner.

Bisp har mod Konge og Bondeført Krig;
Aldrig forglemmes det ganske:
Munke sang Messe for Rygernes Liig —
Lærkerne sang for de Danske.
Glemmes Bisp Jacob og Jarimars Vold,
Staden med Dankongens Krone i Skjold
Mindes de trofaste Danske.

Her i Niels Ebbesens Dage de stred:
„Huusvolden" grønnes paa Bakken.
Tydske Hr. Erik i Græsset der bed;
Herrerne bøiede Nakken.
Staden med Dankongens Krone i Skjold
Priser sin Frihed ved styrtede Vold —
Blodet blev Blomster paa Bakken.

Skovklosterstaden med Klostrenes Gruus
Bygger paa Fromhedens Grunde.
Aanden har Fristed og Lærdommen Huus
Dybt i de susende Lunde:
Hist Herluf Trolle velsignes endnu;
Hist Fru Birgitte kom Slægter ihu,
Som skulde vækkes af Blunde.

Frihed nu boer ved den susende Aa
Tryghed ved Møllernes Bakker;
Lystigt, hvor Skovklostermurene staae,
Ungdommen tumler sig vakker:

Drengene voxe til dygtige Mænd;
Mester der bliver af lystige Svend;
Huse opvoxe af Brakker.

Livet sig rører og Aanden er vakt
Kraftig ved Dannemarks Strande.
Vældet med Tankernes evige Magt
Sprudler med levende Vande.
Bækken med Aaen til Havet vil gaae;
Livet, som rulled fra Skovklosteraa,
Bruser ved Dannemarks Strande.

Anmærkning.

Nestved og dens Omegn har i de nyere Tider vundet betydeligt i Liv ved Pramfarten paa Suse Aa og den dermed forbundne Danneskjoldske Canal. I Middelalderen har Nestved været rigelig forsynet med Klostre. Byen selv hørte til det store saakaldte Skovkloster (det nuværende Herlufsholm). Det store blodige Feltslag ved Nestved, hvor 10,000 Bønder skulle være faldne i tro Kamp for Kongen og Fædrelandet imod Jarimir af Rygen, der tog den trodsige Erkebisp Jacob Erlandsens Parti mod Kronen og Folket, forefaldt 1259 i Urolighederne efter Christopher den Førstes Snigmord, medens Enkedronningen, den kjække og kloge Margrethe Sprænghest (Sorte Grethe), forestod Regjeringen for den mindreaarige Kong Erik Glipping. Erkebispen, der beskyttede Kongemorderen Arnfast mod Enkedronningen og havde kaldt Fjenden ind i Landet, forbød at begrave de troe faldne Bønder i christen Jord. Nestved bærer, som Kronens troe Stad, en kongelig Krone i sit Vaaben. Staden har i Valdemar Atterdags Tid sluttet sig til Folkepartiet, der med Niels Ebbesen i Spidsen befriede

Landet for de tydske Voldsmænd. En Skandse, der endnu kaldes „Huusvolden", erindrer om hiin Tid og om Bestormelsen af en tydsk Befæstning, hvor en vis Hr. Erik var Befalingsmand. Det med Næstved nøie forbundne Skovklosters Forvandling til en Opdrägelsesanstalt og lærd Skole, hvorfra et rigt aandeligt Liv er udgaaet, giver Stad og Egn en særegen Betydenhed og sikkrer de ædle Stiftere Herluf Trolle og Birgitte Gjøe et priseligt Eftermæle.

IX.

Kallundborg.

Med høie Taarne du peger mod Sky,
Ældgamle By!
Du Esbern Snares Eftermæle!
Høit med Heltens Navn fløi dit Ry;
Det klang med Lyst til danske Sjæle.
Din Oldtids Hædersglands er slukt —
I Gruus ligger Borgen den høie;
Men Verden har beundret Ørnens Flugt
Fra Esbern Snares gyldne Fløie.

Fra Kallundborg gjennem brusende Bælt
Fløi Havets Helt:
Et halvt Aarhundred saae hans Seire —
Der foer Lyn fra Valdemars Telt:
I Skyen flammed Vendens Leire.

Nu over Ridderborgens Gruus
Med Skrig flyver Maagernes Skare;
Men, seierstolt, som hist paa Axelhuus,
Sang Dansken her om Esbern Snare.

Ved Heltens Borg gjennem Skovenes Krands
Blinked der Glands:
Til Danehof red Drot og Ridder.
Høit i Hal til Jomfruers Dands
Lød Skjaldens Sang, hvor Svalen sidder.
Dog hist fløi Piil mod Dagmars Søn —
Hvor Skoven stod grøn, de nu pløie —
Men Bonden mindes Sang, mens Mark er grøn,
Om Dagmarsønnens lyse Øie.

Paa Helteborgen ved Kattegats Kyst
Sorrig hos Lyst
Har boet i tøti Kongers Dage.
Til Kong Hans klang Hyldingens Røst —
I Sønnens Sjæl skreg Nagets Klage:
Dødbleg, hvor Stures Døttre græd,
Stod fangne Kong Christian i Skoven.
I Natten rulled Nordens Krone ned,
Og Svanen sank i Sky foroven.

Men hist for anden Kong Frederiks Blik
Nordlys opgik:
For Kongens Aasyn Bonden neied,
Spaaede, tryg ved Herskerens Nik,
Om ufødt Helt, som Danmark eied.
Med Havfrusang fra Samsø Kyst
Klang Haabet som Fattigmands Drømme;

Men Fjerde Christians høie Heltersøst
Har tordnet over Nordens Strømme.

Flyv, Esbern Snare! flyv høit over Sky!
See til din By!
Og kom ihu din Ungdoms Drømme!
Paa din Borg fandt Hæderen Ly —
Her saae du Storheds Glands udstrømme.
Nu straaler eenlig Axels Huus,
I Gruus ligger Tvillingens Haller;
Men evig over Helteborgens Gruus
Til Stordaad Helteaanden kalder.

Anmærkning.

Da Esbern Snare byggede sin Borg og derved anlagde Staden Kallundborg, omtrent 1167, paa samme Tid som Axel Hvide byggede Axelhuus (det tilkommende Kjøbenhavn) tænkte Tvillingbrødrene neppe paa den store Forskjel, der vilde blive paa de Stæder, de anlagde. Kallundborg har i Kirken med de fire Taarne (det femte er nedfaldet) beholdt et Minde om sin Helt. Som Danehofsby beholdt Kallundborg en vis Glands i de første Valdemarers Tid. Den ulykkelige Begivenhed med Dagmars og Valdemar Seiers haabefulde Søn, den unge Valdemar, der 1231 faldt for et Vaadeskud paa Jagten i Refsnæs Skov tæt ved Kallundborg, er, med den øde Mark, hvor hiin Skov stod, et sørgeligt Minde om hine Dage. — Mørke Erindringer har Byen fra Kong Erik Menveds Tid, da Borgen var forlehnet til Junker Christopher og blev bestormet af Kongen. (Denne Begivenhed er udførlig beskreven i min historiske Roman „Kong Erik og de Fredløse“). Endnu i Kong Hans's Tid droge Kongerne til Hylding i Kallundborg.

Siden blev Esbern Snares Borg et Statsfængsel. Der sad Steen Stures ulykkelige Døttre fangne i Christian den Andens Voldsherskertid, og det var en tragisk Nemesis, der førte den dethroniserede Despot selv hertil paa hans sidste Dage. Sagnet om den Havfruespaadom om Christian den Fjerdes Fødsel, som Kong Frederik den Anden skal have hørt paa Kallundborg af en Bonde fra Samsø, kaster endnu ligesom et Glimt af romantisk Lys over Byen. Skjøndt et Slags Tvillingborg til Axelhuus, har Kallundborg dog i Forhold til hiin Borg og Stad deelt Skjæbne med alle andre Byer i Danmark og maa nøies med den historiske Hæder, der knytter dens Stifters Navn til Valdemar den Stores Heltetid med Erindringen om den største Daadstid i Danmark. — Nærværende Sang er sat til den halv veemodige, halv heroiske Melodie af Pjantanidas Korsriddersang l'honneur m'appelle.

X.

Frederiksborg.

Frederiks Borg staaer i Purpurglød:
Paa Marken Fjerde Christian blev fød.
Her leged Helten kjæk ved Sø
Mellem Børn,
Og Tanken svang sig over Verdens Ø
Som en Ørn.
Christian vinked og Borgen fik Liv.
Det suser i Søen fra hvislende Siv:

Din Tanke, du herlige Drot!
Flyver dristig med Mindet om Storhed og Liv
Fra dit Slot.

Christian lytted til Aandens Røst:
Det var som Hjertet sang i hans Bryst.
Sin Hæders Borg han bygged fast
Over Grav —
Hans Navn udflyver fra den „høie Mast“
Over Hav.
Christiansslægten har arvet hans Magt:
Her Konger har vandret i Hæderens Dragt
Med Æblet og Spiret i Haand,
Og et Folk har velsignet den arvede Magt
Og hans Aand.

Hillerød By staaer i Purpurglød,
Hvor Danmarks store Christian blev fød.
Her toned først den dybe Røst
Over Sø,
Som mægtig løfted sig fra Kingos Bryst
Over Ø.
Hillerød Skove saa drømmende staae:
Hist Konger og Viismænd henvandre vi saae;
Her vidne de lysende Spor:
Den Kraft, som ei døer, skal med Aanden udgaae
Over Nord!

Anmærkning.

At Christian den Fjerde blev født paa aaben Mark ved Hillerød er et bekjendt Sagn. Som denne store Konges Fødeby

og ved ham prydet med det herligste Bygningskonstens Værk, Danmark eier, og derved hævet til alle de følgende Kongers Kroningsby, har Hillerød eller, som den nu almindelig efter Slottet kaldes, Frederiksborg, ikke liden Betydning. Kong Christian IV ansees selv for Slottets egentlige Bygmester. Som Muurmester nævnes en Jørgen Friborg og som Steenhugger en H. Steenvinkel, men Kongen accorderede særlig med enhver enkelt Haandværker om hvert enkelt Arbeide „effter det Affritz“ — som det hedder i hans Breve — „och den Schabelunn, som han dennem selff overandtvordett hafde.“ Ogsaa ved sin lærde Skole er Frederiksborg mærkelig. Herfra udgik vor første store Psalmedigter Kingo, hvis Navn og Berømmelse ogsaa engang skal have reddet Skolen fra at nedlægges.

XI.

Holbæk.

En gammel Borgvold staaer der
Ved Holbækfjordens Kyst.
Til Fjorden hvisker Bækken
Alt som den havde Røst.
Til Bækken suser Linden
Sit Liv og Levnet ud
I Bækken mangen Hedning før
Fik Daab og Fred med Gud.

Paa gamle Voldsted stod der
Hos Bæk og grønne Lind

En Borg, heelt fast og mægtig,
Med høie Taarnes Tind.
Der bygged danske Konger
En Muur mod Fjendevold,
Der Holbæk Stad opvoxed smukt
Med grønne Lind i Skjold.

Saa mange Fyrster sad der
Alt paa den gamle Borg.
Hvergang de saae mod Havet,
De glemte Harm og Sorg.
Der gik saa mangen Krøbling
Til Bækken under Lind —
Den Lamme kasted Krykken karsk;
Den saae, som før var blind.

Engang en Konge sad der;
Han kom fra Sverrigs Land.
Udstødt fra Land og Rige
Han stod paa fremmed Strand.
Hver Dag han stod ved Fjorden
Og stirred mod dens Grund:
Det var som hvad han tænkte paa
Laae skjult paa Havets Bund.

Hver Qvel ved Bækken stod han
Alt under grønne Lind.
Som Veddet var hans Hænder
Som Muren var hans Kind.
Han twætted Haand og Øie;
Han stirred Øiet træt —

Hvergang han saae paa visne Haand
Han saae en rustrød Plet...

En rusten Nøgle var det,
Kong Birger grubled paa;
Det Nøglen var til Taarnet,
Hvori hans Brødre laae.
Paa Broen klirred Nøglen —
Den sank til Havets Bund,
Hans Brødre døde Hungersdød —
Bleg foer han over Sund.

En Dag ved Bækken stod han;
En Stemme til ham lød:
I Stokholm paa Skafottet
Kong Birgers Søn er død.
Da var det som fra Bækken
En Sjælemesse klang;
Den blege Konges Hjerte brast —
I Linden Fuglen sang.

Men Aske faldt fra Linden
Og Bækken sang for Liig,
Da Flammetunger hvisled
Mod Skyen om Marsk Stig.
Tidt Bækken sang om Flammer,
Som længe var udslukt,
Om Hjerter, som ei banke meer,
Og Øine, som blev lukt.

Nu over Linden gaaer der
En Luftning mangen Gang,

Ret som om Fremtids Dage
Den sang en Foraarsfang.
Og frisk sig rører Livet
Ved Fjord og gamle Vold.
Ved hellig Bæk staaer Holbæk smukt
Med grønne Lind i Skjold.

Anmærkning.

Holbæks Navn udledes af den saakaldte „hellige Bæk", hvori mange Hedninger skal være døbte. Byen har en Lind i sit Skjold. Den gamle Borg, hvoraf Voldstedet endnu er tilbage, blev opført til Værn mod Sørøverne. Den blev ofte forlehnet til danske Kongesønner. Saaledes var den i Erik Menveds Tid forlehnet til Junker Christopher. Den har et tragisk Minde, som sidste Tilflugtssted for den dethroniserede svenske Kong Birger, som her 1321 endte sit mørke Liv efter den store Tragoedie med hans Brødres Hungersdød i Nykøbing Taarn, hvortil Nøglen, som Nogle mene, ved Drost Brunke blev kastet i Vandet, men — som man antog — paa Kongens Foranstaltning Byen med Slottet blev ødelagt i Marsk-Stig-Feiden og har følgelig i hiin Borgerkrigenes Tid sluttet sig til Folket og Kongen mod de egenmægtige og vilde Aristokrater.

XII.

Præstø.

Gamle Svaner paa Østersø svømme;
Om lyksalige Øer de drømme.

Tonerne døe;
Men over Sø
Suser Sangen til Præsternes Ø.

Paa Ruiner med Kæmpernes Runer
Fredens Præster har bygget Pauluner:
Fredlyst i Nord
Deilighed boer —
Freden bygger ved Præsternes Fjord.

Over Fjorden, hvor Skovene suse,
Seiler Lodsen ved Fiskernes Huse.
Havstormens Gny
Dulmer i Sky —
Havnen blinker ved Præsternes By.

Skyen drømmer paa Sommernats-Flugten —
Der er lifligt ved Skoven og Bugten:
Præsternes By
Gløder i Gry —
Venlig Skytsaanden peger mod Sky.

Over Borgen ved Byen og Fjorden
Synger Lærken om Livet i Norden:
Bonden bag Plov
Seer over Skov,
Fuglen synger om Frihedens Lov.

Henrik Stampe paa Loven har grundet
Til hver stavnbunden Fod var løsbundet.
Her er saa smukt! —
Høit ved hans Bugt
Flyver Aanden med Tankernes Flugt.

Og hvor Havdybet synger sin Gaade,
Naar paa Fjord blusse Fiskernes Baade —
Thorvaldsens Navn
Glimted fra Havn,
Danmark gav ham Europa i Favn.

Hist, hvor Svanerne svømme i Haven,
Stod den Gamle med Vidundergaven;
Golgatha-Gang
Drog over Vang —
Havet toned og Skovene sang.

End ved Kæmpehøi-Stenenes Runer,
Ved St. Antons Kloster-Pauluner
Aanden i Nord,
Stille og stor,
Drømmer skjønt ved den brusende Fjord.

Anmærkning.

Præstø skal have sit Navn af sine mange geistlige Stiftelser i Middelalderen. Den har i sit Vaaben en Præst i Ordensdragt, der, som Stadens Skytshelgen, peger opad. I dens skjønne Omegn ved den skovbekrandsede Havbugt findes flere Mindesmærker fra den hedenske Oldtid (navnlig en saakaldet Jettestue). I dens Nærhed, og til dens Landsogn henhørende, ligger det smukke Herresæde Nysø, der hører til Baroniet Stampenborg. Den hæderlig bekjendte Jurist Henrik Stampe erindres her med Føie, som en utrættelig og virksom Medarbeider i Bondefrihedssagen i Slutningen af det attende Aarhundrede. — Thorvaldsens Ophold og beundringsværdige Virksomhed paa Nysø, hvor han udførte sit Golgatha-

Tog og en betydelig Række af sine sidste Mesterværker (1838—1844) har givet Stedet med Egnen en konsthistorisk Betydning, der sætter det ved Siden af flere smaa, men verdensberømte Stæder i Italien, hvor Konstens udødelige Heroer have levet og virket.

XIII.

Nykjøbing

(i Odsherred).

Kattegat bruser høit i Nord;
Livet er friskt ved Isefjord.
Den er skjøn, hvor Bøgene groe —
I Sjølund er der lysteligt at boe!

Mægtigt i gamle Tider klang
Riddernes Skjold til Jomfrusang.
„Æren er Skovens feireste Træ!"
Skjøn Jomfru sang i Nattergalelæ.

Staden paa Odden staaer endnu,
Kommer sin Ungdoms Tid ihu:
Sangen om feirest Krone i Nord
Klang høit i gamle Stad ved Hav og Fjord.

Burø hist staaer med sjunkne Skjold:
Der led Hr. Ebbes Døttre Vold;
Derfor blev Høiby Kirke saa rød:
For Jomfruhænder Ridderblodet flød.

Nykjøbing saae med Gru Marsk Stig;
Rørvig har drømt om Kæmpens Liig;
Vildt, hvor hans Snekke stævned til By,
Fløi Qvindeærens Hevnblus over Sky.

Men naar for Æren Blodet flød,
Og naar af Harmblus Sky blev rød,
Dansken dog sang ved brusende Hav:
Med Ilddaab stiger Æren af sin Grav!

Hist med Kartovers Tordenraab
Æren fløi høit med Flammedaab:
Stolt fra Prinds Christians blussende Brag
Bar Helteskaren Danmarks Hædersflag.

Stenen paa Sjølunds Odde staaer:
Mindet sin Vinge stolt udslaaer,
Nævner med Jessens Willemoes' Navn —
Her Heltesjæle fløi til Julers Favn.

Bonden red glad, hvor Storm bortfoer,
Sommer i By ved Hav og Fjord.
„Æren er Skovens feireste Træ!"
Skjøn Jomfru sang i Nattergalelæ.

Anmærkning.

Nykjøbing i Odsherred og dens Omegn savner ikke interessante Minder fra Middelalderen. Til denne Egn henføre Middelalders-Balladerne den tragiske Begivenhed med Ridder Ebbe af Qvistes Døttre paa Burø, der selv blodig hevnede deres Ære paa Ridderne Hr. Bonde (eller Brømmel) og Hr.

Skammel, ved at dræbe dem i Hoiby Kirke (see Viserne Nr. XCIX og C i Rahbeks og Nyrups udvalgte danske Viser fra Middelalderen). I den blodige Marsk-Stigs-Feide, der ogsaa havde sin første Grund i krænket, men hevnet Ære, blev denne By med saa mange andre voldgjestet. Marsk-Stigs hemmelige Jordefærd, som andre Sagn henføre til Fyen, vil man ogsaa have seet i Nykjøbingsegnen ved Rørvig. En af de blodigste Kampe i vor nyeste Krigshistorie, hvorved Nationalæren alene hævdedes og bevaredes, forefaldt ved denne Kyst. Mindestøttens historiske Indskrift (der tilligemed de kraftige og smukke Verslinier derpaa er forfattet af Grundtvig) lyder saaledes:

(jvnfr. Grundtvigs Qvædlinger Side 52 og 53)

„Orlogsskibet Prinds Christian, fort af den kjække Jessen, kæmpede ved Oddens Kyst den 22de Marts 1808 i tre Timer med to engelske Linieskibe. Willemoes, Kongedybets Helt, Dallerup og Soland med 72 af menig Mand faldt, Rothe, Top, Ferry, Thostrup og 132 saaredes, Braget blev erobret, men Danmarks Søhæder stadfæstedes.“

XIV.

Store Heddinge.

Ved høie Stevns, hvor Klintekongen reiste
Sit faste Slot af Steen ved vilde Hav,
Hvor Fjeldets Muur saa stolt og rolig kneiste,
Mens Ridderborge sank paa Heltes Grav —

Der staaer en Stad med grønne Landsbytofte
Saa simpel, jævn som danske Bondemand;
Men der slog djærve Hjerter under Kofte,
Da Bonde red hos Drot i Danmarks Land.

Om haarde Hedningkamp den Lærde gjetter,
Hvor Klintestene blev til Heddingby;
Om Bondehatten Sagnet Krandse fletter
Og nævner stolte Hethas Skjoldmø-Ry;
Kong Hildetands Bravallakamp og Hæder,
Stærkodders Dyst mod Hethas Jomfruhær —
De store Minder jævne Borger glæder,
Mens Ploven gaaer, hvor fordum lyned Sværd.

Men der, hvor kantet Kirke sine Taarne
Opløfter trygt med Gavl af Klintesteen,
Om ærlig Christendyst iblandt Udkaarne
Et helligt Mærke trodser Tidens Meen.
Om djærve Munk gaaer Sagnet gjennem Tiden:
Han værned Kirkens Grundvold med sit Blod;
Hans Bautasteen stod fast med Kirken siden:
Hans Hoved staaer i Steen ved Kirkens Fod.

I Heddingby ei Luren mere kalder
Til Skjoldmøfahner og Bravallaslag,
Og intet Martyrhoved længer falder
For Kirkens Fred paa høie Helligdag;
Men tryg ved Klintekongens faste Bolig
Seer Klintesønnen ud mod friske Strand,
Og som hiin Kirkens gamle Kæmpe rolig
Han trodser Død for Gud og Fædreland.

Anmærkning.

Store Heddinges jævne landsbyagtige Udseende, men med de trofaste Klintesteens-Bygninger, svarer til hele Egnens Charakteer, som man ogsaa har overført paa dets Beboere, disse Sjællands Høilændere, der ogsaa længst skal have holdt fast paa den gamle Odinslære, hvoraf Nogle have udledet Byens Navn (Hedningeby). Navnet forklares ogsaa af Skjoldmøen Hetha, som Saxo omtaler i Beretningen om Bravallaslaget, og som i gamle Harald Hildetands Hær skal have staaet i Spidsen for en Skjoldmøhær og havt en tapper Kamp med Stærkodder, der i dette Slag var paa Sigurd Rings Partie imod de Danske. Den eiendommelig byggede Kirke ligner en stor dobbelt Landsbykirke. Det i Kirkemuren indsatte og endnu bevarede Steen-Munkehoved skal efter Sagnet være et Minde om en unævnt Klosterbroder, der i Overgangstiden mellem Hedenskab og Christendom (9de eller 10de Aarhundrede) med sit Liv har forsvaret Kirkefreden mod en vild aristokratisk Hedning-Høvding.

XV.

Kjøge.

(Sat i Musik af N. W. Gade.)

Staden ved Kampens og Seirenes Bugt
Hæver sin Røst og udsjunger sin Lykke:
Livet ved Aaen og Havet er smukt,
Og venlig er Fredskovens Skygge;

Dog, naar med Lynglimt det buldrer i Skyen
Høit over Skoven og Havet og Byen,
Folket i Norden
Mindes din Torden,
Stolte Niels Juul! ved din brusende Bugt.

Høiere flyver end Tanken mod Sky,
Naar over Havdybet Nordlyset luer:
Dansken seer ud over Bugten fra By —
En Aand han i Flammelys skuer;
Det er den Aand, som med Høihed sig svinger
Evig til Seier med Kjærligheds Vinger —
Hvitfeldt! din Skare
See vi opfare
Høit med din flammende Sjæl over Sky!

Frøernes Sang om hiin Valplads ved Aa
Ei overdøver hvad Havet udbruser:
Voldgjest har trampet hvor Axene staae;
Om Wellesley Høstblæsten suser.
Britten kun vaabenløs Hob har henveiret;
Hæderen blegned, hvor Skjændselen seired.
Sangfugl paa Flugten
Fløi over Bugten —
Der synger Æren, mens Bølgen er blaa.

Herlig frembruser, som Ørnen i Flugt,
Østersø-Luftning mod Øresunds Strømme;
Mindet ved Kampens og Seirenes Bugt
Opvaagner, som Løven af Drømme.
Dybet har Kæmpernes Harme begravet;
Æren dog stiger, som Sol over Havet:

Lysslag omvifter
Nordens Bedrifter —
Aanden har Flammer, som aldrig blev slukt.

Anmærkning.

Det var den 1ste Juli 1677, at det store Søslag stod i Kjøgebugt, hvori Niels Juul vandt sin mest glimrende Seier, medens han aldeles ødelagde den svenske Flaade og derved hindrede en fjendtlig Hærs Landgang i Sjælland.

Commandeur Hvitfeldts og hans Medkrigerres uforglemmelige Heltedaad, da de for at redde Kjøge By og den danske Flaade for at stikkes i Brand af det brændende Orlogsskib Dannebroge, under en uafbrudt fortsat Kamp lode sig sprænge i Luften, forefaldt i Slaget i Kjøgebugt den 4de Octbr. 1710.

Wellesley (den siden berømte Wellington) anførte den engelske Armee ved Kjøge 1807 mod den uorganiserede Landeværnshob.

XVI.

Frederikssund.

Net som en Jomfru, ung og prud,
Staaer Fredrikssund ved Fjorden;
Men Byen, som sendte Barnet ud,
Har gammelt Navn i Norden:
Slangerup staaer nu gammel og graa
Som tarvelig Bondeqvinde;
Men hun Kong Eiegods Bugge saae —
Det gaaer hende ei af Minde,

Ret som en smukt udstyret Brud
Stod Udeby her paa Bakken,
Og Dankongen skifted Smykker ud
Til Pryd for Jomfrunakken.
Tredie Kong Fredrik gav hende Navn;
Det Frederiksfund end glæder;
Men ei hun glemmer i Lykkens Favn
Sin ældgamle Moders Hæder.

Ret som det unge Danmark nu
Staaer Nytidens Stad ved Fjorden:
Kom ei den sin Moder tro ihu,
Dens Liv var skilt fra Norden;
Kun naar i Tidens rullende Flod
Den viner sin gamle Kilde,
Med Danmark mindes den Eiegod
Og alle hans Frænder milde.

Rask, Nutids Luft med friske Vind
Forældede Skuur nedbryder;
Den voxende Stad med freidigt Sind
Til Fremtids Liv sig fryder.
Moderen med det graanede Haar
I Tiderne seer tilbage:
Med gamle Dannemarks Røst hun staaer
Med Varsler fra svundne Dage.

Hvor Eiegod i Buggen laae,
Paa „Blodhøi" Svend Grathe seired;
Men gamle Danmarks Haar blev graae,
Hvor Seiren stolt sig leired:

Danske det var, som seirende sang.
Hvor Danske paa Marken blødte;
Det var som Eiegods Suk henklang,
Mens Døden i Luren stødte.

Nu sjunger det i Danskens Bryst,
Hvor Livet har Haab og Minde:
Een Seier er sand i Tiders Dyst,
Den Seir skal Aanden vinde.
Frederikssund ved brusende Fjord
Skal freidig hiin Sang fornemme
Saalænge Eiegods Navn i Nord
Gjentoner med Danmarks Stemme.

Anmærkning.

Frederikssund, der først hed Udeby, er udentvivl den yngste af alle danske Kjøbstæder. Som Udflytterby fra det gamle Slangerup, der nu er Landsby, maa den søge sine historiske Erindringer hos Moderbyen, hvor Erik Eiegod blev fød (omtrent 1056) og hvor den endnu saakaldte „Blodhøi“ erindrer om det blodige Slag 1147 i Borgerkrigene under Svend Grathe.

XVII.

Vordingborg.

Vordingborg! Kongeørnenes Rede!
Valdemarernes mægtige Sæde!
Ved din Strand skuer Dansken sin Glæde —
Grønne Øer i himmelblaa Sø:
Over Øgrupper Dampskyen svæver;
Sollysstøtten paa Bølgespeil bæver;
Hist fra sneehvide Dronningstol hæver
Klintedronningen Spiret fra Ø.
Hviler Nat over Grønsundets Strømme,
Dybt med Stjerneblink Minderne svømme,
Og med dæmrende Riddertids Drømme
Stiger Valdemarborgen af Sø.

Høit paa Ringmuren staaer Axel Hvide
Ved den store Kong Valdemars Side;
Over Sund slynger susende Blide
Røde Kampsteen fra Valdemars Slot.
Rask med Vethemanns Søridderskare
Flyver Esbern, hvor Drager henfare;
Danske Jomfruers Sang om den Snare
Glæder Helten og Heltenes Drot.
— Tier Sangen fra Dannemarks Morgen,
Den bortklinger med Veemod fra Borgen:
Hist sang Absalon stille med Sorgen
Sjælemessen for blegnede Drot.

Vordingborg! du saae Stjernerne dale,
Hvor den mægtige Ørn sank i Dvale;

Men det lysner paany fra hans Sale
Over Marker og susende Skov:
Borgen kneiser med Taarne og Fløie;
Hist staaer Helten med spydstungne Øie,
Og med Aanden, som Lænker ei bøie,
Giver Valdemar Seier sin Lov.
— Ridderspillet i Hal har gjenrunget:
Her Kong Menved sin Landse har svunget;
Her har Jomfruer dandset og sjunget;
Her foer Ridder med Falk gjennem Skov.

Vordingborg! du har Toner tilbage
Af de fredløse Jomfruers Klage:
„Haand i Haand ud i Verden vi drage!“
Klinger Sangen med Sorgernes Magt.
Bølgesukket ved Vandtaarnets Fængsel,
Røversangen og Fangernes Længsel —
Det er Gjenklang af Tidernes Trængsel,
Kongeborgen staaer mørk i sin Pragt.
— Men det dages i Atterdags Haller:
Vindebroen med Raslen nedfalder;
Gjennem Skovene Valdhornet gjalder —
Det er Valdemars vildene Jagt.

Vordingborg! Kongeørnenes Rede!
Valdemarernes mægtige Sæde!
Du har lytted til Sorg og til Glæde,
Til Bedrifter, til Suk og til Sang.
Ved dit Taarn skuer Dansken tilbage,
Hører Luren fra Kæmpernes Dage,
Hører Tidernes Nattergalklage
Og borttonende Valdhorneklang.

Men hvor friskt det nu bruser fra Boven,
Flyve Dampskyer lystig forovven,
Og fra Stranden og Marken og Skoven
Bruser Livet sin freidige Gang.

Anmærkning.

Med de herlige Udsigter til det danske Archipelagus og Møens Kridtfjelde forbinder Vordingborg mærkelige Erindringer fra Danmarks romantiske Tid og de store Valdemarers Dage. Den første store Valdemar opførte her den befæstede Borg mod de vendiske Sørøvere, og han endte her sit mærkelige Liv 1182. Valdemar Seier udgav her sit vigtigste Lovgivningsværk paa Danehoffet 1241. I Erik Menveds Tid sluttedes her Freden med de slesvigske Hertuger. Slottets faste Taarne bleve ofte brugte til Statsfængsler og til Fængsel for Krigsfanger. Det saakaldte Jomfrutaarn antages for en Tid at have indesluttet Marsk Stigs fangne Døttre, som ogsaa siges at have siddet fangne paa Kallundborg. Valdemar Atterdag opholdt sig ofte paa Vordingborg og opførte, med den bekjendte Spot mod de 77 Hansestæder, det saakaldte „Gaasetaarn", der endnu er bevaret.

XVIII.

Helsingør.

Rul, dybe Strøm fra Havets Bund!
Bruus høit med Bølgesang i Sund!
Rask Seilerskaren hid sig svinger
Med Sollysblink paa tusind Vinger;

Og Bølgetaarn fra fremmed Kyst
Udpuster Tordensky med Lyst:
De hilse med Kartovers Brag
Den danske Kyst, det danske Flag.

Paa favre Kyst ved dybe Sund
Staaer Abildgaard og Rosenlund;
Ved Mark og Høi og grønne Skove
Staaer gamle Stad ved Sundets Vove;
Og over Voven mægtigt Slot
Sig løfter stolt som Sundets Drot —
Her hilser høit Kartovers Brag
Den danske Drot, det danske Flag.

Om Drotten over Østersø
Sang Rygtets Fugl paa Verdens Ø;
Det klang i gamle Kæmpers Dage
Som Lurens Klang, hvor Skjolde brage:
Fra Flynderborg og Ørekrog
Mod stolte Viking Dansken drog,
Og Seiren hilsed høit med Brag
Det danske Folk, det danske Flag.

Om Østersøens gamle Drot
End vidner Sundets stolte Slot:
Paa Kronborg Kæmpeaanden sidder,
Som Nordens Helt og Havets Ridder;
Den gamle Kæmpes Løveblund
Europa ærer ved hans Sund,
Og Verden hilser her med Brag
Den danske Aand, det danske Flag.

Og Kæmpen vaagner glad af Blund
Ved dybe Drøn fra Havets Grund;
Han mindes gamle Kæmpedage,
Han seer Alverdens Skibe flage.
Men det er ei til gamle Strid,
Det er til Tak for Kampens Tid —
Og Venner hilse høit med Brag
Den danske Helt, det danske Flag.

Rul, dybe Strøm fra Havets Bund!
Bruus høit med Bølgesang i Sund!
Hvor fordum drøned Kampens Bulder,
Fra Land til Land nu Damphjul ruller,
Og Folk til Folk med Broderhaand
Gaaer over Dyb med Ild og Aand —
Og Frihed hilser høit med Brag
Med Nordens Aand det danske Flag.

Anmærkning.

Helsingør (Helsingøre) nævnes allerede i Helgeqvadet i den ældre Edda. Ørekrog var Byens Navn i Middelalderen, og den faste Borg Flynderborg, der siden blev til Fæstningen Kronborg (1577—85), var en vigtig Fæstning mod Sørøvere. Den ældgamle gjennem Tiderne bevarede Sundtold grunder sig paa Erkjendelsen af de danske Kongers gamle Høihedsret over Østersøen og tildeels paa den herfra ydede Beskyttelse mod Sørøvere. Et Folkesagn har hensat Sagnhelten Holger Danske (som den danske Folkeaands Repræsentant) i en Løn-

gang eller Hule under Kronborg, hvor han siges at sidde ved et Steenbord, som hans lange graae Skæg er groet igjennem, og forvente den Tid, da Danmark atter behøver hans Hjælp i Nøden. I den sidste Tid har Helsingør ofte været Vidne til glædelige Yttringer af den fælles nordiske Aand, der kjærlig og storsindet gjenforener de nordiske Folkestammer.

Vaarsang.

Vaarens Sendebud
Breder Vingen ud;
Lærken hvirvler sig fra grønne Tue.
— See hvad jeg har seet!
See hvad her er skeet!
Kurrer til sin Mage Skovens Due.

Vaarens Engel kom;
Han er mild og from,
Vækker alle Blomsterbørn af Dvale,
Sætter Blad paa Bøg,
Sender lystig Gjøg,
Bærer paa sin Vinge Nattergale.

Over Dal og Høi
Vaarens Engel fløi,
Bygger os Pauluner, mailøvskjønne.
Følg hans Sendebud!
Kom til Skoven ud!
Kom! her er saa deiligt i det Grønne!

Invaliden ved Ledet.

Nu vogter jeg Led kun. Min Arm er lam —
Mit bedste Been er min Krykke;
Men mit Hjerte skulde skee Last og Skam,
Om ei glad jeg priste min Lykke.

Dengang jeg var Dreng, paa Marken jeg sprang,
Saa rask som Follet bag Ploven.
Og om Tordenskjold jeg for Øget sang,
Naar jeg aged Ved gjennem Skoven.

Og vogted jeg Faar paa den grønne Eng,
Med Markedsvisen paa Knæet,
Under Pilen drømte den danske Dreng
Om en Green af Guldæbletræet.

Jeg dandsed ved Gilder saa mangen Gang
Med Urtekost i min Trøie,
Og naar Fogdens Datter jeg lystig svang,
Fløi der Ild fra Ungkarlens Øie.

Hvad Drengen kun nynned, som Fugl paa Green,
Med Klem Kanonen mig tolked.
For min lamme Arm og det ene Been
Fik jeg Bravkarlsnavnet af Folket.

Og Grenen jeg greb med det friske Liv,
Som grønnes smukt gjennem Tider: —
Nu er Fogdens Datter min gamle Viv —
Paa mit Knæ min Sønnesøn rider.

I Skoven.

Er det Drøm? har Skoven alt Blade?
Og toner hvert Blad som med Eventyrsang?
Det er Stærenes Flokke, de glade,
De gav Skoven Kroner med Klang.

Vær velkommen, Luftens Poeter!
Vær hilset, du eventyrdrømmende Stær!
Med det kommende Vaarlivs Propheter
Er den lifligste Tid mig alt nær.

Snart skal Eventyret opfyldes
Om syngende Træ og om talende Fugl,
Og hver Kilde og Strøm skal forgyldes
Og hver Alf titte frem af sit Skjul.

Echo.

Echo! forvist du lever dog —
Boer du i Bakken hist?
Sidder du skjult i Taarnets Krog?
Eller i Skov bag Qvist?
Gaadefuldt Liv bevarer du:
Ingen du dig betroer,
Og naar jeg spørger, svarer du
Kun med mit sidste Ord.

Sørger du? eller er du glad?
Kan du kun lee paa Skrømt?
Martrer dig Elskov eller Had?
Har du om Liv kun drømt?
„Drømt“ — i dit Skjul gjentager du
Som med en saaret Sjæl.
Ved mit Farvel ei klager du:
Fjernt du kun svarer: „vel!“

Ogynskis Drøm.

Jeg drømte jeg var en Harpe
Med sølverne Strænge paa;
Jeg stod forglemt under Hylstret —
Min Sjæl i Sangbunden laae.

Jeg stod i den Skjønnes Kammer
I Midnattens Maaneskjær;
Det sittred gjennem min Sangbund —
Den Favres Fodtrin var nær.

Nu løfted hun Hylstret af mig —
Hun rørte mig med sin Haand:
En Strøm af Toner frembølged —
Paa Strømmen bæved min Aand.

Hun bøied sig over Harpen —
Hun løfted sin Røst og sang.
Jeg bruste ved hendes Hjerte —
Og Harpe-Sangbunden — sprang.

Reisende Haandværkssvends Sange.

I.

Paa Vandring! paa Vandring!
Min Randsel har jeg snørt;
Den vide skjønne Verden vil jeg gjeste.
Forandring! Forandring,
Naar Livet bli'er for tørt!
Jeg reiser med Apostlernes Heste.

Paa Vandring fuldtrøstig!
Min Rigdom har jeg med:
Den følger mig i Haand og Fod og Øie.
Til Herberget lystig!
Fra Huus og Hjem afsted!
Fri Fugl om eget Bord sporger føie.

Paa Vandring med Fuglen!
Til Bjerg og fremmed By!
Hvor Lykkens Fahne vinker mig, jeg følger.
Jeg synger med Fuglen
I Ly og under Sky
Og lystig over brusende Bølger.

Paa Vandring! paa Vandring!
Mit Reisetelt er stort:
Den hele skjønne Verden det omspænder.
Med Solen paa Vandring
Mod aabne Regnbueport,
Til Natten sine Fakler mig tænder!

II.

Jeg drømte, da jeg var lille,
Jeg var en Eventyrprinds.
Lad Lykken nu med mig spille
Alt som hun bliver tilsinds!
Paa Jordens runde Kugle
Hun selv ruller op og ned;
Jeg synger med Himlens Fugle:
Kun rask i Verden afsted!

Idag jeg kjører med Fire;
Imorgen gaaer jeg ved Stav.
Bekymringens gamle Lire
Jeg smed i Glemselens Hav.
Een Skat mig dog blev givet:
Som Fuglen jeg blev tilsinds;
Et Eventyr er mig Livet,
Jeg selv en Eventyrprinds.

III.

Hos Mesteren i de Frommes By
Der er saa grumme stille;
Men der sidder en Jomfru, from og bly,
Og leger med den Lille.

Og Jomfruen seer jeg gjerne paa;
Hun taler ei ret Meget;
O! men Tankerne i de Øine blaae
Min Sjæl har venligt qvæget.

Af Psalmer jeg kan for mange faae:
Min Fromhed ei mig tynger;
O men Taarer mig kan i Øiet staae,
Naar Jomfru Marthe synger.

Er Mesteren ikke alt for nær,
Jeg nynner Elskovssange;
Jomfru Marthe paa Kind faaer Purpurskjær;
Hun sukker taus og bange.

Hos Mesteren i de Frommes By
Jeg vilde Afsked tage;
Men et Blik fra de Jomfruøine blye
Med Magt mig holdt tilbage.

IV.

Jeg trykte hendes Haand — maaskee
Lidt meer, end det sig sømmed;
Hun lod dog ingen Vrede see,
Ei heller hun sig ømmed.

Ei heller hun tilbagedrog
Sin Haand, som før hun pleied;
De smukke Øine hun nedslog
Og rødmed, mens hun neied.

O! jeg var en lyksalig Svend —
Derom jeg nynner stille:
Min Haand fornam et Tryk igjen —
Men det var ganske lille.

V.

Min Mester i de Frommes Stad
Jeg spørger om lidt silde.
I Stuen Jomfru Marthe sad
Og sysled med den Lille.
Pigen i Hast hun kalder paa:
„Du skal til Faster med de Smaa!"
Og Pigen tog de Smaa og løb.
Til mig lød bange Stemme:
„Hvem er der? hvem er der?
Her er Ingen hjemme."

„Jo Een er hjemme ganske vist" —
Jeg ind i Stuen springer;
Jeg aner en uskyldig List,
Og dristigt Ordet klinger:
„Mester er vel til Aftenbøn —
Siig mig ihast et Ord iløn!

Dog nei; hvis Nogen hørte det
Af hele Husets Skare" —
"Siig kun frem! Siig kun frem!
Det har ingen Fare.

"Det hele Huus er ude her,
Og jeg er næsten bange,
Her kommer ingen Sjæl mig nær
Før Klokken bliver mange.
Huset nu jeg skal passe paa —
Fast paa hver Dør jeg har sat Slaa:
Hvert Ord du har at sige mig
Du frit kan aabenbare —
Siig kun frem! Siig kun frem!
Her er ingen Fare."

Et Mod jeg uden Lige faaer,
Og rask jeg Talen vender:
Jeg roser hendes favre Haar,
Jeg priser hendes Hænder.
"Faster har sagt, mit Haar er stridt;
Haanden til Ilden kom for tidt —
Den er ei fiin, den er ei smuk;
Dog det var jo ei Tingen —
Siig kun frem! Siig kun frem!
Her os hører Ingen."

"Og Ingen her forarges vil,
Om du et Kys mig skjenker —"
Jeg dristig Mine gjør dertil;
Den Fromme sig betænker:
"Vidste jeg kun, om ogsaa Sligt

Faster vil kalde sømmeligt —
Jeg gav dig hjertensgjerne — Nei,
Ak nei, du gjør mig bange —
Ikkun eet — ikkun eet —
Det var alt for mange!“

VI.

Jeg surred min Randsel med lystigt Sind;
Jeg gik fra de Frommes By.
Al Sorg slog jeg hen i Veir og Vind;
End jeg sang som Fugl under Sky.

Men hvor jeg saa vandred i Verden hen,
Skjøn Marthe jeg tænkte paa.
Og før der fløi Stork mod Nord igjen
Jeg de Frommes Kirkespiir saae.

Og Klokkerne ringed med festlig Klang;
I Kirken jeg brat gik ind;
Det var mig som rørte første Gang
Hine Malmets Toner mit Sind.

Og see, jeg var kommen til Bryllupsfest:
Min Mester for Altret stod.
Til Bruden sig vendte gamle Præst —
Men hun sank til Alterets Fod.

Det var som der knæled
Jeg kjendte den bleg
„Rei“ — raabte hun — „
Og mit Navn fra

Jeg hørte mit Navn —
Udfoer fra min Sjæ
„Saasandt der en Gud
Vi har sluttet hemm

Og Bruden jeg greb i
Og trykte til hede
I Taarer den fromme
Han fornam i Aand

Hvad Røsten har sagt h
Derpaa blev jeg all
Men glad med den bleg
Af de Frommes St

Og udenfor Byen fik B
Hun jubled paa Vei
— Ved Buggen nu syn
Der hun vugger Tv

Græsl

Græshoppen sidde
I Sommerens Aft
Synger han Elsko
Alt for sin Hjerte

Sangfugl han ligner dog ikke:
Kun Vinger til Stads han fik.
Spillemand i det Grønne!
Hvormed gjør du Musik?

Siig! — er du Fiolinisten
I Oberons Hofkapel?
Han svarer med høie Toner,
Det klinger som: ja vel!

Iøvrigt han stryger Fiolen
Og nikker paa Blomsterstol —
Benet er Fiddelbuen —
Og Vingen hans Fiol.

Jægeren.

Det var en Sommermorgen:
Klar Duggen drev fra Green;
I Sø fløi Andeflokken fra Lunden.
I Haven ved Borgen
Paa mosgroede Steen
Sad Jægeren med Bøssen og Hunden.

Han spænder Bøssehanen,
Han skjuler sig bag Træ,
Mens Hunden spidser Øren og lytter.

Med Sang paa Altanen
I Poplernes Læ
Den skjønne Frøken Vaserne flytter.

Den unge Jæger stirrer
Henover stille Sø —
Om Elskov Sangen klang paa Altanen.
Det blinker, det svirrer,
Det flagrer ved Ø —
Mod Staalet gnistrer Stenen paa Hanen.

Det suser over Søen;
Det knalder gjennem Lund —
Bag Holmen flygter Flokken mod Lunden.
Ud svømmer mod Øen
Den skuffede Hund;
Tilbage fløiter Jægeren Hunden.

I fine Hænder klapper
Den skjønne Frøken glad:
„Flyv lystig, mine Fugle! god Morgen!
Hr. Jæger! skyd tapper
Kun Duggen fra Blad!
Men skræm ei Liv og Frihed fra Borgen!"

Den unge Jægers Kinder
Har skiftet Farve brat;
Et Ildblik mod Altanen han sender.
Et Brystspænde skinner
Paa Jægerens Hat;
Fast knuge sig om Bøssen hans Hænder.

„God Morgen! Frøken Clare!
Tilgiv mit Krigsforsøg!
Jeg leged kun med flygtende Ænder.
Det gav uden Fare
Kun Knald og lidt Røg —
Leg selv ei kold med Blusset, som brænder!"

— Det var en Vintermorgen:
Tæt Rimen hang paa Green;
Paa Søen blinked Isen i Solen.
Paa Friherre=Borgen
Ved standsede Teen
Den skjønne Frøken blegner paa Stolen.

Hun blegner og hun stirrer
Paa nye Rokkebrev —
Avisen hun om Hørren har bundet:
Fjernt Krigssværdet klirrer —
De Dødssvorne blev —
Hiin unge Jægers Livsblod er rundet.

Rosenknoppen.

Lille deilige Rosenknop!
Du slumrer med bøiet Hoved.
Saae du ikke, Solen stod op?
Nu har alle Blomster udsovet.

Solen brændte for stærkt igaar —
Inat faldt der Regn i Strømme —
Aldrig meer, naar Solen opstaaer,
Vaagner Rosenknoppen af Drømme.

Omløbers Aftensang.

Den frieste Fugl i Verden er jeg!
    Hverken Huus eller Hjem — det er Tingen.
Hvor jeg ei gider være, der dvæler jeg ei,
    Og paa mig holder slet Ingen.

Med Rang og med Titler man daarer mig ei:
    Man kun skjælder mig ud — det er Tingen.
Ei Qvinder mig drage fra Dydens Vei:
    I min Pukkel forliber sig Ingen.

Creditores Plagen kjender jeg ei:
    Jeg har ingen Credit — det er Tingen.
Ad Røvernes Dolk kan jeg lee paa min Vei:
    Han gratis myrder slet Ingen.

For Dagen idag jeg plager mig ei:
    Den er glemt — den er endt — det er Tingen.
Og fra Sorgen imorgen jeg løber min Vei —
    Ved Qvel den jo ogsaa er ingen.

Gammel Ungkarls Sang.

Tre Reisende drog fra Herberget ud:
— Farvel! du deiligste Terne!
— Mig venter min Viv — mig venter min Brud —
— Mig venter slet Ingen i det Fjerne.

Den Første hun gav saa venligt et Nik,
Og Haand hun rakte den Anden;
Den Tredie hun gav saa blysomt et Blik
Og rødmed fra Halsen op til Panden.

Den Første hun gav en Blomst til hans Viv,
Den Anden Mailøv til Bruden;
Den Tredie hun gav til eensomme Liv
Sin Sjæl i et Taareblik fra Ruden.

De Reisende skiltes hver paa sin Vei —
Snart visne Blomster og Blade;
Men Sjælen i Blikket visner kun ei —
Og den skal ret aldrig mig forlade.

Dobbeltvillie.

Tvende Villier — tvende Med —
Ingen Seier! ingen Fred!
Dobbeltvilliens Ja og Nei
Plager selv en Djævel ei;

Eet han vil, er end det slet,
Vil ei gjøre Kroget ret.
Vil du Kroget, vil du Ret,
Vil du baade Godt og Slet;
Evig kæmper Ja med Nei,
Een er Sjælens Villie ei —
Havde Engle Villier fleer,
Var der ingen Engle meer.
Tvende Villier — tvende Med!
Ingen Seier! ingen Fred!

Eremitliv.

O Blindhed i vort Eremitlivs Ørk,
Som skjuler os det store Allivs Fylde!

Hvert Aandelivets Enkeltvæsen gaaer
Som Eremit igjennem Verdensmyldren —
Og veed det ei. Eet Væsen kun sig slutter
I Sandhed til ham og forstaaer ham heelt —
Og elsker ham, trods al hans Usselhed —
Og drager ei sin Haand i Nøden fra ham;
Men dette Væsen seer han ei — dets Nærhed
Han mærker ei; han drømmer kun derom
Og stirrer efter det i Sky og Stjerne.
Kun naar han heelt fornemmer sin Forladthed —
Sin grændseløse Eenlighed, trods Larmen
Af alle andre Væsners Myldren om sig —

Kun i et saadant Dieblik det er ham
Som stod ham pludselig hiint Væsen nær
Og hvisked: see! — jeg er jo evig hos dig!
Og i et Dieblik han synes favnet
Af det Uendeliges tusind Arme
Og sammensmeltet med Alverdens Sjæle.
Dog kun et Dieblik — og selv han tvivler
Paa Muligheden af det Eneste,
Der i Alverdens store Løgn er Sandhed:
Drøm — Sværmeri — en luftig Phantasie
Et tomt Bedrag af Følelsen han kalder
Hiint store ubegribelige Favntag,
Og atter fredløs han udstyrter sig
I Phoenomeners hule Tomheds-Svælg
Og søger udenfor sig, hvad hans Sjæl
Kun eier heelt og uomskifteligt
I Dybet af sit eget Væsens Kilde —
I Altilværelsen, hvori han selv
Og alle Enkeltvæsner evig hvile. —

— O Blindhed i vort Eremitlivs Ørk,
Som skjuler os det store Allivs Fylde!

Skybilledet.

(Under Behandlingen af Fortællingen »Kunnuk og Naja«.)

Jeg saae fra Sø over Skoven
Paa Morgenskyernes Leg:
Sky-Synet fløi over Voven —
Et fremmed Land der opsteg.

Det Land, jeg goldest mig tænkte,
Fremgled i Skyernes Flor;
Det dybt mod Skoven sig sænkte,
Det gled over høstguul Jord.

Der blinked iislagte Sletter
I vilde Sneebjerges Krands;
Fra Bjergenes Taagehætter
Laviner rulled i Glands.

Der skinned Bugter og Fjorde
Med tusind Øgruppers Hav,
Og Havuhyrernes Hjorde
Opsteg med Myldren deraf.

Paa Havet svømmed der Bjerge
Med Iispaladser i Sky;
Mod dem var Slottene Dværge
I Verdens stolteste By.

Som Skibe Bjergene gynged
Med Taarnemaster og Seil,
Og Taagebælter omslynged
Det store Pragtbilled-Speil.

Det var som Stemmer jeg hørte
Med Sang fra Sneebjergets Strand;
Et friskt Naturliv sig rørte
I Nødtørftens golde Land.

Naturens Længsel og Smerte,
Med Barnefolkenes Lyst —

Et kjærligt Menneskehjerte
Gjenlød i fremmede Røst.

Skybilled-Floret tilslørte
Den fjerne Iisbjerge-Strand;
Men Livet, som der sig rørte,
Fik Røst i Tankernes Land.

Albumsblade.

I.

Der boer en Aand med skjulte Tonestemmer
I Alt, hvad skjønt udfolded sig paa Jord:
En Verdenssjæl med Guddomsrøst der boer
I Former, Toner, Farver og i Ord —
Lyksalig Sjælen, som dens Røst fornemmer!

II.

I Aandens Verdner kun er Sjælen fri:
Mod Livets Prosa værner — Livets Poesie.

III.

Paa høiest Trin af Konstens Himmelstige
Seer Aanden ei tilbage, men kun frem:
Den flyver som en Engel mod sit Hjem,
Og Aandens Hjem er det — Uendelige.

IV.

(Til H. C. Andersen.)

Din Sjæl til Verden kom med Digtervinger;
Jeg saae dens Flagren sig udfolde smukt
— Trods Tidens Luner — til alvorlig Flugt;
End uden Hvile den sig fremad svinger.

Du søgte Hesperiders gyldne Frugt;
Du søgte Landet, hvor Castale springer,
Og Tryllelandet blev dig ei tillukt.

Blev end den indre Tørst ret aldrig slukt,
I Sjælen ei Ideens Røst bortklinger:
Hvad Aanden i os vil — dens Gud fuldbringer.

V.

(Til Baronesse Elise Stampe).

Hvorhen dig vugger Livets raske-Bølger,
En Skat, som aldrig tabes, tro dig følger:
Den raktes dig af Engle ved din Vugge;
Den voxed i din Sjæl med Aandens Magt;
Naar Engle dine fromme Øine lukke —
Den følger dig med Sjælens Vingedragt.

VI.

(Til Frøken Meta Grundtvig).

To Bøger gjemmes i Jomfruens Skriin:
Den ene er hvid og faur og fiin,
I den hun blader fu'dgjerne;

Den anden er dunkel og taagegraa;
I den hun lader de Tanker staae,
Hun helst og snarest vil fjerne.

Paa Mindebogens det hvide Blad
Bevar hvad Sjælen gjør fri og glad
Og holder den frisk og vaagen!
Men seer du i Menneskelivets Færd
Hvad ikke hiin hvide Bog er værd —
Skriv kun det i Glemmebogen!

VII.

(Til Marinemaler Melbye.)
(Febr. 1844.)

Med Oceanets Genius i Pagt,
Du agter paa Naturens Runeskrifter:
Dig glæder Bølgekampens vilde Pragt,
Naar Stormen hvirvler Skum mod Klippens Rifter.
Ad Danskens gamle „Vei til Ros og Magt"
Dig vinker Seiren i stolt Havmands Dragt
Paa Bølgebjerg til Konstens Storbedrifter.

VIII.

(Til en Englænderinde med danske Sympathier,
Frøken Catharina Browne.)
(Mai 1844.)

Svanhvides Datter paa Bretlands Ø
Seer ud over Dybet saa vide:
De gamle Svaner fra Østersø
Saa stille med Sang henglide.

De gamle Tider med Veemodsklang
Opdukke i Hjertevældsstrømme:
»Jeg hører atter min Buggesang —
Hvad vil mig de Barndomsdrømme?«

Svanhvides Datter det høie Bryst
Opløfter i Seirherrestunden;
Dog Buggesangen med Svanerøst
Hun gjemmer i Hjertegrunden.

IX.

Harmoniens Genius.

(Til Frøken Caroline Rafn.)

(1844.)

Sjælen jeg lyksalig priser,
Som ved Verdensoceanet
Lytter til dets dybe Kilde
Og fornemmer Grundaccorden
I de vilde Toners Hav.

Hvad den strenge Grandskning søger
I Begrebets Labyrinther —
Hvad der undflyer Forskerblikket,
Der i dybest Afgrund stirrer
Mellem Verden og dens Ophav —
Gaaden, som med Fortids Spørgsmaal,
Fredløs søger sin Opløsning
I en dunkel Fremtids Taager —
Deron gav en kjærlig Guddom
Harmoriens Døttre Lys.
Gjennem Hjertetemplets Toner

Sjælens Orgel det udbruser,
Og med Aandens milde Luftning
Sjælens Aeolsharpetoner
Hvisker det i stille Timer
I Skjærsommernatten ud.
Skriger Verdens-Dissonantsen
Uopløst i Stormens Hvinen
Og i Menneskenaturens
Vilde Elementers Kamp —
Hyggelig i lune Stue
Dandser med harmonisk Tanke
Over Elfenbeenstangenter,
Skjult i fine Fingernerver,
Harmoniens Genius.
Og hvad Aanden stille aner,
Men Begrebet ei omfatter —
Verdensdisonantsens Løsning,
Som dens egen Forudsætning —
Toner i opløst Accord.
Derfor jeg lyksalig priser
Harmoniens stille Datter,
Som ved Verdensoceanet
Lytter til dets dybe Kilde
Og fornemmer Grundaccorden
I de vilde Toners Hav.

X.

Barndoms-Alferne

(til Wilhelmine Grüner, fød Rafn).

(1844).

Dengang du var ganske lille,
Du leged med Alfer smaa;

De to vist blev paa Jorden,
Og vist jeg dem begge saae.

Var ei deres Øine klare
Som reneste Bjergkrystal,
Som Nordens Vinterhimmel,
Som Havdybets Sommersal?

Den Ene var rig paa Tanker,
Den Anden var øm og from;
De med dit Væsens Billed
Til Sjælenes Verden kom.

Og selv var de Guddomstanker
De himmelske Sendebud:
I Barnets Sind de præged
Det Eviges Billed ud.

Da vaagned med Aandens Klarhed
Gudstanken i Barnets Sind,
Og da fløi Alfeparret
Til jordiske Søster ind.

I Hjertet den Fromme bygged,
Den Kloge i Hjernens Borg;
Ud gjennem Øienruder
De skued i Fryd og Sorg.

— Dengang du var ganske lille,
Du leged med Alfer smaa;
De to endnu dig følge,
Og tidt jeg dem begge saae.

XI.

Pigen ved Stranden.

(tilegnet Frøken Hedvig Grüner.)

(1844.)

Havet ruller ind mod Skoven —
Under Skovens Klint er smukt —
Humoristisk spøger Voven
Over Dybet i sin Bugt.

Aftenrøden over Bugten
Kaster Purpursøilens Glands;
Maagen blinker hen i Flugten,
Seer paa Bølgens Havfrudands.

Og en Jomfru staaer ved Bugten,
Seer paa Fugl og Bølgedands,
Glæder sig ved Strandfuglflugten
Og ved Dybets Purpurglands.

Tanken sig mod Syden svinger,
Hjertet hører Norden til —
Haaret ligner Ravnens Vinger,
Øiet Havets Farvespil.

Svulmende fra Dybet vælter
Bølgen sig mod Klintens Muur —
Og hiint Billed sammensmelter
Med den nordiske Natur.

Jomfruen i Dalen.

Det var en Sommerqvæld, liflig og sval;
Der dandsed en Jomfru i Kildernes Dal —
Hun var glad som Fuglen i Lunden.
Hun dandsed saa let som Fjærbolden sprang
Som Kornlærkens Jublen klang hendes Sang —
Nu den Dands og den Sang er forsvunden.

Der stod en Jomfru ved Kildernes Strøm —
Det risled i Kilden som Sang om en Drøm;
Dog hun sang om Glæden, som kommer.
Den Ungersvend, helst hun dandsede med,
Tre Sommere savned blivende Sted —
Men han tænkte paa hende hver Sommer.

Der fløi en Fugl over Kildernes Dal,
Saa gaadefuld sang den en Vinterdag sval —
Den vist sang om Vaaren, som kommer.
Hvad Fuglen har sjunget Jomfruen veed —
Hun smiled og bøied Hovedet ned —
Hendes Sjæl fløi til Englenes Sommer.

De to Søskende.

(Tilegnet Sophie og Valdemar Mundts*) Forældre.)

To Fugle hvile paa nogne Qvist.
— Histnede to Søskende sove:

*) Begge disse Børn døde paa een Dag og bleve jordede i een Grav.

Følg med, kjær Søster, følg med!
Vi flyve til de grønne Skove!

Men nu er Skovenes Pragt forbi,
Nu Løvet i Riimfrosten isner —
Flyv med, kjær Søster, flyv med
Til Skoven, som ret aldrig visner!

Men her jo Fader og Moder boe —
Og her skal jo Børnene sove —
Nei flyv, kjær Søster! og syng:
Vi sees i de grønne Skove!

Trøst i Sorgen.

(Tilegnet Luise Albertine Hauchs Forældre.)

Der blinker i Sorgens Bæger
En Perle, saa skjøn og reen,
Den Hjertevunderne læger,
Den smelter Kummerens Steen.

Hiin Perle fra varmest Kilde
Er Kjærligheds Himmeldug;
Jeg saae, den blinkede stille
Og løsned Sjælenes Suk.

Med Livet i blegnet Glæde
Med Aanden i hvad der svandt
Greb Kjærligheden den Kjæde,
Som Jord med Himmel forbandt.

Der blomstrer en Vaar af Minder
Hvor sommerglad Liv henfoer:
Med skjøn Betydning oprinder
Paany hvert Blik og hvert Ord.

„Alt døer — o men Diet ikke!“
Gjentoner et Barneord;
Hiint Blik i Moderens Blikke
Alt paa det Evige troer.

Der sidder i Sorgens Bolig
En Engel med liflig Røst;
Med skjønnest Tanke fortrolig,
Han hvisker i Eders Bryst:

„En Hemmelighed for Verden
Var Sjælen, vi havde kjær —“
Hvor Aanden skues, der er den —
Hvad Sjælen favner, er nær.

Albert Thorvaldsen.

(1844).

Lykkelig prise vi ham, den store, den herlige Seirer:
Livets Seiers-Idee heelt han udfolded og skjønt.
Kampen var ham en Leg, og hver hans Kamp var en Seier;
Tusind Krandse han vandt, vidste dog neppe det selv.
Æren fulgte hans Gang; men aldrig trælled han for den:
Formaal var ham Bedrift, ei Bedrifternes Priis.
Danmark Bugge ham gav og Grav og kjærlig Beundring;
Derfor Danmark han gav skjønnest Glands ved sit Navn.
Storheds hædrende Navn forbauset gav ham Europa;
Og Europa han gav Storheds Værker i Arv.

Herfølge Kirkegaard*).

Høit bruser Bølgen i Kjøge-Bugt:
Den sjunger om Hvitfeldts Himmelflugt;
Den sjunger om Dannebrogs Kæmpeskare,
Som Flammevinger til Himlen bare.
Hist Kæmpeskaren mod Himlen fløi;
Her Kirkegaarden blev Kæmpehøi:

*) Indskrift paa den i Kirkemuren indsatte Mindesteen over de her begravede Krigere, som ifølge Beretningen i Kirkebogen vare sprængte i Luften med Orlogsskibet Dannebroge i Søslaget den 4de October 1710, og hvis Levninger bleve fundne opskyllede paa Stranden ved Kjøge Bugt.

Hid bar de fra Stranden Heltenes Been,
Og Kirken blev deres Bautasteen.
— Gud evig glæde de høie Sjæle!
Med Danmark staaer deres Eftermæle.

Himmelbjerg-Sang.

Et Himmelbjerg har Slettens Folk paa Jorden;
Der toner Sang om Liv og Aand i Norden.
Paa Bjerget rækker Broder
Til fjerne Broder Haand;
Glad lytter gamle Moder
Til Nordens vakte Aand.
Himmelbjerg! naar dit Navn gjenrunger,
Oldtids Røst gjennem Nutid sjunger.

Om Himmelbjerg det klang i gamle Norden;
Til Heimdals Bolig Blikket fløi fra Jorden:
Hvor Stjerneborgen lued
I lyse Sommernat,
En Guddom Aanden skued
Til Livets Vogter sat:
Kæmp og seir! — klang det i Naturen —
Kæmp og seir! — toned Heimdals-Luren.

Til Kamp mod Døden og til Livets Seier
En Guddomsvogter Folkehjertet eier:

Han aander gjennem Sjæle
Og Folkeslægters Bryst
Med gamle Tiders Mæle
Med nye Tiders Røst —
Nordens Aand! ei din Røst forstummer —
Løft den høit! væk hver Sjæl af Slummer!

Det Liv, som ingen Vinterstorm bortveirer,
Med Guddomsrøstens Himmelaande seirer.
Fra Stjerneborgens Sale
Det toner over Sky:
Hvor Aandens Røster tale,
Skal Dødens Magter flye!
Livets Aand! Aand med Toneværget!
Hvor du boer, see vi Himmelbjerget.

Opløft dig, Skjold med Folkeaandens Mærke,
Med Hjerter troe, med Løver, ædle, stærke!
Til Kjærlighedens Seier
I Kraftens Skjoldborg-Hegn
Fra Himmelbjerget vaier
Det himmelfaldne Tegn.
Fædreland! Dig det Tegn blev givet —
Sving det høit! væk til Seier Livet!

Sømandssang i Spillet

(til en gammel Folkemelodie).*)

Skuden er klar og Kulingen frisk —
Op! lystig med Sang
Sæt Spillet i Gang!
Saa lette vi Anker med Spil og Klang —
Løft Vingen vor Ørn og svøm som Fisk!
Svøm ud!
Flag paa Stangen!
Liv i Sangen!
Væk med Tvangen!
Frihed boer paa Havet.

Skuden er dansk, og dansk er vort Sind!
— Med lystelig Sang
Kom Spillet i Gang.
Nu lette vi Anker med Spil og Klang —
Al Landsorg vi slaae i Veir og Vind!
Frisk Sind!

Havet bortskyller Landjordens Nød:
Paa Havet er Friskhed, Liv og Brød —
Frisk Liv!

Havet foragter hvad der er Smaat —
Gik Livet i Staa — vi gjør det flot!
Rask flot!

Farten er dyb og Flugten er høi —
Den stikker ei dybt, som aldrig fløi —
Flyv ud!

*) Den 2den, 3die og 4 Linie i 2det Vers og de 4 sidste Linier i 1ste Vers gjentages i alle de andre.

I Skyen med Ørn! i Dybet med Hval!
Saa reise vi over Bjerg og Dal!
Rast ud!

Mægtigste Ganger sadled vi op,
Nu ride vi lystig paa Bølgetop —
Hurra!

Et Par Ønsker.

Mine Venner jeg ønsker mig det Venskab af,
De for Fjenders Ord vil befrie mig.
Mine Fjender ønsker jeg helst til Straf,
De tilsidst maae — forelske sig i mig.

Skovtrolden.

I Høien hist bag Skoven der Skovtrolden boer;
Han er en falden Engel, men faldt kun til Jord.

For slet han var til Himlen — til Helved for god;
Her faldt han mellem Lige. Men sær er hans Bod.

Hver Midnat gaaer Skovkæmpen taus af Høien ud;
Det er som han vil bede, men kan ei nævne Gud.

Han læner sig til Stenen paa Kæmpehøiens Top;
Vildt stirrer han i Natten mod Stjernehæren op.

Hans Aasyn er som Kongens, der Skovuhyret blev:
Paa høie Pande Hovmod Trods-Mærket skrev.

Af Himmelsfyrstens Høihed en Rest dog er igjen;
Det er som for hvert Lynblik en Verden farer hen.

Mod stolte Kæmpehjerte hans Haand er knuget fast:
Det er som fik han Lise, hvis Steenhjertet brast.

To lige stærke Villier hans Sjæl slutter ind:
Det er som Englen kæmper med Djævlen i hans Sind.

Det er som bag hans Öie et Hav af Taarer laae,
Men aldrig en Draabe til Kinden kunde naae.

Som Vægt af tusind Bjerge ham knuger Marv og Been;
Men ei han sig kan bøie — hans Knæ-Led er som Steen.

Naar Morgenklokken ringer fra fjerne Kirkeby,
Maa Kæmpen med et Harmskrig ind i Høien flye.

Hver Midnat staaer han atter paa Kæmpehøiens Top —
For Dommedag hans Kamp og Qval ei hører op. —

I Havestuen.

Fra Vindvet ved grønne Ranke
Jeg seer mod Skov over Sø —
Men hvileløs flyver min Tanke
Henud over Verdens Ø.

Vidt ud over dybest Vove
Med Tanken flyver min Sjæl —
Ud over al Verdens Skove
Og Havenes Grændseskjel.

Paa Søen med Skovens Skranke
Mit Øie hviler endnu;
Men hvor er dit Hjem? o Tanke!
O Sjæl! hvor hviler vel du?

Paradiisfuglen.

Fra Paradiset kom jeg; didhen staaer mit Sind,
Og paa Jorden jeg aldrig skal hvile.
Til atter jeg flyver i Paradiset ind,
I Luft jeg uden Ro skal henile.

Jeg fløi henover Bjerge; jeg fløi over Sky,
Tidt jeg drømte om Paradiisduften;
Men hvergang jeg troede, nu er jeg der paany —
Jeg svæved dog endnu kun i Luften.

Saalunde skal jeg flyve til Verden er graa
Og de sneehvide Fjær jeg afryster —
Saa drager jeg Paradiis-Fjæderhammen paa
Og flyver til de fredsælle Kyster.

Sølvbryllupssang

(til N. F. S. Grundtvig og Elise Grundtvig, fød Blicher, September 1843).

Der boer en sjælden Fugl i Danmarks Have:
Den sang med Rørdrum-Røst ved Kæmpegrave;
I Bautastene-Lunden
Den risted Runer frem,
Og høit paa Kirkegrunden
Den sang om Fædres Hjem.
Nordens Aand toned i dens Stemme;
Hvor den sang, Slægter skal fornemme
Nordens Aand.

I Skjaldechoret fra Kong Fredriks Dage
Hiin Rørdrum-Røst var Arv fra gamle Brage.
Den runged gjennem Norden
Med kæmpestærk Natur;
Den rulled frem som Torden
Med Klang af Heimdals Luur.
Kjærlighed mildned Kæmpesangen:
I dens Malm toned Orgelklangen
Kjærlighed!

Der sad en Due from i Danmarks Have,
Hun lytted til hiin Røst fra Kæmpegrave.
Fra sjunkne Bautastene
Fløi Sangfugl over Ø;

Paa Dnens Bøgegrene
Han sang om Nordens Mø.
Troskabssang klang i Lundens Skygger;
Mangen Høst klang, hvor Parret bygger,
Troskabssang.

Sølvbryllupssangen toner nu med Glæde,
Hvor gamle Kjærlighed er ung tilstede.
Hos graanet Sangfugl sidder
Hiin Due from og tro;
Han blev en Aandens Ridder
Og hun en Moder fro.
Aandens Høst! du med Hæder kommer:
I din Krands straaler evig Sommer,
Aandens Høst!

Epigrammer.

I.

Taushed og Svar.

Tier du, naar Dumhed bedømmer dig slet,
Man troer, du giver Dumheden Ret.
Raaber du: Dosmer! nu gaaer det for vidt!
Man troer, du føler dig rammet og bidt.
Hvad enten du tier eller du svarer,
Daaren det lige daarligt forklarer.

II.

Til en Fortræffelig.

En uendelig Strøm af min Beundrings Elv
Din Fortræffelighed vil erkjende;
Men bliver du ved at gjøre det selv,
Jeg er bange, hiin Strøm kan faae Ende

III.

Beleilig Tid.

Hold Skridt med Tiden, Digter! see dig om!
Med hvad man raaber paa, itide kom!
Kom aldrig med Tragoedier, min Ven,
Naar Publicum forlanger — Kjældermænd!

IV.

Philosophiske Kjepheste.

„Bevidsthed“! og „Berettigelse“!
Er nu Viisdommens Fuldblodsheste:
Dem ride Jokaierne Livet af —
Saa har de gjort deres Bedste.

V.

Methodens Vigtighed.

I Galehuset sidder en Gjæk,
Han troer kun, han er Vorherre;
Men Methode han ei har Forstand paa.
Docerte han det philosophisk kjæk,
Man ei lod ham indespærre:
— For Methoden kommer det an paa.

Paa Duens Bøgegrene
Han sang om Nordens Mø.
Troskabssang klang i Lundens Skygger;
Mangen Høst klang, hvor Parret bygger,
Troskabssang.

Sølvbryllupssangen toner nu med Glæde,
Hvor gamle Kjærlighed er ung tilstede.
Hos graanet Sangfugl sidder
Hiin Due from og tro;
Han blev en Aandens Ridder
Og hun en Moder fro.
Aandens Høst! du med Hæder kommer:
I din Krands straaler evig Sommer,
Aandens Høst!

Epigrammer.

I.

Taushed og Svar.

Tier du, naar Dumhed bedømmer dig slet,
Man troer, du giver Dumheden Ret.
Raaber du: Dosmer! nu gaaer det for vidt!
Man troer, du føler dig rammet og bidt.
Hvad enten du tier eller du svarer,
Daaren det lige daarligt forklarer.

II.

Til en Fortræffelig.

En uendelig Strøm af min Beundrings Elv
Din Fortræffelighed vil erkjende;
Men bliver du ved at gjøre det selv,
Jeg er bange, hiin Strøm kan faae Ende

III.

Beleilig Tid.

Hold Skridt med Tiden, Digter! see dig om!
Med hvad man raaber paa, itide kom!
Kom aldrig med Tragoedier, min Ven,
Naar Publicum forlanger — Kjældermænd!

IV.

Philosophiske Kjepheste.

„Bevidsthed“! og „Berettigelse“!
Er nu Viisdommens Fuldblodsheste:
Dem ride Jokaierne Livet af —
Saa har de gjort deres Bedste.

V.

Methodens Vigtighed.

I Galehuset sidder en Gjæk,
Han troer kun, han er Vorherre;
Men Methode han ei har Forstand paa.
Docerte han det philosophisk kjæk,
Man ei lod ham indespærre:
— For Methoden kommer det an paa.

VI.

Jordisk Maalestok.

Jupiters mægtige Klode for Jorden er lille mod Maanen;
Størst for indskrænkede Blik synes vor Smaaheds Drabant.

VII.

Subjectiv Smagsdom.

Har han ei Andet, saa har han dog Skjøn!
Sagde Svinene om den forlorne Søn.

VIII.

Aandelige Majestæter.

Sætter i Aandernes Land idag du en Konge paa Thronen,
Vogt dig, at Keiseren ei staaer ved hans Side og leer!
Mulig en Revolution imorgen alt styrter dem begge:
Rigtig betænkt, er dog vel Aandernes Land Republik.

IX.

Overvurderer du dig, saa undervurderer dig Andre;
Undervurderer du dig — leer man og giver dig Ret.

X.

Veed du selv hvad du er — besvær med den Kundskab ei Andre!
Raabte hver Ting hvad den var — blev man af alle Ting ked.

XI.

Fortvivlet Kamp.

Motto.

I Kamp jeg saae to Løver drage:
De sønderrev hinandens Krop;
Med Hud og Haar de aad hinanden op —
Og kun to — Løvehaler blev tilbage.

(Münchhausen).

Til Kamp vi see Skribenter drage:
Af Aand og hvad der hører til
Ei Gnist de hos hverandre levne vil —
Hvad bliver der af dem tilbage?

Katten og Grisen.

(En Fabel.)

Katten sidder i Solskin
Og slikker sin Pote reen;
Grisen hviler paa Tofte,
Er ikke slet saa peen.

Grisen løfter sin Tryne
Og grynter saa meget klog:
„Snavset slikker du i dig —
Din Reenhed happrer dog.

„Jeg ei Reenheden viser,
Men kjøber den med mit Liv —
Reen jeg lader mig skolde
Og skrabe glat med en Kniv.“

Katten krummer sin Pote:
„Du grynter vist grumme viis;
Kun som Reenhedens Martyr
Du lever her som Griis.

„Nu forstaaer jeg de Fromme,
Der præked i Kroen sidst:
De er Sviin kun i Verden,
Men blive Engle hist.“

Fuglen paa Egegrenen.

Den bladløse Eg paa Marken staaer;
Der sidder en Fugl og synger.
Den synger og synger hver evige Vaar
Og paa Egegrenen sig gynger.

Den synger om Egens livsglade Aar
Og om dens mægtige Dage;
Den mener, Sangen om Liv og Vaar
Skal trylle Livet tilbage.

Den synger om Egens dybe Rod
Og om dens herlige Krone:
Den troer, hvis Egen Sangen forstod,
Den grønnedes ved hver Tone.

Men Fuglen paa bladløs Egegreen
Er kun en vanvittig Stakkel —
Den troer paa Liv i mosgroede Steen —
Den troer paa Sangens Mirakel.

Natursympathie.

Der slumrer en Sjæl i Jordens Bryst
Og i hver tindrende Klode;
Dens stille Længsel, dens Haab, dens Lyst
En venlig Aand os betroede.

Med Jordkloden elsker Jordens Søn
Den Sol, hvorom den sig svinger;
Det er som Sollysets Sjæl iløn
Gav alle Jordsjæle Vinger.

Opsvinger sig Ørnen over Sky,
Hver Sjæl den stoltelig følger;
Og ved Oceanet vil Hjertet flye
Med Havets rullende Bølger.

Du kalder til evig Livsbedrift,
Du Sjæl, som drømmende blunder
I Verdens Bryst — i den Runeskrift,
Som Verdens Aand kun udgrunder!

Kjærlighed og Politik,

(En Række af lyriske Digte med antydede Situationer).

I.

Kjærligheds-Tvang.

(Situation: Den unge Maler Albert i Foraaret 1840 i en Krog af Dagvognen paa Reisen til Hovedstaden efter en politisk Debat paa Gjestgiverstedet i Roeskilde med den unge philosophiske Politiker Dr. Philip, med hvem og Søsteren Agnes han har fornyet et afbrudt Bekjendtskab).

Foraarssolen ifjor var kold —
Og kold min Kjærlighed flyede.
Atter med Længsel tusindfold
Jeg til den Deilige tyede.

Solen smiler bag Skyens Flig:
„Hvad vil du mig, som du hader?"
Jorden, jeg staaer paa, løb med mig —
Jeg ellers helst dig forlader.

Mægtig trænger dit Smiil fra Sky,
Det naaer til Bjergenes Rødder —
Vil jeg dig ogsaa evig flye —
— Jeg bæres til dine Fødder.

II.

Den Moderne.

(Dr. Philips Monolog paa Bivognen, efter den politiske Debat med Albert.)

Paa hegelske Ord jeg helst gav Slip
Og paa Skaller foruden Kjærne;
Men saa gik jeg reent af Genienavnet Glip —
Og min Tænken blev ei moderne.

Af Livets og Konstens Romantik
Jeg bevægedes grumme gjerne,
Hvis ei det med Sligt som med Maaneskin gik —
Det er slet ikke meer moderne.

Forelsket jeg blev til Sværmeri,
Kunde kun jeg den Tanke fjerne:
Slig Følen er sentimental Poesie —
Og er slet ikke meer moderne.

Jeg gjerne holdt Mund med Politik:
Den forvirrer fast reent min Hjerne;
Men saa det mig ganske forskrækkeligt gik —
Politik er nu just moderne.

Jeg gjerne var Kongen huld og tro,
Som man var det i Tider fjerne;
Men saa fik jeg aldrig for Bladene Ro —
Det er slet ikke meer moderne.

III.

Tiltrækning.

(Albert afsides i stivt Selskab hos Philips og Agnes' Fader, den gamle General N.)

Maanen vandrer om Jorden,
Og Jorden om sin Sol,
Solen og alle Stjerners Hær
Om deres Soles Pol.

Var du Jordklodens Væsen,
Jeg blev din Maane vist;
Var du en Sol, jeg blev din Jord —
Og dog min Lod blev trist.

Maanen naaer jo ei Jorden,
Og Jorden ei sin Sol —
Jeg kan dog naae den Atlaskfold,
Som rasler fra din Stol.

IV.

Det forræderske Ord.

(Agnes, alene i sit Kabinet, ved sit Piano, med en Bog i Haanden, 3 Uger efter det stive Selskab.)

Bogen faldt mig af Haand i Skjød:
— Han agted paa mig saa nøie —
Gjetted han hvi min Kind blev rød
Og hvi jeg nedslog mit Øie?

Bogen læste jeg Ordet i,
Som løste Tankernes Gaade —
Ordet ham fløi som Fugl forbi —
Det kunde min Sjæl forraade.

Ingen Sjæl jeg det Ord betroer,
Og Bogen vel jeg skal gjemme.
Aldrig jeg nævner meer det Ord —
Men aldrig jeg kan det glemme.

V.

Aandeligt Fangenskab.

(Albert, i sin Malerstue henad Aften, i Valdragt).

Jeg er en lænket Fange;
Men Ingen Lænken seer;
Ad Fangens Klagesange
Skjelmsk Herskerinden leer.

Men Lænken er — en Tanke,
Og Hvo kan Tanker see?
Alverdens Tanker vanke —
Min — er en fix Idee.

VI.

Den skjulte Engel.

(Albert, Dagen efter Ballet, i sin Malerstue, med et anlagt Portrait af en ung Pige for sig.)

Den vil ei skues af Verden
Den Engel, hvis Glimt jeg seer,
Og vilde jeg sige: der er den!
Jeg saae den vist aldrig meer.

Den glimter skjønt i et Oie;
Den vugger sig ved et Bryst;
Den gynger paa Sangbølger høie:
Den bæver i liflig Røst.

Den flagred, let som en Svale,
Hvor undrende taus jeg stod:
Den fløi gjennem tonende Sale
I Dands af en yndig Fod.

VII.

Hemmeligheden.

(Albert, ved det næsten fuldendte Portrait, i sin Malerstue.)

Hjertet gjemmer en Londom, skjøn;
Kun Oiet taler derom ilon —
Men Læben nævner den ikke.
Haanden dog staaer med Hjertet i Pagt,
Og Haand til Haand har det Samme sagt,
Som Blik til lønlige Blikke.

Hjerte! gjem kun i dybe Bryst,
Hvad Læben aldrig gav Luft og Røst!
Selv Tanken fatter det ikke —
Hvad der i Sjælens Lønkammer boer,
Livet kun frit sin Puls betroer
Og Sjælens drømmende Blikke.

VIII.

Luner.

(Albert i sin Malerstue, forandrer Udtrykket i Portraitet.)

Kompasssets Streger jeg agter paa
Hvergang sig Vindfahnen dreier,
Og hvergang jeg til den Favre vil gaae,
Som alle mine Tanker eier.

Mig aner lønlige Sympathie
Imellem Luftaanders Sphærer
Og Sjælen, hvis Luners skjulte Magie
Har tændt den Ild, der mig fortærer.

Iforgaars aanded det mildt fra Vest,
Og mildest Blik mig husvaled.
Igaar i den skarpe østlige Blæst
Hun saae ei til mig, naar hun taled.

Idag fra Syd der en Luftning foer,
Og varmt hun rakte mig Haanden;
Men blæser det koldt imorgen fra Nord,
Jeg føler Kulden alt i Aanden.

Kompasset Streger jeg kjender nu,
Jeg seer naar Vinden sig vender;
Men Paradiisveirets Luner og Hu
I Paradiset først man kjender.

IX.

Livsangen.

(Agnes alene, Dagen efter en Familiefest.)

Han bad mig spille og synge
Den Sang, jeg elsked mest;
Blandt muntre Gjesters Klynge
Han sad ved huuslige Fest.

Jeg bladred blandt mine Noder;
Jeg greb den vælske Sang;
For Tante og for Broder
Den har saa liflig en Klang.

Om Ord og Mening ei spørger
De muntre Gjesters Flok;
Jeg for Rulladen sørger:
Med Tonen nøies de nok.

Jeg sang vist ikke med Kulde
Paa Vælsk lidt ængstelig:
»Jeg vil dig vel tilfulde —
Men du ei tænker paa mig.«

Han stod bag Stolen og lytted —
Mig gløded Kind og Hals —
Jeg Nodebogen flytted
Og spilled lystige Vals.

X.

Den skjulte Skat.

(Albert, efter en Udflugt paa Landet.)

Har du hørt hvad jeg hvisked stille
Til min Sjæl i den tause Nat?
Jeg fra Verden kunde mig skille,
Men ei fra min skjulte Skat.

Har du seet mig paa øde Veie,
Hvor den eensomme Strandfugl boer,
Med en større Skat i mit Eie
End hele den skjønne Jord?

Har du følt mine Pulse banke,
Naar du aned hvor Skatten laae?
Jeg har skjult hiin Skat i min Tanke —
Men Tanken du gjennemsaae.

XI.

Det indre Despotie.

(Albert til Agnes, efter en hemmelig Erklæring mellem de Elskende og en ny politisk Tvist i Familien.)

Du vil jeg skal betvinge
Despoten i mit Indre,

Som byder Øiet tindre,
Som byder Tanken svinge
Sig dristig mod din Favn.

Med Tanketraade styrer
Min Villie Dyrets Lemmer;
Med Nervebidsler tæmmer
Jeg Musklernes Uhyrer —
Kun Hjertet lystrer ei.

Som Træl adlyder Haanden,
Som Træl maa Foden dandse;
Men Hjertet vil ei standse
Paa Herskerbud af Aanden —
Det banker som det vil.

Despoten i mit Indre
Til Kinden jager Blodet,
Opflammer mægtig Modet
Og byder Øiet tindre —
Til Trods mod Bud og Kamp.

XII.

Den unge Statsborgers Sang. (Nr. 1).

(Albert, i en overgiven ironisk Stemning, i Klubben „det unge Europa".)

Om Vaarglæden Fuglene sjunge
Endnu efter gammel Skik.
De Gamle saalidt som de Unge
Har Anelse om Politik.

Ei Droslens fløitende Toner
Har med Culturen holdt Skridt:
Om Communer og Constitutioner
Veed Nattergalen kun lidt.

De er gammeldags conservative:
De drømme kun om Poesie.
Hvor Almeenaanden kommer tillive,
Er al den Misere forbi.

XIII.

Den sunde Sværmer.

(Albert paa Landet, i Selskab med Dr. Philip og hans unge Venner, hos deres Beundrer, Proprietair Frandsen.)

Eensom gjennem dunkle Skove
Og ved Søens stille Vove
Gaaer en Sværmer, stærk og frisk;
Skoven suser, Bølgen strømmer —
Han om Favnebrænde drømmer,
Sværmer sund for stegte Fisk.

Markens Græs hans Øie qvæger,
Haab om Hø hans Sjæl bevæger,
Ild han slaaer til Piben glad;
Tusind Lærker om ham sjunge;
Ønsket spiller paa hans Tunge:
Havde jeg jer kun paa Fad!

Kæmpehøiens Runestene
Skal ham Hegn og Fred forlene,
Standse Qvægets frække Id.
Sværmerisk i Aftenglandsen
Drømmer sund og stærk Hr. Frandsen
Om den nye og friske Tid.

Og naar Maanen til ham smiler,
Sundt han sværmer, mens han hviler,
Drømmer om Staldforingskonst;
Drømmen selv ham Næring yder:
Forud Smørrets Dyd han nyder —
O! han lever ei omsonst.

XIV.

Den unge Statsborgers Sang. (Nr. 2).

(Dr. Philips Sang i Klubben „det unge Europa“).

I al Verdens Riger og Lande
Om Frelsen et Sagn der gik:
Tilsidst dog seirer det Sande —
Vor Frelse var — Politik.

Nu drømmer ei Tiden længer
Om Salighed, naar man er død;
Den Salighed, hvortil man trænger,
Er gode Finantser og Brød.

Nu tør vi det frit udsige:
Politik er vor Religion.
Det rigtige sande Guds Rige
Er „Kjødets Emancipation.“

XV.

Nutids-Phænomeen.

(Den gamle Generals Bemærkning efter nogle Toast-Taler.)

Hvi mon den raske Ungdoms Munde
Saa hyppigt række Tungen ud?
De følge raske Tidsaands Bud,
Og vil os vise skjønt, at de er sunde.

XVI.

Patrioten Claus.

(Dr. Phillips Tjener synger udenfor Vinduet.)

Jeg gik mig forleden en Tour til Slottenlund;
Jeg tænkte, mænd, paa Staten den hele Aftenstund.

Jeg satte mig paa Marken og drak mig en Snaps —
Jeg tænkte paa Finantsernes Forbedring og paa Raps.

Jeg saae de grønne Skove; jeg Havet gik forbi —
Jeg tænkte paa et Lovbud om Jagt og Fiskeri.

I Kjæret qvækked Frøer, og Fugle sang i Skov,
Jeg tænkte paa en fuldkommen Trykkefrihedslov.

Sol gik ned bag Skoven, og Maanen steg fra Strand —
Jeg tænkte paa Realskolers Nytte for vort Land.

Tusind Stjerner funkled, ja vist en Million —
Jeg tænkte paa Reformer med Told og Consumtion.

Nort jeg gik tilbage og folded Haand i Haand —
Jeg tilbad i Naturen Borgerlivets Aand.

Og da jeg, træt af Tanker, til Ro mig havde lagt,
Jeg sov saa skjønt, saa gladeligt — i mig var Folket vakt.

XVII.

Sove- og Vaagesyge.

(Den gamle Generals Bemærkning.)

Sover det gamle Danmark og vaager det unge nu ene?
Datteren raaber: o Vee! frels mig! min Constitution —
Nervesyg hun alt blev: hun troer, hun har Pukkel paa Ryggen.
Vaagner Moderen ei, vaager sig Datteren gal.

XVIII.

Ne qvid nimis!

(Den gamle Generals senere Bemærkning.)

Politik er ret bleven Mode —
Gud give, den nu dog holdt Munden!
Man kan faae for Meget af det Gode,
Sagde Bonden —
Han fik Møglæsset over sit Ho'de.

XIX.

Revolutionen.

(Den gamle Generals yderligere Bemærkning.)

De planted Frihedstræet
Lystig paa Thron-Ruinen;
Men over Bastillens Aske
De dandsed til — Guillotinen.
Nu lider det godt, sagde Drengen, Hestene løb løbsk.

XX.

Agitatorerne.

(Generalen til sin Søn.)

Thorvaldsen danned af Leret en Verden af evige Guder;
Men hvad herligt vil I danne af Peber og Gjær?
Ei! — I røre det om — det er den politiske Røre:
Deraf skaber jer Kløgt Nordens politiske Folk.

XXI.

Den stærke Tro.

(Dr. Philips Suk efter en mislykket politisk Demonstration.)

Ved et useet Haab sig trøste!
Dertil hører mægtig Tro.
Bygge Borg, hvor Grundsteen brøste,
Og paa bundløs Dybde Bro —

Evig saae, men aldrig høste!
Lige trøstig dog og fro —
Ved et useet Haab sig trøste —
Dertil hører mægtig Tro.

XXII.

Den ulykkelige Elsker 1840.

(Alberts Replik paa Dr. Philips Suk.)

Hans Blik er mat, hans Kind er hvid;
Han stirrer i Lampens Lue:
Ak! mine Drømmes gyldne Tid!
Saa skal jeg ret aldrig dig skue!

Ulykkelig han elsker — ak!
Hans Suk har alt Dødningtonen:
Han sidder i sin sorte Frak
Og sukker for — Constitutionen.

XXIII.

Den Lykkelige.

(Alberts Epigram over Dr. Philips Lyksalighed i hans Ulykke.)

Den Lykkelige! see hvor han gaaer
Som en salig Gud gjennem Skaren!
Han fandt, hvad han sukked efter et Aar —
Jeg veed det — et Hjerte, som for ham slaaer —
Nei, en Vittighed til Corsaren.

XXIV.

(Albert tegner Carricaturer i sin Skizzebog, Dagen efter et æsthetisk Selskab, hvori Agnes ikke var tilstede.)

Goetheanerne.

Med vor Jupiters Livsanskuelse
Er vi frie for al sygelig Ruelse:
Han pryder vor Natur med Skjønheden
Som Naturen hver Grav med Grønheden.
Ret æsthetisk sundt og behageligt
I Naturen vi vugge os mageligt,
Og classisk med Gratie-Netheden
Vi har fundet os til Rette med Sletheden.

Byronianerne.

I det vilde Dæmonisk-Infernalske
Har vi fundet det store Genialske.
I den mægtige Djævlehengivelse
Os opløfter en poetisk Sønderrivelse,
Og med Genialitetens Ophøielse
Vi kunde os hænge med Fornøielse —
Men Fortvivlelsens Høihed formerer sig,
Naar den lever og expectorerer sig.

Bellman.

Hans Poesie er som en Gaade:
Halv lystig, heelt fadaiselig.
Cantabel er han overmaade,
Men ingenlunde læselig.

XXV.

Ridderen af de 36 Ordener.

(Projecteret Gravskrift af Albert over Agnes' Bordcavalleer i et aristokratisk Selskab.)

For engang at blive estimeret
Blev han næsten hvert Aar decoreret,
Og gjaldt han just ikke for aandrig
Saa blev han dog overmaade — baandrig.

XXVI.

Rangspersonen.

(Alberts Optegnelse af en Bipersons stille Tanker i det aristokratiske Selskab.)

En Tid jeg var kun velædel;
Da var jeg en ussel Mand,
Og selv da jeg blev velbyrdig.
Man æred ei stort min Stand.

Da drev jeg det til Velbaaren
Og følte mig lidt en Stund;
Dog mellem de Høivelbaarne
Jeg skammed mig som en Hund.

Nu er jeg vel Høivelbaaren;
Dog det gjør ei Sjælen fro —
En virkelig Excellence
Maa først kunne døe med Ro.

XXVII.

Døgnfluerne.

(Albert paa en eenlig Spadseretour, efter et formeligt Brud med Dr. Philip og et afslaaet Besøg baade hos Generalen og hos Agnes, som vel staaer udenfor de politiske Partier, men beundrer Broderens formeentlig rene Enthusiasme og dialectiske Overvægt, medens hun med Pietet bøier sig for Faderens Anskuelse. Albert har fornærmet Begge ved Modsigelse og uforsigtig Meddelelse af nogle Epigrammer, og han har ikke længer kunnet udholde den daglige Splid i Huset. Han har villet retfærdiggjøre sig for Agnes i et Brev, men faaet Brevet uaabnet tilbage.)

De flagre, de sværme, de mødes, de flye,
De vugges paa Lufthavets Strømme,
De flye kun i Leg, for at samles paany:
Som Skyer i Luften de svømme;
Men Legen kun varer fra Gry til Gry —
Et Vindpust henveirer den levende Sky —
Deres Liv var Kjærlighedsdrømme.

XXVIII.

Conventionelt Liv.

(Albert, efter Hjemkomsten fra en glimrende Soiree, hvor han med Lystighed og Lune har deeltaget i et extemporeret Ordsprogsstuespil med Frøken Agnes og Dr. Philip.)

De vimse blandt hverandre med Smiil paa Mund;
Heelt statelig neie de og bukke.
Kun i taus, ubevogtet og eenlig Stund
Tør de gjøglende Hjerter sukke.

Med Spøg og med Vid de mødes og lee;
Men hvad Hjertet gjemmer, Ingen maa see:
Hele Livet spille de Komedie
I den skjulte store Tragedie.
Spil med, kjære Sjæl, vær munter, min Skat!
Og naar Spillet er ude, sig artig: Godnat!

XXIX.

Udvandreren.

(Albert i Reiseklæder, en stormfuld Efteraarsaften, i Frederiksberg Allee.)

Det suser over Alleen;
Bort Trækfuglskarerne drog.
Jeg følger med Luftarmeen
Og Skyernes Reisetog.

Jeg løb fra myldrende Gade —
Sallonen blev mig for trang.
Omhvirvlet af gule Blade,
Jeg fløiter min Afskedssang.

Farvel, I Tomhedens Sale,
Med Aandsfortærelsens Røst!
Jeg flyer til de Vildes Dale,
Til friske Naturers Bryst.

Paa Skibets flyvende Planke
Jeg flyer Philistrernes Strand.
O fløi jeg med Sjælens Tanke —
Jeg aldrig kom meer iland.

XXX.

Dampfart.

(Albert, paa Reisen til Italien.)

1.

Flammedragen udsender
Sin Aande over Strand:
Den flyver, imens den brænder,
Dog ei til de Vildes Land:
Ildfugl med de store Kræfters Vinger!
Du rask til Konstens skjønne Land mig bringer;
Tryllefugl! du Drøm fra Sagnets Dage!
Flyv hvorhen du vil!
Kun friske Luft min Hu staaer til —
Til Frihed følger jeg dig, Flammedrage!

2.

De Vises Steen er funden,
Og Eventyrets Tid paany oprunden:
Med Sky af Dampe rappe
Jeg flyver Dag og Nat —
Jeg eier Faustes Kappe
Og Fortunatus Hat.
Fjernt er nær — nu Verden mig tilhører —
Over Hav og Land mig Dragen fører
Til Livets gyldne Skat.

XXXI.

Marmorborgen.

(Albert, en Julidag 1841, ved en Villa i Nærheden af Rom.)

Hedt vifte lumre Vinde,
Vandrer paa Veien luer,
Marmorne Borg han skuer,
Steenguder staae derinde:
Sælsomt de paa ham stirre hen,
Jisnende Bryst er Glød igjen,
Vindvet i Solen blinker,
Lønlig en Haand der vinker.

Op sig Altanen lukker,
Skjøn er den Haand og lille;
Ringe paa Fingren spille,
Vandrer paa Veien sukker.
Let bøier sig den runde Arm —
Hoit svulmer hvide Marmorbarm —
Vandrer paa Veien gløder:
Funklende Blik ham møder.

Sort blinker fyrigt Øie,
Lokker omflagre Kinden:
Høi stander Romerinden,
Vandrer sig dybt maa bøie:
Boer paa den Marmorborg en Fee!
Kan jeg junonisk Aasyn see!
Har mig det Syn forvildet!
Lever du? Marmorbillede!

Vandrer fra kolde Lande!
Blender dig velske Himmel?
Seer du i Hallen svimmel
Steenguder her kun stande?
Her rører sig junonisk Bryst:
Glødende Liv, olympisk Lyst!
Zeus er i Slummer falden —
Aaben staaer Guderhallen.

Hedt vifte lumre Vinde,
Vandrer paa Veien gløder,
Funklende Blik ham møder,
Steenguder staaer derinde:
Lokker dig kolde Guderhal?
Der du i Glød forstene skal! —
Vandrer Kapellet finder —
Marmorne Borg forsvinder.

XXXII.

Drømmen.

(Albert, samme Aften i Herberget, med Agnes's Portrait for sig.)

I Verden jeg drømte om Himlens Fred —
Under Sol den har ei blivende Sted.
I Drømme jeg stod paa Regnbuen fast —
Som Sæbeboblen i Sky den brast.

Dog saligt at vugges paa Himlenes Strøm!
En Verden dog boer i hiin store Drøm —
Og var al jordisk Herlighed min,
Jeg bytted den for en Himmel-Ruin.

XXXIII.

Den Ventende.

(Agnes i November 1842, med en stor Pakke Breve fra Albert for sig. En Forandring er i det sidste Halvaar indtraadt i Familieforholdene, der lover dem begge den høieste Kjærlighedslykke og ham det frieste Konstnerliv, trods alle Borgerlivets Bevægelser i hans Fædreland).

Jeg saae igaaraftes i Lysets Gnist et Brev —
— Aftenen er lang —
Det er dog grumme længe, han ingen Toddel skrev.
Tys! tys! — mon ei Postdrengen ringer?

„Ak, nei, det var Pigen; men Posten kommer seent.
— Aftenen er lang —
Hvi blive de ei sammen, Vorherre har foreent!
„Tys! tys! — nu dog Postdrengen ringer.

„Ak, nei, det var Karlen. Med Posten har det Tid.
— Aftenen er lang —
Ak, skilles og længes gjør Rosenkinden hvid.
Tys! nu vist dog Postdrengen ringer —

„Nei, aldrig en Postdreng gjør saadan Klokkelarm“ —
O! var det ham selv!
O! kom han selv med Posten — og fløi han i min Arm —
Det er ham — det er ham — O! han er her!

XXXIV.

Folkeaanden.

(En Stemme i det „gamle Danmarks“ Navn, efter nogle politiske og statsoconomiske Toaster — ved Bryllupsbordet).

Er Aanden vækket
I Folkebrystet,
Naar kun ustækket
Og djærv høirøstet,
Paa Thing som hjemme
Aarvaagen galer
Med Folke-Stemme
Den Fugl, som om Døgnlivet taler?

Er Folkeaanden
Opvakt af Slummer,
Naar dygtig Haanden
Kun stærk sig krummer
Om Ror og Anker
Paa Velfærds-Skuden,
Mens Sjæl og Tanker
Kun agte paa Stormen foruden?

Er Folkekraften
Opvakt af Blunden,
Naar Næringssaften
Kun dybt fra Grunden
Hver Muskelknude
Kan gjennemstrømme
Og sund bebude
Det Liv, som i Jordglands vil svømme?

Slig Kraft hver Morgen
Er vakt hos Dyret:
For Døgnlivssorgen
Med Røst udstyret,
Djærv Rovfuglskaren
I Sky sig hæver
Til Kamp mod Faren
Og skrigende Livsbyttet kræver.

Lad Drøn sig hæve,
Hvor Bjerge gløde!
Lad Dyret kræve
Med Skrig sin Føde!
Lad Jordlivstrangen
Ei savne Mæle!
Og kald selv Klangen
Af Driftraabet — Røster af Sjæle!

Men Nødtørftsskriget
Fra Fjeld og Dale,
Naar Folkeliget
Opstaaer af Dvale,
Lad det ei klinge
For Sjælens Øre
Som Aandens Vinge,
Der mægtig vil Stjernerne røre!

Ei Vildmandsætten
Blev Aandsrøst givet,
Ei Chaosjetten
I Verdenslivet;

Men Guddomshaanden
Af Kæmpens Hjerne
Har bygt for Aanden
En Himmel med Sol og med Stjerne.

Den Stjerne taler —
Den Sol har Mæle,
Den Himmel maler
Sin Glands i Sjæle.
Hvor dybt og stille
Livsrøster tale
Fra Lysets Kilde —
Der Folket er vakt af sin Dvale.

XXXV.

Raketterne.

(Liberal Epilog efter Fyrværkeriet ved Brylluppet).

I, som vil Tidens Explosioner binde!
For Alting spær dens Tankekrudt ei inde!
Den Mines Ildstof, som paa Funken bier,
Til Undergangens Øieblik beredt,
Henflyver, i Raketpapiir adspredt,
I frie Luft — som Lyst-Fyrværkerier;
Og lysner det som Stjerner funkle,
Som klare Sandhedsstraaler i det Dunkle,
Saa vælter, uden Explosioner,
En Verden Pantsret af sit Bryst —
Med Fredens Jubler Frihedshymnen toner —
Fyrværkeriet var ei blot til Lyst.

De Mægtiges Kaar*).

Cederen voxer i hundred Aar
Med Slægters Grav ved sin Fod.
I en Time Huggerens Oxe
Omhugger den ved dens Rod.

Løven opvoxer i Skoven stærk —
Han sluger stolteste Rov;
Paa det Sidste selv han fortæres
Af ringeste Kryb i Skov.

Jernet er haardt som Fjeldets Steen,
Som Sindets Magt i en Mand;
Men den Rust, som Jernet fortærer,
Er gjemt i en Draabe Vand.

Lykken.

(Efter den orientalske Tradition**).

Lykken har ingen Fødder:
Hun kan paa Jorden ei staae;
Hun har kun Hænder og Vinger,
Og Luft hun kun hviler paa.

*) cnfr. Sylvius Hatterslebensis Alexander Magnus 1630, (efter Curtius Rufus) de schyttiske Gesandters Tale til Alexander.

**) Jævnf. Sylvius Hatterslebensis l. c.

Haanden hun mild fremrækker,
Hvor skjøn hun svæver og fri;
Men vil du røre ved Vingen,
Hun flyver dig skjelmsk forbi.

Lykken paa Muld ei hviler:
Hun er en Paradiisfugl —
Hun boer i Paradiishaven;
I Verden hun leger Skjul.

Tyrkiske Sententser.

(Efter Mohammed Ben Pir Ali Elberkevi, fortolket af Orientalisten Holmboe.*)

I.

Fordøm ei Tanken i din Fjendes Sind!
For Tankens sidste Grund din Sjæl er blind.
Kun Allah Tanken seer, hvor den sprang ud,
Og alle Grundes sidste Grund er Gud.

II.

Lyt ei ved Bønnen til din Andagts Priis!
Du ellers beder dig fra Paradiis.
Sælg ei Guds Ord! læs ei for Guld Koranen,
Den Andagt følger Helvedcaravanen.

III.

Jeg synder ei, naar jeg mig ønsker Guldet,
Den rige Drage graver ned i Muldet.

*) I Tyrkisk Katekismus, Christiania 1829.

Jeg uden Synd mig vuffer Kundskabsflatten,
Den Lærde kun til Graven stjal fra Natten.
Jeg uden Synd ei under Satan Bid
Og Satans Yngel Priis for kløgtigt Rid.
Men nødte jeg Fortjenesten ei Krandsen,
Ei Viisdom Æren og ei Æren Glandsen,
Jeg af al Verdens Rigdom, Dyd og Vid
Blev arm og ond og dum til evig Tid.

IV.

Indbild dig ei, du af dig selv er god!
Al Aandens Frugt fik Kraft fra Aandens Rod.

V.

Naar Englen tænker: jeg er størst af Alle!
Fra Himlen han til dybest Dyb skal falde.

VI.

Den Sjæl, som higer efter Fryd med Qval
Og søger Lyst med Sorg, er syg og gal.
Den Sygdom kaldte alle Laster frem,
Det Galskab gav os Qvalers Land til Hjem.

VII.

Vil mægtig du beherske Verdens Gang,
Og føler du til Magt og Høihed Trang,
Agt vel hvorfra den Storheds Trang sprang ud!
Den kom fra Satan, kom den ei fra Gud.

VIII.

Din Aand er Træl, naar feig den Spiret taber
Og blind adlyder Hjertets Lidenskaber.

Magiens blinde Mester selv kun vinder
Paladser, Klæders Pragt og kjøbte Qvinder;
Han har en Engels Kræfter i sin Haand,
For blindest Træl dog træller Englens Aand.

En Muhamedaners Bønner.

(Efter Mohamed Ben Pir Ali Elberkevi, fortolket af Orientalisten Holmboe.)

I.

O Allah, du Ophøiede! kun dig
Tilbeder Islams Søn evindelig.

Alene dig hver Tankes Liv tilhører,
Som dybt i Dybet af hver Sjæl sig rører.

Saa høit som Stjerner over Stjerner stige,
Ei Evigheden seer din Høiheds Lige.

Du sprang ei ud af det Tilblevnes Skjød;
Du blev ei avlet og du blev ei fød.

Ved dig er ene alt det Blevne skeet;
Men du har ei dit Væsens Afkom seet.

Du deler ikke de Tilblevnes Kaar.
Det Sted ei findes, hvor din Bolig staaer.

Du er ei oventil, ei nedenunder,
Og dog i dig al Værens Urgrund blunder.

Ved Laagen til Haven
Han binder vælig Hest:
„Hist Hyld staaer ved Graven —
Men her var Bryllupsfest.
Mit Ungkarleliv er dog øde.

„Af alle de Skjønne,
Jeg hylded og forlod,
Hiin Brud i det Grønne
Dog renest for mig stod —
Og mig rammer Dommen alene.“

I Haven det suser
Med gamle Ungdomsdrøm;
Det er ham, som bruser
Tilbage Livets Strøm
Med Ord, som i Skoven hendøde

Huult Hjertet ham dunker:
„Mit Liv var næsten slet.“ —
„„Hr. Junker! Hr. Junker!
Hvor kan I nænne det!““
Det klang ham i Sjælen som Dødssuk.

Ved Løvhytten standser
Den gamle Junker brat;
Det er ham som dandser
Han atter her hiin Nat —
Og Bruden staaer skjøn ham for Øie.

„God Aften! Hr. Junker!“
En Stemme toner mild;

Med Vaarlivets Funker
Opblusser gamle Ild.
Han hilser den deiligste Terne.

Han glemmer de Dage,
Som bleged brune Haar;
I Tiden tilbage
Med lystigt Sind han gaaer;
Som Elskerens klinger hans Tale.

Hun rødmer og svarer
Med barnlig fromme Sind;
Skjønt Maanen opklarer
Den ungdomsfriske Kind;
Hun ydmyg for Junkeren neier.

Hun seer ham i Øie
Saa tillidsfuld og from.
Hun skrifter ham nøie
Alt, hvad han spørger om,
Selv hvem hun i Verden har kjærest.

„Ei Moder jeg kjendte,
Og Fader ei jeg saae;
For Brødet jeg tjente
Og passed Husets Smaa,
Hvor Moder laae død ved min Vugge".

Hun skrifter ham Savnet,
Han synes at forstaae:
I Verden hun favned
Kun Pleiefaders Smaa,
Men aldrig en Ven eller Broder.

Til Jomfruens Hænder
Betroer han tryg sin Haand.
Snild Talen han vender,
Han løser Haarets Baand;
Han klapper de nødbrune Lokker.

Hun rødmer blufærdig,
Men lader det dog skee:
En Fader ærværdig
Hun synes kun at see —
Dog — brat ved hans Favntag hun græder.

„Hr. Junker! Hr. Junker!
Hvor kan I nænne det!“
Huult Hjertet ham dunker:
„Ti, Døbning! du har Ret —“
Bleg, kysser han Ternen paa Panden.

„Din Moder jeg hører —
Dig frelste hendes Ord.
Mit Gods dig tilhører,
Naar jeg er under Jord.“ —
Bort foer han paa Hingsten mod Skrenten.

Fra Steen fløi der Funker:
„Ti, Døbning! du har Ret“ —
„„Hr. Junker! Hr. Junker!
Hvor kan I nænne det!““
— Det Ord stammed Læben i Dødskamp.

Det er forbi.

Det er forbi! —
O Tomhedsord, som isner
Den Sjæl, en udslukt Verden glimter i!
Paa Livets store Træ hvert Blomster visner —
Kold over døde Jord Guds Himmel isner —
Allivets Herlighed var Drømmeri —
— Det er forbi!

Det er forbi!
O Rigdomsord, som fylder
Den Sjæl, en gjenfød Verden røres i!
Naturens Gravslør intet Liig tilhyller:
I Sløret slumred Vaarens Børnemylder —
De bundne Kræfters fangne Aand er fri —
— Det er forbi!

Det er forbi!
O! Veemodsord, som smelter
Den Sjæl, en nedbrudt Himmel glimter i!
Ustandseligt sig Lykkens Hjul omvælter —
Til øde Gang sig Savnets Søn ombælter:
Til Urt blev det Forgangnes Trylleri —
— Det er forbi!

Det er forbi!
O Jublers Ord, som smelter
Den Sjæl, en Verdens Qval opløstes i!
En evig Haand fra Brystet Bjerget vælter:

Til Junkerens Hænder
Betroer hun tryg sin Haand.
Snild Talen han vender,
Han løser Haarets Baand;
Han klapper de nødbrune Lokker.

Hun rødmer blufærdig,
Men lader det dog skee:
En Fader ærværdig
Hun synes kun at see —
Dog — brat ved hans Favntag hun græder.

„Hr. Junker! Hr. Junker!
Hvor kan I nænne det!“
Hult Hjertet ham dunker:
„Ti, Dødning! du har Ret —“
Bleg, kysser han Ternen paa Panden.

„Din Moder jeg hører —
Dig frelste hendes Ord.
Mit Gods dig tilhører,
Naar jeg er under Jord.“ —
Bort foer han paa Hingsten mod Skrenten.

Fra Steen fløi der Funker:
„Ti, Dødning! du har Ret“ —
„„Hr. Junker! Hr. Junker!
Hvor kan I nænne det!““
— Det Ord stammed Læben i Dødskamp.

Det er forbi.

Det er forbi! —
O Tomhedsord, som isner
Den Sjæl, en udslukt Verden glimter i!
Paa Livets store Træ hvert Blomster visner —
Kold over døde Jord Guds Himmel isner —
Allivets Herlighed var Drømmeri —
— Det er forbi!

Det er forbi!
O Rigdomsord, som fylder
Den Sjæl, en gjenfød Verden røres i!
Naturens Gravslør intet Liig tilhyller:
I Sløret slumred Vaarens Børnemylder —
De bundne Kræfters fangne Aand er fri —
— Det er forbi!

Det er forbi!
O! Veemodsord, som smelter
Den Sjæl, en nedbrudt Himmel glimter i!
Ustandseligt sig Lykkens Hjul omvælter —
Til øde Gang sig Savnets Søn ombælter:
Til Urt blev det Forgangnes Tryllerí —
— Det er forbi!

Det er forbi!
O Jublers Ord, som smelter
Den Sjæl, en Verdens Qval opløstes i!
En evig Haand fra Brystet Bjerget vælter:

Til Friheds Vei sig Livets Søn ombælter —
Han seer en evig Verdens Himmelsti —
— Det er forbi!

God Morgen!

Jeg drømte, Solen faldt ned med Brag
Og Himmel og Jord stod i Brand;
Jeg vaagned og — Vaarens favreste Dag
Opsteg over Ø og Strand.

Jeg drømte, Bruden laae Liig paa Bord.
Mig knuged et grændseløst Savn —
Da hvisked en Stemme kjærligste Ord —
— Jeg vaagned i Brudens Favn.

O! naar jeg drømmer paa Dødningkyst,
Og venter Basunernes Brag —
O! hvisk da igjen, du kjærlige Røst!
Og væk mig til favrest Dag!

Toneforhold.

Synes dig Verden forhexet,
Dog Solen skinner som før,
Lærken jubler i Skyen,
Den ei spørger om dit Humeur.

Leer du ved Længsler og Sukke,
Dog Maanen drømmer som før,
Nattergalen udklukker
Sine Længsler, trods dit Humeur.

Livets affsondrede Toner
Er ingen Livs-Poesie:
Smerten savnes af Glæden
I Alverdens Grundharmonie.

Tankebesøg.

(Serenade til Schuberts Composition »Ständchen«.)
(I Foraaret 1844.)

Gjennem Nat i dunkle Lunde
  Aander milde Luft.
Alle Vaarens Smaabørn blunde,
  Drømme skjult i Duft.
Hist, hvor Ranken staaer ved Muren,
  Blinker Lys endnu. :,:
Stille slumrer Vaarnaturen —
  Favre! vaager du? :,:

Sidder stille du ved Bogen,
  Ene med din Gud?
Løfter Sjælen, fri og vaagen,
  Tankevingen ud?
Eller vaager Hjertet ene
  I livsalig Drøm? :,:
Drøm om Engles Palmegrene!
  Drøm ved Livets Strøm! :,:

Til Frihedens Vei sig Livets Søn ombælter —
Han seer en evig Verdens Himmelsti —
— Det er forbi!

God Morgen!

Jeg drømte, Solen faldt ned med Brag
Og Himmel og Jord stod i Brand;
Jeg vaagned og — Vaarens favreste Dag
Opsteg over Ø og Strand.

Jeg drømte, Bruden laae Liig paa Bord.
Mig knuged et grændseløst Savn —
Da hviſked en Stemme kjærligste Ord —
— Jeg vaagned i Brudens Favn.

O! naar jeg drømmer paa Dødningkyst,
Og venter Basunernes Brag —
O! hviſk da igjen, du kjærlige Røst!
Og væk mig til favrest Dag!

Toneforhold.

Synes dig Verden forhexet,
Dog Solen skinner som før,
Lærken jubler i Skyen,
Den ei spørger om dit Humeur.

Leer du ved Længsler og Sukke,
Dog Maanen drømmer som før,
Nattergalen udklukker
Sine Længsler, trods dit Humeur.

Livets affondrede Toner
Er ingen Livs-Poesie:
Smerten favnes af Glæden
I Alverdens Grundharmonie.

Tankebesøg.

(Serenade til Schuberts Composition »Ständchen«.)
(I Foraaret 1844.)

Gjennem Nat i dunkle Lunde
  Aander milde Luft.
Alle Vaarens Smaabørn blunde,
  Drømme skjult i Duft.
Hist, hvor Ranken staaer ved Muren,
  Blinker Lys endnu. :,:
Stille slumrer Vaarnaturen —
  Favre! vaager du? :,:

Sidder stille du ved Bogen,
  Ene med din Gud?
Løfter Sjælen, fri og vaagen,
  Tankevingen ud?
Eller vaager Hjertet ene
  I livsalig Drøm? :,:
Drøm om Engles Palmegrene!
  Drøm ved Livets Strøm! :,:

I dit Kammer Lyset slukkes —
Drøm om Himmerig!
O! naar alle Øine lukkes,
Flyer min Sjæl til dig!

Jægersang.

(Musik af J. C. Gebauer.)

Op! raske Jægerskare!
Til Tog, med Toner klare,
Os kalder Hornets Klang.
Nu Bøssen let i Haanden!
Frisk Liv er Jægeraanden —
En Vaabendands vor Gang.

Frem! — lysteligt det gjalder:
Til spredte Fegtning kalder
De kjække Toners Røst.
Til Skovens grønne Sale!
Til Kløft og dybe Dale!
Til freidig Jægerdyst!

Er Folk og Drot i Fare,
Frem! raske Jægerskare!
Til første Kampdyst ud!
Hvor Hornets Stemme kalder,
I Skov og Kløft det knalder,
Med sikkre Jægerskud.

Giv Agt paa Hornets Tale
I Skov og Kløft og Dale!
Rask Blænkerne herud!
Den snilde Jægers Øre
Skal fjerne Tanke høre:
Hver Klang er Høvdingsbud.

Giv Agt paa Hornets Stemme!
Og du skal stolt fornemme
En Røst af mægtigst Aand:
Næst Gud, bag Skovens Grene
Du med din Bøsse ene
Har Liv og Død i Haand.

Giv Agt, naar Hornet gjalder!
Dig Fædrelandet kalder
Med dybe Toners Røst.
Du Skjoldet er for Hæren —
Dig kalder Krigeræren —
Frem! frem med Mod og Lyst!

Hans Tausen.

(Fød 1494, død 1561.)

1.

Paa Tave Bondes Ager ved Birkinde By
Der gik en lille Plovdreng og sang under Sky.
Han messed som Klerken og drev paa treven Hest:
„Gud give, Hans Plovkjøring kunde blive Præst!“

Bag Ploven nikked Bonden; han lytted dertil:
„Hver Purk kan blive Bisp, naar Vorherre kun vil.
Løb ei Morten Borup fra Plov og Bonde-Hors?
Nu tugter han Pilte til lærde Mænd i Aars.“

— De aged med Hans Plovdreng til Odense By.
For Brød han sang for Døre hver Helligdagsgry.
Hver Qvel, naar med Tavlen han gik af Skolen ud,
Han staved med Børnene Fibel hos Knud Rud.

Og Bondedrengen sang sine Psalmer saa fromt;
Hans lille Messing-Kridthuus fast aldrig blev tomt.
Knud Rud gav ham Nadver og Klædebon og Sko:
„Siig frit hvad der skorter! jeg giver dig det fro.“

„Heel strap en Skolemester min Hu staaer kun til:
Send mig til Morten Borup i Aars, naar I vil!“
— I Aars bragte Skuden den glade Dreng i Havn,
Og glad Mester Morten tog Bondens Søn i Favn.

Paa Skolebænken sad han med Bogen i Haand;
Langt Mere han lærte dog af Mesterens Aand.
Han nemmed Latinen med al dens fine Prunk;
Saa inderlig bad han: „Gud give jeg var Munk!“

II.

Og Hans blev Munk i Klostret ved Slagelse By.
Saa vide fløi de Antvorskovs Korsbrødres Ry:
„St. Hans af Jerusalems Orden holder Tugt;
Den boglærde Bondesøn præker saa smukt.“

Prioren, strenge Eskild, er stolt af sin Munk:
„Paa Prækestolen staaer han, saa bispelig strunk,
Og, sjunger han Messen fra høie Alter ud,
Det er som hans Dine kan see den kjære Gud."

Paa Bondesønnens Tunge blev Ordet til Gløb;
Men Munkens Kind blev bleg som den isnende Død:
Han præker om Kirkens det frelserige Aag;
Men forsker med Tvivl efter Lys i hellig Bog.

Han seer paa Munkelivet med hemmelig Gru;
Til høie Skolers Lærdom staaer Grublerens Hu.
Prioren gav Orlov, Prioren gav ham Hest:
„Kun Wittenberg lov mig at skye som Troens Pest!"

Til Brabant og til Køln rider Munken saa brat;
Han standser ei med Forskningen Dag eller Nat;
Al Høiskole-Viisdommen tykkes ham dog Tant. —
En Dag han bag Hylden et Ord af Luther fandt.

Han stirrer paa de Skrifttegn med Haand mod sit Bryst:
„Saa finder jeg hos Kjætteren Ro først og Trøst!
Til Wittenberg maa jeg, om saa jeg bli'er fordømt:
Der seer Doktor Morten, hvad jeg har længe drømt."

III.

I Løn han drog til Staden, han loved at skye;
Der var det ham, som reistes Guds Kirke af ny.
Mens Maanen om Jorden gik atten Gange rundt,
Han hørte paa Luther — og Hjertet blev ham sundt.

Hos Luther og Melanchton Guds Bog var oplukt;
Den store Frihedstanke i Sjælen har Flugt.
Til Danmark hjemdrager den lærde Bondesøn;
Dog Skatten, han eier, ham glæder kun i Løn.

Om Lyset, som udspredte saa mægtig en Glands,
Af Gru for Kjætterbaalet end tang Mester Hans:
Fra Rostok han bragte sit lærde Mesterbrev;
I Hjertet beseglet Apostelbrevet blev.

Paa Antvorskov en hellig Skjærtorsdag han stod;
Paa Prækestolen Aanden gav Kraft ham og Mod;
Han Frelsen lovpriser, som sprang af Naaden ud,
Men aldrig kan kjøbes, med Gods og Guld hos Gud.

Ret aldrig fra hans Tunge fløi Talen saa kjæk;
I høie Chor hver Korsbroder blegner af Skræk:
Prioren ham truer med strenge Kjætterløn;
Da mindes Knud Rud ham med from og kjærlig Bøn.

Prioren, strenge Eskild, til Fangen gaaer ind:
„En Kjætter blev vor Viismand med Pestbyld i Sind.
Din Sjæl vil jeg frelse; men her er du forviist;
Ved Anger og Bod søg den Skat, du har forliist!“

IV.

Til strenge Viborg Kloster Hans Tausen er bragt;
Der Munken skal omvendes med Spægelsers Magt.
Prioren er stærkest i Villie og i Haand,
Men ivrigst er Rasmus' og Broder Thøgers Aand.

Hans Tausen kæmper freidigt og fastes dertil;
Den dyre Sandhed aldrig fornegte han vil.
Han præker mod Paven med fri og dristig Aand;
Men selv han sig præker i Fængsel og i Baand.

Dog ingen Trængsel længer ham kuer med Gru;
Selv Kjætterbaal han venter med mandelig Hu.
Til Folket han præker af Fængselsgittret ud —
Det er dem som Ordet faaer Ild og Magt fra Gud.

De strenge Klosterbrødre selv gribes deraf,
De gjennem Fængselsgittret ham Broderhaand gav.
Fra Borger og Stadsfoged Bøn til Kongen foer —
Og Sandhedens Prædiker taler frit i Nord.

Med Mund og Pen han revser Papisternes Færd;
Paa Kirkegaarden værner ham Borgernes Sværd.
Af Klostrene drive de Munkeskaren ud;
— Dog Kampen blev Aandens paa Danekongens Bud.

Til Axelstad indstævnes hver Stridsmand til Gjest;
Hans Tausen strider mægtigst som Frihedens Præst.
Paa Rigsdagen seirer den djærve Bondesøn;
Men Hadet ham følger med giftigt Nag i Løn.

V.

Et Rædselsbud der høres: Kong Fredrik er død!
Papister true Folket og Riget med Nød.
Mod Tausen sig løfter Bisp Rønnovs krumme Stav. —
I Axelstad raser det vilde Folkehav.

Den stolte Bisp de true med Vold og med Mord;
Da mæler Bondesønnen saa kjærligt et Ord.
Han selv leder Bispen af Folkestrømmen ud,
Og fri seirer Aanden paa Kjærlighedens Bud.

Det var hin lille Plovdreng fra Birkinde By,
Hans Navn fløi over Danmark med folkeligt Ry.
En dansk Morten Luther, han stred med Ordets Sværd
Og seired med Aanden i Hjertefolkets Hær.

Ret aldrig nogen Plovkjøring drev det saa vidt;
Han stoled paa sin Gud, paa sig selv dog kun lidt:
Den Dag, han ei kæmped med Modgang eller Nød,
Han frygted, Guds Naade, som før, ei til ham flød.

Den Dag, de stolte Bisper i Fængsel blev bragt,
Guds Ord var paa Guds Alter af Bondehaand lagt.
Da Folket var frelst, og udslukt det bittre Had,
Hans Tausen i Ribe paa Bispestolen sad.

Men meer end alle Bisper i Dannemarks Land
Hin Bondesøn har sørget for Qvinde og Mand.
Ret aldrig hans Navn skal i danske Hjerter døe,
Saalænge her ringer en Klokke over Ø.

Fattig Vandrers Sang.

Til stre[illegible]ver jeg engang paa øde Vei,
Der Mu[illegible] er lappet Randsel min Pude,
Prioren er [illegible]rige Reisende! ynk mig ei!
Men ivrigst [illegible]ar rig i Kappen af Klude.

Leder du i min Lomme her,
Hvor mit Hjerte slog under Lappen,
En Stjerne finder du, mere værd,
End en Keiser bar den paa Kappen.

Kunde du see den dyre Skat,
Under Dielaaget jeg gjemte,
Min Lykke priste du Dag og Nat,
Og al anden Rigdom du glemte.

Stjernen, jeg gjemmer ved mit Bryst,
Har som Blomst i Jomfruhaand bævet;
Og Skatten, Diet har gjemt med Lyst,
Var det Blik, hvoraf jeg har levet.

Skandinavisk Sang.

(Til Kæmpevisetonen: De vare syv og syvsindstyve.)

Den gamle Stærkods Sjæl sig glæder:
  Han har endt sin Angersgang.
Hvert hundred Aar gjennem Tidens Bad
  Hans luttrede Aand sig svang.
Udsving dig, gamle Ørn, med Nordens friske Liv over Verden!

Den gamle Stærkods Aand har hjemme
  Høit paa Fjeld, i Dal og Vang:
Hans Sjæl er norsk og hans Hjerte dansk,
  Og svensk er hans Kæmpesang.
Udflyv, du gamle Ørn, sving over Nordens Riger din Vinge!

Hans Blik var Lyn blandt Nordens Sønner,
Hvor Bravalla-Helte stod;
Men Seirens Billed i Kæmpens Sjæl
Var malt med hans Frænders Blod.
Ryst Vingen, gamle Ørn! Fostbroderblodet bliver nu Roser!

I Kæmpeskjaldens Skjolderuner
Luer Nordens Sagaskrift;
Han mægtig gaaer over Slægters Grav
Og kalder til Storbedrift.
Løft Vingen, gamle Ørn! til Aandens Verden stiger Bedriften!

Han løfter Skjoldets Billedruner
Mod et nyt Aarhundreds Dag:
Og trende Folk i hvert Billed seer
Eet Liv under Ærens Flag.
Løft Vingen, gamle Ørn! nu kjende Nordens Sønner hverandre!

Og see! hvor Runeskjoldet blinker
Med den store Billedskrift,
Der maler Aanden sit Levnetsløb
Og voxer til ny Bedrift.
Det lysner over Nord: de gamle Tider skjønt sig forynge!

En ny Bravallakamp i Norden
Skal forklare Nordens Aand;
Den Kamp er Kjærligheds Veddestrid
Om Palmen i Livets Haand.
Det lysner over Nord: de gamle Tider skjønt sig forklar

Sang-Livet.

(Sangforenings-Chor.)

Naar Livet gjenfødes i Verdens Bryst,
Det udtoner i jublende Sange,
Og Skoven faaer Stemme, og Havet faaer Røst,
Og Sjælen ei længer er Fange:
Frit flyver den ud og sprænger sit Baand —
Med Naturens store lønlige Aand,
Som Vaar den opvaagner af Drømme;
Med Bølgen i Hav, med Kilden i Dal,
Med Sangfuglechoret i Himmelluftsal
Ruller Livet i tonende Strømme.

Naar Livet gjenfødes med Kraft og Aand
I de herlige Folkenaturer,
Det sprænger de lammende Stumhedens Baand,
Som Luftrigets Vaar-Troubadourer:
Frisk, Aanden, som taug og drømte, faaer Røst —
Og hvad dybt laae skjult i Slægternes Bryst
Med Sangfugle-Lyst sig udsvinger;
Hvad Aanden har seet, hvad Skjaldene sang,
Hvad Slægterne aned i Tidernes Gang,
Flyver freidig paa Tonernes Vinger.

Havluftning.

Hver Dag gaaer Sol over Skoven frem
Og henover krusede Sø.
Jeg sidder rolig i stille Hjem
Og seer paa hiin lille Ø —
Men det lufter herligt fra Havet.

Det store Hav, som jeg tænker paa,
Naar Solen gaaer hen over Sø,
Deri de mægtige Bølger gaae,
Som bære Alverdens Ø —
Og det lufter herligt fra Havet.

Du stille Hjem med den milde Fred
Ved Skoven og krusede Sø!
Dig bærer Havdybets Bølger med,
Som bære Alverdens Ø —
O! det lufter herligt fra Havet!

Rosenbørnene.

De vilde Rosenstokke
Ved Havedøren staae
Med Sneens hvide Flokke
Og røde Hyben paa.
Paa Rosenstokken sjunger
Mosktviten i Frost og Snee:
Seer du Rosernes Unger!
De nikke mildt og lee.

Af Vindvet ud jeg titter,
Jeg hører Fuglens Sang.
Har selv de smaa Mosfviter
Dog Røst med Liv og Klang!
Jeg seer de Hyben røde
Paa sneehvide Rosentjørn:
Deiligt Kinderne gløde
Paa døde Rosers Børn!

Og Rosens Børn mig sige,
Hvad Fuglen ei forstod:
Til Arv et Rosenrige
Dem Moder efterlod;
Med Fremtids Rosenhaver
De hænge paa nøgne Tjørn —
Livets evige Gaver
Er døde Tiders Børn.

Rettelser.

Side 57, Lin. 6 f. n. hildsed læs: hilsed
— 64, i Overskriften: Dorotha l. Dorothea
— 125, Lin. 4 f. n. Plane l. Planet
— 125, — 3 f. n. s er l. seer
— 152, — 14 f. o. . mangler
— 153, — 10 — Tuuge l. Tunge
— 156, — 8 — sit l. i sit
— 183, — 5 — og fl. St. Juul l. Juel
— 184, — 9 — Medkrigerres l. Medkrigeres
— 186, — 1 — . l. ,
— 248, — 4 — . mangler
— 278, — 2 f. n. Hansaf l. Hans af
— 278, sidste Linie Bnodeson l. Bondeson

